

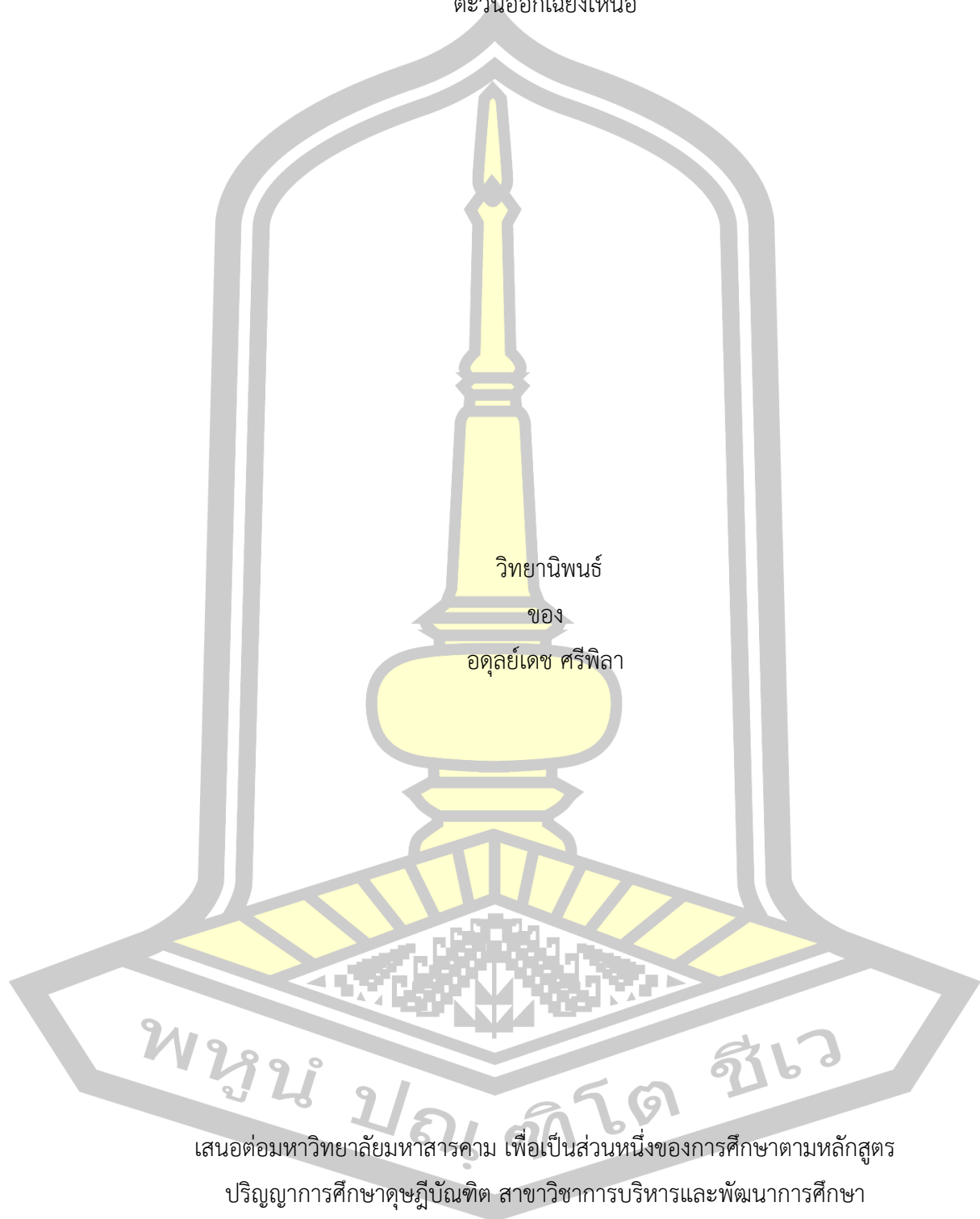
รูปแบบการจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วม ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ

วิทยานิพนธ์
ของ
อดุลย์เดช ศรีพิลา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา
ธันวาคม 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รูปแบบการจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วม ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ

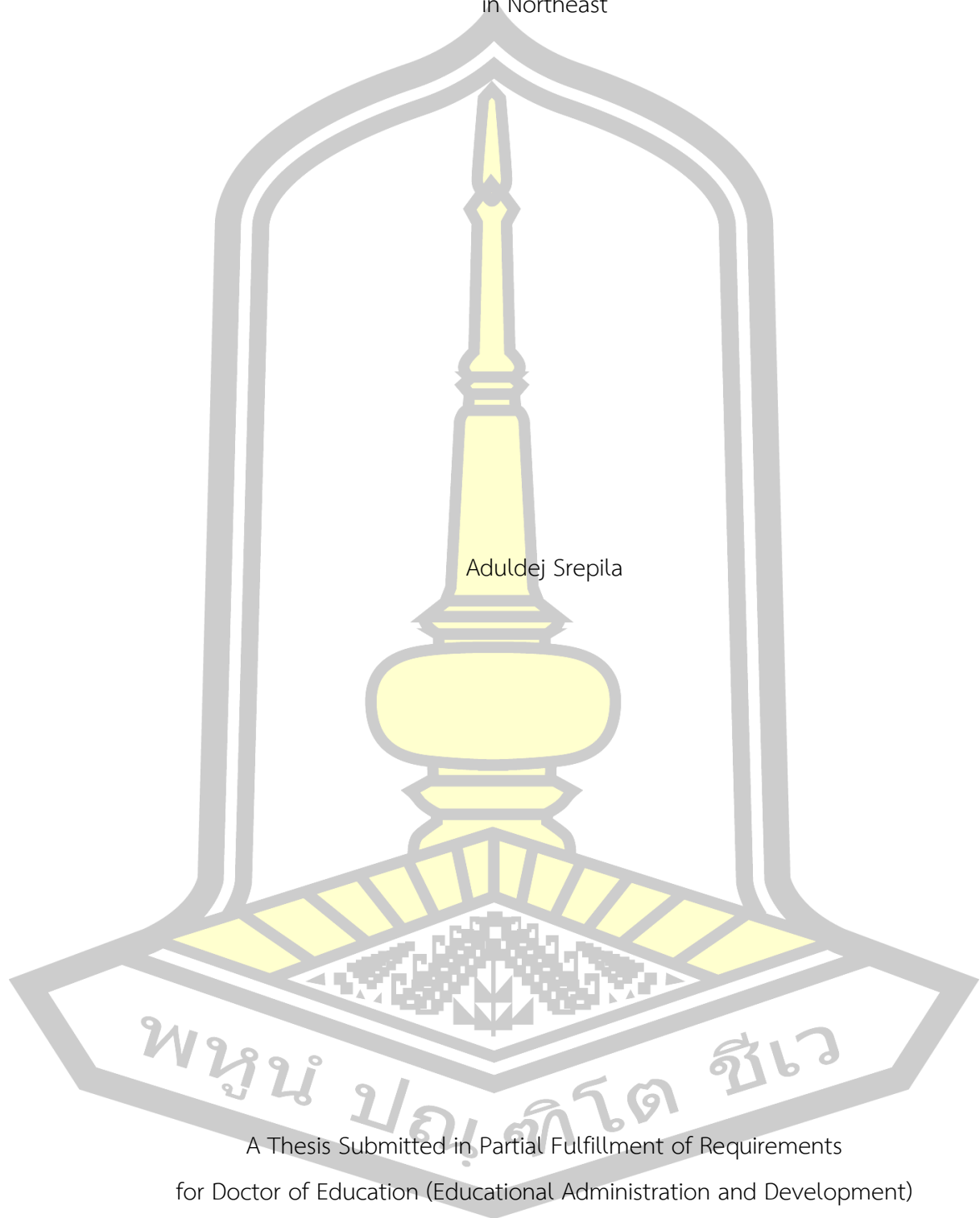
เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาดุขบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา

ธันวาคม 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

A Model of Student's Participation in Classroom Management for Secondary School
in Northeast

Aduldej Srepila

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Doctor of Education (Educational Administration and Development)

December 2020

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนายอดุลย์เดช ศรีพิลา
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารและพัฒนาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผศ. ดร. โกวัฒน์ เทศบุตร)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผศ. ดร. สุจิน บุตรดีสุวรรณ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(ดร. ปรีดา ลำมะนา)

.....กรรมการ

(ผศ. ดร. ชัยยุทธ ศิริสุทธิ)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(รศ. ดร. ประสาท อิศรปรีดา)

มหาวิทยาลัยขอนแก่นให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา การศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

.....
(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทรศิริสร)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

.....
(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง รูปแบบการจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วม ของโรงเรียนมัธยมศึกษาใน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้วิจัย อุดลย์เดช ศรีพิลา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุจิน บุตรดีสุวรรณ
ดร. ปรีดา ล้ามะนา

ปริญญา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต **สาขาวิชา** การบริหารและพัฒนการศึกษา
มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม **ปีที่พิมพ์** 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพการจัดการในชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดความสำเร็จ 3) เพื่อพัฒนารูปแบบ และ 4) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดการในชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 274 โรงเรียน ระยะที่ 2 การพัฒนาตัวชี้วัดความสำเร็จ โดยมีกลุ่มผู้เข้าร่วมวิจัยจำนวน 18 คน ระยะที่ 3 การพัฒนารูปแบบการจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระยะที่ 4 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยพื้นที่ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 6 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 เครื่องมือมี 2 ประเภท คือ เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนางาน และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. สภาพการจัดการชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษากลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชั้นเรียนด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านวินัยในชั้นเรียน และด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้มากขึ้น โดยมุ่งส่งเสริมให้ให้ผู้เรียนมีความกล้าแสดงออก ใฝ่เรียนรู้ มีจิตสาธารณะ มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

2. ผลการวิเคราะห์ตัวชี้วัดความสำเร็จการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ของทีมงานได้กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จใน

การจัดกิจกรรมทั้ง 3 ด้าน ประกอบไปด้วยด้านการจัดการเรียนรู้ 22 ตัวชี้วัด ด้านวินัยในชั้นเรียน 30 ตัวชี้วัด และด้านบรรยากาศในชั้นเรียน 20 ตัวชี้วัด

3. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้รูปแบบการจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วม ประกอบด้วยการมีส่วนร่วมจัดการด้านบรรยากาศในชั้นเรียน การมีส่วนร่วมด้านการจัดการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมด้านวินัยในชั้นเรียน ผลการประเมินรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่ามีเหมาะสมในทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการใช้รูปแบบการจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้ร่วมวิจัยดำเนินการจัดกิจกรรม จำนวน 13 กิจกรรม ผลการดำเนินงานพบว่า ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามตัวชี้วัดที่กำหนด เกิดผลลัพธ์ 11 ชิ้นงาน ผลการศึกษาความพึงพอใจในการดำเนินงานตามรูปแบบ พบว่า มีผู้ร่วมวิจัยและผู้เรียนมีความพึงพอใจในการดำเนินงานโดยรวม อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : รูปแบบการจัดการชั้นเรียน, ผู้เรียนมีส่วนร่วม, โรงเรียนมัธยมศึกษา

TITLE	A Model of Student's Participation in Classroom Management for Secondary School in Northeast		
AUTHOR	Aduldej Srepila		
ADVISORS	Assistant Professor Sujin Butdisuwan , Ph.D. Preeda Lammana , Ed.D.		
DEGREE	Doctor of Education	MAJOR	Educational Administration and Development
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2020

ABSTRACT

The objective of this research were : 1) to study the current situation of classroom management of secondary school in northeast, 2) to develop the indicators of success, 3) to develop the model and 4) to study the finding of using A Model of Classroom Management for Student's Participation of Secondary School in Northeast. The study was divided into 4 phase as follows : Phase 1 were study the current situation of classroom management of secondary school in northeast from 274 secondary school sample. Phase 2 were developing the indicators of success by 18 participants. Phase 3 was develop the model of Student's Participation In Classroom Management for Secondary School In Northeast. Phase 4 were study the finding of using A Model of Classroom Management for Student's Participation of Secondary School in Northeast by areas were 6 secondary school samples under the Office of Secondary School Educational Service Area 27. There were 2 kinds of instrument : 1) the instrument using for work development, and the instrument using for data collection. The statistic using for data analysis included the Mean and Standard Deviation.

The research findings were as follows:

1. According to the study and investigation of current situation of classroom management from secondary school samples found that students should be more developed in participatory learning, classroom discipline and classroom atmosphere. The students should be encouraged to be confident in expression, enthusiastic in learning, public minded, good leaders and good followers.

2. The findings of analysis in indicator of success in the student's participation in classroom management by organizing the Creative Participatory Workshop, the implementation of conference for teamwork's collaboration in brainstorming, 3 aspects of indicator for success in activity organization, were determined including: 22 indicators of learning management participation, 30 indicators of classroom disciplines, and. 20 indicators of classroom atmosphere.

3. The model development findings of student's participation in classroom management of secondary school in northeast, the model compound of participation in atmosphere, learning and discipline. This model investigated by the thesis advisor and experts for evaluating appropriateness, it was appropriate in the highest.

4. The findings of usage the model of student's participation in classroom management of secondary school in northeast, the research participants could implement 13 activities. The results of implementation were: The students developed according to the indicators of success. The results of implementation were 11 work pieces. The findings of analysis in satisfaction on the implementation of student's participation in classroom management found that the research participants and students had satisfaction in overall implementation, in high level.

Keyword : Model of Classroom Management, Students' Participation, Secondary School

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดีด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุธจิน บุตรดีสุวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ อาจารย์ ดร.ปรีดา ลำมะนา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่คอยให้คำแนะนำช่วยเหลือ และเสียสละเวลาในการดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ แก้ไขข้อบกพร่อง จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.โกวิทย์ เทศบุตร ประธานกรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ ศิริสุทธิ กรรมการสอบ และรองศาสตราจารย์ ดร.ประสาธ อิศรปรีดา กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้ให้คำแนะนำ คำปรึกษา และให้ความรู้ ความช่วยเหลือในการสอบวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย ศรีอำไพ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทศิริสิริ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิราศ จันทระจิตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรนุช ศรีสะอาด อาจารย์ กัลยาลักษณ์ พิลาก ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาคุณภาพเครื่องมือ รวมไปถึง รองศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ อาจารย์ ดร.วัชรินทร์ แสนรุ่งเมือง อาจารย์ ดร.นุชนา เหลืองอังกูร และอาจารย์ ดร.อนงค์ พิษสิงห์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาคุณภาพของรูปแบบ

ขอขอบพระคุณผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียน คู่่น้อยประชาสรรค์และโรงเรียนสตรีศึกษาที่คอยช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริม และร่วมแรงร่วมใจในการ พัฒนางานร่วมกัน รวมไปถึงนิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา รุ่นที่ 4 ที่คอย เป็นกำลังใจซึ่งกันและกันตลอดระยะเวลาที่ได้ทำการศึกษาาร่วมกัน จนงานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อไพบูลย์-คุณแม่่องุ่น ศรีพิลา และอาจารย์เวนิจ สุริโย ที่ให้การ สนับสนุนและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด และที่สำคัญ คุณธนภรณ์ ป้องทัฬไทย แพทย์หญิงครอง ศิริ รุจิราวงค์ ที่คอยเป็นทุกสิ่งทุกอย่างรวมทั้ง เด็กชายคมรัช ศรีพิลา ลูกชายผู้เป็นดวงใจที่เป็นกำลังใจ แรงใจให้ผู้วิจัยมีกำลังใจต่อสู้ฝ่าฟันอุปสรรคมาจนถึงทุกวันนี้ จนงานวิจัยเล่มนี้สำเร็จเป็นอย่างดี

คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดา ผู้ให้ชีวิตและเป็นแรงกระตุ้นในการศึกษาหาความรู้ ความรักและความอบอุ่นจากครอบครัว ตลอดจน บุรพาคณาจารย์ที่มีส่วนในการสร้าง ปลุกปั้น แต่งเติม พื้นฐานการศึกษาทุกท่าน

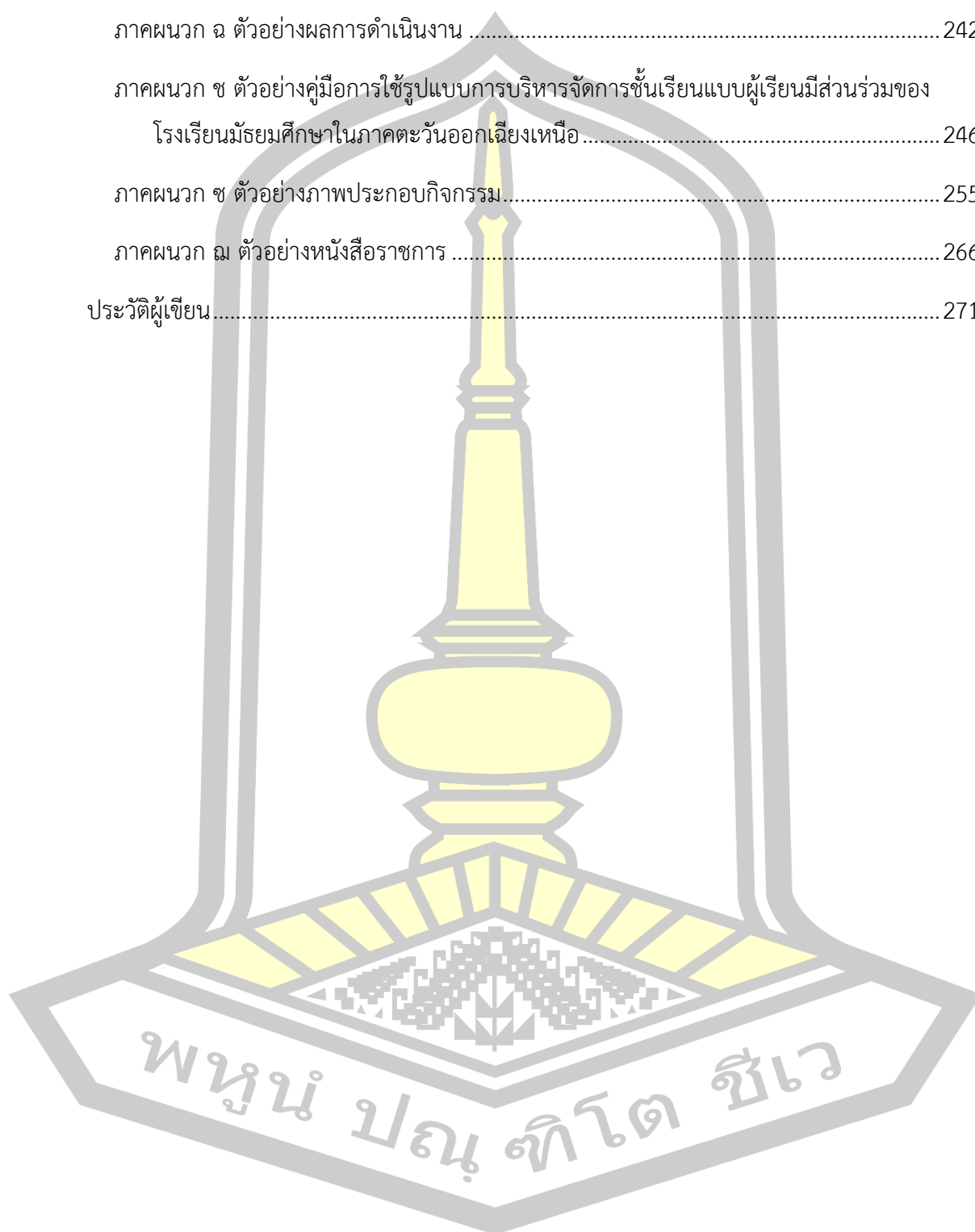
อดุลย์เดช ศรีพิลา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ณ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพประกอบ.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามของการวิจัย.....	5
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
รูปแบบและการพัฒนารูปแบบ.....	12
การบริหารจัดการในชั้นเรียน.....	19
แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม.....	39
การจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วม.....	46
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	90
งานวิจัยในประเทศ.....	90

งานวิจัยต่างประเทศ.....	93
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	96
ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียน มัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	98
ระยะที่ 2 การพัฒนาตัวชี้วัดความสำเร็จการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของ โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	101
ระยะที่ 3 การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียน มัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	101
ระยะที่ 4 การศึกษาการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียน มัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	103
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	110
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	110
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	110
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	111
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	182
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	182
สรุปผล	182
อภิปรายผล.....	186
ข้อเสนอแนะ.....	190
บรรณานุกรม.....	192
ภาคผนวก.....	200
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	201
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	204
ภาคผนวก ค แบบประเมิน	215
ภาคผนวก ง แบบบันทึกหลังการปฏิบัติงาน.....	238

ภาคผนวก จ รายชื่อผู้ร่วมวิจัย	240
ภาคผนวก ฉ ตัวอย่างผลการดำเนินงาน	242
ภาคผนวก ช ตัวอย่างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของ โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	246
ภาคผนวก ซ ตัวอย่างภาพประกอบกิจกรรม	255
ภาคผนวก ฌ ตัวอย่างหนังสือราชการ	266
ประวัติผู้เขียน	271

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน.....	111
ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติด้านการมีส่วนร่วมจัดบรรยากาศใน ชั้นเรียนของโรงเรียน	111
ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสภาพระดับการปฏิบัติด้านการมีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียน	113
ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสภาพระดับการปฏิบัติด้านการจัดการด้านวินัยในชั้น เรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา.....	115
ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการใน ชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผู้เชี่ยวชาญ (n = 5).....	133
ตาราง 6 ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ในกลุ่มผู้ร่วมวิจัย.....	135
ตาราง 7 การดำเนินกิจกรรมตามคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วม ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	137
ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติตามคู่มือ การใช้รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วม ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	138
ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินความถูกต้องของคู่มือการใช้รูปแบบการ บริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วม ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	139
ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินความเหมาะสมในการปฏิบัติตามคู่มือ การใช้รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	141

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินความเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติตาม คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	142
ตาราง 12 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเข้าใจในการบริหารจัดการชั้นเรียนและการมี ส่วนร่วม (ก่อนการบรรยาย)	144
ตาราง 13 การสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเข้าใจในการบริหารจัดการชั้นเรียน และการมี ส่วนร่วม (หลังการบรรยายให้ความรู้)	145
ตาราง 14 ขั้นตอนการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานกิจกรรมร่วมสร้างห้องเรียนน่าอยู่	146
ตาราง 15 ขั้นตอนการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานกิจกรรมพื้นที่ของนักเรียน	148
ตาราง 16 ขั้นตอนการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานกิจกรรมร่วมสร้างบรรยากาศที่เป็น ประชาธิปไตยในชั้นเรียน	149
ตาราง 17 ขั้นตอนการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานกิจกรรม บรรยากาศที่ดีที่ครูสอน	151
ตาราง 18 ขั้นตอนการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานกิจกรรมร่วมสร้างสรรค์โครงงาน	152
ตาราง 19 ขั้นตอนการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานกิจกรรมร่วมมือร่วมใจประเมิน	153
ตาราง 20 ขั้นตอนการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานกิจกรรมเสวนาปัญหาการเรียน	154
ตาราง 21 ขั้นตอนการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานกิจกรรมสิทธิของเรา	155
ตาราง 22 ขั้นตอนการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานกิจกรรมร่วมพัฒนาโรงเรียน	156
ตาราง 23 ขั้นตอนการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานกิจกรรมการมีส่วนร่วมในคณะสี	158
ตาราง 24 ขั้นตอนการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานกิจกรรมเยี่ยมบ้าน	159
ตาราง 25 ขั้นตอนการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานกิจกรรมร่วมสร้างคนดี	160
ตาราง 26 ผลการประเมินตามตัวชี้วัดการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วม ของผู้เรียนด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนกิจกรรมการให้ความรู้เรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียน	162
ตาราง 27 การประเมินตามตัวชี้วัดการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของ ผู้เรียนด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนกิจกรรมร่วมสร้างห้องเรียนน่าอยู่	163

ตาราง 28 การประเมินตามตัวชี้วัดการดำเนินการจัดการจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของ นักเรียนด้านบรรยากาศในชั้นเรียนกิจกรรมพื้นที่ของนักเรียน	164
ตาราง 29 การประเมินตามตัวชี้วัดการดำเนินการบริหารจัดการจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของ นักเรียน ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนกิจกรรมบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตยในชั้นเรียน.....	165
ตาราง 30 การประเมินตามตัวชี้วัดการดำเนินการจัดการจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของ นักเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้กิจกรรมบรรยากาศที่ดีที่ครูสอน.....	166
ตาราง 31 การประเมินตามตัวชี้วัดการดำเนินการบริหารจัดการจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของ นักเรียนด้านการจัดการเรียนรู้กิจกรรมร่วมสร้างสรรค์โครงงาน	167
ตาราง 32 การประเมินตามตัวชี้วัดการดำเนินการบริหารจัดการจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของ นักเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้กิจกรรมร่วมมือร่วมใจประเมิน	168
ตาราง 33 ผลการประเมินตามตัวชี้วัดการดำเนินการบริหารจัดการจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วม ของนักเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้กิจกรรมเสวนาปัญหาการเรียน	169
ตาราง 34 การประเมินตามตัวชี้วัดการดำเนินการบริหารจัดการจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของ นักเรียน ด้านการพัฒนาวินัยและพฤติกรรมของนักเรียนกิจกรรมสิทธิของเรา	170
ตาราง 35 การประเมินตามตัวชี้วัดการดำเนินการบริหารจัดการจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของ นักเรียนด้านวินัยและพฤติกรรมของนักเรียนกิจกรรมร่วมพัฒนาโรงเรียน	171
ตาราง 36 การประเมินตามตัวชี้วัดการดำเนินการบริหารจัดการจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของ นักเรียน ด้านวินัยและพฤติกรรมของนักเรียนกิจกรรมการมีส่วนร่วมในคณะสี	172
ตาราง 37 การประเมินตามตัวชี้วัดการดำเนินการบริหารจัดการจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของ นักเรียน ด้านวินัยและพฤติกรรมของนักเรียนกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน	173
ตาราง 38 การประเมินตามตัวชี้วัดการดำเนินการบริหารจัดการจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของ นักเรียน ด้านวินัยและพฤติกรรมของนักเรียนกิจกรรมร่วมสร้างคนดี.....	174
ตาราง 39 ผลการประเมินความพึงพอใจในการดำเนินการบริหารจัดการจัดการชั้นเรียนโดยนักเรียนมีส่วน ร่วมของนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนสำหรับนักเรียน	175
ตาราง 40 การประเมินความพึงพอใจในการดำเนินการบริหารจัดการจัดการชั้นเรียนโดยนักเรียนมีส่วน ร่วมของนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนสำหรับครู.....	176

ตาราง 41 ผลการประเมินความพึงพอใจในการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนโดยนักเรียนมีส่วนร่วม ของนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียน	177
ตาราง 42 การประเมินความพึงพอใจในการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนโดยนักเรียนมีส่วนร่วม ของนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับครู	178
ตาราง 43 การประเมินความพึงพอใจในการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนโดยนักเรียนมีส่วนร่วม ของนักเรียนมัศึกษาด้านวินัยในชั้นเรียนสำหรับนักเรียน	179
ตาราง 44 ผลการประเมินความพึงพอใจในการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนโดยนักเรียนมีส่วนร่วม ของนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านวินัยในชั้นเรียนสำหรับครู	180

สารบัญภาพประกอบ

หน้า

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดทฤษฎีในการศึกษาการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วม ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	9
ภาพประกอบ 2 รูปแบบเชิงระบบและสถานการณ์ของ Brown และ Moberg	17
ภาพประกอบ 3 ลำดับขั้นแนวคิดการจัดการชั้นเรียนของ Canter	31
ภาพประกอบ 4 แนวคิดการบริหารจัดการชั้นเรียนของ Albert	34
ภาพประกอบ 5 แนวคิดรูปแบบวิธีการดำเนินการของ Dreikurs	37
ภาพประกอบ 6 บันไดของลักษณะการมีส่วนร่วมของ Arnstein	41
ภาพประกอบ 7 ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ของ Teach Less, Learn More	57
ภาพประกอบ 8 รูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม	58
ภาพประกอบ 9 โครงสร้างการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ	61
ภาพประกอบ 10 รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	85
ภาพประกอบ 11 ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจกรรมมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับการศึกษา	87
ภาพประกอบ 12 กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	89
ภาพประกอบ 13 ขั้นตอนการดำเนินงานและผลที่ได้รับ	97
ภาพประกอบ 14 รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วม ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	131
ภาพประกอบ 15 รูปแบบการจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วม ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	188

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 80(3) บัญญัติไว้ว่า รัฐต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับ ความเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการจัดการศึกษาชาติ ภูมิหายเพื่อพัฒนา การศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันต่อ ความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรง เป็นประมุข (สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2550) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาในมาตราที่ 22 และมาตราที่ 24 มีใจความสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพนั้นต้องเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้นักเรียนได้คิด ได้ทำจากสถานการณ์ต่าง ๆ ใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย จัดการเรียนรู้ แหล่งวิทยาการต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวผู้เรียน และจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ทั้งในและ นอกห้องเรียน รวมทั้งได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ชุมชน เพื่อฝึกทักษะกระบวนการคิด การบริหาร จัดการ การเผชิญสถานการณ์ รวมทั้งประยุกต์องค์ความรู้ไปใช้ในการป้องกันและแก้ปัญหาในชีวิตจริง ได้ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2553) นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ดำเนินการปฏิรูป การศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552-2561) โดยกำหนดเป้าหมายว่าภายในปี 2561 คนไทยยุคใหม่ จะมีคุณลักษณะสำคัญดังนี้ 1) สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง รักการอ่านและมีนิสัยใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต 2) มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหาคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 3) มีจิต สาธารณะ มีระเบียบวินัย เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม สามารถทำงานเป็นกลุ่ม 4) มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสำนึก และความภูมิใจ ในความเป็นไทย ยึดมั่นในการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รังเกียจการทุจริตและสามารถก้าวทันโลก (ถวัลย์ มาตจรัส, 2553)

นอกจากนี้ เกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษารอบที่ 3 ในระดับการศึกษาขั้น พื้นฐานตามกฎกระทรวง ว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 คลอบคลุมมาตรฐานการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งการ ประเมินคุณภาพภายนอกรอบที่สาม (พ.ศ. 2554-2558) ได้กำหนดกลุ่มตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน

โดยตรงถึง 6 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ผู้เรียนมีสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตที่ดี ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ผู้เรียน มีความใฝ่รู้และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนคิดเป็นทำเป็น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนผ่านเกณฑ์มาตรฐาน และมีการจัดการเรียนการสอนจะที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เกณฑ์การประเมินได้อธิบายถึงการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พิจารณาที่การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ การจัดเตรียมและใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม การกำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนด้านความรู้ทักษะกระบวนการคิดรวบยอด หลักการและความสัมพันธ์รวมทั้งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และการออกแบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล จะเห็นได้ว่าจากมาตรฐานด้านผู้เรียนจะเน้นให้นักเรียนมีการพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม โดยมุ่งให้ผู้เรียนเป็นคนที่มีความสามารถตามศักยภาพอย่างมีความสุข ซึ่งเป็นข้อกำหนดด้านคุณลักษณะและคุณภาพการศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2553)

จากแนวทางการดำเนินการจัดการศึกษาข้างต้น ได้มีการดำเนินการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของประเทศไทย ซึ่งดำเนินการประเมินโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) พบว่า ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์มีคุณภาพระดับน้อยที่สุดร้อยละ 11.8 เท่านั้น ซึ่งผลดังกล่าวสอดคล้องกับการประเมินคุณภาพด้านครูผู้สอนของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ที่พบว่า ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีคุณภาพระดับดี เพียงร้อยละ 31.1 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2550) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้ให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายว่า คุณภาพที่ต้องปรับปรุง ได้แก่ คุณภาพด้านผู้เรียนในเรื่องความสามารถ คิดอย่างเป็นระบบ ความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อหลักสูตร ทักษะการแสวงหาความรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และทักษะการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต สำหรับมาตรฐานด้านครูผู้สอนที่ต้องปรับปรุงคือ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2550)

นอกจากนี้ การพิจารณาว่าโรงเรียนจะมีคุณภาพหรือไม่ สามารถพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เพราะถือว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่ครูจัดกระทำในโรงเรียนต้องมุ่งไปที่การเพิ่มความรู้และทักษะของนักเรียนทั้งสิ้น จากผลการประเมินของ PISA (Programme for International Student Assessment) ของนักเรียนไทยตั้งแต่ปี 2000-2006 พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของ OECD (Organization for Economic Co-operation and Development)

และมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง เมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินกับประเทศที่มีการจัดการศึกษาในระดับแนวหน้า พบว่า นักเรียนไทยยังมีความสามารถต่ำกว่าทุกประเทศ (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2552) สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์การสอบ O-Net จากสถาบันการศึกษาแห่งชาติในปี 2553 พบว่า ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดที่มีคะแนนต่ำที่สุด 15 อันดับสุดท้าย (รวม 3 จังหวัด ชายแดนภาคใต้) เป็นจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือถึง 8 จังหวัด ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดที่มีคะแนนต่ำที่สุด 15 อันดับสุดท้าย (รวม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้) เป็นจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือถึง 10 จังหวัด ข้อมูลการสอบเป็นตัวบ่งชี้ได้ว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นหนึ่งในภูมิภาคที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษา (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2552) นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์การทดสอบความรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และทักษะการอ่านของ PISA ใน พ.ศ. 2543 และ 2546 เมื่อวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ทักษะวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และการอ่านจำแนกตามภาคเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยของประเทศ พบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้มีคะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของประเทศมากที่สุด ลำดับคะแนนสูงสุดคือ กรุงเทพมหานคร ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลำดับ โดยเฉพาะจากการวิเคราะห์ผลการประเมินด้านการอ่านนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มากกว่า 50% มีความสามารถในการอ่านไม่ถึงระดับ 2 (ความสามารถอ้างอิงหรือเปรียบเทียบการประเมินข้อมูลได้ในระดับพื้นฐาน) คะแนนช่วง 408-480 คะแนน (สุนีย์ คล้ายนิล, ปรีชา เดชศรี และอัมพลิกา ประโมจน์ย์, 2549)

จากการศึกษาความรู้สึกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมหรือความรู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนมีความสำคัญต่อการเรียน การสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลของ OECD (Organization for Economic Co-operation and Development) ช่วง พ.ศ. 2546 พบว่า ประเทศที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงส่วนใหญ่จะมีความรู้สึกในเชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในโรงเรียน แต่สำหรับนักเรียนในประเทศไทย พบว่า นักเรียนทุกสังกัดของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนต่ำ (ดัชนี-0.29) นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนที่มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนสูง จะมีผลการสอบวิชาคณิตศาสตร์สูง หากเปรียบเทียบเป็นภาค พบว่า กรุงเทพมหานคร และจังหวัดในภาคกลางจะมีความรู้สึกในการมีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนสูงมาก และผลการสอบวิชาคณิตศาสตร์ก็สูงกว่าทุกภาค ในขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความรู้สึกในการมีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนอยู่ในระดับต่ำกว่า และยังพบว่าการสร้างบรรยากาศเพื่อเพิ่มความรู้สึกการมีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนจะนำไปสู่การเรียนวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ได้ดีด้วย เมื่อศึกษาด้านระเบียบวินัยในชั้นเรียน พบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้มีค่าดัชนีเกี่ยวกับวินัยในชั้นเรียนเป็นลบ ในขณะที่ทุกภาครวมถึงกรุงเทพมหานครมีค่าเป็นบวก (สุนีย์ คล้ายนิล, ปรีชา เดชศรี และอัมพลิกา ประโมจน์ย์, 2549)

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่า การจัดสภาพการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยทั่ว ๆ ไปในปัจจุบัน บรรยายการเรียนการสอนที่เป็นอยู่ไม่ได้จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้อง กับหลักความแตกต่างระหว่างบุคคลมากนัก อาจจะเป็นเพราะว่ามีจำนวนนักเรียนมากขึ้น โอกาสที่ครู เองจะเข้าไปสัมผัสกับผู้เรียนเพื่อตอบสนองความต้องการรายบุคคลมีน้อยลง การเรียนการสอน โดยมีครูเป็นศูนย์กลาง การเรียนรู้เป็นวิธีที่ง่ายต่อการสอนจึงเป็นเทคนิคที่นิยมนำมาใช้สอน เทคนิคการสอนที่พบมากที่สุดคือ การสอนแบบบรรยายโดยมีครูเป็นศูนย์กลาง และครูส่วนใหญ่ก็จะ ตั้งความหวังไว้นักเรียนทุกคนจะต้องเรียนได้เท่า ๆ กัน ซึ่งขัดกับหลักจิตวิทยาว่าด้วยความแตกต่าง ระหว่างบุคคลที่คนแต่ละคน มีความสนใจความสามารถ ความถนัดและมีวิธีเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ดังนั้นผู้เรียนแต่ละคนจะรับความรู้ที่ถ่ายทอดได้ไม่เท่ากัน การสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง เพียงอย่างเดียวจะไม่ตอบสนองความแตกต่างรายบุคคลได้ครบทั้งหมด (ศูนย์ปฏิบัติการปฏิรูป การศึกษา, 2550) จากการที่บรรยายการเรียนการสอน โดยยึดครูเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ มานับร้อยปี ส่งผลให้เกิดปัญหาการเรียนการสอนขึ้น กล่าวคือผลผลิตทางการศึกษาของเราขาด คุณลักษณะที่สำคัญคือ ความกล้าและรู้จักแสดงความคิดเห็นต่อชุมชน การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และความรับผิดชอบต่อสังคม ที่ตนเองอยู่ (รุ่ง แก้วแดง, 25430)

การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนที่ครูต้องสอนเนื้อหาให้ทันตามหลักสูตร ซึ่งเต็มไปด้วย เนื้อหามากมาย ด้วยหน้าที่หลายอย่างจึงต้องทำให้ครูหลายท่านพยายามสอนเนื้อหาให้ทัน เปรียบเสมือนการกรอกความรู้ให้กับนักเรียนโดยไม่ตั้งใจ และครูที่มีประสบการณ์ด้านการสอนมาก มักจะมีความเชื่อมั่นในวิธีการควบคุมชั้นเรียนของตนเองสูง โดยบังคับให้นักเรียนต้องเชื่อฟังและ อยู่ในระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัดจนเกินไป ถือว่าเป็นแนวทางที่ไม่สอดคล้องกับแนวการเรียนการสอน ในปัจจุบันมากนัก (ศศิธร ชันติธรากร, 2551) การแสดงออกของครูในห้องเรียนเป็นไปในลักษณะที่ ครูมีบทบาทในทุก ๆ อย่างในห้องเรียนอยู่ตลอดเวลา นักเรียนไม่มีโอกาสได้พูดหรือแสดงความคิดเห็น เท่าใดนัก ผลคือเมื่อนักเรียนเติบโตขึ้นจึงไม่กล้าแสดงความคิดเห็นต่อชุมชน บางคนกล้าแต่ไม่รู้จัก แสดงความคิดเห็น ซึ่งการแสดงความคิดเห็นเหล่านั้นเป็นทักษะอย่างหนึ่งที่ต้องมีการฝึกฝนและปลูกฝัง ตั้งแต่เยาว์วัย การจัดการในห้องเรียนที่ครูเป็นศูนย์กลางที่ครูเป็นผู้ถ่ายทอดเนื้อหาให้นักเรียน เพียงอย่างเดียว ยังทำให้นักเรียนขาดโอกาสในการตัดสินใจด้วยตนเอง เพราะผู้เรียนมีโอกาสได้ปฏิบัติ กิจกรรมที่ต้องตัดสินใจ ด้วยตนเองน้อยมาก (สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี, 2550) การให้ผู้เรียนมี บทบาท มีส่วนร่วมในกิจกรรมการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ในห้องเรียน จะเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียน เกิดความอยากรู้ อยากเรียน อยากเห็น ส่งเสริมให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ด้วยตนเอง การจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนมีส่วนร่วมในการดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ จะก่อให้เกิดความรู้ลึกถึงสำคัญของตนเอง ความสนุกสนาน โดยเฉพาะการมีสื่อ

ที่หลากหลายเป็นตัวกระตุ้นโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าระบบการศึกษาไทยยังไม่พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานได้ ซึ่งมีเหตุปัจจัยมาจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูที่ยังไม่สามารถดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้มากนัก รวมทั้งยังเป็นการสอนแบบเดิม ๆ โดยการบรรยายจากเอกสาร ทำให้ผู้เรียนไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและครอบคลุมทั้งความรู้ จิตใจ ทักษะและกระบวนการเรียนรู้ และโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่างประสบปัญหาที่คล้ายกันเกี่ยวกับผู้เรียน

จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาในรอบที่ 2 เป็นการยืนยันว่า มาตรฐานด้านผู้เรียนจะเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการปรับปรุงและพัฒนาให้มากที่สุด โดยเฉพาะด้านที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน รวมถึง ความมีวินัย ความกล้าแสดงออก การมีส่วนร่วมหรือบทบาทหน้าที่ในห้องเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศในห้องเรียน การสร้างกฎกติกาและวินัยในห้องเรียน นอกจากนี้การตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในห้องเรียน มักมาจากครูเป็นผู้กำหนดให้ทั้งสิ้น ทั้งที่นักเรียนส่วนใหญ่ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่น มีความคิดเป็นของตนเอง มีความกล้าที่จะแสดงออกในหลาย ๆ ด้าน แต่กลับถูกชี้นำโดยครูที่ถือว่าเป็นผู้ที่มีอำนาจในห้องเรียน สิ่งเหล่านี้ควรได้รับการเปลี่ยนแปลงปรับปรุง โดยการที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ มากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการในชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือขึ้น โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของนักเรียนทุกคน เสริมสร้างความเป็นประชาธิปไตยในชั้นเรียน รวมถึงให้ครูผู้สอนเข้าใจและรับรู้ความต้องการของผู้เรียนที่แท้จริง เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงออกในด้านต่าง ๆ อย่างเต็มที่ และพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มากที่สุด

คำถามของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดปัญหาในการวิจัยดังต่อไปนี้

1. สภาพปัจจุบันการจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นอย่างไร
2. ตัวชี้วัดความสำเร็จในการจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประกอบด้วยอะไรบ้าง

3. รูปแบบการจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือควรเป็นอย่างไร

4. ผลการใช้รูปแบบการจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดความสำเร็จในการจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
4. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ความสำคัญของการวิจัย

1. เป็นแนวทางการจัดการชั้นเรียนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพด้านต่าง ๆ ออกมาอย่างเต็มที่
2. ได้รูปแบบการจัดการชั้นเรียนที่ใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง
3. เป็นแนวทางในการนำหลักการมีส่วนร่วมมาพัฒนาใช้กับการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนได้ในปัจจุบัน
4. ได้รูปแบบการจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพที่สามารถนำไปใช้พัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไว้เป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 933 โรงเรียน ทำการสำรวจเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 274 โรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

ระยะที่ 2 การพัฒนาตัวชี้วัดความสำเร็จในการจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ ครูผู้เชี่ยวชาญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนจาก 3 โรงเรียน โรงเรียนละ 6 คน จำนวน 18 คน

ระยะที่ 3 การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการในชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ/เชี่ยวชาญในการบริหารจัดการในชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วม จำนวน 5 ท่าน

ระยะที่ 4 ผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการในชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่

1. กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการพัฒนาเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 3 โรงเรียน โรงเรียนละ 2 ห้องเรียน ดังนี้

- 1.1 โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 1 โรงเรียน
- 1.2 โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง จำนวน 1 โรงเรียน
- 1.3 โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 1 โรงเรียน

2. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย และกลุ่มเป้าหมาย จำนวนทั้งสิ้น 379 คน ประกอบด้วย

- 2.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย (Research Participants) จำนวน 19 คน
 - 2.1.1 ผู้วิจัยหลัก คือ ผู้วิจัย
 - 2.1.2 ผู้วิจัยร่วม จำนวน 18 คน
- 2.2 กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 360 คน

2.2.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 120 คน

2.2.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 120 คน

2.2.3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 120 คน

2. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการบริหารจัดการชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วย 1) การพัฒนาการมีส่วนร่วมด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน 2) การพัฒนาการมีส่วนร่วมด้านการจัดการเรียนรู้ และ 3) การพัฒนาการมีส่วนร่วมด้านวินัยในชั้นเรียน

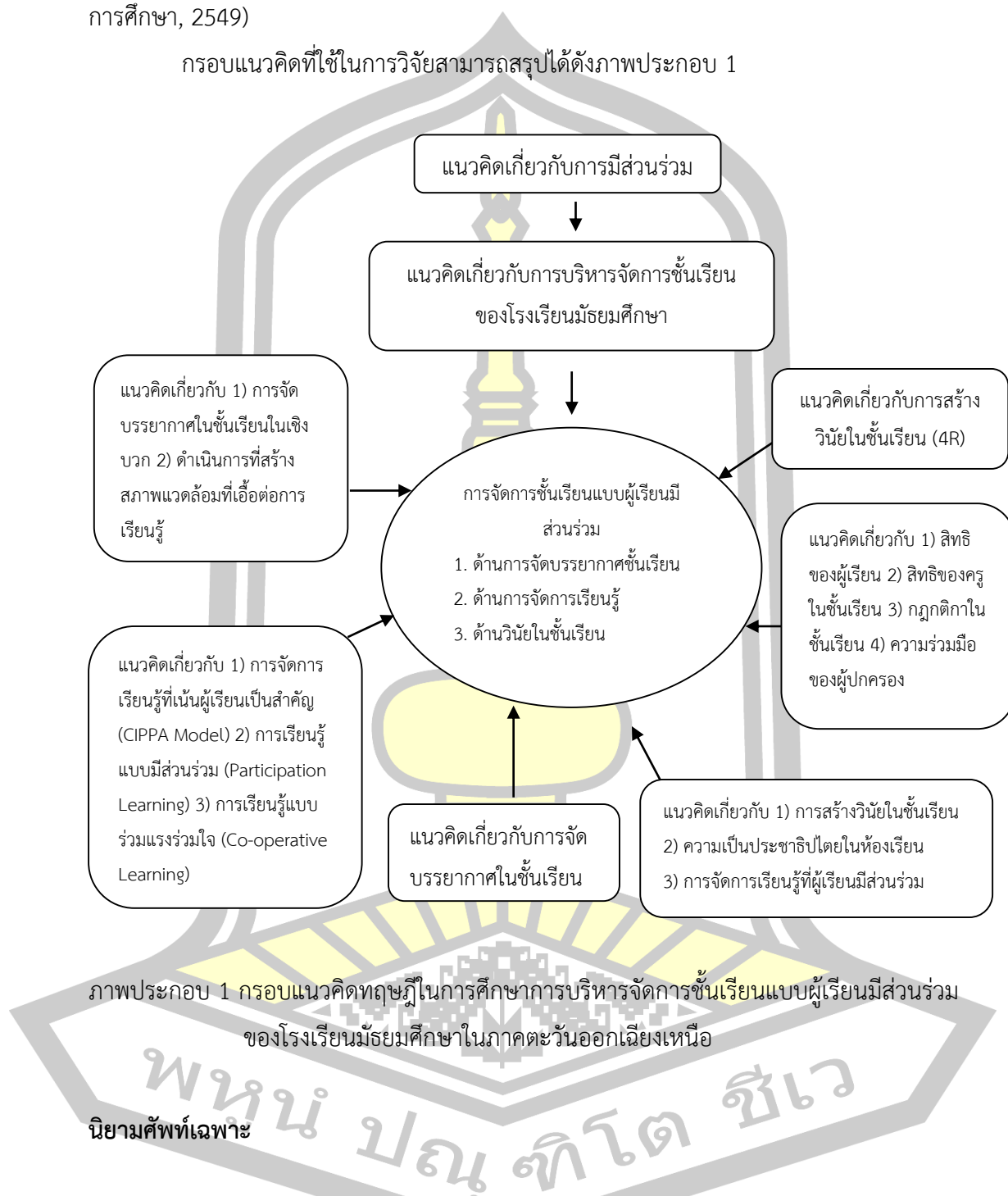
กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีแนวคิดที่ใช้ในงานวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน 2) การจัดการด้านการเรียนการสอน 3) การจัดการเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้เรียน (Weinstein, 2000)
2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 1) การสร้างวินัยในชั้นเรียน 2) ความเป็นประชาธิปไตยในห้องเรียน 3) การจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วม (Albert, 2003)
3. แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างวินัยในชั้นเรียน (4R) ประกอบด้วย 1) สิทธิผู้เรียน 2) ความรับผิดชอบของผู้เรียน 3) กฎระเบียบในชั้นเรียน 4) ภารกิจของผู้เรียน (Glasser, 1998)
4. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนของ Thomas Gordon และ Rudolf Diekures ประกอบด้วย 1) สิทธิของผู้เรียน 2) สิทธิของครูในชั้นเรียน 3) กฎกติกาในชั้นเรียน 4) ความร่วมมือของผู้ปกครองในการจัดการด้านวินัยของผู้เรียน (Gordon, 1991 ; Diekures, 1992)
5. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนในเชิงบวก 2) ดำเนินการที่สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (Lemlech, Johana and Kasin, 2004)
6. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน ได้แก่ 1) การจัดบรรยากาศทางกายภาพ 2) การจัดบรรยากาศทางสังคม (สมน อมรวิวัฒน์, 2530 ; ศศิธร ชันดิธรางกูร, 2551)
7. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นที่ตัวผู้เรียน ประกอบด้วย 1) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (CIPPA Model) 2) การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participation Learning) 3) การเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ (Co-operative Learning) (ทศนา แคมมณี, 2547)

8. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม (ชูชาติ พ่วงสมจิตร, 2541 ; สำนักวิชาการมาตรฐานการศึกษา, 2549)

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยสามารถสรุปได้ดังภาพประกอบ 1

1. รูปแบบการบริหารจัดการในชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วม หมายถึง โครงสร้างที่แสดงถึงขั้นตอนการดำเนินงานที่ให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมกับครูดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชั้นเรียน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

การมีส่วนร่วมด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน การมีส่วนร่วมด้านการจัดการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมด้านการสร้างวินัยในชั้นเรียน

2. การมีส่วนร่วมด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน หมายถึง ครูและนักเรียนร่วมกัน ดำเนินการสร้างสภาพแวดล้อมของห้องเรียน เพื่อให้เกิดบรรยากาศที่เหมาะสมต่อการเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข บรรยากาศในชั้นเรียนที่ครูและนักเรียนร่วม ดำเนินการมี 2 ด้าน คือ

2.1 บรรยากาศทางกายภาพ หมายถึง ครูและนักเรียนได้เข้ามาร่วมกันออกแบบตกแต่ง สภาพแวดล้อม สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนภายในห้องเรียนให้มีความเหมาะสมต่อการเรียนรู้ มีความปลอดภัย

2.2 บรรยากาศทางสังคม หมายถึง ครูและนักเรียนร่วมดำเนินการสร้างบรรยากาศใน ชั้นเรียนให้เอื้อต่อการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็น กล้าแสดงออก มีบรรยากาศในชั้นเรียนที่เป็นประชาธิปไตยยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

3. การมีส่วนร่วมด้านการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม การเรียนรู้ ร่วมออกแบบ วางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน ได้มีการเรียนรู้แบบโครงงาน มีการประเมินเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนเป็นคนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ใฝ่เรียนรู้ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

4. การมีส่วนร่วมสร้างวินัยในชั้นเรียน หมายถึง การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมที่ เป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนเข้าใจสิทธิและหน้าที่ของตนเองพฤติกรรม เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่ พึงประสงค์ของทางโรงเรียน ส่งผลให้ผู้เรียนเป็นคนมีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

5. สภาพการบริหารจัดการชั้นเรียน หมายถึง ลักษณะการดำเนินการจัดการในด้านต่าง ๆ ของครูภายในห้องเรียน ซึ่งการดำเนินการแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

5.1 บรรยากาศในชั้นเรียน หมายถึง ลักษณะต่างที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนทั้งด้านสิ่งแวดล้อม ทางกายภาพและด้านสังคม อันมีผลมาจากการดำเนินการของครูและนักเรียน

5.2 การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

5.3 การสร้างวินัยในชั้นเรียน หมายถึง การดำเนินการที่ทำให้ผู้เรียนตระหนักในบทบาท หน้าที่ของการเป็นนักเรียน มีพฤติกรรมที่ตรงตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

6. การมีส่วนร่วมของผู้เรียน หมายถึง ผู้เรียนได้เข้ามาร่วมกันวางแผน ร่วมกันดำเนินการ ร่วมกันประเมินผลการดำเนินงาน และร่วมกันอภิปรายสะท้อนผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้น

7. ความเป็นประชาธิปไตยในห้องเรียน หมายถึง ครูและนักเรียนต่างคำนึงถึงสิทธิหน้าที่ของ ตนเอง ปฏิบัติตามบทบาทของตนเอง มีการแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและ

กันบนพื้นฐานของเหตุผล ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นออกมาอย่างเต็มที่ ครูให้เหตุผลพร้อมทั้งรับฟังความเห็นของผู้เรียน และร่วมตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องเรียนด้วยกัน

8. โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมายถึงโรงเรียนที่ทำการสอนนักเรียนในช่วงอายุ 13-18 ปี ทำการสอนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยโรงเรียนที่ทำการศึกษเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 20 จังหวัด

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการในชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาหลักการ ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. รูปแบบและการพัฒนารูปแบบ
2. การบริหารจัดการชั้นเรียน
3. แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม
4. การบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วม
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

รูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

1. ความหมายของรูปแบบ (Model)

Good (1973) ได้รวบรวมความหมายของรูปแบบ (Model) ไว้ดังนี้

1. เป็นตัวอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำ
2. เป็นตัวอย่างสำหรับการเลียนแบบ
3. เป็นแผนภาพหรือภาพ 3 มิติ ที่เป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลักการหรือแนวคิด
4. เป็นชุดของปัจจัยหรือองค์ประกอบ หรือตัวแปรของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลักการหรือแนวคิดตัวประกอบ และเป็นสัญลักษณ์ทางระบบสังคม อาจเขียนเป็นสมการทางคณิตศาสตร์หรือบรรยายด้วยภาษาก็ได้

Forcese และ Richer (1973) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง การย่อหรือเลียนแบบความสัมพันธ์ที่ปรากฏอยู่ในโลกแห่งความจริงของปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยในการจัดระบบความคิดในเรื่องนั้นให้ง่ายขึ้นและเป็นระเบียบ สามารถเข้าใจลักษณะสำคัญของปรากฏการณ์นั้น รูปแบบจึงมีชื่อเรียกต่าง ๆ กันออกไป เช่น การจำแนกประเภท (Typology) กรอบแนวคิด (Conceptual Framework) การแยกชนิด (Taxonomy) เป็นต้น

Bardo และ Hartman (1982) กล่าวว่า รูปแบบเป็นสิ่งที่ได้รับการพัฒนาขึ้น เพื่อบรรยายคุณลักษณะที่สำคัญของปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ รูปแบบจึงมิใช่การบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์อย่างละเอียดทุกแง่ทุกมุม เพราะการกระทำเช่นนั้นจะทำให้รูปแบบนั้นด้อยลงไป ส่วนการที่จะระบุว่ารูปแบบใด ๆ จะต้องประกอบด้วย รายละเอียดมากน้อยเพียงใดจึงจะเหมาะสมและรูปแบบนั้น ๆ ควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง ไม่ได้มีการกำหนดตายตัว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์แต่ละอย่าง และวัตถุประสงค์ของผู้สร้างรูปแบบ นั้นว่าต้องการจะอธิบายปรากฏการณ์นั้น ๆ อย่างไร

Tosi และ Carroll (1982) กล่าวว่า รูปแบบเป็นนามธรรมของของจริง หรือภาพจำลอง ของสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจจะมีตั้งแต่รูปแบบอย่างง่ายไปจนถึงรูปแบบที่มีความซับซ้อน มาก ๆ มีทั้งรูปแบบทางสังคม (Physical Model) และรูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Model) ที่ใช้อธิบายสภาพการณ์หรือปรากฏการณ์ด้วยภาษาหรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ

บุญชม ศรีสะอาด (2524) กล่าวว่า รูปแบบ (Model) หมายถึง โครงสร้างที่แสดงถึง ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ หรือตัวแปรต่าง ๆ โดยผู้วิจัยสามารถใช้รูปแบบอธิบาย ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีในปรากฏการณ์ธรรมชาติหรือในระบบต่าง ๆ อธิบายลำดับขั้นตอน องค์ประกอบหรือกิจกรรมในระบบ

เยาวดี วิบูลย์ศรี (2536) กล่าวว่า รูปแบบ คือ วิธีที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ ตลอดจนจินตนาการของคนที่มีต่อปรากฏการณ์หรือเรื่องราวใด ๆ ให้ปรากฏในลักษณะ ของการสื่อสารในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง รูปแบบจึงเปรียบเสมือนแบบจำลองในลักษณะเลียนแบบ หรือเป็นตัวแทนที่ใช้เป็นแบบอย่าง เป็นแผนผังหรือแบบแผนของการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง ต่อเนื่องด้วยความสัมพันธ์เชิงระบบ

ทศนา แคมมณี (2551) ให้ความหมายของรูปแบบ หมายถึง ตัวแทนที่สร้างขึ้น เพื่ออธิบายพฤติกรรมของลักษณะบางประการของสิ่งที่เป็นจริงอย่างหนึ่งหรือเป็นเครื่องมือทาง ความคิดที่บุคคลใช้ในการหาความรู้

รัตน์ บัวสนธ์ (2550) ได้สรุปความหมายจาก Merriam Webster's Collegiate Dictionary มีความหมายว่า 1) ชุดของแผนสำหรับการก่อสร้าง 2) ภาพสำเนา 3) การออกแบบ โครงสร้าง 4) ภาพย่อที่เป็นตัวแทนของบางสิ่ง 5) คำบรรยายเพื่อช่วยให้เกิดภาพของบางสิ่ง ที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยตรง และ 6) ข้อมูลหรือข้อตกลงใด ๆ ก็ตามที่จัดระบบนำเสนอไว้ในรูป ของคณิตศาสตร์

สรุปได้ว่า รูปแบบ (Model) หมายถึง สิ่งที่เป็นตัวแทนโครงสร้างทางความคิดที่ผู้คิด ได้สร้างขึ้น แสดงถึงกระบวนการอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อนำไปใช้ดำเนินการหรือบอกความสัมพันธ์ของ สิ่งที่ทำอยู่ มีการอธิบายถึงองค์ประกอบและความสัมพันธ์ของเรื่องที่ทำการศึกษา ในบางกรณีอาจใช้

เป็นประโยชน์ในการทำนายปรากฏการณ์ที่จะเกิดขึ้น ตลอดจนใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไป ซึ่งสามารถสรุปของแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบได้ว่า 1) ตัวแบบที่ใช้เป็นแบบอย่าง 2) เป็นที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล สัญลักษณ์ และหลักการของระบบ 3) แบบแผนตัวอย่างของการดำเนินงานที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ ในระบบ

2. ประเภทของรูปแบบ

Smith และคณะ (1980) ได้จำแนกประเภทของรูปแบบออกเป็น ดังนี้

1. รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) ได้แก่

1.1 รูปแบบเสมือนจริง (Iconic Model) มีลักษณะคล้ายของจริง เช่น เครื่องบินจำลอง หุ่นไล่กา เป็นต้น

1.2 รูปแบบเหมือนจริง (Analog Model) มีลักษณะคล้ายปรากฏการณ์จริง เช่น การทดลองทางเคมีในห้องปฏิบัติการก่อนที่จะทำการทดลองจริง เครื่องบินจำลองที่บินได้ เป็นต้น รูปแบบชนิดนี้ใกล้เคียงความจริงกว่าแบบแรก

2. รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Model) ได้แก่

2.1 รูปแบบข้อความ (Verbal Model) หรือรูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Model) รูปแบบนี้พบมากที่สุด เป็นการใช้ข้อความปกติธรรมดาในการอธิบายโดยย่อ เช่น คำพรรณนาลักษณะงาน คำอธิบายรายวิชา เป็นต้น

2.2 รูปแบบทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) หรือรูปแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Model) เช่น สมการ และโปรแกรมเชิงเส้น เป็นต้น

Keeves (1988) ได้แบ่งประเภทของรูปแบบที่ใช้ในทางการศึกษาเป็น 4 ประเภท คือ

1. รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue Model) เป็นรูปแบบเชิงกายภาพ

ส่วนใหญ่ใช้ในด้านวิทยาศาสตร์ เช่น รูปแบบโครงสร้างอะตอม สร้างขึ้นโดยใช้หลักการเปรียบเทียบโครงสร้างของรูปแบบให้สอดคล้องกับลักษณะที่คล้ายกันทางกายภาพ สอดคล้องกับข้อมูลและความรู้ที่มีอยู่ในขณะนั้นด้วย รูปแบบที่สร้างขึ้นต้องมียอดประกอบชัดเจนสามารถนำไปทดสอบด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ และสามารถนำไปใช้ทำการหาข้อสรุปของปรากฏการณ์ได้อย่างกว้างขวาง เช่น รูปแบบจำนวนนักเรียนในโรงเรียน สร้างขึ้นโดยเปรียบเทียบกับลักษณะถึงน้ำที่ประกอบด้วย ท่อน้ำเข้าและท่อน้ำออกปริมาณน้ำที่ไหลเข้าถึง เปรียบเทียบได้กับจำนวนนักเรียนที่เข้าโรงเรียน ประกอบด้วย อัตราการเกิด อัตราการย้าย อัตราการรับเด็กอายุต่ำกว่าเกณฑ์ ส่วนปริมาณน้ำที่ไหลออกเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนที่ออกจากโรงเรียน เนื่องจากพันแผนการศึกษา การย้ายออก การจบการศึกษา สำหรับปริมาณน้ำที่เหลือในถังเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนที่เหลืออยู่ในโรงเรียน เป็นต้น

จุดมุ่งหมายของรูปแบบแบบนี้เพื่ออธิบายปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงจำนวนนักเรียนในโรงเรียน

2. รูปแบบเชิงอธิบาย (Semantic Model) เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษา ด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นแนวคิด โครงสร้าง องค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ เช่น รูปแบบการเรียนรู้ เป็นต้น

3. รูปแบบคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) เป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ โดยใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ เดิมรูปแบบที่แสดงใช้กับศาสตร์ทางด้านวิทยาศาสตร์ แต่ปัจจุบันมีแนวโน้มในการนำไปใช้ด้านพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์เพิ่มขึ้น รวมทั้งการศึกษาด้วย โดยเฉพาะในด้านการวัดผลการศึกษา รูปแบบแบบนี้สามารถอธิบายความสัมพันธ์และสร้างทฤษฎี เพราะสามารถทดสอบสมมติฐานได้ รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์มักพัฒนามาจากรูปแบบเชิงอธิบาย

4. รูปแบบเชิงเหตุผล (Causal Model) เป็นรูปแบบที่พัฒนามาจากรูปแบบเชิงอธิบาย โดยการนำเอาเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) มาใช้ ปัจจุบันมีการนำรูปแบบนี้ใช้ในการวิจัยทางการศึกษามากขึ้น รูปแบบแบบนี้จะเป็นการนำเอาตัวแปรมาเขียนเป็นสัญลักษณ์หรือคำย่อ แล้วใช้เส้นตรงและลูกศรแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรในเชิงเหตุผล เช่น รูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน สถิติปัญญาของผู้เรียนมีผลมาจากสภาพทางเศรษฐกิจของพ่อแม่และสิ่งแวดล้อมที่บ้าน เป็นต้น รูปแบบดังกล่าวสามารถกำหนดเป็นกรอบในการเก็บรวบรวมข้อมูลในสภาพที่เป็นจริง เพื่อทดสอบรูปแบบได้ด้วย

Keeves (1997) กล่าวว่า รูปแบบ (Model) ที่ใช้กันโดยทั่วไปมี 5 แบบ หรือ 5 ลักษณะ คือ

1. รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue Model) ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกในลักษณะของการเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ อย่างน้อย 2 สิ่งขึ้นไป รูปแบบลักษณะนี้ใช้กันมากทางด้านวิทยาศาสตร์กายภาพ สังคมศาสตร์ และพฤติกรรมศาสตร์

2. รูปแบบเชิงภาษา (Semantic Model) ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกผ่านทาง การใช้ภาษา (พูดและเขียน) รูปแบบลักษณะนี้ใช้กันมากทางด้านศึกษาศาสตร์

3. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกผ่านทางสูตรคณิตศาสตร์ ซึ่งส่วนมากจะเกิดขึ้นหลักจากการได้รูปแบบเชิงภาษาแล้ว

4. รูปแบบเชิงแผนผัง (Schematic Model) ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกผ่านทาง แผนผัง แผนภาพ ไดอะแกรม กราฟ เป็นต้น

5. รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal Model) ได้แก่ ความคิดที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ของสถานการณ์/ปัญหาใด ๆ รูปแบบด้านศึกษาศาสตร์มักจะเป็นแบบนี้เป็นส่วนใหญ่

รัตนะ บัวสนธิ์ (2550) ได้แบ่งประเภทของรูปแบบออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่

1. รูปแบบเชิงบรรยาย ซึ่งเป็นรูปแบบที่นำเสนอโดยใช้คำบรรยายถึงมโนทัศน์ หลักการ และตัวแปร รวมทั้งคำอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างหลักการ มโนทัศน์ และตัวแปร
2. รูปแบบเชิงรูปภาพ ซึ่งเป็นการนำเสนอโดยใช้ภาพ แผนผัง หรือสัญลักษณ์ บางอย่างเพื่อทดแทนหลักการ มโนทัศน์ และตัวแปร ซึ่งช่วยประกอบการบรรยายและอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างสามส่วนนี้

3. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ เป็นรูปแบบที่นำเสนอโดยใช้ฟังก์ชันทางคณิตศาสตร์ เพื่อบรรยายและอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างหลักการ มโนทัศน์ และตัวแปร

ศิริชัย กาญจนวาสี (2550) ได้แบ่งประเภทของรูปแบบ โดยจำแนกได้จากวิธีการนำเสนอแนวคิดของรูปแบบนั้น ได้ 3 ลักษณะ ได้แก่

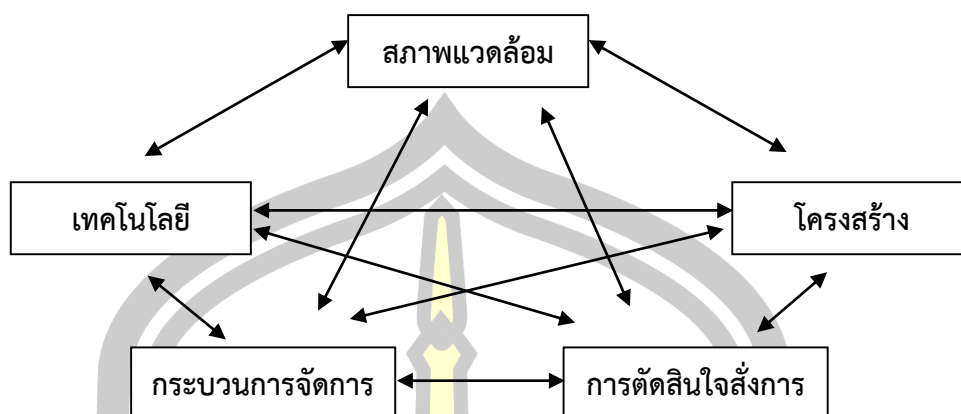
1. รูปแบบเชิงบรรยาย เป็นการนำเสนอโดยใช้คำบรรยายระบุถึงแนวคิด หลักการ หรือตัวแปร และมีคำอธิบายถึงปรากฏการณ์ด้วยคำบรรยายความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด หลักการ หรือตัวแปรเหล่านั้น
2. รูปแบบเชิงรูปภาพ เป็นการนำเสนอโดยใช้รูปภาพ หรือสัญลักษณ์จำลอง แสดงถึง แนวคิด หลักการ หรือตัวแปร และลากเส้นโยงความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด หลักการ หรือตัวแปรเหล่านั้น
3. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ เป็นการนำเสนอโดยใช้สัญลักษณ์แทนแนวคิด หลักการ หรือตัวแปร และใช้ฟังก์ชันคณิตศาสตร์เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด หลักการ หรือตัวแปรเหล่านั้น

3. องค์ประกอบของรูปแบบ

Brown และ Moberg (1980) ได้ทำการสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบขึ้นจากแนวคิดเชิงระบบ (System Approach) กับหลักการบริหารตามสถานการณ์ (Contingency Approach) พบว่า รูปแบบส่วนใหญ่ ประกอบด้วย

1. สภาพแวดล้อม (Environment)
2. เทคโนโลยี (Technology)
3. โครงสร้าง (Structure)
4. กระบวนการจัดการ (Management Process)
5. การตัดสินใจสั่งการ (Decision Making)

รูปแบบการศึกษาและการทำความเข้าใจของ Brown และ Moberg (1980) มีลักษณะดังนี้

ที่มา : Brown และ Moberg (1980)

ภาพประกอบ 2 รูปแบบเชิงระบบและสถานการณ์ของ Brown และ Moberg

4. คุณลักษณะที่สำคัญของรูปแบบ

Keeves (1988) ได้กล่าวถึงลักษณะที่สำคัญของรูปแบบไว้ 4 ประการ คือ

1. รูปแบบควรประกอบขึ้นด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้างของตัวแปร มากกว่าความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงธรรมดา อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงก็มีประโยชน์ในช่วงต้นของการพัฒนารูปแบบ
2. รูปแบบควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบได้ สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกต และหาข้อสนับสนุนด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้
3. รูปแบบควรจะต้องระบุ หรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา ดังนั้น นอกจากรูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์แล้ว ยังใช้เป็นเครื่องมือในการอธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วย
4. รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างความคิดรวบยอด (Concept) ใหม่ และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรใหม่ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มองค์ความรู้ (Body of Knowledge) ในเรื่องที่กำลังศึกษาด้วย

นอกจากนี้ Keeves ยังได้กล่าวถึงลักษณะที่สำคัญเกี่ยวกับรูปแบบสรุปได้อย่างกว้าง ๆ ไว้ 4 ประการ คือ

1. รูปแบบควรประกอบขึ้นด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง (ของตัวแปร) มากกว่าความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงแบบธรรมดา อย่างไรก็ตามความเชื่อมโยงแบบเส้นตรงธรรมดาทั่วไปนั้นก็มีประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษาวิจัยในช่วงต้นของการพัฒนารูปแบบ

2. รูปแบบควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบได้ สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกต และหาข้อสนับสนุนด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้

3. รูปแบบควรต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา ดังนั้น นอกจากรูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ได้ ควรใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วย

4. นอกจากคุณสมบัติต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้าง มโนทัศน์ใหม่และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ ซึ่งเป็นการขยายองค์ความรู้ ในเรื่องที่กำลังศึกษาด้วย

Keeves (1997) กล่าวว่า รูปแบบโดยทั่วไปจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. รูปแบบจะต้องนำไปสู่การทำนาย (Prediction) ผลที่ตามมาซึ่งสามารถพิสูจน์ ทดสอบได้ กล่าวคือ สามารถนำไปสร้างเครื่องมือเพื่อไปพิสูจน์ทดสอบได้

2. โครงสร้างของรูปแบบจะต้องประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal Relationship) ซึ่งสามารถใช้อธิบายปรากฏการณ์/เรื่องนั้นได้

3. รูปแบบจะต้องสามารถช่วยสร้างจินตนาการ (Imagination) ความคิดรวบยอด (Concept) และความสัมพันธ์ (Interrelations) รวมทั้งช่วยขยายขอบเขตของการสืบเสาะความรู้

4. รูปแบบควรจะต้องประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง (Structural Relationships) มากกว่าความสัมพันธ์เชิงเชื่อมโยง (Associative Relationships)

เยาวดี วิบูลย์ศรี (2551) มีลักษณะสำคัญ ๆ 4 ประการ คือ

1. เป็นการถ่ายทอดในลักษณะของการเลียนแบบ หรือถ่ายแบบจากความเข้าใจ ตลอดจนจินตนาการของคนที่มีต่อปรากฏการณ์ใด ๆ ออกมาเป็นโครงสร้างที่มีระบบระเบียบ และง่ายต่อการรับรู้ของบุคคลอื่น

2. ลักษณะของรูปแบบไม่ใช่การบรรยาย หรือการพรรณนาอย่างยืดยาว แต่เป็นการ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสัญลักษณ์และหลักการของระบบ

3. รูปแบบเน้นเฉพาะส่วนสำคัญ เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้นำเสนอ รูปแบบกับผู้รับรู้รูปแบบนั้น ๆ

4. ภาพลักษณ์ของรูปแบบมุ่งการสื่อสารให้กระชับ รับรู้ภาพรวมของความหมาย มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อย ๆ ได้ โดยการนำเสนอเพียงครั้งเดียว

รัตน์ บัวสนธ์ (2550) กล่าวว่า รูปแบบมีลักษณะหรือธรรมชาติที่สำคัญ ๆ ได้แก่

1. รูปแบบไม่ใช่ของจริง รูปแบบเป็นตัวแทนของความคิดที่มีลักษณะเป็นนามธรรม (เช่น หลักการ มโนทัศน์ หรือตัวแปร) ที่ได้รับการถ่ายทอดหรือถอดออกมาให้มีลักษณะเป็นรูปธรรม เพื่อง่ายต่อการสร้างความเข้าใจ ดังนั้น รูปแบบจึงเป็นภาพร่างที่ยังไม่สมบูรณ์ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

2. รูปแบบและทฤษฎีมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่รูปแบบ คือ ภาพย่อที่ถอดออกมาจากทฤษฎีหรือกล่าวได้ว่ารูปแบบ คือ การแปลงทฤษฎีที่มีลักษณะเป็นนามธรรมสูงมาสู่การปฏิบัติ ซึ่งมีลักษณะเป็นรูปธรรมมากกว่า

3. รูปแบบมีหลายลักษณะที่จะสามารถนำมาใช้เพื่อถ่ายทอดสร้างความเข้าใจในทฤษฎีหรือความคิดที่เป็นนามธรรม เช่น อาจจะใช้รูปแบบที่เป็นข้อความเชิงบรรยาย หรือรูปแบบเชิงรูปภาพ สัญลักษณ์ และรูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ก็ได้ การจะใช้รูปแบบลักษณะใดก็ขึ้นอยู่กับความนิยมในวงการศึกษาขั้นนั้น ๆ

สรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบจะเกิดจากการนำแนวคิด หลักการ ทฤษฎีมาประกอบสร้างขึ้นเป็นรูปแบบโดยมือสร้างรูปแบบเสร็จ ผู้วิจัยต้องนำรูปแบบมาทดลองใช้หาความเชื่อมั่นของรูปแบบนั้น ๆ หากพบว่าตัวแปรหรืออิทธิพลใดที่ไม่เกี่ยวข้องกับรูปแบบให้ตัดออก หากตัวแปรหรืออิทธิพลใดส่งผลมากให้คงไว้ รูปแบบจะถูกปรับเปลี่ยนไปจนมีความเหมาะสมในการนำไปใช้มากที่สุด รูปแบบที่ดีมีความเที่ยงตรงจะมีประโยชน์ต่อการเป็นต้นแบบในการดำเนินงานต่อ ๆ ไป

การบริหารจัดการในชั้นเรียน

1. ความหมายของการบริหารจัดการในชั้นเรียน

McCreary (1999) กล่าวว่า การบริหารจัดการในชั้นเรียนว่าเป็นวิถีทาง (The Way) ที่ครูจัดการ (Organized) และควบคุม (Controlled) เกี่ยวกับพฤติกรรมการเปลี่ยนแปลง รวมถึงปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนภายในห้องเรียนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยส่วนใหญ่แล้วจะเข้าใจกันว่าจัดการชั้นเรียนคือ การจัดสภาพของห้องเรียนทางด้านกายภาพ หรือการตกแต่งห้องเรียนด้วยวัสดุตกแต่ง เพื่อเป็นการจูงใจนักเรียนให้มีความสนใจและตั้งใจเรียน แต่ความจริงเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการจัดการชั้นเรียนเท่านั้น หากแต่ต้องมีการสร้างสรรค์ และเอาใจใส่สภาพบรรยากาศภายในห้องเรียนด้วยเช่นกัน ครูจึงเป็นบุคคลที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ในการรับหน้าที่เป็นผู้สร้าง และส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอน กระตุ้นความใฝ่รู้และใส่ใจในการศึกษาของผู้เรียน สร้างความมีระเบียบวินัยให้กับผู้เรียน รวมถึงการคงสภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อช่วยให้การสอนในชั้นเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล แก่ผู้เรียนอย่างยั่งยืน

Froyen และ Iverson (1999) กล่าวว่า การจัดการในชั้นเรียนต่างเป็นกระบวนการที่ครูได้จัดให้นักเรียน เพื่อให้เกิดการส่งเสริมการเรียนรู้จนประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ รวมถึงการที่นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่โรงเรียนกำหนด ดังนั้นความสำเร็จทางการศึกษาของนักเรียนครูจะต้องเป็นครูที่มีประสิทธิภาพ พฤติกรรมของครูและนักเรียนต้อง

เชื่อมต่อกันด้วยแนวคิดหรือข้อตกลงของการจัดการในชั้นเรียน การจัดการในชั้นเรียนแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ประอบที่สำคัญ คือ

1. การบริหารจัดการเกี่ยวกับบริบทในห้อง (Content Management) คือ การที่ครูได้ดำเนินการจัดการเกี่ยวกับวัสดุ (Material) เครื่องมือ (Equipment) ที่ใช้ดำเนินการสอน การเคลื่อนย้ายคนในห้องเรียน (Movement of People) บทเรียน (Lessons)

2. การบริหารจัดการเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการ (Conduct Management)

3. การบริหารจัดการด้านความสะอาดสบาย (Covenants Management)

Brophy (1996) กล่าวถึงการจัดการในชั้นเรียนว่า เป็นการที่ครูสร้างและคงสภาพสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่นำไปสู่การจัดการเรียนการสอนที่ประสบผลสำเร็จ ทั้งในด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (Physical Environment) การสร้างกฎระเบียบและการดำเนินการที่ทำให้บทเรียนมีความน่าสนใจอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการมีส่วนร่วมในกิจการในชั้นเรียน

Doyle (1986) ชี้ว่าการจัดการในห้องเรียนให้เกิดประสิทธิภาพในระดับมัธยมศึกษา นั้น เป็นเรื่องที่มีความซับซ้อนและสามารถสรุปเป็นคุณลักษณะหลักได้ 5 ลักษณะ คือ

1. มีหลายมิติ (Multidimensionality) โดยต้องจัดสภาพให้เหมาะแก่การอ่าน การเขียน และการอภิปรายเป็นที่ที่ให้นักเรียนทำงาน ดูวิดีโอหรือฟังการบรรยาย นอกจากนี้ยังเป็นจุดที่สร้างมิตรภาพ การโต้แย้ง ครูสามารถอภิปรายและแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย ๆ เพื่อให้สะดวกในการจัดกิจกรรม

2. สามารถจัดการกับสิ่งที่เกิดในห้องได้อย่างรวดเร็ว (Immediacy) เพราะในห้องเรียนเป็นที่มีคนหมูก่อกอยู่ด้วยกัน อาจมีการโต้แย้งระหว่างกันในกลุ่มหรือมีการอภิปรายกันระหว่างกลุ่มและอาจนำไปสู่ความวุ่นวายในห้อง ดังนั้น สภาพของการจัดห้องเรียนต้องทำให้ครูสามารถควบคุมสิ่งที่ไม่คาดคิดไว้ได้อย่างรวดเร็ว

3. ไม่สามารถทำนายสิ่งที่จะเกิดขึ้นได้ (Unpredictability) โดยห้องเรียนต้องจัดสภาพแวดล้อมที่เผื่อต่อเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น เพราะห้องเรียนเป็นที่อยู่ของคนหมู่มาก

4. เป็นห้องที่ขาดความเป็นส่วนตัว (Lack of Privacy) เพราะห้องเรียนเป็นสถานที่สาธารณะมีคนอยู่มาก พฤติกรรมของผู้เรียนอาจมีความแตกต่างกันออกไปโดยเฉพาะวัยรุ่น ดังนั้น ห้องเรียนที่จัดขึ้นครูต้องสามารถสอดส่องดูแลพฤติกรรมของนักเรียนได้เป็นอย่างดี รวมทั้งต้องควบคุมพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียนได้

5. เป็นศูนย์รวมของเรื่องราวในอดีต (Joint History) หมายความว่า ห้องเรียนต้องเป็นที่ทำให้นักเรียนคุ้นเคยคิดถึงเรื่องในอดีตทั้งด้านบวกและด้านลบ หากครูเตือนเรื่องการบ้าน นักเรียนก็สามารถระลึกได้อย่างรวดเร็ว

Digiolio (1994) กล่าวว่า ห้องเรียนคือสังคมเล็ก ๆ ของนักเรียน นักเรียนใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในห้องเรียนเป็นสถานที่ที่นักเรียนได้เรียนรู้พัฒนาสติปัญญา ความคิด อารมณ์ รวมทั้งปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ห้องเรียนจึงเป็นสถานที่ที่เหมาะสมที่สุดที่จะสอนพฤติกรรมเบื้องต้นสังคม พฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อส่วนตัวต่อผู้อื่นและต่อสังคมทั่วไปให้นักเรียน ดังนั้นจึงเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของครูในการจัดชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เป็นสถานที่ที่นักเรียนรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย และมีอิสระที่จะพูดและกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เอื้อสังคมที่พวกเขาจะนำไปประยุกต์ใช้นอกชั้นเรียนต่อไป

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการชั้นเรียน หมายถึง เป็นวิธี (Method) หรือกลยุทธ์ (Strategy) ที่ครูผู้สอนจะสร้างสภาพแวดล้อม และสังคมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ครูจะเป็นผู้สร้างให้ผู้เรียนมีวินัยในตนเอง รู้หน้าที่และบทบาทในชั้นเรียน นอกจากนี้ครูต้องเป็นบุคคลที่คอยเสริมสร้าง คอยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การบริหารจัดการชั้นเรียนที่ดีจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการขับเคลื่อนผู้เรียนให้บรรลุสู่เป้าหมายได้เร็วขึ้น

2. ความสำคัญของการบริหารจัดการในชั้นเรียน

Capani (2004) กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของการจัดการในชั้นเรียนว่า

1. ช่วยให้ครูผู้สอนมีความเป็นผู้นำในชั้นเรียน
2. ครูได้รับการพัฒนาทักษะในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กนักเรียน
3. ครูได้มีความเข้าใจในวิชาชีพครู
4. ช่วยขับเคลื่อนให้นักเรียนพบแนวทางและประสบความสำเร็จได้ง่ายขึ้น

ศศิธร ชันดิธรางกูร (2551) กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการในชั้นเรียนว่า มีความสำคัญด้วยเหตุผลหลายประการ คือ

1. การเรียนรู้จะเกิดขึ้นไม่ได้หรือเกิดได้น้อยถ้ามีสิ่งรบกวนในชั้นเรียนอยู่ตลอดเวลา ด้วยปัญหาด้านพฤติกรรมของนักเรียน
2. นักเรียนที่อยู่ในชั้นเรียนที่ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย สิ่งแวดล้อมในชั้นเรียนมีเสียงดังและสิ่งรบกวน หรือการจัดที่นั่งไม่เหมาะสม อาจเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาทางวินัยนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าวหรือทำให้นักเรียนไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ส่งผลให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่
3. การกำหนดคุณลักษณะพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนไว้ล่วงหน้า จะมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดการในชั้นเรียน เพราะจะทำให้นักเรียนมีแนวทางในการควบคุมพฤติกรรมของตนเอง โดยไม่แสดงอาการหรือพฤติกรรมที่จะเป็นการรบกวนการเรียนของผู้อื่น
4. ชั้นเรียนที่มีการจัดการกับพฤติกรรมของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม จะทำให้ครูสามารถดำเนินการสอนได้อย่างเต็มที่ โดยไม่เสียเวลากับการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน

5. การจัดการชั้นเรียนให้นักเรียนมีวินัยในการเรียนรู้และการอยู่ร่วมกันอย่างเอื้ออาทร โดยคำนึงถึงกฎระเบียบของชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง นอกจากจะยังมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้แล้วยังมีผลในระยะยาว คือ เป็นการปลูกฝังลักษณะนิสัยเพื่อการเป็นพลเมืองดีในอนาคต

Good และ Brophy (2000) ชี้ว่า มนุษย์มีสติปัญญาหลายด้านการค้นหาจุดแข็งของเด็กจะทำให้มองจุดอ่อนของเด็กทางที่ตีขึ้น การมีมุมมองที่ดีต่อเด็กจะกระตุ้นให้ครูพยายามช่วยเหลือเด็กมากขึ้น และความสำเร็จเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ก็เพราะการจัดการในชั้นเรียน นอกจากนี้ยังกำหนดสมรรถนะของครูเกี่ยวกับการบริหารจัดการในห้องเรียน ดังนี้

1. มีภาวะความเป็นผู้นำ
2. สามารถบริหารจัดการในชั้นเรียนด้านต่าง ๆ ได้
3. สามารถสื่อสารได้อย่างมีคุณภาพ
4. สามารถประสานประโยชน์ได้
5. สามารถนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารจัดการในห้องเรียนได้

การจัดการชั้นเรียนมีความสำคัญด้วยเหตุผลหลายประการคือ

1. การเรียนรู้จะเกิดขึ้นไม่ได้หรือเกิดได้น้อยถ้ามีสิ่งรบกวนในชั้นเรียนอยู่ตลอดเวลา ด้วยปัญหาทางด้านพฤติกรรมของนักเรียน
 2. นักเรียนที่อยู่ในชั้นเรียนที่ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยสิ่งแวดล้อม ในชั้นเรียนมีเสียงดัง และสิ่งรบกวน หรือการจัดที่นั่งไม่เหมาะสม อาจเกิดสาเหตุให้เกิดปัญหาทางวินัยนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าว หรือทำให้นักเรียนไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่
 3. การกำหนดคุณลักษณะพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนไว้ล่วงหน้า จะมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดการชั้นเรียน เพราะจะทำให้นักเรียนมีแนวทางในการควบคุมพฤติกรรมของตนเอง โดยไม่แสดงอาการหรือพฤติกรรมที่จะเป็นการรบกวนการเรียนของผู้อื่น
 4. ชั้นเรียนที่มีการจัดการกับพฤติกรรมของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม จะทำให้ครูสามารถดำเนินการสอนได้อย่างเต็มที่ โดยไม่เสียเวลากับการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน
 5. การจัดการชั้นเรียนให้นักเรียนมีวินัยในการเรียนรู้และการอยู่ร่วมกันด้วยความเอื้ออาทร โดยคำนึงถึงกฎระเบียบของชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง นอกจากมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้แล้วยังมีผลในระยะยาว คือ เป็นการปลูกฝังลักษณะนิสัยเพื่อการเป็นพลเมืองดีในอนาคต
- Diguilio (1994) ชี้ว่า ถ้าการจัดการในชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพ ครูต้องเป็นผู้กำหนดกรอบ กฎกติกา ครูต้องเป็นผู้ดำเนินการให้ตีพ็อตที่จะทำให้เกิดการเรียนการสอน เรื่องที่ครูสร้างขึ้นควรเป็นเรื่องที่สร้างสรรค์ หากการจัดการในชั้นเรียนไร้ประสิทธิภาพ การกระทำที่มีลักษณะเชิงสร้างสรรค์ของครูก็จะกลับกลายเป็นการสร้างปฏิกิริยา และพฤติกรรมแบบต่อต้าน

แต่การจัดการในชั้นเรียนแบบที่ปล่อยให้เรียนทำตามใจชอบ ไม่มีการกำหนดกรอบหรือให้คำแนะนำใด ๆ แก่นักเรียน ก็อาจจะเท่ากับเป็นการทำลายระบบในชั้นเรียนได้ ในห้องเรียนครูควรมีการบริหารจัดการ 2 ลักษณะ คือ

1. การบริหารจัดการในห้องเรียนในเชิงบวก (Positive Classroom Management) ซึ่งเป็นแนวคิดหนึ่งที่จะช่วยให้ครูสอนพฤติกรรมที่เอื้อสังคมได้ดีที่สุด

2. การสร้างห้องเรียนที่เอื้อสังคม เป็นการเลือกกฎเกณฑ์ที่เป็นเครื่องมือต่อต้านเรื่องของการบริหารจัดการห้องเรียน ซึ่งมีความสำคัญยิ่งกว่าระเบียบวินัยหรือการบังคับให้นักเรียนประพฤติตัวให้ดี แนวคิดของการจัดการในห้องเรียนมีหลักสำคัญว่าครูคือผู้นำ ครูสร้างสถานการณ์ขึ้นทำให้เหตุการณ์ดำเนินไป ครูช่วยคุ้มครองให้นักเรียนปลอดภัย ครูบางคนใช้ยุทธวิธีที่แข็งแกร่งโดยใช้กฎหรือการข่มขู่และการลงโทษเข้าปราบปรามนักเรียน แต่จะเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนเห็นด้วยกับกฎเกณฑ์ที่เป็นเชิงปฏิบัติทางลบมากกว่าหรือ ถ้าดำเนินไปโดยแบบที่ปล่อยให้เรียนทำตามใจชอบ

การบริหารจัดการในชั้นเรียนมีความสำคัญต่อการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในห้องเรียน เพราะในการจัดการห้องเรียนที่เอื้อประโยชน์ให้กับนักเรียน นักเรียนแต่ละคนได้เรียนร่วมกับผู้อื่นในห้องเรียนได้อย่างมีความสุข โดยที่การดำเนินงานจัดกระบวนการเรียนการสอนเป็นไปอย่างราบรื่น คุณครูจะต้องพัฒนาเด็กให้มีพฤติกรรมเป้าหมาย ซึ่งเป็นผลผลิตของการจัดการห้องเรียนแห่งความสุขดังต่อไปนี้

1. ให้นักเรียนได้เรียนรู้ที่จะควบคุมตนเองได้มากขึ้น
2. ให้เด็กเรียนรู้ที่จะเข้าใจและยอมรับผลการกระทำของตนเอง
3. ให้รับผิดชอบตนเองและพึ่งพาคนอื่นตามความจำเป็นได้อย่างเหมาะสม

สรุปได้ว่า การจัดชั้นเรียนมีความสำคัญต่อการดำเนินการต่าง ๆ ในชั้นเรียนการจัดการชั้นเรียนที่ดีจะทำให้ครูสามารถดำเนินการสอนได้อย่างเต็มที่ ไม่เสียเวลากับการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมของผู้เรียน และจะกระตุ้นส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ รวมถึงการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมของผู้เรียนได้ ดังนั้น จะเห็นว่าการจัดการบริหารชั้นเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน และร่วมกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีครูเป็นผู้วางแผนและกระบวนการส่งเสริมทั้งทางด้านกายภาพและด้านสังคม ประโยชน์ของการบริหารจัดการชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพยังส่งผลให้ครูและนักเรียนมีความเคารพไว้วางใจ มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สภาพบรรยากาศที่เหมาะสมช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีความเป็นผู้นำ กระตือรือร้นในการเรียน สื่อสารกันได้ดีขึ้น

3. หลักการบริหารจัดการในชั้นเรียน

Weinstein (2003) กล่าวถึงการจัดการในชั้นเรียนสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาว่า สามารถแบ่งออกได้ 3 แบบ คือ

1. การจัดการด้านบรรยากาศในห้องเรียน โดยมีหลักที่จะต้องพิจารณาคือ

- 1.1 การออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพ
- 1.2 การสร้างระเบียบปฏิบัติในห้องเรียน
- 1.3 การสร้างระบบความปลอดภัยในห้องเรียน
- 1.4 การจัดการด้านเวลาในห้องเรียน

2. การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งมีองค์ประกอบคือ

- 2.1 การสร้างการกระตุ้นและแรงจูงใจให้นักเรียน
- 2.2 การจัดกิจกรรมกลุ่มในการเรียนรู้
- 2.3 การดำเนินการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3. การจัดการกับวินัยของผู้เรียน มีสิ่งที่เป็นองค์ประกอบคือ

- 3.1 การสร้างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 3.2 การทำงานร่วมกับผู้ปกครอง
- 3.3 การสร้างวินัยในชั้นเรียน

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546) ได้ชี้แนะหลักการจัดการชั้นเรียนไว้ดังนี้

1. การจัดการชั้นเรียนควรให้มีความยืดหยุ่นตามความเหมาะสม
2. ควรจัดชั้นเรียนเพื่อสร้างเสริมความรู้ทุกด้าน
3. ควรจัดชั้นเรียนให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี
4. ควรจัดชั้นเรียนเพื่อเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีงาม
5. ควรจัดชั้นเรียนเพื่อเสริมสร้างประชาธิปไตยในห้องเรียน
6. ควรจัดชั้นเรียนให้เอื้อต่อหลักสูตร

Burden (19956) กล่าวถึงหลักการจัดการชั้นเรียนไว้ 3 หลักการ คือ

หลักการที่ 1 เตรียมการจัดการโดยเตรียมความพร้อมสำหรับปีการศึกษาจัดระเบียบห้องเรียนเลือกและสอนกฎระเบียบและวิธีปฏิบัติ

หลักการที่ 2 วางแผนการจัดการโดยวางแผนการเรียนการสอนซึ่งหลักการจัดการอยู่ในใจตลอดเวลา วางแผนเพิ่มแรงจูงใจ วางแผนจัดการกับนักเรียนที่แตกต่างและวางแผนร่วมมือกับผู้ปกครอง

หลักการที่ 3 ดำเนินการในห้องเรียน โดยสร้างความร่วมมือและความรับผิดชอบ กระตุ้นและเสริมแรงพฤติกรรมที่เหมาะสม คุณครูที่พัฒนาห้องเรียนแบบการเรียนรู้เป็นหลัก จะจัดกรอบบทเรียนโดยคำนึงว่า นักเรียนจะเรียนรู้อะไรจากงานที่ตนเองมอบหมาย และจะเน้นความสำคัญของการคิดและการสร้างความเข้าใจมากกว่าการเน้นคำตอบที่ถูกต้องหรือการทำใบงานให้เสร็จ ครูที่บริหารจัดการห้องเรียนแบบนี้มีแนวโน้มที่จะพูดอย่างมีเป้าหมายและสะท้อนการเรียนรู้

โดยออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดกว้างและนำไปใช้ได้จริง ครูที่ส่งเสริมการเรียนรู้เป็นหลัก จะสร้างสภาพแวดล้อมที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมแบบร่วมมือ (Collaborative)

Marshall (1994) กล่าวถึงสิ่งที่ครูควรตระหนักในการจัดชั้นเรียนมีดังนี้

1. ปรับความคิดเกี่ยวกับสาเหตุแห่งความล้มเหลวและความสำเร็จ เพราะนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนต่ำมักมีสาเหตุของความล้มเหลวว่า เป็นเพราะขาดความสามารถ และจะต้องสำเร็จได้ต้องอาศัยโชคเท่านั้น ในขณะที่นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมักจะอ้างสาเหตุแห่งความล้มเหลวว่า เป็นเพราะไม่มีความพยายามและอ้างสาเหตุแห่งความสำเร็จว่าเป็นเพราะความสามารถ และความพยายาม ดังนั้นครูจึงต้องหาวิธีการจะทำให้นักเรียนปรับเปลี่ยนการคิดของตนเองเกี่ยวกับสาเหตุของความล้มเหลวและความสำเร็จ

2. สร้างแรงจูงใจในการเรียน หลักการในการสร้างแรงจูงใจในการเรียนมี ดังนี้

2.1 ถ้าเป็นการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับความรู้นักเรียนต้องยอมรับว่าสิ่งที่เรียนนั้นมีความสำคัญ หากนักเรียนเห็นความสัมพันธ์ของเนื้อหาบทเรียนและเวลาที่ใช้ในการเรียนจะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น

2.2 ระหว่างการเรียน นักเรียนได้ศึกษาความรู้ได้ด้วยวิธีใดที่ทำให้ความรู้ที่มีความสำคัญมากขึ้น ตรงประเด็นมากขึ้นและมีประโยชน์ในการนำไปใช้มากขึ้น ทั้งนี้หากครูมีวิธีการสอนที่หลากหลาย โดยเชื่อมโยงความรู้เดิมและความรู้ใหม่เข้าด้วยกันจะช่วยให้การเรียนรู้ในครั้งนั้นมีคามหมายและความสำคัญกับนักเรียนมากขึ้น

2.3 นักเรียนเก็บข้อมูลโดยสะสมไว้ในหน่วยความจำระยะยาวอย่างเป็นระเบียบ สัมพันธ์กับความเข้าใจและเกี่ยวกับโลกรอบตัว

2.4 นักเรียนตรวจสอบความเข้าใจด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการกลั่นกรอง ทบทวนสิ่งที่เรียนไปแล้ว โดยคุณครูต้องสร้างโอกาสให้นักเรียนได้ตรวจสอบและวินิจฉัยเรื่องที่เรียนไปแล้ว และต้องสะท้อนผลกลับไปให้นักเรียนได้ประเมินตนเองและเรียนรู้เพิ่มขึ้น

2.5 การถ่ายโยงการเรียนรู้ ในการถ่ายโยงความรู้นั้นจะไม่เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ แต่จะเป็นผลมาจากหลากหลายวิธีการ โดยคุณครูต้องช่วยให้นักเรียนมีโอกาหลาย ๆ ครั้งในการศึกษาเนื้อหา เพื่อให้เข้าใจและสามารถนำไปใช้สถานการณ์ใหม่ได้จริง โอกาสเหล่านี้มาจากวิธีการเรียนการสอนที่หลากหลายและวิธีการแบ่งกลุ่มนักเรียนทำกิจกรรม

2.6 รูปแบบการเรียนรู้ การเรียนรู้จะเกิดเมื่อนักเรียนตระหนักและค้นพบ วิธีการเรียนรู้ของตนเอง ดังนั้นครูต้องพยายามให้นักเรียนได้ค้นพบวิธีการเรียนรู้ในแบบฉบับของตนเองให้ได้

Hook และ Vass (2000) ชี้ว่าครูควรยึดหลักการในการจัดการชั้นเรียนในลักษณะ ดังนี้

1. หลีกเลี่ยงความขัดแย้งด้วยวิธีเสนอทางเลือกที่หลากหลายภาษาที่ครูใช้มีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จของนักเรียน ครูควรใช้ภาษาที่มีความเหมาะสม และเป็นภาษาที่ลดความขัดแย้งภายในห้องเรียน

2. มาตรการติดตามที่สำคัญ เมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมครูต้องใช้มาตรการแก้ไขนักเรียนโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ แต่ต้องไม่รุนแรง

3. มีการแก้ไขพฤติกรรมทันที

4. การสร้างมาตรการที่สมเหตุสมผลและยุติธรรม

5. การให้รางวัลที่มีคุณค่า

6. การสอดแทรกผลย้อนกลับเชิงสนับสนุนในขณะสอน

Diogulio (1994) ได้กล่าวถึง การสร้างวาระในห้องเรียนว่าวาระที่สร้างขึ้นในห้องเรียนทั้งหมดเป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จของการวางแผนภาวะผู้นำในชั้นเรียน วาระเหล่านี้จะช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้นทุกวัน เป็นการพัฒนานักเรียนทั้งทางด้านวิชาการและสังคม การยึดกรอบแนวคิดในการสร้างวาระห้องเรียนของครู คือกรอบความคิด 4R ได้แก่

1. สิทธิ (Rights) กรอบความคิดเกี่ยวกับสิทธิมี 4 ประการ ดังนี้

1.1 สิทธิในการเรียนรู้ของนักเรียน

1.2 สิทธิในการสอนของครู

1.3 สิทธิของทุกคนด้านความปลอดภัย (ทั้งร่างกายและจิตใจ)

1.4 สิทธิของทุกคนในด้านการเคารพศักดิ์ศรีและนับถือซึ่งกันและกัน

2. ความรับผิดชอบ (Responsibility) ครูต้องเน้นให้นักเรียนสามารถเลือกพฤติกรรมเชิงสร้างสรรค์ การส่งเสริมให้ผู้เรียนเลือกพฤติกรรมที่แสดงออก เสริมสร้างความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน

3. กฎระเบียบ (Rules) หากห้องเรียนนั้นมีบริบทที่แตกต่างกันออกไป ครูและนักเรียนสามารถออกกฎระเบียบขึ้นใหม่ได้ โดยต้องคำนึงถึงประเด็นดังต่อไปนี้

3.1 กฎระเบียบต้องเกี่ยวข้องกับสิทธิ มุ่งเน้นเรื่องความรับผิดชอบโดยตรง

3.2 กฎระเบียบต้องมีจำนวนน้อยข้อ มิฉะนั้นทั้งครูและนักเรียนอาจลืมนับปฏิบัติ หากมีกฎระเบียบมากจนเกินไป

3.3 กฎระเบียบต้องมีข้อความที่ให้ความหมายชัดเจน

3.4 กฎระเบียบต้องเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่ครูสังเกตได้ในห้องเรียน

3.5 นักเรียนต้องเข้าใจกฎระเบียบโดยครูต้องสอนกฎระเบียบอย่างจริงจัง

4. ภารกิจประจำ (Routines) ภารกิจประจำสำหรับครู หมายถึงลักษณะการบริหารและกระบวนการที่จำเป็นในการบริหารองค์กรที่ซับซ้อน ไม่ให้เกิดความสับสนวุ่นวาย ภารกิจประจำ

สำหรับนักเรียน คือพฤติกรรมบางอย่างที่นักเรียนกำหนดเอาไว้ซึ่งเป็นหลักสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จ

Brophy (1996) สรุปหลักการบริหารจัดการชั้นเรียนให้บรรลุเป้าหมายได้นั้น ครูต้องดำเนินงานในสิ่งต่อไปนี้ คือ

1. การจัดเก็บอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ในชั้นเรียน
2. การกำหนดลักษณะการเคลื่อนไหวของนักเรียนในชั้นเรียน
3. การกำหนดกฎระเบียบในชั้นเรียนตั้งแต่วันแรกของปีการศึกษา
4. การเริ่มและสิ้นสุดการสอนด้วยความราบรื่น
5. การจัดการเกี่ยวกับการเปลี่ยนกิจกรรมการเรียนในระหว่างชั่วโมงเรียน
6. การจัดการเกี่ยวกับการทำกิจกรรมของนักเรียน เริ่มจากกระตุ้นให้นักเรียนสนใจ

บทเรียนและจัดอุปสรรคหรือสิ่งรบกวนในการเรียนให้น้อยที่สุด

7. การดำเนินงานให้การเรียนรู้เป็นเป็นไปในทางที่ครูได้กำหนดหรือวางแผนไว้

สรุปว่า หลักการบริหารจัดการชั้นเรียนต้องคำนึงถึงผู้เรียนเป็นหลักการบริหารจัดการที่ดีผู้เรียนจะเป็นผู้ที่ได้รับผลประโยชน์สูงสุด โดยการบริหารจัดการชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพควรยึดหลักการความยืดหยุ่นในชั้นเรียน ความเป็นประชาธิปไตย การเสริมสร้างความรู้ สติของครู และผู้เรียน และการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในชั้นเรียน หลักการบริหารจัดการชั้นเรียนแบ่งได้เป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการจัดการเรียนรู้
2. ด้านวินัยในชั้นเรียน
3. ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน

การบริหารจัดการชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพจะเกิดประโยชน์ต่อครู คือจะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถควบคุมนักเรียนให้มีพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ ประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียนคือ ผู้เรียนได้อยู่ในสภาพที่มีความพร้อมต่อการเรียนรู้ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น

4. แนวคิดการจัดการในชั้นเรียน

4.1 รูปแบบการบริหารจัดการในชั้นเรียนของโทมัส กอร์ดอน (Gordon's Model Classroom Management) โดยรูปแบบของกอร์ดอนนี้จะเน้นที่ความเท่าเทียมกันในสิทธิระหว่างครูกับนักเรียนที่กำหนด ไม่เน้นกฎเกณฑ์ที่ตั้งขึ้นในห้องเรียน มีการสอนที่เน้นทักษะการแก้ปัญหา รวมถึงการใช้ I-message เข้ารวมแก้ไขปัญหาพฤติกรรม รูปแบบการบริหารจัดการในชั้นเรียนของกอร์ดอน สามารถสรุปได้ 4 ขั้นตอน ดังนี้ (Gordon, 1991)

4.1.1 ครูต้องยอมเปลี่ยนแปลงตนเองให้เท่ากับนักเรียน (Become Equal with Your Student) ครูที่เป็นผู้นำที่ดีต้องไม่เป็นผู้ออกคำสั่งให้กับนักเรียน แต่ต้องเป็นการสร้างความเคารพซึ่งกันและกัน (Mutual Respect) โดยครูเป็นผู้ฟังที่ดีและมีการตอบโต้กับนักเรียน เพื่อเป็นการบอกว่าผู้ฟังเข้าใจถ้านักเรียนมีความเป็นผู้ใหญ่แล้ว ครู (ผู้นำในห้องเรียน) ถ้าไม่สั่งการ นักเรียนจะมีการโต้ตอบอยู่ตลอดเวลา แต่ถ้าเป็นนักเรียนมีความเป็นเด็กมาก ๆ มักจะไม่ได้ตอบ เพราะสองด้านการตัดสินใจของเด็กนักเรียนยังไม่สมบูรณ์ ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่ครูจะต้องเป็นผู้กำหนดสถานการณ์ในห้องเรียนให้ดี

4.1.2 นำกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในห้องเรียนทิ้ง (Throw Out Class Rule) หมายถึง ครูและนักเรียนมาตกลงกติกาต่าง ๆ กันก่อนดำเนินการเรียนการสอนในห้องเรียน แทนที่เป็นสิ่งที่ครูเป็นฝ่ายตั้งขึ้นหลังจากที่มีข้อตกลงร่วมแล้วให้ทุกคนปฏิบัติตามข้อตกลงนั้น หากทำต่อเนื่องเป็นเวลานาน ข้อตกลงนั้นก็จะกลายเป็นข้อตกลงในห้องเรียนเอง

4.1.3 การเรียนการสอนที่เน้นทักษะการแก้ไขปัญหา (Teach Problem Solving Skills) ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการแก้ไขปัญหา 5 ขั้น คือ

- 1) การรู้จักปัญหา (Identify the Problem)
 - 2) หาวิธีแก้ไขปัญหามากมาย ๆ อย่าง (Identify Several Solution to The Problem)
 - 3) ให้เลือกวิธีการแก้ไขปัญหาร่วมกัน (Choose a Solution Mutually Agreeable to All Involved)
 - 4) นำไปดำเนินการแก้ปัญหา (Implement Solution)
 - 5) กำหนดผลสำเร็จของการแก้ปัญหา (Determine the Solution's Success)
- กระบวนการสอนโดยเน้นทักษะการไขปัญหานี้เป็นวิธีหนึ่งที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ดี ดังนั้นทั้งครูและผู้ปกครองควรนำวิธีทั้ง 5 ขั้นนี้ไปฝึกใช้กับนักเรียนนอกห้องเรียนด้วย

4.1.4 การรับรู้ความรู้สึกของนักเรียน (Use I-Message) Gordon ได้อธิบายถึง I-Message ว่าเป็นสิ่งที่อธิบายถึงพฤติกรรมของนักเรียนส่งผลกระทบต่อครูและทำให้ครูรู้สึก บางครั้งก็ทำให้ครูรับรู้ถึงความรู้สึกของนักเรียน การใช้วิธีนี้เป็นวิธีที่ใช้ดำเนินการควบคุมการแก้ไขปัญหเกี่ยวกับวินัยในชั้นเรียนของผู้เรียนได้

ประโยชน์ของ I-Message คือการลดการเผชิญหน้าระหว่างนักเรียนและครู (แบบตาต่อตาฟันต่อฟัน) แต่จะช่วยให้ฝ่ายหนึ่งได้รับรู้ความรู้สึกของอีกฝ่ายหนึ่ง และจะทำให้นักเรียนใส่ใจครูมากขึ้น นอกจากนี้แนวคิดของ Gordon ยังคิดว่าทำให้ครูเป็นคนที่ยืดหยุ่นมากขึ้น

Gordon (1989) ได้ชี้แนะว่าครูควรหลีกเลี่ยงการยึดตัวเองเป็นหลัก นักเรียนควรเป็นผู้คิดหรือสร้างความมีวินัยได้ด้วยตัวนักเรียนเอง หากไม่จำเป็นจะไม่มีภาระลงโทษเกิดขึ้น ในชั้นเรียน รางวัลและการลงโทษควรได้รับการยอมรับจากนักเรียน Gordon ชี้ว่าครูควรได้รับการพัฒนาทักษะที่จะปฏิบัติต่อนักเรียน 3 ทักษะ คือ

1. ทักษะการเผชิญหน้ากับนักเรียน (Confront Active Skill) โดยครูต้องพยายามเปลี่ยนทัศนคติของนักเรียนในเชิงลบเป็นเชิงบวก
2. ทักษะการให้ความช่วยเหลือนักเรียน (Helping Skill) โดยต้องใช้ทักษะในการฟังข้อมูลจากนักเรียนอย่างรอบคอบ
3. ทักษะเกี่ยวกับการปกป้องนักเรียน (Preventive Skill) เป็นการหลีกเลี่ยงปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนในอนาคต ทักษะนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะใช้ I-Message สิ่งที่เกิดขึ้นจะเป็นข้อสรุปร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน

สรุปได้ว่า รูปแบบของ Gordon เป็นการบริหารจัดการในชั้นเรียนที่ไม่ได้เน้นกฎกติกาในห้องเรียน หากแต่เป็นการรับฟังเหตุผลซึ่งกันและกันระหว่างครูกับนักเรียน การใช้ I-message เป็นการช่วยให้ฝ่ายหนึ่งได้รับรู้ความรู้สึกของอีกฝ่ายหนึ่งได้ดีขึ้น ครูและนักเรียนร่วมตกลงกติกาต่าง ๆ กันก่อนดำเนินการเรียนการสอนในห้องเรียน เพื่อที่จะทำให้บรรยากาศในการอยู่ร่วมกันในชั้นเรียนเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น แนวคิดนี้มีประโยชน์คือจะส่งผลให้ครูไม่ยึดติดกับอำนาจในชั้นเรียนจนเกินไป หากมีปัญหาก็จะใช้การพูดคุยเป็นหลัก นอกจากนี้ผู้เรียนจะเป็นบุคคลที่ใฝ่เรียนรู้ กล้าแสดงความคิดเห็น การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียนจะเป็นความร่วมมือระหว่างครูและผู้เรียนเป็นหลัก Gordon เชื่อว่าการบริหารจัดการชั้นเรียนที่ประสบผลสำเร็จจะต้องใช้การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของนักเรียนเป็นสำคัญ

4.2 รูปแบบการบริหารจัดการในชั้นเรียนของแคนเตอร์ (The Canter's Model Classroom Management) เป็นการจัดการที่เน้นความเป็นระเบียบวินัยในชั้นเรียน (Assertive Discipline) ซึ่งสรุปได้เป็นประเด็นสำคัญได้ 5 ด้าน ดังนี้ (Canter, 1979)

4.2.1 ครูต้องเป็นผู้ที่ย้ำในพฤติกรรมเรื่องความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง ตามที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียนจะมีความแตกต่างกัน

4.2.2 ครูที่ไม่สามารถจัดการด้านระเบียบวินัย (Classroom Discipline) ของนักเรียนในห้องเรียนได้ก็ถือว่าล้มเหลวในการจัดการในชั้นเรียน

4.2.3 ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ที่มีสมมติฐานที่ผิดเกี่ยวกับระเบียบวินัยในชั้นเรียน ต่างก็เชื่อว่าการควบคุมเด็กนักเรียนอย่างเข้มงวด จะทำให้นักเรียนอึดอัดหรือดูเหมือนจะขาดมนุษยธรรม แต่ในทางตรงกันข้ามกับการควบคุมนักเรียนอย่างเข้มงวดอย่างถูกต้องแท้จริงแล้ว เป็นการให้อิสระกับนักเรียน

4.2.4 ครูต้องมีความรู้ในเรื่องสิทธิพื้นฐานของผู้เรียนเป็นอย่างดี ซึ่งมีสิ่งที่ควรทราบดังต่อไปนี้

- 1) สิทธิในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 2) สิทธิในการเรียกร้องการแสดงออกตามความคาดหวังอย่างเหมาะสม
- 3) สิทธิในการได้รับความช่วยเหลือจากฝ่ายบริหารหรือทางครอบครัว

ตามความต้องการของนักเรียน

4.2.5 นักเรียนต้องรู้สิทธิพื้นฐานในห้องเรียน ดังต่อไปนี้

- 1) สิทธิในการที่จะให้ครูช่วยเหลือปรับปรุงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน
- 2) สิทธิในการที่นักเรียนจะเลือกปฏิบัติตัว โดยมีพื้นฐานอยู่บนความรู้ถึงผลที่จะเกิดขึ้นตลอด สิทธิที่กล่าวมาดังกล่าวจำเป็นอย่างยิ่งที่ ครูต้องเป็นผู้เข้าใจอย่างลึกซึ้งเพื่อรักษาระเบียบวินัยในห้องเรียน การเน้นระเบียบวินัย (Assertive Discipline) ในห้องเรียนครูควรยึดหลักการปฏิบัติดังต่อไปนี้

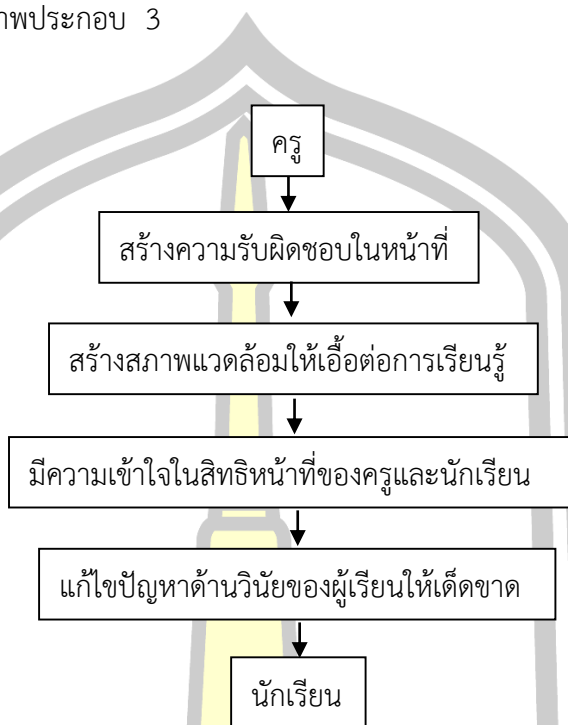
- 2.1) ต้องเข้าใจในเป้าหมายของความมุ่งหวังอย่างชัดเจน
- 2.2) ควรมีวาจาเป็นไปในทางบวก ไม่ควรพูดในทางลบ
- 2.3) มีน้ำเสียงที่หนักแน่นเด็ดขาด
- 2.4) ใช้สายตาสื่อสารอยู่ตลอดเวลา
- 2.5) พยายามรับรู้ความรู้สึกของนักเรียนอยู่ตลอดเวลา
- 2.6) ใช้การเตือนหน้าทุกครั้ง รวมถึงการใช้คำถามป้องกันตัวผู้เรียน

เพื่อรับทราบความรู้สึกหรือวัตถุประสงค์ของพฤติกรรม

แนวคิดการบริหารจัดการชั้นเรียนของ Canter เป็นแนวคิดที่เน้นการสร้างควมมีวินัยในชั้นเรียน มุ่งเน้นให้นักเรียนเป็นคนกล้าแสดงออกในทุก ๆ ด้าน ครูจะเป็นผู้คอยกระตุ้นผู้เรียนให้แสดงออกในทางที่ถูกหรือในทางบวกอยู่ตลอดเวลา หลักการของ Canter จะมุ่งไปที่ครูคอยควบคุมสถานการณ์ในชั้นเรียน สรุปได้ดังนี้

1. ครูต้องสร้างความตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองให้กับนักเรียน นักเรียนต้องรู้บทบาทของตนเองที่ควรกระทำมีความตระหนักในงานที่ได้รับมอบหมาย
2. ครูต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มที่ หากผู้เรียนไม่มีความพร้อมหรือปิดโอกาสในการเรียนครูต้องเป็นผู้แก้ไขปัญหานั้นให้ได้
3. การเข้มงวดต่อนักเรียนเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะสามารถแก้ไขพฤติกรรมในทางลบของผู้เรียนได้ หากครูไม่สามารถดำเนินการจัดการกับปัญหาดังกล่าวได้ถือว่ามีความล้มเหลวในการควบคุมชั้นเรียน

สรุปหน้าที่ของครูในการบริหารจัดการชั้นเรียนตามแนวคิดของ Canter และ Canter (1992) ได้ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 ลำดับขั้นแนวคิดการจัดการชั้นเรียนของ Canter

สรุปได้ว่า รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนของ Canter เป็นแนวคิดที่เน้นระเบียบวินัยในชั้นมีความเข้มงวดสูง การจัดการในชั้นเรียนจะยึดที่ตัวครูเป็นหลัก ครูต้องมีความเด็ดขาด สามารถจัดการกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมในเชิงลบได้ พฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนต้องอยู่ในกรอบที่กำหนด ครูต้องมีความรู้ด้านสิทธิพื้นฐานของนักเรียนในการอยู่ในห้องเรียนเป็นอย่างดี การบริหารจัดการห้องเรียนโดยใช้แนวคิดของ Canter เหมาะสำหรับห้องเรียนที่นักเรียนขาดความเป็นระเบียบวินัย มีความก้าวร้าว ขาดความพร้อมในการเรียนจำเป็นต้องได้รับการฝึกอย่างเข้มงวด แนวคิดการจัดการชั้นเรียนของ Canter นี้จะส่งผลให้ผู้เรียนเป็นคนที่มีเหตุผล มีความตระหนักในหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบสูง

4.3 แนวคิดการจัดการในชั้นเรียนของ Albert (2003)

Albert กล่าวถึง แนวคิดพื้นฐานของการบริหารจัดการในชั้นเรียนแบบร่วมมือกัน สร้างวินัย การมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน โดยมุ่งแก้ไขปัญหาและลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน ลินดาได้ให้ทรรศนะว่า ครูไม่สามารถที่จะไปเปลี่ยนแปลงพันธุกรรม หรือดีเอ็นเอ (DNA) ของเด็กได้ นอกจากนี้ครูยังไม่สามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติของพ่อแม่ที่มีต่อรูปแบบในการเลี้ยงดูเด็ก แต่สิ่งหนึ่งที่ครูรู้และสามารถทำได้ คือ เมื่อครูรู้ว่าผู้เรียนแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียน เมื่อครูรู้

และเข้าใจถึงที่มาของการเกิดพฤติกรรมต่าง ๆ นี้แล้ว ครูจึงพึงควรที่จะยกระดับความคาดหวัง โดยหลีกเลี่ยงการมองภาพพจน์ว่านักเรียนที่แสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์คือออกมานั้นเป็นพวกเด็กไม่ดี แต่ครูควรพิจารณาผู้เรียนดังกล่าวว่า มีความบกพร่องในการเลือก (Choosing Disability) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เรียนยังไม่ได้ได้รับการพัฒนาทักษะความสามารถในการเลือกพฤติกรรมที่เหมาะสม Albert ได้สรุปเกี่ยวกับการเกิดพฤติกรรมของนักเรียน มีดังนี้ คือ

1. ผู้เรียนเลือกพฤติกรรมของตน
2. ความต้องการการยอมรับว่าตนเป็นสมาชิกของกลุ่มตนสามารถเข้ากับเพื่อนได้
3. ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มีเหตุผลดังนี้
 - 3.1 เพื่อเรียกร้องความสนใจ (Attention Seeking)
 - 3.2 เพื่อแสวงหาอำนาจ (Power Seeking)
 - 3.3 เพื่อการแก้แค้น (Revenge)
 - 3.4 เพื่อหลีกเลี่ยงความล้มเหลว (Avoidance of Failure)

รูปแบบของครูในการบริหารจัดการตามแนวคิดของ Albert ได้แบ่งลักษณะของครูไว้ 3 แบบ คือ

1. ครูที่ตามใจนักเรียน (Permissive or Hands-off)
2. ครูเผด็จการ (Autocratic or Hands-on)
3. ครูประชาธิปไตย (Democratic or Hands-joined)

ในการบริหารจัดการแบบร่วมมือกันครูต้องเลือกใช้รูปแบบของครูประชาธิปไตยหรือ Hand-Joined เป็นหลัก โดยครูจะต้องมีความสามารถในการที่จะเลือกใช้วิธีการแทรกแซงเพื่อแก้ไขปัญหาพฤติกรรมของผู้เรียนให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่ง Albert ได้ชี้แนะยุทธวิธีการจัดการกับพฤติกรรมของผู้เรียนไว้ ดังนี้

- ยุทธวิธีที่ 1 ลดความใส่ใจลงให้มากที่สุด (Minimize the Attention)
- ยุทธวิธีที่ 2 ทำพฤติกรรมที่ดีให้เป็นสิ่งที่ชัดเจน (Clarify Desired Behavior)
- ยุทธวิธีที่ 3 ทำพฤติกรรมนั้นให้เป็นเรื่องที่ถูกต้อง (Legitimize the Behavior)
- ยุทธวิธีที่ 4 ทำในสิ่งที่ผู้เรียนไม่คาดคิด (Do the Unexpected)
- ยุทธวิธีที่ 5 หักเหหรือเบนความสนใจของผู้เรียน (Distract the Student)
- ยุทธวิธีที่ 6 ให้ความสนใจพฤติกรรมที่เหมาะสม (Notice Appropriate Behavior)

Behavior)

ยุทธวิธีที่ 7 เคลื่อนย้ายผู้เรียน (Move the Student) เช่น การเปลี่ยนหรือสลับที่นั่งของนักเรียน

ขบวนการส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ Albert เชื่อว่าในสมมติฐานที่ว่าผู้เรียนทุกคนมีแนวโน้มที่จะพัฒนาไปสู่ความสมบูรณ์สู่ความดีงาม แต่ผู้เรียนทุกคนมีความจำเป็นและต้องการทางด้านจิตใจ และอารมณ์ หากว่าความจำเป็นและความต้องการดังกล่าวได้รับการตอบสนองแล้ว เชื่อว่าผู้เรียนจะเลือกแสดงออกด้วยพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ความจำเป็นและความต้องการที่สำคัญที่ผู้เรียน พึงได้รับการส่งเสริมนอกเหนือจากด้านสรีระและความมั่นคงปลอดภัยแล้ว ยังมีความต้องการเป็นสมาชิกของกลุ่มหรือการมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นและมีความภาคภูมิใจในตนเอง Albert อธิบายว่า ผู้เรียนทุกคนมีความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้สึกว่าเป็นผู้ที่มีความสำคัญและตนเป็นผู้ที่มีคุณค่า เพราะฉะนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องถูกกระทำให้มีความพึงพอใจด้วย

ขบวนการ 3C ของการร่วมมือกันสร้างวินัย (Cooperative Discipline's three Cs) ดังนี้

1. ความรู้สึกว่าคุณมีความสามารถ (Capable)
 - 1.1 เริ่มต้นด้วยการบอกเด็กว่าความผิดพลาดเป็นเรื่องธรรมดาที่อาจเกิดขึ้นได้
 - 1.2 ปลุกฝังความเชื่อมั่น
 - 1.3 เน้นไปที่ความสำเร็จต่าง ๆ ในอดีตที่เคยประสบ
 - 1.4 ทำให้การเรียนรู้มีแก่นสาร สมจริงสัมผัสได้
 - 1.5 ให้การยอมรับเมื่อมีการประสบผลสำเร็จแม้เพียงเล็กน้อย
2. ความรู้สึกว่าคุณสามารถเข้ากับผู้อื่นได้ (Connect) ซึ่งต้องใช้กระบวนการ

5 As

- 2.1 เริ่มต้นด้วยการให้การยอมรับ (Acceptance)
- 2.2 ให้ความสนใจและดูแลใส่ใจ (Attention)
- 2.3 แสดงความสรรเสริญชื่นชมยินดี (Appreciation)
- 2.4 ให้การรับรองหรือยืนยัน เมื่อเด็กทำในสิ่งที่ถูกต้องและดีงาม
- 2.5 สะท้อนความรู้สึกที่ดี ๆ เช่น ความรัก ความเอ็นดูแก่เด็ก (Affection)

(Affirmation)

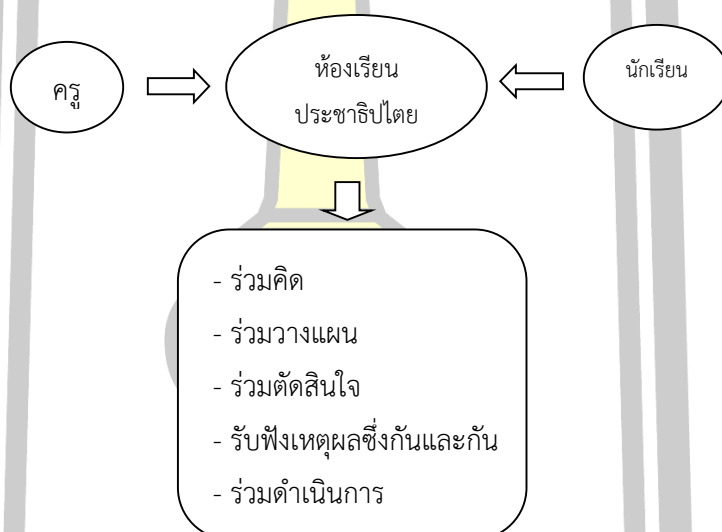
3. ความอุตสาหณ การแบ่งปัน และการเป็นผู้มีส่วนร่วมช่วยเหลือสังคม

(Contribute)

ให้กับชั้นเรียน

- 3.1 เริ่มต้นด้วยการส่งเสริมให้เด็กรู้จักอุตสาหณด้วยการแบ่งปันสิ่งต่าง ๆ
- 3.2 ส่งเสริมให้เด็กรู้จักอุตสาหณแบ่งปันสิ่งต่าง ๆ ให้กับโรงเรียนและชุมชน
- 3.3 ส่งเสริมให้เด็กรู้จักอุตสาหณอนุรักษ์และปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 3.4 ส่งเสริมให้เด็กรู้จักอุตสาหณ ในการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนคนอื่น ๆ

สรุปแนวคิดของ Albert ว่าเป็นแนวคิดการบริหารจัดการชั้นเรียนที่เน้นความเป็นประชาธิปไตยในห้องเรียน ยึดที่ตัวผู้เรียนเป็นหลัก การดำเนินกิจกรรมหลาย ๆ อย่างต้องรับฟังถึงเหตุผลซึ่งกันและกันระหว่างครูและนักเรียน (Hand-joined) เมื่อนักเรียนได้รับการปฏิบัติด้วยความเคารพในสิทธิที่ผู้เรียน และได้รับโอกาสในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและกำหนดเกี่ยวกับการศึกษาของพวกเขาแล้ว จะทำให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมไปในเชิงให้ความร่วมมือและตั้งใจจนบรรลุความสำเร็จ ซึ่งถือว่าการสร้างแรงขับเคลื่อนในตัวผู้เรียน ประโยชน์ในแนวคิดดังกล่าวจะสามารถนำไปใช้กับการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมได้เป็นอย่างดี ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้กล้าแสดงความคิดเห็น แนวคิดดังกล่าวมีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้กับโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นแนวคิดที่ยึดมั่นในเหตุและผลในการอยู่ร่วมกัน แผนภาพแสดงแนวคิดของ Albert

ที่มา : Albert (2003)

ภาพประกอบ 4 แนวคิดการบริหารจัดการชั้นเรียนของ Albert

4.4 รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนของ Dreikurs

รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนของ Dreikurs (1992) จะมุ่งเน้นที่ความมีเหตุผลของแต่ละบุคคลทั้งครูและนักเรียน การสร้างวินัยกับนักเรียนไม่จำเป็นต้องลงโทษแต่ต้องฝึกให้นักเรียนควบคุมตัวเอง ครูจะมีบทบาทในการช่วยให้นักเรียนสร้างวินัยด้วยตัวนักเรียนเองในชั้นเรียน ครูสามารถสร้างห้องเรียนที่มีความเป็นประชาธิปไตยได้โดยครูเป็นผู้ให้คำแนะนำและสร้างความเป็นผู้นำกับนักเรียน การสร้างความเป็นประชาธิปไตยในชั้นเรียนเป็นการที่ผู้เรียนสามารถแสดงออกใน

ด้านต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล แนวคิดของครูต่อการบริหารจัดการชั้นเรียนของ Dreikurs ได้นิยามเป็น 3 แบบ คือ

1. แบบที่ยึดตัวครูเป็นหลัก (Autocratic) โดยแนวคิดหรือกฎกติกาส่วนใหญ่มาจากครูเป็นผู้กำหนด ครูจะต้องเป็นผู้กระตุ้นผู้เรียนใช้ศักยภาพของตัวเองที่มีอยู่ให้เต็มที่
 2. แบบที่ปล่อยให้ผู้เรียนตัดสินใจ (Permissive) เป็นการที่ผู้เรียนดำเนินการออกกระเปียบ กฎ กติกาในชั้นเรียนเองโดยครูเป็นผู้ให้คำปรึกษา นักเรียนจำเป็นต้องเป็นคนที่มีวินัยในตนเองสูง
 3. แบบที่เป็นประชาธิปไตยในชั้นเรียน (Democratic) เป็นการสร้างแนวปฏิบัติร่วมกันโดยแนวคิดต่าง ๆ มาจากการลงความเห็นของสมาชิกทุกคนในชั้นเรียน เป็นแนวคิดที่ครูและนักเรียนต่างรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน รวมทั้งยอมรับในการตัดสินใจของคนส่วนใหญ่
- ในชั้นเรียนรูปแบบการจัดการกับพฤติกรรมของนักเรียน Dreikurs ได้เน้นให้ครูได้สร้างให้ผู้เรียนได้มี 4 อย่าง คือ

3.1 การสร้างให้นักเรียนมีวินัยในตนเอง (Self-discipline) โดยครูต้องพยายามสร้างวินัยในเชิงบวก การสร้างวินัยในเชิงบวก (Positive Discipline) ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างครูและนักเรียนต้องมีการอธิบาย ชี้แจงเหตุผลในการยอมรับข้อตกลง

3.2 การสร้างความตระหนักรู้ (Recognition) นักเรียนต้องตระหนักในหน้าที่และคำนึงถึงสังคมที่อยู่รวมกันกับเพื่อร่วมชั้น

3.3 การปรับเปลี่ยนแนวคิด (Redirection) ครูต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดของตนเองและพยายามเปลี่ยนแนวคิดของนักเรียนทั้งชั้นเรียนให้เคลื่อนไปในทิศทางเดียวกัน

3.4 การสร้างขวัญกำลังใจ (Encouragement) โดยสร้างในเชิงบวก (Positive Comment) ลดการวิจารณ์ในเชิงลบ (Negative Remark) เน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงการกระทำผิด รวมทั้งการสร้างแรงกระตุ้นให้กับนักเรียนเอง

เมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมที่เกิดจากความเข้าใจที่ผิด มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ แนวคิดของ Dreikurs มีขั้นตอน 4 ขั้นตอน ในการจัดการกับพฤติกรรมดังกล่าวในชั้นเรียน ดังนี้

1. การจัดการโดยการให้ความสนใจเป็นพิเศษ (Dealing With Attention-Seeking Behavior) แนวทางนี้เป็นการให้ครูสนใจกับพฤติกรรมของนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยมักจะเกิดกับนักเรียนที่ไม่สนใจเรียน ชอบก่อความวุ่นวายเล็กน้อย ๆ เมื่อนักเรียนไม่ให้ความร่วมมือ ในการเรียนรู้ครูควรหยุดดำเนินการสอน หยุดอธิบาย การหยุดพูดแล้วสายตาหรือให้ความสนใจกับนักเรียนที่ก่อความวุ่นวายขึ้น การคุยกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่มีปัญหาจะส่งผลให้นักเรียนมีการปรับปรุงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น

2. การจัดการโดยใช้ความเป็นผู้นำในห้องเรียน (Dealing With Power-Seeking Behavior) ในชั้นเรียนมักจะมีนักเรียนที่มีพฤติกรรมเด่น หรือชอบก่อวาทกรรมเพื่อนร่วมชั้น รวมทั้งชอบขัดบรรยากาศในการเรียน ครูควรใช้วิธีชี้แนะกับนักเรียนคนดังกล่าวว่ายังไม่ถึงเวลาที่จะแสดงความเป็นผู้นำ เพราะจะเป็นการรบกวนเพื่อนร่วมชั้น วิธีนี้ควรลดการเผชิญหน้ากับนักเรียนในชั้น เพราะจะทำให้เกิดความไม่พอใจขึ้น ต้องคอยให้กำลังใจตลอดว่าสิ่งที่นักเรียนทำเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ แต่ยังไม่ถูกกับเวลาที่จะแสดงออก ควรหาเวลาหรือบรรยากาศพูดคุยเพื่อให้นักเรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ครูต้องตระหนักเสมอว่าต้องไม่ไปต่อสู้กับนักเรียน

3. การจัดการกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมชอบแก้แค้น (Dealing With Revenge-Seeking Behavior) ในชั้นเรียนมักจะมีนักเรียนที่ชอบแสดงออกในทางผิด อันเกิดจากปมด้อยบางอย่าง มีพฤติกรรมที่แตกต่างจากเพื่อนในชั้นเรียนทั่ว ๆ ไป ครูต้องทำการช่วยเหลือนักเรียนที่มีพฤติกรรมดังกล่าวโดยการให้เพื่อนร่วมชั้น หรือหลาย ๆ คน ช่วยให้ความสนใจ ให้คำปรึกษา เพราะการได้รับความสนใจจากคนหลายฝ่ายจะทำให้บุคคลนั้นรู้สึกว่าคุณค่าตนเองมีความสำคัญมากขึ้น รู้สึกไม่ถูกทอดทิ้ง และมีส่วนร่วมในชั้นเรียนมากขึ้น

4. การจัดการกับนักเรียนที่ขาดความกระตือรือร้น (Dealing With Display of Inadequacy) นักเรียนที่ขาดความสนใจต่อการเรียน ส่วนใหญ่จะรู้สึกถูกทอดทิ้ง ซึ่งเป็นสาเหตุแห่งการไร้ความหวังในการเรียน ครูต้องเป็นผู้ที่ให้นักเรียนไม่รู้สึกขาด อุดมไปด้วยขวัญกำลังใจ เสริมสร้างกำลังใจให้ผู้เรียนมีเป้าหมายในการเรียน ทำให้ผู้เรียนรู้สึกประสบความสำเร็จในการเรียน รู้สึกว่าความสำเร็จในชีวิตอยู่ไม่ไกล สาเหตุที่ผู้เรียนขาดการกระตือรือร้นมี 3 อย่าง คือ

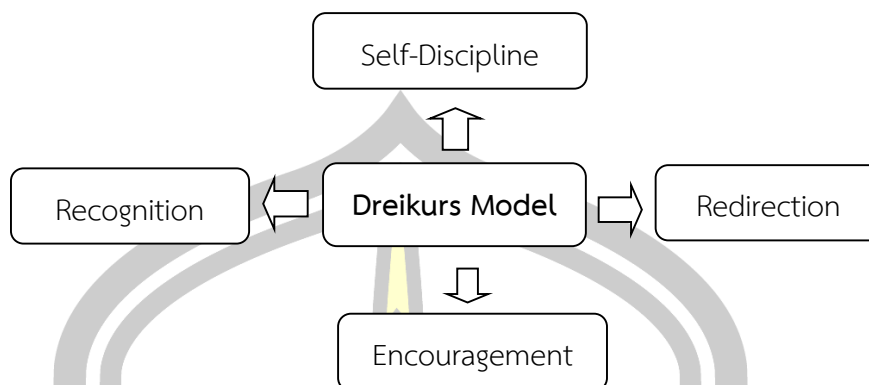
4.1 นักเรียนหรือครอบครัวทางบ้าน มีความทะเยอทะยานเกินความเป็นจริง (Overly Ambitious) ทำให้นักเรียนรู้สึกท้อ โดยเฉพาะเรื่องเกรดหรือเป้าหมายในการเรียนต่อในมหาวิทยาลัย

4.2 นักเรียนมีการแข่งขันกันมากเกินไป (Over competitive) ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าไม่มีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จได้เหมือนกับคนอื่น โดยเฉพาะเกิดการเปรียบเทียบกับเพื่อน หรือเปรียบเทียบกับบุคคลทางบ้านของนักเรียน

4.3 นักเรียนได้รับความกดดันมากเกินไป (Oversensitive to Pressure) ครูต้องคอยให้กำลังใจว่าไม่มีใครที่ทำถูกหมด เมื่อนักเรียนได้ทำผิดพลาดบางอย่างครูต้องให้อภัย ไม่ควรตอกย้ำ

รูปแบบวิธีการดำเนินการของ Dreikurs ที่จัดการกับนักเรียน สรุปได้

ดังภาพประกอบ 5

ที่มา : Dreikurs (1992)

ภาพประกอบ 5 แนวคิดรูปแบบวิธีการดำเนินการของ Dreikurs

สรุปได้ว่า รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนของ Dreikurs จะเน้นสิทธิเสรีภาพของนักเรียน วินัยในชั้นเรียนครูจะต้องเป็นผู้เสริมสร้างให้นักเรียนสร้างชั้น สร้างให้นักเรียนมีความมั่นใจในตนเอง ครูจะคอยชี้แนะความคิดของผู้เรียนที่มีเป้าหมายผิดให้เข้าใจได้ถูกต้อง แนวคิดนี้จะเน้นความเป็นประชาธิปไตยในชั้นเรียน มีความเหมาะสมกับการนำมาปรับใช้ในการบริหารจัดการชั้นเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เพราะจะทำให้ผู้เรียนเป็นคนมีเหตุผล มีความรับผิดชอบมากขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้ผู้เรียนได้ตระหนัก และเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองในความเป็นนักเรียน

4.5 รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนของ Kounin (The Kounin's Approach)

Kounin (1977) ได้สร้างแนวคิดที่เกิดมาจากการทดลอง (Empirical Approach) ในห้องเรียนโดยอาศัยรายงานของครูที่ได้จากการสังเกตและผลสะท้อนพฤติกรรมของนักเรียน Kounin เชื่อว่าครูควรจะให้ความใส่ใจกับการบริหารจัดการชั้นเรียน เพื่อที่ให้นักเรียนบรรลุสู่เป้าหมาย การให้ความสำคัญกับความสำคัญของครูในการจัดการกับเหตุการณ์ที่เข้ามาก่อความวุ่นวายในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน จากการวิเคราะห์ข้อมูลไม่พบปัจจัยที่มีความแตกต่างชัดเจนระหว่างครูที่มีการจัดการที่มีประสิทธิภาพและไม่มีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านวิธีการตอบสนองกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาหรือวิธีการที่เป็นระบบ อย่างไรก็ตามจากวิจัย Kounin ได้วิเคราะห์ติดตามผล และพบว่า ครูที่สามารถจัดการชั้นเรียนที่ดีนั้นจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักเรียนให้สูงขึ้นด้วย Kounin เสนอเทคนิคในการจัดการชั้นเรียนเพื่อให้นักเรียนบรรลุเป้าหมายไว้ 5 ขั้น ดังนี้

1. Withitness หรือการเฝ้าระมัดระวัง (Vigilance) โดยครูจะต้องตระหนักและรับรู้ถึงเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในทุกส่วนของห้องเรียนอยู่ตลอดเวลาอย่างต่อเนื่อง แม้กระทั่งในกรณีที่ครูทำงานกับนักเรียนกลุ่มย่อยหรือรายบุคคล การแสดงให้เห็นถึงการติดตามพฤติกรรมของนักเรียน

โดยครูให้เข้าไปมีส่วนร่วมแก้ไขในสถานการณ์ทันทีได้อย่างเหมาะสมเมื่อเกิดเหตุการณ์หรือเมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ขึ้น การแก้ไขแบบนี้ต้องอาศัยความร่วมมือเป็นอย่างดีของนักเรียนและยังส่งผลดีในอนาคตด้วย การที่ครูจะสามารถจัดการกับสิ่งผิดปกติกี่จะเกิดขึ้นขึ้นเรียนโดยการสังเกตและเข้าไปอยู่ระหว่างความขัดแย้งนั้นได้ก่อน แม้จนกระทั่งเหตุการณ์ที่มีปัญหาเกิดขึ้นแล้ว ครูก็สามารถแก้ปัญหาได้ทัน

2. Overlapping เป็นการจัดการที่ครูสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้มากกว่าหนึ่งอย่างในเวลาเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรับผิดชอบต่อความต้องการของนักเรียนแต่ละคน ในขณะเดียวกันก็ยังคงสนับสนุนดูแลการทำงานของนักเรียนเป็นกลุ่ม โดยการใช้สายตาไม่ควรใช้คำพูดในการสื่อสารหรือใช้การใกล้ชิดทางกาย เพื่อดึงความสนใจของนักเรียนให้กลับมาอยู่ในบทเรียน ในขณะที่ครูยังดำเนินการสอนไปอย่างต่อเนื่องโดยไม่สะดุด หรือขัดจังหวะแต่อย่างใด

3. Signal Continuity and Momentum During Lessons เป็นการส่งสัญญาณอย่างต่อเนื่องและการเปลี่ยนกิจกรรมในระหว่างบทเรียน การสอนที่มีการเตรียมการอย่างดี และการดำเนินการสอนตามบทเรียนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ครูจะมีความตั้งใจในการจัดการเรียน เนื้อหาวิชาอย่างต่อเนื่อง มากกว่าการบังคับให้เกิดการแข่งขัน ครูจึงมีทักษะในการส่งสัญญาณให้นักเรียนที่กำลังแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เพื่อดึงความสนใจของเด็กให้กลับมาอยู่ที่บทเรียนโดยไม่รบกวนนักเรียนคนอื่นที่กำลังตั้งใจเรียน นอกจากนั้นครูสามารถเปลี่ยนหัวข้อเรื่องที่สอนหรือเปลี่ยนกิจกรรมการเรียนในระหว่างบทเรียนด้วยความราบรื่น และต่อเนื่องโดยไม่สะดุด

4. Challenge and Variety in Assignment เป็นการมอบหมายงานที่หลากหลาย ทำท่าย เพื่อเป็นการกระตุ้นนักเรียนให้สนใจต่อการเรียน การมอบหมายงานในชั้นเรียนอย่างเหมาะสม โดยมีความยากพอเหมาะ คือ ง่ายพอที่จะแน่ใจว่านักเรียนได้ใช้ความพยายามในการทำงานและควรเป็นสิ่งที่ใหม่หรือยากพอที่จะท้าทายความสามารถของนักเรียน โดยมีความหลากหลายเพื่อที่จะทำให้นักเรียนสนใจตลอดเวลา

5. Desists หรือการหยุดการกระทำ Kounin ชี้ว่า การหยุดการกระทำหากเกิดการแทรกแซงกระบวนการสอนเป็นวิธีหนึ่งที่มีประสิทธิภาพในการควบคุมชั้นเรียน เป็นวิธีที่สามารถแก้ไขปัญหานักเรียนได้เป็นรายบุคคล แต่อย่างไรก็ตามการใช้วิธีนี้เป็นวิธีที่ใช้ได้ดีในระยะเริ่มต้นเท่านั้น

6. Group Alerting and Accountability เป็นการสร้างความรับผิดชอบให้กับนักเรียนโดยเฉพาะรายกลุ่มย่อย ครูต้องพยายามตั้งคำถามในทางสร้างสรรค์ให้นักเรียนได้ตอบ ควรใส่ใจต่อคำถามและคำตอบของนักเรียนเพราะจะเป็นการนำพัฒนาได้ต่อไป

สรุปได้ว่า แนวทางการจัดการชั้นเรียนของ Kounin จะต้องเกิดมาจากครู โดยครูที่สามารถจัดการชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพนั้นไม่ใช่เป็นเพียงเพราะความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่

เกิดขึ้นเท่านั้น หากแต่เพราะเป็นความสามารถในการป้องกันการเกิดปัญหาตั้งแต่แรก นอกจากนี้ ครูเหล่านี้ยังเน้นการสร้างห้องเรียนให้มีสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยการเตรียมการสอนและการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและการให้นักเรียนทำงานตามที่ครูกำหนดที่ดีที่สุด

แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม

1. ความหมายของการมีส่วนร่วม

Douglah (1970) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นคำที่มีความหมายกว้างและใช้ในบริบทที่แตกต่างกัน นักการศึกษาใช้คำนี้ในการอ้างอิงถึงการมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ กิจกรรม หรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา และนักวิชาการหลายคนได้อ้างถึงข้อตกลงของสภาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (United Nations Economic and Social Council States) ที่ได้อธิบายถึงการมีส่วนร่วมและสรุปว่า การมีส่วนร่วมนั้นต้องการการมีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้องตามแบบประชาธิปไตยจากประชาชนอย่างสมัครใจ 3 ประการ คือ

1. เป็นเรื่องที่สนับสนุนส่งเสริมต่อการพัฒนา
2. มีการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นผลจากการพัฒนานั้นอย่างเสมอภาคกัน
3. มีการเชื่อถือในการตัดสินใจเพื่อกำหนดเป้าหมาย กำหนดนโยบายและแผน

รวมทั้งการนำโครงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไปสู่การปฏิบัติ (Midgley and other, 1986)

Wilches-Chaux (1992) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าไปมีหน้าที่หรือมีส่วนรับผิดชอบในบางสิ่งบางอย่าง แต่ต่อมาความหมายของการมีส่วนร่วมมีความชัดเจนและลึกลงไปกว่าเพียงการมีส่วนรับผิดชอบ เมื่อการมีส่วนร่วมนี้เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการในการเข้าไปมีส่วนรับผิดชอบของแต่ละบุคคลหรือกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงในภาพรวม

เฉลิม บุรีภักดี และคณะ (2545) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม คือ บุคคลสามารถเข้าไปมีส่วนในการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายพัฒนา อันเป็นกระบวนการขั้นต้นของการวางแผนในการพัฒนา หลังจากที่ได้กำหนดวัตถุประสงค์และแผนงานร่วมกัน และปฏิบัติตามแผนงานร่วมกันแล้วยังมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์รวมทั้งการควบคุมประเมินผลโครงการ

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วม คือ การที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่ไม่เคยได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ หรือเข้าร่วมการตัดสินใจหรือเคยมาเข้าร่วมด้วยเล็กน้อยได้เข้าร่วมด้วยมากขึ้น ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเสมอภาค มิใช่มีส่วนร่วมอย่างผิวเผินแต่เข้าร่วมด้วยอย่างแท้จริงยิ่งขึ้น

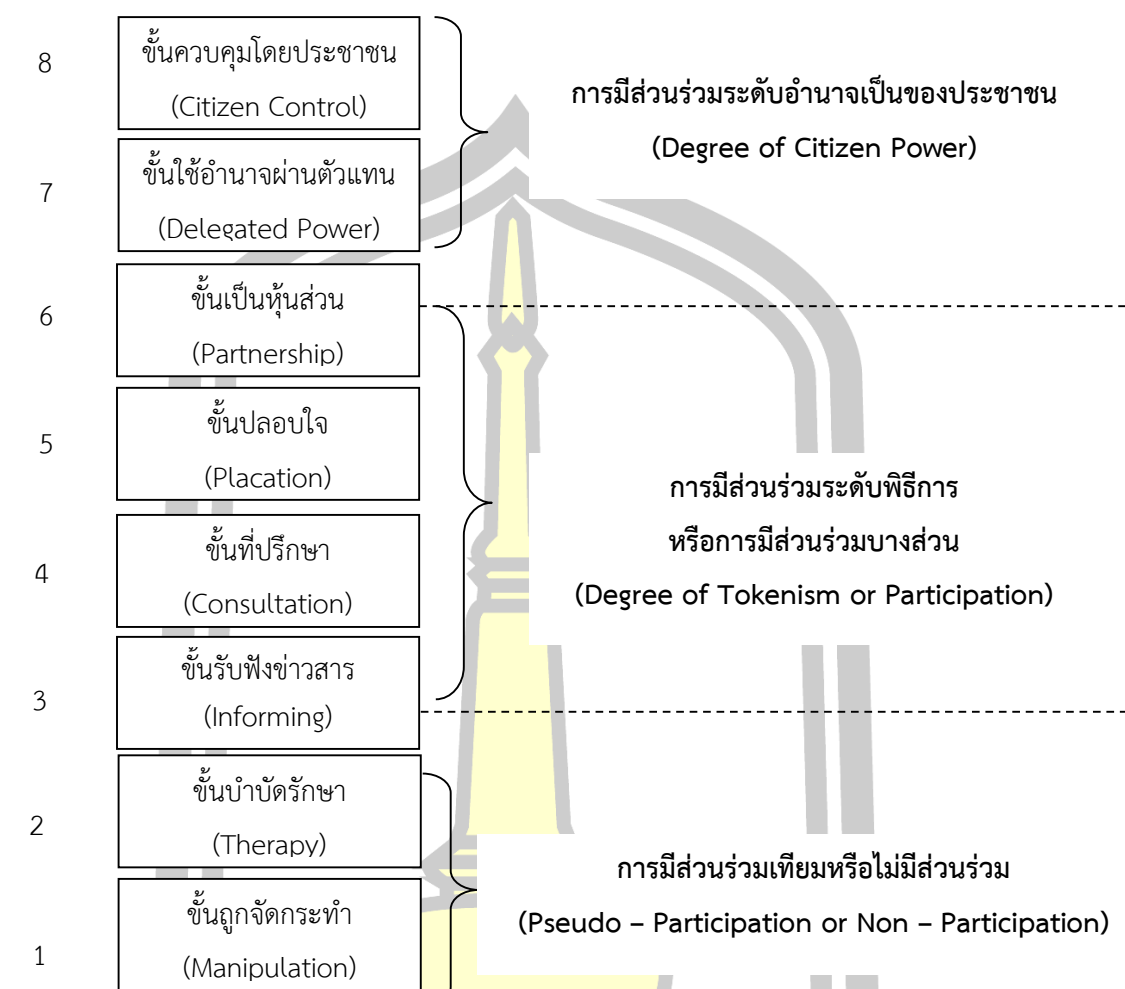
วันรักร์ มิ่งมณีนาคิน (2531) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าร่วมอย่างแข็งขัน และอย่างเต็มที่ของกลุ่มบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในทุกขั้นตอนของโครงการหรืองานพัฒนาชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในอำนาจ การตัดสินใจและหน้าที่ความรับผิดชอบ

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นการเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุให้เกิดการกระทำทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น นอกจากนี้ยังเกิดภาวะที่ต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบกับกลุ่ม เกิดการสร้างแนวทางในการทำงานร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มสามารถแสดงความคิดเห็นหรืออภิปรายแนวทางการทำงานได้เต็มที่ การมีส่วนร่วมจะรวมถึงการร่วมวางแผน ร่วมคิด ร่วมดำเนินการ และร่วมกันสะท้อนผลงานด้วย

2. ขั้นตอนการมีส่วนร่วม

Arnstein (1978) ให้ความเห็นว่าการมีส่วนร่วมมีลักษณะเป็นขั้นบันได (Participation Ladder) 8 ขั้น แสดงไว้ดังภาพประกอบ 6

ที่มา : Arnstein (1978)

ภาพประกอบ 6 บันไดของลักษณะการมีส่วนร่วมของ Arnstein

จากภาพประกอบ ขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 รวมกันเรียกว่าขั้นที่มีส่วนร่วมเทียมหรือไม่มีส่วนร่วม หมายถึง ประชาชนยังไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างแท้จริง

บันไดขั้นที่ 3-5 รวมเรียกว่า เป็นการมีส่วนร่วมระดับพิธีการหรือการมีส่วนร่วมบางส่วน หมายถึง เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมได้ในบางส่วน บางเรื่องเท่านั้น เพราะบางส่วนผู้มีอำนาจเต็มสงวนเอาไว้ แต่อย่างน้อยดีกว่าขั้นที่ 1-2

บันไดขั้นที่ 6-7 รวมเรียกว่ามีส่วนร่วมระดับอำนาจของประชาชน ซึ่งเป็นระดับที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมาก โดยพัฒนาการขั้นที่ 6-7 จนถึงขั้นที่ 8 ขั้นควบคุมโดยประชาชนเป็นการใช้อำนาจตัดสินใจของประชาชน โดยผ่านตัวแทนหรือประชาชนเป็นผู้ใช้อำนาจนั่นเอง

ชูชาติ พวงสมจิตร (2541) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมสามารถจำแนกขั้นตอนในการมีส่วนร่วมออกเป็น

- ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในขั้นริเริ่มโครงการ
- ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในขั้นวางแผน
- ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินโครงการ
- ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลโครงการ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2549) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมในขั้นตอนของการพัฒนามี 5 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหาในชุมชนตลอดจนกำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการ
2. ขั้นมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่ใช้
3. ขั้นมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน หรือเข้าร่วมบริหารงานประสานงานและดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก
4. ขั้นการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้จากการพัฒนาหรือยอมรับประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจ
5. ขั้นการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนา เป็นขั้นที่ประชาชนเข้าร่วมประเมินว่าการพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546) ได้กล่าวถึงระดับของการมีส่วนร่วมตามหลักการทั่วไปว่า แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

1. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ให้ข้อมูลของตน/ครอบครัว/ชุมชนของตน
2. การมีส่วนร่วมรับข้อมูลข่าวสาร
3. การมีส่วนร่วมตัดสินใจ
4. การมีส่วนร่วมทำ คือร่วมในขั้นตอนการดำเนินงานทั้งหมด
5. การมีส่วนร่วมสนับสนุน คืออาจไม่มีโอกาสร่วมทำ แต่มีส่วนร่วมช่วยเหลือ

ในด้านอื่น ๆ

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม คือการเปิดโอกาสให้บุคคลกรที่อยู่ใกล้เคียงมาร่วมวางแผนประชุม ดำเนินการ และประเมินผลในการทำกิจกรรมใด ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เสมอภาค

ซึ่งจะเน้นการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพความคิด ความเชื่อ และความยึดมั่นของแต่ละบุคคลแต่ละหน่วยงานแต่ละองค์กร การมีส่วนร่วมเข้ารวมจะเป็นเครื่องประกันว่าสิ่งที่ผู้มีส่วนได้เสียต้องการที่สุดนั้น จะได้รับการตอบสนองและทำให้มีความเป็นไปได้มากขึ้นว่าสิ่งที่ทำไปนั้นจะตรงกับความต้องการที่แท้จริง และมั่นใจมากขึ้นว่าผู้เข้าร่วมทุกคนจะได้รับประโยชน์ดังที่คาดหวัง จากแนวคิดการมีส่วนร่วม สรุปได้ว่ามีขั้นตอนการดำเนินงาน 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ร่วมคิดวางแผนแก้ปัญหา
2. ร่วมดำเนินงานตามแผน
3. ร่วมประเมินผลการดำเนินงาน
4. ร่วมสะท้อนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
5. ร่วมรับผิดชอบและร่วมรับผลประโยชน์

แนวคิดการมีส่วนร่วมสามารถนำมาปรับใช้กับการบริหารจัดการชั้นเรียนได้ โดยครูเป็นผู้มีบทบาทในการดำเนินงาน และอาศัยความร่วมมือของผู้เรียนในชั้น ถ้าผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามขั้นตอนแล้วเชื่อว่า จะเกิดผลดีขึ้นทั้งผู้เรียนและครูผู้สอน

3. รูปแบบการมีส่วนร่วม

จินตนา สุจิตานนท์ (2549) ได้แบ่งรูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้เป็น

2 ประเภท ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมที่แท้จริง (Genuine Participation) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการตั้งแต่เริ่มต้นจนจบโครงการ เริ่มตั้งแต่ร่วมศึกษาปัญหาและความต้องการ ร่วมหาวิธีแก้ปัญหา ร่วมวางนโยบายและแผนงาน ร่วมตัดสินใจการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ และร่วมปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้และร่วมประเมินผลโครงการ

2. การมีส่วนร่วมที่ไม่แท้จริง (Nongenuine Participation) เป็นการมีส่วนร่วมเพียงบางส่วนโดยเฉพาะเข้าร่วมในการปฏิบัติตามโครงการที่ได้มีการกำหนดไว้แล้ว เช่น การเข้าเป็นสมาชิก หรือการร่วมเสียสละแรงงาน

การศึกษาเป็นภารกิจของทุกคนและสังคมต้องให้ความสนใจ และระดมสรรพกำลังและทรัพยากรทั้งหลายทั้งปวงร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และจะต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนและสถาบันต่าง ๆ ในสังคมด้วย แนวคิดเกี่ยวกับการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนนั้น ได้เกิดขึ้นในชุมชนต่าง ๆ ทั่วโลก การมีส่วนร่วมเกิดจากแนวคิดสำคัญ

3 ประการ

1. ความสนใจและความกังวลร่วมกัน เกิดจากความสนใจและความห่วงกังวลส่วนบุคคล ซึ่งบังเอิญเห็นพ้องด้วยกันกลายเป็นความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกันของส่วนรวม

2. ความเดือดร้อนและความไม่พึงพอใจร่วมกันที่มีต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่นั้น
ผลักดันให้มุ่งไปสู่การรวมกลุ่มวางแผนและลงมือกระทำร่วมกัน

3. การตกลงใจร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่พึงสนองตอบความเห็นของคนส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น

จากข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมสามารถสรุปแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบของการมีส่วนร่วมประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหา สาเหตุ และความต้องการ
2. การร่วมคิดค้นหาแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหา
3. การร่วมตัดสินใจ
4. ร่วมกันปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการให้บรรลุเป้าหมาย
5. ร่วมกันควบคุม ติดตาม และประเมินผล

สรุปได้ว่า รูปแบบของการมีส่วนร่วม มี 3 แบบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมแบบเป็นไปเองหรือโดยความสมัครใจเกิดขึ้นเองโดยมิได้มีการแทรกแซง เป็นลักษณะการร่วมที่ผู้ร่วมเต็มใจซึ่งเป็นไปโดยการอาสาสมัครหรือการรวมตัวกันขึ้นเองเพื่อแก้ไขปัญหาของกลุ่มของตนเอง โดยเน้นการกระทำที่มีได้รับการช่วยเหลือจากภายนอก

2. การมีส่วนร่วมแบบชักนำ/ชักจูง ซึ่งเป็นการเข้าร่วมโดยต้องการความเห็นชอบของบุคคลรอบข้าง

3. การมีส่วนร่วมแบบบังคับ เป็นการบังคับให้เข้าร่วมดำเนินการ รูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่ผู้กระทำได้รับผลทันที แต่จะไม่ได้รับผลประโยชน์ยาว

4. ทฤษฎีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ทฤษฎี y (Theory y) ของ McGregor (1960) มีแนวคิดว่า ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพจะต้องพยายามสนับสนุนและพัฒนาการทำงานของผู้ร่วมงานให้เข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจในส่วนที่มีผลกับตัวเขาเพิ่มโอกาสด้านความพึงพอใจทางสังคม เพิ่มความรับผิดชอบ เพื่อให้เห็นว่าเขาเป็นบุคคลคนสำคัญ และเชื่อมั่นในความสามารถ และเพิ่มการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมขององค์การ

Argiris (1974) ให้นิยามการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า เป็นการจูงใจให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมกันพัฒนาองค์กรด้วยความเต็มใจ การมีส่วนร่วมประกอบด้วย

1. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น หากสมาชิกมีความผู้พันต่อองค์กรสูง ย่อมปรารถนาที่จะมีส่วนร่วมไม่มากก็น้อย

2. การมีส่วนร่วมทำให้เกิดมีการยอมรับเป้าหมายขององค์กร ผลการมีส่วนร่วมจะช่วยให้กระตุ้นให้สมาชิกอยากแสดงความคิดเห็น อยากช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างสมาชิกมีผลต่อการยอมรับเป้าหมายเดียวกัน

3. การมีส่วนร่วมทำให้เกิดความสำนึกต่อหน้าที่และความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นผลต่อการยอมรับเป้าหมายย่อมต้องรับผิดชอบต่องานที่ตนปฏิบัติ

Argyris ได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบร่วมมือหรือการมีส่วนร่วม (Participative Management) ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันมากในบรรดานักบริหารองค์การต่าง ๆ รวมทั้งด้านการศึกษาด้วย โดยเชื่อว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมจะทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นและปฏิบัติงานมีความพึงพอใจในงานมากขึ้น

สมยศ นาทวีการ (2545) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ กระบวนการให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจ การบริหารแบบมีส่วนร่วมเน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของบุคคล โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญของพวกเขาในการแก้ปัญหาของการบริหาร ที่สำคัญการบริหารแบบมีส่วนร่วมอยู่บนพื้นฐานแนวคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่การบริหารให้ผู้ใต้บังคับบัญชา

คุณวุฒิ คนฉลาด (2540) สรุปว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นเทคนิคที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง โดยหลักการ คือ มุ่งให้สมาชิกในองค์กรมีโอกาสทำงานร่วมกันเป็นทีมหรือเป็นกลุ่ม ให้ทุกคนมีส่วนร่วมงานจึงประสบความสำเร็จ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินงาน และร่วมประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการแบบมีส่วนร่วมเน้นการจัดการที่ผู้เกี่ยวข้องหรือควบคุมปัญหาได้ มาช่วยกันแก้ปัญหาแบบเป็นทีม ซึ่งจะได้ออมรับในปัญหา และช่วยกันแก้ปัญหา ได้ดีขึ้นมักจะได้ผลทางจิตวิทยา สร้างขวัญ กำลังใจในการทำงานของทุกคนด้วย

สรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ การที่บุคคลได้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานทั้งด้านการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ และการประเมินผล สมาชิกในองค์กรได้ร่วมกันจัดการงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพและสำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยใช้ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ ชีตจำกัดของตนเองอย่างเต็มความสามารถ เน้นการทำงานเป็นทีม การบริหารแบบมีส่วนร่วม เมื่อนำมาดำเนินการในชั้นเรียน ครูต้องให้นักเรียนทุกคนได้เข้ามาร่วมจริง ๆ นักเรียนทุกคนในชั้นต้องรู้สึกได้ว่าพวกเขาทุกคนได้เป็นส่วนหนึ่งในการทำกิจกรรมนั้น ๆ ในชั้นเรียน การบริหารแบบมีส่วนร่วมในชั้นเรียนครูจะปรึกษาหารือกับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับรู้ปัญหาและร่วมตัดสินใจในสิ่งที่ร่วมตัดสินใจได้

การจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วม

1. ความหมายการจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนมีส่วนร่วม

สมใจ ปราบพล (2544) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่นักเรียนแต่ละคนมีส่วนร่วม โดยการเอาใจใส่เข้าร่วม ทำให้เกิดการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม อาศัยหลักการเรียนรู้เชิงประสบการณ์และการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ได้รับประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง ได้รับการฝึกฝนทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการบันทึกความรู้ ทักษะการคิด ทักษะการจัดการความรู้ ทักษะการแสดงออก การสร้างความรู้ใหม่ และทักษะการทำงานกลุ่ม

สุมนทนา พรหมบุญ และอรพรรณ พรสีมา (2549) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ช่วยเตรียมนักเรียนให้พร้อมที่จะเผชิญกับชีวิตจริง เพราะลักษณะของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง ได้ลงมือปฏิบัติทำกิจกรรมกลุ่ม ฝึกฝนทักษะการเรียนรู้ ทักษะการบริหารจัดการ การเป็นผู้นำผู้ตามและที่สำคัญเป็นการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับชีวิตจริงของนักเรียนมากที่สุดวิธีหนึ่ง อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนความเป็นประชาธิปไตย ฝึกการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ช่วยให้นักเรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ต่อผู้สอนต่อสถานศึกษาและต่อสังคม

สรุปว่า การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนได้รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ ได้ลงมือปฏิบัติจริง ทำกิจกรรมกลุ่ม ฝึกฝนทักษะการเรียนรู้ด้วยตัวผู้เรียนเอง ซึ่งถือได้ว่าเป็นการให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้เอง ส่งผลให้เกิดทักษะการเรียนรู้ตามต้องการ ผลที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เป็นผลที่เกิดกับผู้เรียน คือ จะทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นต่อการเรียนรู้ ใฝ่เรียนรู้ มีความสุขกับการเรียน สามารถทำงานร่วมกับคนอื่นได้ดี ส่วนผลที่เกิดกับครู คือทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครูกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนด้วยกัน นอกจากนี้ทำให้ครูประเมินประสิทธิภาพด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ง่ายขึ้น

2. แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนมีส่วนร่วม

2.1 แนวคิดการจัดการเรียนการสอนของลินดา อัลเบิร์ต (Albert, 2003) เป็นแนวคิดการจัดการในห้องเรียนที่ให้อิสระกับผู้เรียน โดยเฉพาะนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งได้สรุปว่า

2.1.1 นักเรียนเลือกพฤติกรรมของพวกเขาเองไม่ขึ้นอยู่กับการควบคุมจากบุคคลภายนอกเกือบทุกคนสามารถประพฤติตนได้ตามความเหมาะสม หากพวกเขาเห็นว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ต้องทำและการที่นักเรียนรู้สึกพวกเขาเป็นส่วนหนึ่งของห้องเรียน หมายความว่านักเรียนต้องรู้ตัวเองว่าตนเองเป็นบุคคลสำคัญมีคุณค่าในห้องเรียน

2.1.2 เมื่อผู้เรียนประพฤติไม่เหมาะสม เป้าหมายของการกระทำโดยปกติจึงไม่ใช่เพื่อเรียกร้องความสนใจ (Gain Attention) เพื่อได้อำนาจ (Gain Power) เพื่อแก้แค้น (Exact Revenge) หรือเพื่อหลีกเลี่ยงความล้มเหลว (Avoid Failure) แต่หลายครั้งการประพฤติตัวที่ไม่เหมาะสมสามารถเกิดขึ้นได้เพราะความสุขหรือความตื่นเต้น เมื่อเกิดความขัดแย้งระหว่างครูกับผู้เรียน ครูควรรักษาอารมณ์ให้เย็นและผ่อนคลาย ควรใช้ทัศนคติในเชิงบวกและใช้น้ำเสียงที่สงบแต่มั่นคงคุยกับผู้เรียน

จากผลสะท้อนในการจัดการเรียนการสอนของครูด้านต่าง ๆ Albert ได้สรุปและรวบรวมรูปแบบการจัดการในชั้นเรียนไว้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบตามใจผู้เรียน (Permissive) โดยเน้นความคิดของผู้เรียนเป็นหลัก นักเรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ มีอิสระที่จะคิดหรือทำอะไรได้ตามความเหมาะสมของนักเรียน Albert ได้เปรียบเทียบว่าเป็นการปล่อย (Hand-off) ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง
2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบยึดที่ตัวครูเป็นหลัก (Autocratic) เป็นการจัดการทุกอย่างต้องขึ้นอยู่กับครู ครูต้องเป็นผู้พาหรือชี้แนะนักเรียนให้ทำตลอดเวลา (Hand-on)
3. รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบประชาธิปไตย (Democratic) วิธีนี้ Albert ชี้ว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุดการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน รวมถึงการส่งเสริมระเบียบวินัยในชั้นเรียนเพราะเป็นการที่ทั้ง 2 ฝ่ายคือครู และนักเรียนต่างปฏิบัติหน้าที่ตามข้อตกลงในห้องเรียน ร่วมกันคิดและเรียนรู้ร่วมกัน วิธีนี้เป็นแนวคิดที่ทำให้เกิดความร่วมมือ (Hand-joined Styles) ในห้องเรียนระหว่างนักเรียนกับนักเรียน หรือระหว่างครูกับนักเรียนด้วย

นอกจากนี้ Glasser (1998) ได้สรุปถึงโครงสร้างของกระบวนการเกิดงานวิชาการคุณภาพของนักเรียนโดยครูคือผู้ดำเนินการที่เป็นแนวทางได้ 6 ข้อ ดังนี้

1. ใช้เวลาอธิบายเรื่องคุณภาพอย่างเพียงพอเพื่อให้ นักเรียนเข้าใจ
2. มอบหมายการบ้าน (ควรเริ่มด้วยงานทักษะการเขียน) ที่นักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์จะทำให้พวกเขายพยายามทำอย่างดี
3. บอกให้นักเรียนทำการบ้านด้วยตนเองอย่างตั้งใจ และทำงานในระดับคุณภาพ
4. การบ้านคุณภาพจะไม่มีเกรด เพราะเกรดดีจะทำให้กระบวนการคุณภาพหยุดชะงัก เพราะนักเรียนคิดว่างานนี้ดีแล้ว เกรดต่ำก็จะทำให้กระบวนการหยุดชะงักเพราะบั่นทอนกำลังใจนักเรียน

5. ขอให้นักเรียนปรับปรุงงาน ครูช่วยนักเรียน โดยให้นักเรียนอธิบายกับเพื่อน อภิปรายกับครูว่าจะปรับปรุงงานให้ดีขึ้นได้อย่างไร

6. ในระยะเริ่มต้นของการปรับปรุงอย่าผลักดันเพื่อคุณภาพ หากนักเรียนเห็นคุณค่าของการปรับปรุงแล้วก็จะทำงานและงานที่ทำก็จะมีคุณภาพเอง

ครูต้องพยายามสร้างรูปแบบของการทำงานเป็นกลุ่ม เพราะคุณภาพของงานเกิดจากความร่วมมือในการทำงาน ครูควรให้นักเรียนช่วยเหลือกันหรือให้ขอความช่วยเหลือจากคนอื่น และคุณภาพไม่ใช่กระบวนการทำงานตามลำพัง จึงไม่ใช่เรื่องน่าละอายที่จะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น การแข่งขันคือการแข่งกับตัวเองในการปรับปรุงงานที่ทำ

ในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันจะพบกับปัญหาเกี่ยวกับจำนวนบุคลากรในโรงเรียนที่ไม่เพียงพอ ปัญหาดังกล่าวนี้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเกือบจะทุกโรงเรียน และปัญหานี้ก็ยังส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียนอย่างชัดเจน ดังนั้น Glasser (1998) ได้ชี้แนะว่า ปัญหาดังกล่าวนี้ครูผู้สอนต้องรับทราบและต้องแก้ปัญหาให้ได้ว่า โดยครูสามารถสรรหาบุคลากรเพิ่มเติมเพื่อช่วยสอนจากแหล่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. นักเรียนในห้องของครูเองหรือจากห้องอื่น
2. นักเรียนในโรงเรียนหรือจากโรงเรียนใกล้เคียง
3. นักเรียนจากมหาวิทยาลัยซึ่งสนใจงานสอนหรือสนใจให้ความช่วยเหลือ
4. ผู้ใหญ่ในชุมชนที่มีทั้งทักษะและเวลา

ครูต้องฝึกไตร่ตรองเพื่อพัฒนาการสอน การไตร่ตรอง คือ การคิดอย่างเป็นระบบถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในห้องเรียน การไตร่ตรองจะทำหลังการสอนและก่อนการเตรียมงานต่อไป

การสอนเป็นงานที่ยาก แต่ผลการตอบแทนของการทำงานได้ดีเป็นสิ่งที่มีคุณค่าที่วิชาชีพอื่นไม่มี การไตร่ตรองและการทำงานอย่างตั้งอกตั้งใจจะทำให้เป็นทั้ง “ครูที่ดีที่สุดของตัวเอง” และ “เป็นครูที่ดีที่สุดตามศักยภาพที่ท่านมี” ระเบียบปฏิบัติที่สำคัญในห้องเรียนสำหรับความเป็นผู้นำในห้องเรียนของครู Glasser ได้กล่าวถึงระเบียบดังนี้

1. ทำงานและสอนอย่างจริงจัง

สอนนักเรียนอย่างจริงจังเกี่ยวกับกรอบความคิดและให้โอกาสนักเรียนได้ฝึกสอนสม่ำเสมอตามปกติและให้ปฏิบัติตามกิจวัตรของครูอย่างเคร่งครัด พร้อมทั้งให้คำแนะนำเฉพาะกิจที่อาจต้องการ

2. แผนการสำหรับการประพฤติดี

แผนการของครูจะต้องบันทึกพฤติกรรมเชิงสนับสนุนหลายรูปแบบ ซึ่งครูจะใช้ให้กำลังใจและแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน และแผนการที่ดีจำเป็นต้องมีการฝึกซ้อมก่อนล่วงหน้า

3. เป็นแม่แบบพฤติกรรมที่ดีอย่างที่คุณครูอยากให้เห็น

นักเรียนมักจะปรารถนาให้ครูเป็นตัวอย่างสำหรับพฤติกรรมที่ถูกต้องแบบผู้ใหญ่ ครูที่ใช้คำพูดที่แสดงออกที่มุ่งร้ายทางกายในชั้นเรียนก็จะได้รับพฤติกรรมแบบเดียวกับนักเรียน ถ้าครูต้องการให้นักเรียนปฏิบัติต่อครูด้วยความเคารพ ก็ต้องเริ่มกระบวนการจากครูก่อน ถ้าครูให้เกียรตินักเรียน นักเรียนก็จะให้เกียรติครูกับคืนมา

4. สร้างวินัยด้วยความสง่างาม แก้ไขด้วยความเห็นอกเห็นใจ

สร้างสถานการณ์แบบชนะแน่ ๆ ปลอ่ยให้นักเรียนหาทางออกให้ตนเองด้วยวิธีที่สง่างาม อย่าทำให้นักเรียนมีปัญหาด้านจิตใจ เมื่อจำเป็นต้องใช้ระเบียบวินัยเข้าแก้ไขเพื่อให้นักเรียนปฏิบัติตัวอย่างถูกต้องนั้นเป็นเรื่องสำคัญที่ครูควรพูดให้นักเรียนตระหนักว่าเขามีคุณค่าในตัวเอง

5. การให้อำนาจที่มีทางเลือก เพราะเชื่อว่าคุณรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของตนเอง คือมีทางเลือก การช่วยให้นักเรียนได้รับอำนาจอย่างแท้จริง

6. มุ่งเน้นพฤติกรรมปฐมภูมิ

เลือกที่จะเพิกเฉยต่อพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน เช่น บ่น ซักสีหน้า มองข้ามอกับกริยาที่ขาดความนับถือ แต่ให้ใช้ข้อตกลงร่วมกันเป็นบางส่วนเพื่อข้ามผ่านคำพูดที่ทำทนายเล็กน้อยจากนักเรียน

7. มุ่งสร้างความเชื่อใจ ครูควรจะมีคางสม่ำเสมอให้นักเรียนเดาใจครูได้ และแน่ใจว่าครูได้แสดงออกอยู่เสมอว่าครูสนใจนักเรียนอย่างจริงจัง แสดงความสนใจเขาทั้งในฐานะที่เป็นคนทั้งในและนอกชั้นเรียน จึงยอมรับว่าทั้งครูและนักเรียนมีวันหยุดของตน ความเชื่อใจคือสิ่งที่พัฒนานอกเวลาได้

8. การขัดข้องใจเป็นตัวทำลายสัมพันธภาพ-ปรับสัมพันธภาพได้บ่อยตามความจำเป็น ครูที่มีคุณภาพต้องดึงข้อดีที่มีอยู่ในตัวนักเรียนออกมาให้ได้ และเมื่อคุณส่วนดีของเขาแล้วก็ต้องปรับความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนให้เร็วที่สุด

9. ติดตามผลหรือดำเนินการจนถึงที่สุด

ให้ดำเนินการติดตามทางเลือกต่าง ๆ ของนักเรียนเสมอจนถึงที่สุด สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ควรทำอย่างแท้จริงเมื่อนักเรียนแข่งข้อ การเริ่มต่อรองซึ่งจะทำให้ความน่าเชื่อถือในฐานะผู้นำของครูลดน้อยลงไป

10. ดำเนินการตามขั้นตอนอย่างจริงจังเพื่อลดการเผชิญหน้า

ครูต้องตระหนักว่าคนเดียวที่คุณสามารถควบคุมได้คือตัวคุณเอง ครูสามารถจัดการกับพฤติกรรมของนักเรียนได้ แต่ครูไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมของนักเรียนได้ พึงระลึกเสมอว่านักเรียนทำทนายในคำสั่งของครูไม่ได้หมายความว่าเขาคงการลดความเป็นครู เพียงแต่กำลังทำในสิ่งที่วัยรุ่นมักจะทำกัน คือชอบทำทนายผู้ใหญ่ให้มีความสงบเยือกเย็น ยึดมั่นในกรอบความคิด 4R

11. รักษาเอกลักษณ์เฉพาะตัวของคุณไว้ ครูไม่ควรใช้จิตวิทยาในการรักษาวินัยในห้องเรียนมากเกินไปและไม่ควรนำเรื่องการแก้ไขพฤติกรรมนักเรียนเป็นเรื่องส่วนตัว

12. มีความคาดหวังสูง พึงระลึกเสมอว่าตัวกำหนดความสำเร็จทางการศึกษาของนักเรียน คือความคาดหวังที่ครูมีต่อนักเรียน ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง

13. พัฒนาและใช้กลยุทธ์การแทรกแซงให้หลากหลายอย่างจริงจังเพื่อแก้ไขพฤติกรรม ยิ่งครูรู้สึกว่ามีวิธีการเลือกตอบโต้กับพฤติกรรมที่ยอมรับไม่ได้มากขึ้นเท่าใด ครูก็ยิ่งรู้สึกผ่อนคลายและมั่นใจมากขึ้นเท่านั้น

14. ให้ความมั่นใจว่ามาตรการติดตามเชิงแก้ไขของคุณมีความยุติธรรมและมีเหตุผล

2.2 หลักการจัดการเรียนรู้ของจินอตต์ (Ginott, 1993) เป็นแนวคิดที่เน้นความเป็นอิสระของผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

2.2.1 การเรียนรู้เป็นเรื่องของนักเรียนแต่ละคนที่มีความสามารถไม่เท่ากัน ห้องเรียนใหญ่มักจะทำให้ครูลืมน้อย ๆ ว่าผู้เรียนคือบุคคลแต่ละคนที่เป็นครูจะต้องดูแลเป็นคน ๆ ไป โดยครูควรสื่อสารในลักษณะที่ไม่ขัดแย้งกับความรู้สึกของนักเรียน สิ่งที่ต้องคำนึงในการสื่อสารกับนักเรียนที่เหมาะสมคือต้องพูดถึงสถานะภาพของนักเรียน แต่ไม่ควรพูดถึงบุคลิกของนักเรียนเพราะนักเรียนบางคนอาจสื่อสารหรือตีความผิดทำให้เกิดความไม่พอใจต่อครูได้

2.2.2 ครูที่ไม่ดีมักจะขาดความเป็นธรรมในห้องและหากมีเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ขึ้นในห้อง ครูควรใช้ความรู้สึกครูเป็นผู้รับรู้เหตุการณ์นั้น (I-message) แต่ไม่ควรไประบุว่านักเรียนกำลังสร้างเหตุการณ์ที่ไม่ดีขึ้น (You-message) และเป็นเรื่องที่น่าเสียดายยิ่งที่จะใช้ภาษาสั้นชัดเจนในการตอบโต้พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ไม่ควรบ่นหรือตอกย้ำสิ่งที่นักเรียนกระทำผิดเป็นเวลานาน

2.2.3 ครูควรเคารพความเป็นส่วนตัวของนักเรียนเสมอ ไม่ควรบังคับเมื่อนักเรียนไม่ประสงค์ที่จะอธิบายเรื่องส่วนตัวแต่ควรแสดงให้เห็นว่านักเรียนสามารถพบปะกับครูได้เมื่อนักเรียนต้องการจะพูดคุย

2.2.4 ครูควรเชิญชวนขอความร่วมมือดีกว่าแสดงท่าทางเรียกร้องที่แข็งกร้าว และควรแสดงความรู้สึก ความโกรธแต่ในทางบวก การเตรียมเพื่อการบริหารจัดการห้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ มีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1) ครูที่สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพจะสร้างข้อกำหนดที่ชัดเจนและมีขั้นตอนการปฏิบัติที่จะนำไปสู่พฤติกรรมที่ชัดเจน และจัดกิจกรรมในห้องเรียนให้ประสานสอดคล้องด้วยความระมัดระวังในระหว่างที่เกิดการเปลี่ยนคาบสอนในตอนเริ่มต้นและสิ้นสุดการสอน

2) ครูที่สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพจะพัฒนาระบบการยึดเหนี่ยวนักเรียนให้รับผิดชอบการเรียนและพฤติกรรมในห้องเรียน

3) นอกเหนือจากการจะต้องมีทักษะในการวางแผนและการดำเนินการให้เกิดความสอดคล้อง ครูก็ยังต้องเผชิญกับความยุ่งยากลำบากหรือนักเรียนที่ไม่ตั้งใจเรียนที่มักจะก่อวุ่นมากกว่าจะร่วมมือในกิจกรรมการเรียนรู้อีกด้วย

4) ครูที่สามารถบริหารจัดการให้อย่างมีประสิทธิภาพจะต้องมีทักษะในการเข้าไป สอดแทรกแก้ปัญหาโดยทันทีกับนักเรียนที่สร้างปัญหาและต้องดำเนินการด้วยความยุติธรรมด้วย

5) ครูที่สามารถบริหารจัดการได้ยอมรับในความสำเร็จของอิทธิพลระหว่าง บุคคล คนแต่ละคนสามารถจะมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นได้ด้วยวิธีการ 5 วิธี คือ

5.1) ความสามารถในการควบคุมและให้รางวัลที่มีค่า

5.2) ความสามารถในการที่จะระงับการให้รางวัล

5.3) ความมีอำนาจโดยกฎหมาย ซึ่งเป็นทรัพย์สินสมบัติที่มีมาพร้อมกับตำแหน่ง หน้าที่

5.4) ความเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือมีความรู้เฉพาะทาง

5.5) ความเป็นผู้มีเสน่ห์ หรือเป็นสมาชิกของกลุ่มที่มีอิทธิพล

2.2.5 ครูสามารถจะกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่คาดหวังได้ด้วยการยกย่องชมเชย การให้รางวัลและการลงโทษ

2.3 แนวคิดการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (CIPPA MODEL)

แนวคิดที่เป็นที่มาของชื่อ CIPPA (ทศนา แคมมณี, 2547) มีดังนี้

C = Construct หมายถึง การสร้างความรู้ตามแนวคิดของ Constructivism กล่าวคือ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ และเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อตนเอง การที่ผู้เรียนมีโอกาสได้ สร้างความรู้ด้วยตนเองเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญา

I = Interaction หมายถึง การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคล และแหล่งความรู้ที่หลากหลายซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสังคม

P = Physical Participation หมายถึง การเรียนรู้มีโอกาสได้เคลื่อนไหวร่างกาย โดยการทำกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางกาย

P = Process Learning หมายถึง การเรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ กิจกรรม การเรียนรู้ที่ดีควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการ ดำรงชีวิต เช่น กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหากระบวนการกลุ่ม กระบวนการพัฒนาตนเอง เป็นต้น การเรียนรู้กระบวนการเป็นสิ่งสำคัญเช่นเดียวกับการเรียนรู้ เนื้อหาสาระต่าง ๆ การเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการ เป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางด้าน สติปัญญาอีกทางหนึ่ง

A = Application หมายถึง การนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ ซึ่งจะช่วยให้ ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียน และช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มเติมขึ้นเรื่อย ๆ กิจกรรม

การเรียนรู้ที่มีแต่เพียงการสอนเนื้อหาสาระให้ผู้เรียนเข้าใจ โดยขาดกิจกรรมการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จะทำให้ผู้เรียนขาดการเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีกับการ

แนวคิดหลัก 5 แนวคิดที่เป็นพื้นฐานของการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีดังนี้

1. แนวคิดการสรรค์สร้างความรู้ (Constructivism)
2. แนวคิดเรื่องกระบวนการกลุ่มและการเรียนแบบร่วมมือ (Group Process and Cooperative Learning)
3. แนวคิดเกี่ยวกับความพร้อมในการเรียนรู้ (Learning Readiness)
4. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้กระบวนการ (Process Learning)
5. แนวคิดเกี่ยวกับการถ่ายโอนการเรียนรู้ (Transfer of Learning)

หลักการจัดการเรียนแบบ CIPPA มีหลักการดังนี้

1. ทุกภาคส่วนต้องมีความเข้าใจ ให้ข้อตกลง
2. นักเรียนต้องเป็นส่วนหนึ่งของระบบ ครูเป็นผู้ชี้แนะ แนะนำ กำกับ กระตุ้น
3. ต้องมีแหล่งข้อมูลให้เด็ก
4. นักเรียนต้องมีเวลา เพียงพอ เพื่อค้นหาข้อมูล และนำมาถกเถียงกัน
5. ต้องไม่มีกฎเกณฑ์ มาตรฐานการศึกษาบังคับในหลักสูตรการศึกษาจากทางส่วนกลางมากเกินไป

6. ต้องมีระบบให้เด็กได้เลือกตามความถนัด ความสามารถ
7. ครูต้องยืดหยุ่น และปรับเปลี่ยนการประเมิน
8. ต้องมีระบบการประเมินการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง
9. ครูต้องมีความรู้ในระบบดีพอ

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2549) ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่การพัฒนาความสามารถในการคิดของผู้เรียน ได้แก่

1. สอนโดยการตั้งคำถาม
2. สอนโดยใช้แผนที่ความคิด (Mind Mapping)
3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
4. บันทึกการเรียนรู้ บันทึกข้อสงสัย ความรู้สึกส่วนตัว ความคิดที่เปลี่ยนไป
5. การถามตนเองในการวางแผนจัดระเบียบไตร่ตรองในเรื่องการเรียนรู้ของตน
6. การประเมินตนเองเพื่อประเมินความคิด และความรู้สึกของตน

สรุปได้ว่า แนวคิดการจัดการเรียนรู้ของ Albert และ Ginott และแนวทางจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (CIPPA Model) ต่างเป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีโอกาส

สร้างความรู้ด้วยตนเอง มีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทำกิจกรรม ผู้เรียนมีอิสระทางความคิด การแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีทักษะในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น บทบาทของครูควรออกแบบให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกันจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนของครูที่ต้องการ การสอนของครูคือการอำนวยความสะดวกให้นักเรียน สรรค์สร้างความรู้ความเข้าใจให้เกิดขึ้นโดยตัวนักเรียนเอง ผลที่เกิดกับผู้เรียนอีกอย่างหนึ่ง คือ นักเรียนจะสามารถเรียนรู้ได้อย่างดี รวดเร็วและจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้นาน นอกจากนี้นักเรียนยังได้เพิ่มพูนทักษะในการจัดระบบ ข้อมูลสร้าง ความหมายของข้อมูล รวมทั้งการแสดงความสามารถของตนด้วย

2.4 แนวคิด Teach Less, Learn More (TLLM)

เชษฐาธิ์ อังกะภักทรขจร (2555) ได้เสนอแนวคิด Teach Less, Learn More (TLLM) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ที่เพิ่มมากขึ้นเกี่ยวกับนวัตกรรมและ ความสามารถในการสร้างสรรค์เพื่อนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง แนวคิด Teach Less, Learn More (TLLM) มุ่งเน้นประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนที่ดีขึ้นและเป็นการเตรียมความพร้อม ในการใช้ชีวิตของผู้เรียน ซึ่งต้องการเปลี่ยนจากการจัดการศึกษาในเชิงปริมาณไปสู่การจัดการศึกษา ในเชิงคุณภาพ คือต้องการเพิ่มการจัดการศึกษาในเชิงคุณภาพ และลดการจัดการศึกษาในเชิงปริมาณ ซึ่งการเพิ่มการจัดการศึกษาในเชิงคุณภาพ คือ การเพิ่มการมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนระหว่างผู้สอนกับ ผู้เรียน การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดของตนเอง ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการใช้แนวการสอนหรือวิธีสอนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จทางการเรียนรู้ การลดการจัดการศึกษาในเชิงปริมาณ คือ การลดบทบาทของครูจากผู้สอนเป็นเพียงผู้ชี้แนะ กระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ การลดการเรียนรู้โดยการท่องจำ การสอบ และการหาคำตอบ

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่สนับสนุนแนวคิด Teach Less, Learn More คือ ทฤษฎี คอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) เป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับตัวผู้เรียน ผู้เรียนสามารถสร้าง ความรู้ได้ด้วยตนเอง จากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อมอย่างกระตือรือร้น ซึ่งสรุปได้เป็นหัวข้อ ดังนี้

1. ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง และผู้เรียนแต่ละคนสร้างความรู้ด้วยวิธีการที่ต่างกันไปรวมทั้งอาจแตกต่างกับแนวทางของผู้สอน
2. ประสบการณ์เดิมของผู้เรียนเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการสร้างความรู้ใหม่และ ผู้เรียนแต่ละคนมีความรู้และประสบการณ์เดิมที่ต่างกันไป
3. การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การมีประสบการณ์ตรง และการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกันของผู้เรียนมีส่วนช่วยในการสร้างความรู้ใหม่

4. ครูมีบทบาทในการจัดบริหารการเรียนรู้ตั้งคำถามที่ท้าทายความสามารถ กระตุ้นสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการสร้างความรู้ และให้ความช่วยเหลือผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน องค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนรู้ มีดังนี้

- 4.1 การรวบรวมสิ่งที่ผู้เรียนสร้างขึ้นให้เป็นไปในแนวทางที่ถูกต้อง
- 4.2 การสร้างแรงจูงใจภายในเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างความรู้
- 4.3 การวิเคราะห์ความคิดของผู้เรียนในกระบวนการเรียนการสอน

การจัดการเรียนรู้แนวคิด Teach Less, Learn More ที่อยู่บนพื้นฐานของทฤษฎี คอนสตรัคติวิสต์ ที่เน้นให้ผู้เรียนได้คิดและค้นพบความรู้ด้วยตนเอง ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น โดยครูมีบทบาทที่เพียงส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดและเกิดการสร้างองค์ความรู้ บทบาทของผู้สอนในการ จัดการเรียนรู้ ต้องสอนให้น้อยลงหรือ Teach Less แต่ส่งเสริมให้ผู้เรียนการเรียนรู้มากขึ้นหรือ Learn More นั่นคือผู้สอนต้องกระตุ้นให้นักเรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งบทบาท การสอนของผู้สอนแม้จะน้อยลง แต่บทบาทที่เพิ่มมากขึ้นของผู้สอน คือ ผู้สอนต้องมีการวางแผนและ ออกแบบกิจกรรมเรียนการสอน เตรียมสื่อและแหล่งเรียนรู้ และเตรียมคำถามที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ด้วยตนเอง

ในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด TL, LM ผู้สอนต้องคำนึงถึงคำถาม 3 คำถาม ได้แก่

1. ทำไมต้องสอน ?
2. สอนอะไร ?
3. สอนอย่างไร ?

ข้อควรตระหนักในการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Teach Less, Learn More มีดังนี้

1. ผู้สอนควรตระหนักว่าในการจัดการศึกษาแก่ผู้เรียนนั้นควรส่งเสริมให้ผู้เรียน เกิดความสนใจในการเรียนรู้ และมีกำลังในการเรียนรู้ ไม่ใช่เน้นแต่เพียงเนื้อหา/ความรู้ที่จะสอน เท่านั้น
2. ผู้สอนควรสอนให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับมโนทัศน์และแนวคิดที่สำคัญ มากกว่าการท่องจำได้
3. ผู้สอนควรสอนเพื่อเตรียมผู้เรียนสำหรับการทดสอบของชีวิตมากกว่า มีชีวิตเพื่อการทดสอบ
4. ผู้สอนควรสอนให้ผู้เรียนเห็นภาพรวมของเนื้อหาและเข้าใจการเชื่อมโยงกัน ของเนื้อหา มากกว่าที่จะสอนเนื้อหาแยกกันเป็นเรื่องๆ
5. ผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นคุณค่า มีทัศนคติที่ดี และสามารถนำความรู้ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงมากกว่าที่จะนำความรู้ไปใช้ในการสอบเท่านั้น

6. ผู้สอนควรเน้นที่กระบวนการของการเรียนรู้ของผู้เรียนมากกว่าการเน้นไปที่ผลการเรียนรู้เพียงอย่างเดียว

7. ผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยการใช้คำถามกระตุ้นมากกว่าการให้ผู้เรียนปฏิบัติตามคำสั่งเท่านั้น

8. ผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและเรียนรู้ได้ด้วยตนเองมากกว่าการที่ผู้เรียนเรียนรู้จากการทำแบบฝึกหัดและท่องจำ

9. ผู้สอนควรเป็นผู้แนะนำ สร้างบรรยากาศและจัดสถานการณ์ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มากกว่าการเรียนรู้จากคบอกของผู้สอน

10. ในการจัดการเรียนรู้ผู้สอนควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ทั้งในด้านความเหมาะสมกับผู้เรียนมากกว่าการใช้วิธีสอนแบบเดียวกันกับผู้เรียนทั้งหมด

11. ผู้สอนควรใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลาย และเป็นการประเมินตามสภาพจริง ในการวิเคราะห์คุณภาพและการพัฒนาของผู้เรียน มากกว่าการประเมินผู้เรียนจากการสอบ

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Teach Less, Learn More สามารถจัดการเรียนรู้ได้หลากหลายวิธี แต่ต้องเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ จากการศึกษาพบว่าวิธีหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ คือ การออกแบบย้อนกลับ (Backward Design) ซึ่งพัฒนาโดย Wiggins & McTighe ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 3 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ ประกอบด้วย การกำหนดคำถามสำคัญ การกำหนดความเข้าใจที่คงทน (Enduring Understanding) จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา/ความรู้ที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้ และทักษะที่ต้องการพัฒนา เมื่อเสร็จสิ้นการสอนแล้วผู้เรียนต้องเกิดความเข้าใจที่คงทน (Enduring Understanding) ซึ่งเป็นความสามารถอย่างลึกซึ้งในการอธิบาย ประยุกต์ใช้ความรู้และเชื่อมโยงไปสู่สถานการณ์ต่าง ๆ โดยการกำหนดความเข้าใจที่คงทน (Enduring Understanding) มีหลักเกณฑ์ในการกำหนด ดังนี้

1. ความเข้าใจที่คงทนของเรื่องที่กำลังสอนควรสามารถถ่ายโอนไปสู่เรื่องอื่น ๆ และชีวิตจริง เพื่อเห็นความเชื่อมโยงของเนื้อหาและความสำคัญของเนื้อหาที่มีต่อชีวิตจริง

2. ความเข้าใจที่คงทนต้องผ่านกระบวนการสืบสวน อภิปราย ตั้งคำถาม และประเมินผล ไม่สามารถทำความเข้าใจได้ในทันที

3. ความเข้าใจที่คงทนเกิดมาจากการเชื่อมโยงมโนทัศน์ หลักการ กฎ หรือทฤษฎีกับทักษะ/กระบวนการ

4. ความเข้าใจที่คงทนควรนำไปสู่บทสรุปของเรื่องโดยผ่านกระบวนการคิดขั้นสูง

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดหลักฐานการเรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้ หลักฐานการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้แก่ ชิ้นงานหรือภาระงาน ซึ่งจะเป็นร่องรอยของการเรียนรู้ที่ผ่านการปฏิบัติงานหรือทำกิจกรรมของผู้เรียน ทำให้ผู้สอนทราบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ หรือไม่ ตัวอย่างของชิ้นงาน การประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการในการตรวจสอบ ค้นหา หรือ รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนแล้วนำ ผลที่ได้มาสรุปและตัดสินว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หรือไม่ การประเมินผลการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนการสอน และไม่สามารถแยกออกจาก กระบวนการเรียนการสอนได้ ซึ่งการประเมินผลที่สอดคล้องกับแนวคิด TL,LM คือการประเมินตาม สภาพจริง เนื่องจากเป็นการประเมินผลที่สามารถประเมินได้ทั้งกระบวนการ และผลที่ได้จากการ เรียนรู้ประเด็นที่ผู้สอนควรคำนึงถึงในการพิจารณา กำหนด และประเมินหลักฐานการเรียนรู้ของ ผู้เรียนได้แก่

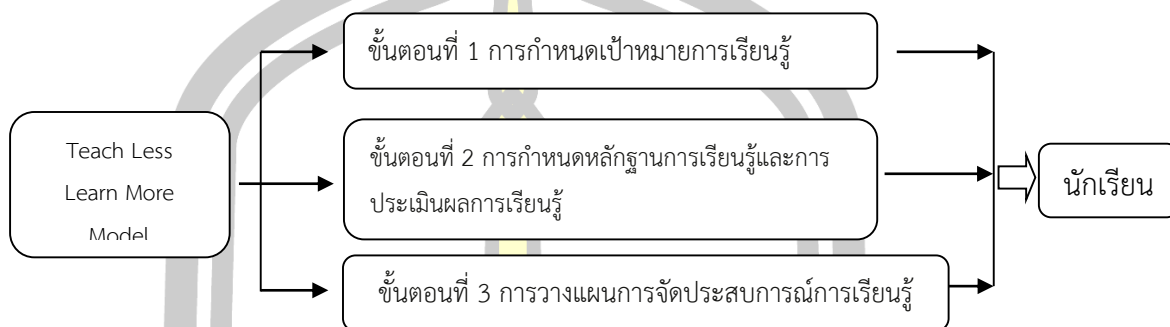
1. ความเข้าใจที่คงทน/ผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนคืออะไร
2. จะใช้เครื่องมือใดในการประเมินความเข้าใจที่คงทน/ผลการเรียนรู้ที่ ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน
3. ผู้สอนจะรู้ได้อย่างไรว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แล้วหรือยัง
4. หลักฐานที่แสดงว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้คืออะไรและเพียงพอที่จะสรุปว่า ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หรือไม่
5. การประเมินผลการเรียนรู้ควรประเมินตามผลการเรียนรู้ที่ตั้งไว้

ขั้นตอนที่ 3 การวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นการออกแบบการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้แก่ผู้เรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดขั้นสูง ซึ่งต้องสอดคล้องกับขั้นตอนที่ 1 และ 2 โดยประเด็นที่ต้องคำนึงในการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน มีดังนี้

1. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ควรอยู่บนพื้นฐานของสิ่งที่ผู้เรียนสนใจ และแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในชีวิตจริง
2. เน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและ กัน และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน รวมทั้งได้นำ ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นนักคิด และนักแก้ปัญหา
4. ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สืบสอบหาความรู้ ลงมือปฏิบัติและ แก้ปัญหาด้วยตนเอง
5. ผู้สอนมีบทบาทในการจัดบริหารการเรียนรู้ที่หลากหลายตั้งคำถามที่ท้าทาย ความสามารถและกระตุ้นสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการสร้างความรู้

โดยที่ในขั้นตอนที่ 3 การวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียน สร้างความรู้ และการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ให้ความสำคัญกับการคิดของผู้เรียน โดยมีผู้สอนเป็น

ผู้สนับสนุน และเอื้ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม มีโอกาสนำเสนอความคิดของตนเอง ร่วมกันอภิปราย ก่อให้เกิดการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับชีวิตจริง ขั้นตอน 3 ขั้นสามารถสรุปได้ดังภาพประกอบ 7

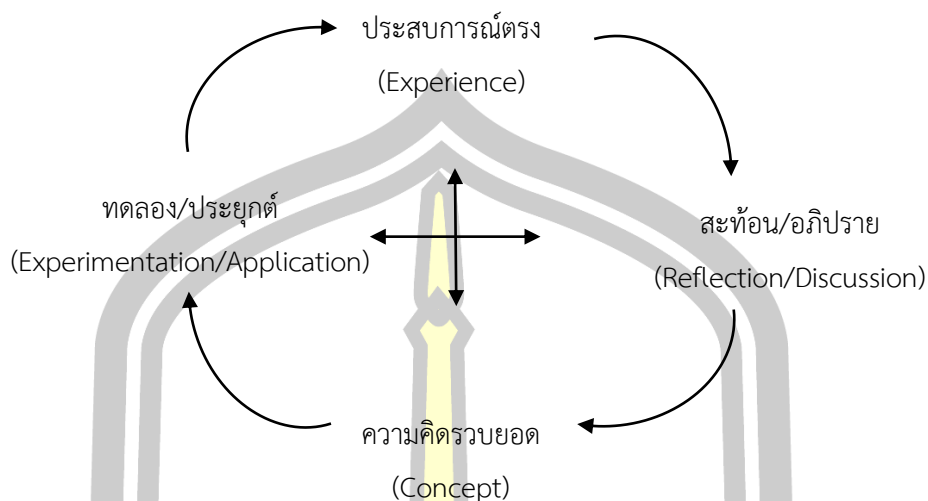

ภาพประกอบ 7 ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ของ Teach Less, Learn More

สรุปได้ว่า แนวคิด Teach Less, Learn More (TLLM) เป็นแนวคิดโดยอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ซึ่งต้องการให้ผู้สอนลดบทบาทในการสอนของตนเองให้น้อยลง และส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น นักเรียนสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้หลากหลายวิธีแต่ต้องเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่มุ่งเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ เมื่อนำมาประยุกต์การจัดการเรียนรู้แบบนี้มาใช้จะส่งผลให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่กล้าคิด กล้าแสดงความคิดเห็น ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น สามารถอยู่ในดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.5 การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participation Learning)

สุเทพ อ่วมเจริญ (2545) ได้สรุปหลักการของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมว่าเป็นกระบวนการสร้างความรู้โดยนักเรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้เอง เป็นการเรียนรู้ที่อาศัยประสบการณ์เดิมของนักเรียน ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนสามารถกำหนดหลักการที่ได้จากการปฏิบัติและสามารถประยุกต์ใช้ทฤษฎีหรือหลักการได้อย่างถูกต้อง เป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับนักเรียน และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนด้วยกันเอง ก่อให้เกิดเครือข่ายการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง มีการแสดงออกทั้งการเขียนและการพูด โดยมีรายละเอียด ดังภาพประกอบ 8

ภาพประกอบ 8 รูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

1. ขั้นประสบการณ์ (Experience) ในการจัดการเรียน เนื้อหาที่ใช้ในการให้ความรู้หรือนำไปสู่การสอนทักษะต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องที่นักเรียนมีประสบการณ์อยู่ก่อนแล้ว องค์ประกอบที่เป็นประสบการณ์ผู้สอนจะกระตุ้นให้นักเรียนซึ่งมีประสบการณ์อยู่ก่อนแล้วนำประสบการณ์ของตัวเองออกมาใช้ในการเรียนรู้ และสามารถแบ่งปันประสบการณ์ที่เหมือนหรือแตกต่างไปจากตนเองได้ ขึ้นอยู่กับการใช้กระบวนการกลุ่มของผู้สอน การที่ผู้สอนพยายามให้นักเรียนดึงประสบการณ์มาใช้ในการเรียนจะทำให้เกิดประโยชน์ทั้งนักเรียนและผู้สอนดังนี้

1.1 นักเรียน การที่นักเรียนได้ดึงประสบการณ์ของตนเองออกมานำเสนอร่วมกับเพื่อน ๆ จะทำให้นักเรียนรู้สึกได้ว่าตัวเองได้มีส่วนร่วมในฐานะสมาชิกคนหนึ่ง มีความสำคัญที่มีคนฟังเรื่องราวของตนเอง และได้รับโอกาสรับรู้เรื่องราวของคนอื่น ซึ่งจะทำให้มีความรู้เพิ่มขึ้น ทำให้สมพันธภาพในกลุ่มนักเรียนเป็นไปด้วยดี

1.2 ผู้สอน ไม่ต้องเสียเวลาในการอธิบายหรือยกตัวอย่างนักเรียนฟัง เพียงแต่ใช้เวลาเล็กน้อยกระตุ้นให้นักเรียนได้เล่าประสบการณ์ของตนเอง

2. ขั้นการสะท้อนและอภิปราย (Reflection and Discussion) นักเรียนจะได้แสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของตนเองแลกเปลี่ยนกับสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งผู้สอนจะเป็นผู้กำหนดประเด็นการวิเคราะห์ วิจัย นักเรียนจะได้เรียนรู้ถึงความคิด ความรู้สึกของคนอื่นที่ต่างไปจากตนเองจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้กว้างขวางขึ้น และผลสะท้อนความคิด เห็นเป็นการอภิปรายจะทำให้ได้ข้อสรุปที่หลากหลาย หรือมีน้ำหนักมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ นักเรียนจะได้เรียนรู้ถึงการทำงานเป็นทีม บทบาทของสมาชิกที่ดีที่จะทำให้งานสำเร็จ การควบคุมตนเองและการยอมรับ

ความคิดเห็นของผู้อื่น องค์ประกอบจะช่วยให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทั้งด้านความรู้ และเจตคติในเรื่องที่อภิปราย

3. ขั้นความคิดรวบยอด (Concept) เป็นขั้นที่นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาหรือพัฒนาด้านพุทธิพิสัย (Cognitive) เกิดได้หลายทาง เช่น จากการบรรยายของผู้สอน การมอบหมายให้อ่านจากเอกสาร ตำรา หรือได้จากการสะท้อนความคิดเห็นหรืออภิปรายในองค์ประกอบที่ 2 โดยผู้สอนอาจจะสรุปความคิดรวบยอดให้จากการอภิปรายและการนำเสนอของนักเรียนแต่ละกลุ่ม นักเรียนจะเข้าใจและเกิดความคิดรวบยอด

4. ขั้นการทดลอง/การประยุกต์แนวคิด (Experimentation/Application) เป็นขั้นที่นักเรียนได้ทดลองใช้ความคิดรวบยอดหรือผลิตขั้นความคิดรวบยอดในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การสนทนา สร้างคำขวัญ ทำแผนภูมิ เล่นบทบาทสมมติ ฯลฯ เป็นการแสดงถึงผลของความสำเร็จของการเรียนรู้ในองค์ประกอบที่ 1 ถึง 3 ผู้สอนสามารถใช้กิจกรรมในองค์ประกอบนี้ในการประเมินผล การเรียนการสอนได้

สรุปได้ว่า แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้ามามีบทบาทต่อการจัดกิจกรรมเรียนรู้ ผู้เรียนทุกคนในชั้นได้มีโอกาสวางแผน ร่วมทำกิจกรรมด้วยความเต็มใจ และมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ทำลงไป ครูต้องให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ การตัดสินใจใด ๆ ต้องอยู่บนพื้นฐานของเหตุผลที่รับได้ทั้งครูและนักเรียน นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามความถนัด ของตนเอง เกิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวเอง รวมถึงการฝึกประเมินตนเอง ประโยชน์ของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ ประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียนจะส่งผลให้ผู้เรียนเป็นคนใฝ่เรียนรู้ กระตือรือร้นต่อการทำกิจกรรมการเรียนรู้ ภูมิใจในตนเอง มีความสนุกสนานในการเรียนไม่เบื่อ สามารถทำงานกับคนอื่นได้ดี และประโยชน์ที่เกิดกับครูคือไม่ต้องเสียเวลาในการอธิบายหรือยกตัวอย่างนักเรียนฟังมาก เพียงแต่ใช้เวลาเล็กน้อยกระตุ้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถประเมินผู้เรียนได้ง่ายขึ้น

2.6 การบูรณาการการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

การบูรณาการการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสามารถนำไปใช้กับวิธีการสอนแบบต่าง ๆ ดังนี้ (สุเมธดา พรหมบุญ และอรพรรณ พรสีมา, 2549)

การเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่ม (Group Process) เป็นการจัดสถานการณ์การเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ได้มีปฏิสัมพันธ์กันโดยมีแนวคิด การกระทำและแรงจูงใจร่วมกัน แบ่งหน้าที่ช่วยเหลือกันและกันในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การทำงานเป็นกลุ่มที่ดีจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานสูงกว่าผลรวมของประสิทธิภาพ (นคร พันธุ์ณรงค์, 2549)

หลักการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม จะให้นักเรียนทุกคนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมให้มากที่สุด ให้นักเรียนเรียนรู้จากกลุ่มให้มากที่สุด ฝึกให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและสามารถปรับตัวและทำงานร่วมกับคนอื่น ๆ ได้ กระบวนการกลุ่มเป็นการเรียนรู้ที่ยึดหลักการค้นพบและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตัวของนักเรียนเอง โดยผู้สอนเป็นเพียงผู้ส่งเสริมให้นักเรียนได้ค้นพบและพบคำตอบด้วยตัวเอง การเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่มสามารถนำหลักการดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนได้ (ประพนธ์ศิริ สุเสาร์จ, 2540) ดังนี้

1. เกม
2. บทบาทสมมติ
3. กรณีตัวอย่าง
4. การอภิปรายกลุ่ม

2.6 การเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ (Co-operative learning)

ทิตินา แชมมณี (2547) กล่าวว่า เป็นวิธีการเรียนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน ให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ สมาชิกแต่ละคนจะต้องมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และในความสำเร็จของกลุ่ม ทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งการเป็นกำลังใจแก่กันและกัน สมาชิกแต่ละคนจะต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง พร้อม ๆ กับการดูแลเพื่อช่วยให้สมาชิกทุกคนในกลุ่ม ความสำเร็จของแต่ละบุคคลคือ ความสำเร็จของกลุ่ม ความสำเร็จของกลุ่ม คือ ความสำเร็จของทุกคน

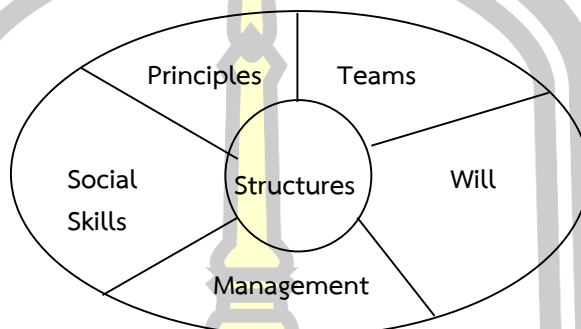
การเรียนรู้แบบร่วมมือไม่ได้มีความหมายเพียงว่า มีการจัดให้ผู้เรียนเข้ากลุ่มแล้วให้งานและบอกผู้เรียนให้ช่วยกันทำงานเท่านั้น การเรียนรู้จะเป็นแบบร่วมมือได้ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญครบ 5 ประการ ดังนี้

1. การพึ่งพาและเกื้อกูลกัน (Positive Interdependence)
2. การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด (Face-to-face Promotive Interaction)
3. ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ของสมาชิกแต่ละคน (Individual Accountability)
4. การใช้ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย (Interpersonal and Small-group Skills)
5. การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม (Group Processing)

โดยทั่วไป ซึ่งครูแต่ละคนสามารถคิดวางแผนออกแบบการเรียนการสอนของตน โดยอาศัยวิธีการและเทคนิคต่าง ๆ เข้ามาช่วยอย่างหลากหลายแตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตามได้มีการคิดค้นวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีรูปแบบ ลักษณะ หรือขั้นตอน แตกต่างกันไป

เพื่อให้เหมาะกับสถานการณ์การเรียนรู้ต่าง ๆ รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง ทั้งที่เรียกว่า Cooperative Learning และ Collaborative Learning มีหลายรูปแบบ

Kagan (1994) ได้สรุปแนวคิดหลักที่จะนำไปสู่การเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 6 ประการ ดังภาพประกอบ 9

“Teams Will Manage Social Skills and PIES Through Structure”

ภาพประกอบ 9 โครงสร้างการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ

จากแผนภูมิแสดงแนวคิดหลักของการเรียนรู้แบบ Cooperative Learning (Kagan, 1994) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. Teams หมายถึง การจัดกลุ่มของผู้เรียนที่จะทำงานร่วมกัน กลุ่มที่จะเรียนรู้ด้วยกันอย่างมีประสิทธิภาพ
2. Will หมายถึง ความมุ่งมั่นและอุดมการณ์ของเด็กที่จะร่วมงานกัน นักเรียนจะต้องมีความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้และมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน สิ่งเหล่านี้ต้องสร้างให้เกิดขึ้นและให้คงไว้โดยให้ทำกิจกรรมหลากหลาย โดยวิธีการต่อไปนี้
 - 2.1 Team building การสร้างความมุ่งมั่นของทีมที่จะทำงานร่วมกัน
 - 2.2 Class building การสร้างความมุ่งมั่นของชั้นเรียนที่จะช่วยกัน
3. Management หมายถึง การจัดการเพื่อให้กลุ่มทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการจัดการของผู้สอนและการจัดการของผู้เรียนภายในกลุ่ม ผู้สอนจะต้องมีการจัดการที่ดีเพื่อให้การทำงานกลุ่มประสบผลสำเร็จ เช่น การควบคุมเวลา การกำหนดสัญญาณให้ผู้เรียนหยุดกิจกรรม ฯลฯ
4. Social Skills เป็นทักษะในการทำงานร่วมกัน มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ให้ความช่วยเหลือกัน ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน รับฟังความคิดเห็นของกันและกัน

5. Four Basic Principles (PIES) เป็นหลักการพื้นฐานของ Cooperative Learning ซึ่งจะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไม่ได้ ได้แก่

P = Positive Interdependence ผู้เรียนต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีแนวคิดที่ว่าเมื่อเราได้รับประโยชน์จากเพื่อน เพื่อนก็จะได้รับประโยชน์ ความสำเร็จของกลุ่ม คือความสำเร็จของแต่ละคน

I = Individual Accountability ยอมรับว่าแต่ละคนในกลุ่มต่าง ๆ มีความสามารถและมีความสำคัญต่อกลุ่ม แต่ละคนมีส่วนให้การทำงานในกลุ่มสำเร็จ

E = Equal Participation ทุกคนในกลุ่มต้องให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วม ในงานของกลุ่มอย่างเท่าเทียมกัน

S = Simultaneous Interaction ทุกคนในกลุ่มต้องมีปฏิสัมพันธ์กันตลอดเวลาในการทำงานในกลุ่ม

6. Structures หมายถึง รูปแบบของกิจกรรมในการทำงานกลุ่ม ซึ่งมีหลากหลาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัญหาหรือสถานการณ์ที่จะศึกษา สรุปได้ คือ

Time-Pair-Share เป็นกิจกรรมจับคู่สลับกันพูดในหัวข้อและในเวลาที่กำหนด เช่น คนละ 1 นาที เมื่อคนหนึ่งพูด อีกคนหนึ่งฟัง แล้วสลับกัน

Round Robin ผู้เรียนในกลุ่มทั้ง 4 คน ผลัดกันพูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งจนครบทุกคน

Round Table ผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่มเขียนแสดงความคิดเห็นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งในกระดาษแผ่นเดียวกันแล้ววนไปเรื่อย ๆ จนผู้เรียนทุกคนเขียนทั้งหมดแล้วนำมาสรุป

Team-Pair-Solo เป็นกิจกรรมที่ให้แต่ละคนในกลุ่มคิดแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่งก่อน จากนั้นเปลี่ยนเป็นรวมกันคิดเป็นคู่ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนเรียนรู้แบบการแก้ปัญหา ในที่สุด แต่ละคนสามารถแก้ปัญหาทำนองเดียวกันได้

2.7 การเรียนรู้แบบอภิปราย (Discussion Method)

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2546) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบอภิปราย คือ กระบวนการที่ผู้สอนมุ่งให้ผู้เรียนมีโอกาสสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือระดมความคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นเรื่องหรือปัญหาที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนหรือที่กลุ่มมีความสนใจร่วมกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อหาคำตอบแนวทางหรือแก้ปัญหาาร่วมกัน การจัดการเรียนรู้แบบนี้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ คือ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงานและชื่นชมผลงานร่วมกัน

วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้แบบอภิปราย คือ

1. เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นหรือระดมความคิดเห็นร่วมกัน และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างทั่วถึง

2. เพื่อฝึกการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
 3. เพื่อฝึกการค้นคว้าหาความรู้ ข้อมูล ข้อเท็จจริงมาอธิบายให้ผู้อื่นได้ทราบ
- บุญชม ศรีสะอาด (2537) ได้เสนอแนะการเพิ่มประสิทธิภาพของการอภิปรายไว้ว่า
1. ผู้สอนจะต้องเตรียมการสอนมาอย่างดีในเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง ศึกษาลักษณะของกิจกรรมกลุ่ม สื่อที่นักเรียนจะต้องค้นคว้า
 2. ส่งเสริม สร้างบรรยากาศการยอมรับซึ่งกันและกันให้ผู้เรียนได้พูดอย่างเปิดเผย โดยเกิดความรู้สึกอิสระปราศจากการขู่งคับ
 3. ควรใช้วิธีสอนแบบอภิปรายเมื่อต้องการพัฒนาผู้เรียนในด้านพุทธิสัยในระดับสูง
 4. ควรกำหนดหัวข้อการไว้อย่างเหมาะสม มีความชัดเจน
 5. กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกาอภิปราย แต่ต้องตระหนักว่าผู้เรียนไม่จำเป็นต้องพูดทุกหัวข้อ ควรมีความพอใจเมื่อผู้เรียนหลายคนพูดในหัวข้อหนึ่ง ๆ และทุกคนได้อภิปรายในหลายหัวข้อ

สรุปว่า การเรียนรู้โดยการอภิปราย เป็นการสะท้อนความคิดของนักเรียน โดยในการอภิปรายจะต้องใช้ความรู้เดิมที่มีอยู่บรรยาย หลังจากอภิปรายเสร็จจะก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ประโยชน์ของการเรียนรู้ด้านการอภิปราย คือจะก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกิดการแก้ไขปัญหา สามารถแก้ได้ตรงประเด็น รวดเร็ว สรุปผลได้ชัดเจน เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นหรือแสดงความคิดร่วมกัน มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ส่งผลให้เกิดการยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพต้องให้ผู้เรียนได้มีโอกาสปฏิบัติจริง เพราะการปฏิบัติทำให้เกิดทักษะหลาย ๆ อย่างเกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน โดยผู้เรียนจะมีความรู้สึกว่าตนเองได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของห้อง ในการจัดการเรียนรู้สามารถจัดได้หลายแบบตามความเหมาะสมโดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับสถานที่ เวลาและบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนต้องเตรียมสิ่งที่จะสอนมาเป็นอย่างดี ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้อภิปรายทั้งการอภิปรายเป็นหมู่คณะหรือรายบุคคล เกิดความพึงพอใจของทั้งสองฝ่าย และถือเป็นการสร้างความคุ้นเคยในชั้นเรียน

3. การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนแบบมีส่วนร่วม

3.1 ความสำคัญของบรรยากาศในชั้นเรียน

Hook และ Vass (2000) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดบรรยากาศในห้องเรียนไว้ดังนี้

1. สร้างสมดุลระหว่างการให้กำลังใจกับการแก้ไขข้อผิดพลาดในห้องเรียน
2. การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียน

3. การโน้มน้าวนักเรียนให้มีความหวัง
4. การรักษาสัมพันธภาพที่ได้ผลให้คงอยู่
5. การคำนึงถึงความปลอดภัยและความมั่นใจ
6. การช่วยให้นักเรียนรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของห้องเรียน
7. เทคนิคการสอนของครู

สภาพบรรยากาศในการสอนเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของปฏิสัมพันธ์ที่จะเกิดขึ้นในห้องเรียน รวมทั้งเป็นตัวแปรสำคัญต่อผลการเรียนรู้ของนักเรียน ถ้าบรรยากาศในห้องเรียนดีจะเป็นส่วนสนับสนุนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมจึงมีความสำคัญและถือว่าครูมีหน้าที่รับผิดชอบนอกเหนือ จากการสอน นอกจากนี้ได้เสนอแนะแนวทางการจัดการสภาพแวดล้อมของห้องเรียนให้มีประสิทธิภาพว่าควรมีลักษณะเป็นดังนี้

1. ส่งเสริมการพัฒนาการด้านจิตใจและสังคมของนักเรียน
 2. อำนวยความสะดวกหรือสนับสนุนให้วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนบรรลุผล และวัตถุประสงค์นั้นต้องเหมาะสมกับระดับการพัฒนาของผู้เรียนด้วย
 3. ควรส่งเสริมเสรีภาพทางวิชาการของผู้เรียนโดยเสรีภาพนั้นอาจมีขอบเขตจำกัด
 4. สภาพของห้องเรียนที่ดีควรส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะในการกำกับการเรียนด้วยตนเอง
 5. สภาพของห้องเรียนที่ดีควรยอมรับให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและรับผิดชอบการจัดการห้องเรียน
 6. ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกันในบรรยากาศที่อบอุ่นและเน้นความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน
 7. สภาพของห้องเรียนควรเน้นให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อห้องเรียนของตน
- ครูที่มีทักษะการสอน ที่ดีมักจะทักษะในการคุมชั้นเรียนด้วย ในขณะเดียวกัน การขาดการควบคุมการเรียนรู้อาจเกิดขึ้นน้อยมากจะเห็นว่าพฤติกรรมของนักเรียนในห้องเรียนระเบียบ วินัยในชั้นเรียนเป็นตัวอย่างของสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ถ้าจัดสภาพแวดล้อมล้มเหลวก็หมายถึงการเรียนการสอนก็จะล้มเหลวด้วย ครูควรตระหนักเสมอว่าการจัดการด้านสภาพแวดล้อมต้องเป็นสิ่งที่ควบคู่ไปกับการเรียนการสอน

สมุน อมรวิวัฒน์ (2530) ชี้ว่าบรรยากาศในชั้นเรียนว่าเป็นการรวมเอาลักษณะการจัดห้องเรียนที่เป็นระเบียบเรียบร้อย การตกแต่งห้องเรียน การควบคุมดูแลการเคลื่อนไหวและการส่งเสียงดังของนักเรียน ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพอื่น ๆ ได้แก่ แสงสว่าง กลิ่น

การจัดสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สร้างความพึงพอใจและความสนใจให้นักเรียนอยากเรียนรู้

การจัดชั้นเรียนทางกายภาพที่ดีนั้นจะสะท้อนลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีการจัดที่ว่างในชั้นเรียนอย่างชัดเจน เพื่อใช้อเนกประสงค์และเพื่อให้นักเรียนมั่นใจในการใช้ที่ว่างของตน
2. ในชั้นเรียนที่นักเรียนมีปัญหาทั้งทางด้านการเรียนและด้านพฤติกรรม อาจแก้ปัญหาได้ด้วยการแยกออกมาอยู่ในที่ว่างมากขึ้นเพื่อให้นักเรียนสงบมีสมาธิในการทำงานได้อย่างอิสระตามลำพัง
3. มีที่ว่างส่วนตัวของนักเรียนแต่ละคนและมีพื้นที่ของนักเรียนทั้งกลุ่มใหญ่ กลุ่มเล็กสำหรับทำกิจกรรมต่าง ๆ จึงควรจัดสถานที่เฉพาะเพื่อให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนหรือระหว่างนักเรียนกับครู และอาจจะมีที่ว่างสำหรับจัดเก็บอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ สื่อ อุปกรณ์เทคโนโลยีต่าง ๆ
4. ลักษณะที่นั่งของนักเรียนเป็นแถว เพื่อสะดวกในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ ในเนื้อหาวิชาการในขณะที่การจัดที่นั่งแบบกลุ่มจะให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม
5. การจัดชั้นเรียนในบริเวณที่จำกัดและมีการใช้อย่างหนาแน่น
6. ครูและนักเรียนทั้งชั้นควรมองเห็นกันและกันอย่างชัดเจน นอกจากนี้ลักษณะของการเคลื่อนไหวในชั้นเรียนนั้นควรให้ครูมีโอกาสใกล้ชิดนักเรียนได้มากที่สุด
7. ควรจำกัดสิ่งรบกวนทางการมองเห็นและการได้ยิน ที่จะมารบกวนความสนใจและพฤติกรรมของนักเรียนซึ่งจะทำให้เกิดผลต่อการดำเนินในชั้นเรียน
8. การจัดที่ว่างสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ควรให้นั่งอยู่ใกล้กับครู จะทำให้เกิดผลดี เพราะการทำเช่นนี้ไม่เพียงแต่จะทำให้ครูสามารถจัดการกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำหรับนักเรียนเท่านั้น หากแต่ยังจะช่วยครูให้สามารถพุดส่งเสริมนักเรียนในทางบวก โดยอนุโลมหรือยินยอมทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมออกมาบ้าง
9. การจัดชั้นเรียนทางกายภาพที่เป็นระเบียบเรียบร้อยจะมีประโยชน์และทำให้เกิดพลังเพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างประสิทธิภาพ

สมศักดิ์ ภู่วิภาดาวรรณ (2545) ได้แบ่งประเภทของบรรยากาศออกเป็น 3 อย่าง คือ

1. บรรยากาศทางจิตวิทยา เป็นลักษณะของบรรยากาศที่เกิดขึ้นโดยการกระทำของผู้เรียนที่ส่งผลต่อความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมของผู้เรียน ถ้าลักษณะบรรยากาศทางจิตวิทยาเป็นไปในทางบวก ผู้เรียนจะเกิดความรู้สึกอบอุ่นใจผ่อนคลายทำให้เกิดการเรียนรู้ได้โดยง่าย และมีผลทำให้รู้สึกมีความสุขในการเรียนรู้ทำให้เป็นผู้ที่รักและใฝ่ในการเรียนรู้

2. บรรยายภาสด้านสมอง เป็นบรรยายภาสที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้คิดแก้ปัญหา คิดหาเหตุผล คิดยืดหยุ่น คิดแปลกใหม่ คิดจินตนาการกิจกรรมต่าง ๆ

3. บรรยายภาสด้านอารมณ์ เป็นบรรยายภาสที่เกี่ยวข้องกับการช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้สึก มีคุณค่ามีพลัง รู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเคารพตนเองและผู้อื่น การทำให้นักเรียน เกิดความรู้สึกดังกล่าว ครูควรต้องมีเจตคติที่ดีต่อนักเรียน ใจกว้าง รับฟังปัญหาให้ความรู้สึกอบอุ่นและเป็นกันเองกับนักเรียน กล่าวคือ กล้าคิด กล้าแสดงออกอย่างกว้างขวาง

สรุปได้ว่า ครูคือผู้จัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอนให้เป็นที่น่าสนใจ บรรยายภาสของชั้นเรียน จำแนกออกได้ 2 แบบ ดังนี้

1. บรรยายภาสทางจิตวิทยา เป็นลักษณะของบรรยายภาสที่เกิดขึ้นโดยการกระทำของผู้เรียนที่ส่งผลต่อความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมของผู้เรียน ถ้าลักษณะบรรยายภาสทางจิตวิทยาเป็นไปในทางบวกผู้เรียนจะเกิดความรู้สึกอบอุ่นใจผ่อนคลาย ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้โดยง่าย และมีผลทำให้รู้สึกมีความสุขในการเรียนรู้ทำให้เป็นผู้ที่รักและใฝ่ในการเรียนรู้

2. บรรยายภาสทางกายภาพเป็นลักษณะของบรรยายภาสที่เกิดจากการจัดอาคารสถานที่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้และสภาพของผู้เรียน การจัดบรรยายภาสทางกายภาพที่ตอบสนองผู้เรียนและการทำกิจกรรมต่าง ๆ จะทำให้ผู้เรียนได้รับความสะดวกและดำเนินกิจกรรมด้วยความราบรื่น ส่งผลให้การเรียนรู้ดำเนินไปด้วยดีไม่ติดขัดไม่รู้สึกรู้ว่ามีความยุ่งยาก ทำให้ผู้เรียนรักที่จะเรียน และเป็นผู้เรียนที่กระตือรือร้นมีความสนใจต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว

ลักษณะของสภาพแวดล้อมหรือบรรยายภาสในห้องเรียนที่ดีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ที่นั่งสบาย
2. ครูส่งเสริมและให้กำลังใจ
3. นักเรียนให้ความสำคัญต่อความพยายามของตนเอง
4. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนทำงานด้วยตนเอง
5. บรรยายภาสเจียบขณะที่นั่งนักเรียนนั่งทำงาน
6. อุณหภูมิภายในห้องเรียนกำลังพอเหมาะ
7. แสงสว่างในห้องเรียนกำลังเพียงพอ
8. มีการพักในบางโอกาส
9. กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา

3.2 การจัดบรรยายภาสทางกายภาพในห้องเรียน

ศศิธร ชันดิธรางกูร (2551) กล่าวถึง บรรยายภาสทางกายภาพหรือบรรยายภาสทางด้านวัตถุ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในห้องเรียนให้เป็นระเบียบเรียบร้อย น่าดู

มีความสะอาด มีเครื่องใช้ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมให้การเรียนรู้ของนักเรียน สะดวกขึ้น

การจัดบรรยากาศด้านกายภาพเป็นการจัดวัสดุอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนรวมถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เสริมความรู้ เช่น ป้ายนิเทศ มุมวิชาการ ชั้นวางหนังสือ โต๊ะวางสื่อการสอน ให้เป็นระเบียบเรียบร้อยทำให้เกิดความสบายตาสบายใจแก่ผู้พบเห็น กล่าวโดยละเอียดแล้วการจัดบรรยากาศทางด้านกายภาพได้แก่การจัดสิ่งต่อไปนี้

1. การจัดโต๊ะเรียนและเก้าอี้ของนักเรียน

- 1.1 ให้มีขนาดเหมาะสมกับรูปร่างและวัยของนักเรียน
- 1.2 ให้มีช่องว่างระหว่างแถวที่นักเรียนจะลุกนั่งได้สะดวกและทำกิจกรรมได้คล่องตัว
- 1.3 ให้มีความสะดวกต่อการทำความสะอาดและเคลื่อนย้ายเปลี่ยนแปลงรูปแบบที่นั่งเรียน
- 1.4 ให้มีรูปแบบที่ไม่จำเจ เช่น อาจเปลี่ยนเป็นรูปตัววี ตัวยูรูปครึ่งวงกลม หรือเข้ากลุ่มเป็นวงกลมได้อย่างเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน
- 1.5 ให้นักเรียนที่นั่งทุกจุดอ่านกระดานดำได้ชัดเจน
- 1.6 แถวหน้าของโต๊ะเรียนควรอยู่ห่างจากกระดานดำพอสมควรไม่น้อยกว่า 3 เมตร ไม่ควรจัดโต๊ะติดกระดานดำมากเกินไปทำให้ผู้เรียนต้องแหงนมองกระดาน

2. การจัดโต๊ะครู

- 2.1 ให้อยู่ในจุดที่เหมาะสม อาจจัดไว้หน้าห้อง ข้างห้องหรือหลังห้องก็ได้ งานวิจัยบางเรื่องเสนอแนะให้จัดโต๊ะครูไว้ด้านหลังห้องเพื่อให้มองเห็นนักเรียนได้อย่างทั่วถึงอย่างไรก็ตามการจัดโต๊ะครูนั้นขึ้นอยู่กับรูปแบบการจัดที่นั่งของนักเรียนด้วย
- 2.2 ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยทั้งบนโต๊ะและในลิ้นชักโต๊ะเพื่อสะดวกต่อการทำงานของครู และการวางสมุดงานของนักเรียนตลอดจนเพื่อปลูกฝังลักษณะนิสัยความเป็นระเบียบเรียบร้อยแก่นักเรียน

3. การจัดป้ายนิเทศป้ายนิเทศไว้ที่ฝาผนังของห้องเรียนส่วนใหญ่จะติดไว้ที่ข้างกระดานดำทั้ง 2 ข้างครูควรใช้ป้ายนิเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนโดย

- 3.1 จัดตกแต่งออกแบบให้สวยงามน่าดู สร้างความสนใจให้แก่ นักเรียน
- 3.2 จัดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับบทเรียนอาจใช้ติดสรุปบทเรียน ทบทวนบทเรียนหรือเสริมความรู้ให้แก่ นักเรียน
- 3.3 จัดให้ใหม่อยู่เสมอ สอดคล้องกับเหตุการณ์สำคัญหรือวันสำคัญต่าง ๆ ที่นักเรียนเรียนและควรรู้

3.4 จัดแสดงผลงานของนักเรียนและแผนภูมิแสดงความก้าวหน้าในการเรียน
ของนักเรียนจะเป็นการให้แรงจูงใจที่น่าสนใจวิธีหนึ่ง

4. การจัดสภาพห้องเรียนต้องให้ถูกสุขลักษณะกล่าวคือ

4.1 มีอากาศถ่ายเทได้ดี มีหน้าต่างพอเพียงและมีประตูเข้าออกได้สะดวก

4.2 มีแสงสว่างพอเหมาะเพื่อช่วยให้ผู้เรียนอ่านหนังสือได้ชัดเจน เพื่อเป็นการ
ถนอมสายตาควรใช้ไฟฟ้าช่วยถ้ามีแสงสว่างน้อยเกินไป

4.3 ปราศจากสิ่งรบกวนต่าง ๆ

4.4 มีความสะอาดโดยฝึกให้นักเรียนรับผิดชอบช่วยกันเก็บกวาดเช็ดถู

เป็นการปลูกฝังนิสัยรักความสะอาดและฝึกการทำงานร่วมกัน

5. การจัดมุมต่าง ๆ ในห้องเรียน ได้แก่

5.1 มุมหนังสือควรมีไว้เพื่อฝึกนิสัยรักการอ่าน ส่งเสริมให้นักเรียนอ่านคล่อง
ส่งเสริมการค้นคว้าหาความรู้ และการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ควรจัดหาหนังสือหลายประเภท
ที่มีความยากง่ายเหมาะสมกับวัยของนักเรียนมาให้อ่าน และควรหาหนังสือชุดใหม่มาเปลี่ยน
อยู่บ่อย ๆ การจัดมุมหนังสือควรจัดให้เป็นระเบียบเรียบร้อยเพื่อสะดวกต่อการหยิบอ่าน

5.2 มุมเสริมความรู้กลุ่มประสบการณ์ต่างๆควรจัดไว้ให้น่าสนใจช่วยเสริม
ความรู้ทบทวนความรู้

5.3 มุมแสดงผลงานของนักเรียนครูควรติดบนป้ายนิเทศแขวน หรือจัดวางไว้
บนโต๊ะเพื่อให้ นักเรียนเกิดความภูมิใจในความสำเร็จและมีกำลังใจในการเรียนต่อไป อีกทั้งยังสามารถ
แก้ไขพัฒนาผลงานของนักเรียนให้ดีขึ้นโดยลำดับ

5.4 การประดับตกแต่งห้องเรียนครูส่วนใหญ่มักนิยมประดับตกแต่งห้องเรียน
ด้วยสิ่งต่าง ๆ

5.5 มุมเก็บอุปกรณ์ทำความสะอาดตลอดจนชิ้นงานเครื่องมือเครื่องใช้ของ
นักเรียน

พิมพันธ์ เตชะคุปต์ (2544) ได้กล่าวถึงการสร้างบรรยากาศทางกายภาพที่เหมาะสม
ควรเป็นดังนี้

1. ห้องเรียนมีสีสันทนดู เหมาะสม สบายตา อากาศถ่ายเทได้ดี ปราศจากเสียง
รบกวน และมีขนาดกว้างขวางเพียงพอกับจำนวนของผู้เรียน

2. ห้องเรียนควรมีบรรยากาศมีความเป็นอิสระของการเรียน การทำงานร่วมกัน
เป็นกลุ่ม ตลอดจนการเคลื่อนไหวในกิจกรรมการเรียนการสอนทุกประเภท

3. ห้องเรียนต้องสะอาดถูกสุขลักษณะ ตลอดจนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย

4. สิ่งที่อยู่ภายในห้องเรียน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ สื่อการสอนประเภทต่าง ๆ ต้องสามารถเลื่อนไหวได้และสามารถดัดแปลงให้เอื้ออำนวยต่อการสอนการจัดกิจกรรมประเภทต่าง ๆ ได้

5. ควรจัดเตรียมห้องเรียนให้พร้อมในการสอนแต่ละครั้ง โดยเฉพาะการจัดโต๊ะเรียนจะเป็นปัจจัยที่สำคัญในการสร้างบรรยากาศในการเรียนการจัดโต๊ะเรียนควรคำนึงถึง ได้แก่

- 5.1 จำนวนนักเรียน
- 5.2 สภาพห้องเรียน
- 5.3 ความสามารถของนักเรียน
- 5.4 สภาพแวดล้อมของโรงเรียน

สรุปว่า การจัดบรรยากาศในห้องเรียนดีจะเป็นส่วนสนับสนุนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมจึงมีความสำคัญ และถือว่าครูมีหน้าที่รับผิดชอบนอกเหนือจากการสอน ห้องเรียนที่มีบรรยากาศดีต้องเป็นห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่งเสริมให้เกิดการแสดงความคิดเห็น มีความปลอดภัย สะอาด มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมถึงการส่งเสริมสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน นอกจากนี้การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนทางกายภาพ เป็นการจัดห้องเรียนให้วัสดุสิ่งของที่จะใช้ในการจัดการเรียนรู้พร้อมใช้ สะดวก และมีความปลอดภัยมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่เสมอ มีสภาพบรรยากาศที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้กับนักเรียน

3.3 การจัดบรรยากาศทางสังคมในห้องเรียน

Lemlech, Lohana และ Kasin (2004) กล่าวว่า ลักษณะของบรรยากาศในชั้นเรียนที่ดีครูต้องให้นักเรียนร่วมกันเป็นผู้สร้าง (Building Community) และมีส่วนให้เกิดบรรยากาศที่ดีโดยเฉพาะนักเรียนมัธยมในวัยรุ่นเป็นวัยที่กำลังมีความคิด การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถรับผิดชอบควบคุมดูแลตนเองได้ในอนาคต การจัดบรรยากาศมีทั้งด้านกายภาพเป็นการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ทั้งการจัดตกแต่ง ในห้องเรียน จัดที่นั่งจัดมุมเสริมความรู้ต่าง ๆ ให้สะดวกต่อการเรียนการสอน ทางด้านจิตวิทยา เป็นการสร้างความอบอุ่น ความสุข สบายใจให้กับผู้เรียนผู้สอนควรจัดบรรยากาศทั้ง 2 ด้านนี้ให้เหมาะสม

นอกจากนี้ Lemlech, Lohana และ Kasin (2004) ได้สรุปลักษณะของการจัดการบรรยากาศในห้องเรียนไว้ว่า

1. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกฎระเบียบในห้องเรียน (Setting Classroom Rule)
2. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Involve Decision Making)
3. ให้โอกาสนักเรียนในการแก้ไขปัญหาเป็นกลุ่ม (Group Problem Solving)

4. ต้องสร้างสังคมแห่งการสื่อสาร นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันทั้งห้องได้อย่างสะดวก
5. นักเรียนต้องเข้าใจงาน (Work Tasks) ที่จะทำอย่างแจ่มชัด
6. ครูควรแสดงบทบาทเป็นผู้มอบอำนาจ (Act Authoritatively) ไม่แสดงตน

เป็นคนมีอำนาจ (Authoritarian)

นอกจากนี้ ชี้ว่าการจัดการในชั้นเรียนเป็นกระบวนการและการดำเนินการที่สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมถึงทักษะการกระตุ้นการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่วนประกอบของการจัดการในชั้นเรียนควรมีลักษณะดังนี้

1. กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ (Student are Engaged) ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการจัดการในชั้นเรียน วัตถุประสงค์ของการศึกษาก็เพื่อให้นักเรียนมีทักษะในการคิดที่สูงขึ้นและการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนรู้ นักเรียนควรเป็นผู้ปฏิบัติการ ไม่ใช่ครูเป็นคนทำ ครูที่มีประสิทธิภาพควรใช้เวลาในการกระตุ้นให้นักเรียนเรียนรู้ 75% และอีก 25% ควรเป็นเวลาของการสอน

2. มีเป้าหมาย (Expectation) ห้องเรียนต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจน โดยห้องเรียนต้องมีวัตถุประสงค์ (Objective) ที่ทำให้เรียนมีความเข้าใจในเป้าหมายของการเรียนโดยสามารถนำเสนอในห้องได้ วัตถุประสงค์ (Objective) เริ่มที่คำกริยา (Verb) และอธิบายเกี่ยวกับการดำเนินการของนักเรียนจนเกิดความเชี่ยวชาญ

3. มีการบริหารจัดการด้านเวลา (Time Management) ห้องเรียนที่มีคุณภาพครูต้องใช้เวลาให้เกิดคุณค่ามากที่สุด ครูต้องออกแบบและแบ่งเวลาในการดำเนินการจัดการในชั้นเรียนเพราะกระบวนการเรียนรู้จะเริ่มขึ้นตั้งแต่นักเรียนเข้าห้องและสิ้นสุดเมื่อนักเรียนออกจากห้อง

4. มีสภาพแวดล้อมในการทำงานในเชิงบวก (Positive Work Environment) ห้องเรียนควรเป็นสถานที่ที่นักเรียนรู้สึกปลอดภัยเมื่อมีการถาม-ตอบ และรู้สึกมีอิสระในการเรียนรู้ นักเรียนควรถูกกระตุ้นจากสภาพแวดล้อมภายในห้อง ครูต้องสามารถดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างทั่วถึง นักเรียนต้องถูกชักนำเข้าสู่การเรียนรู้และสามารถทำงานที่มอบหมายได้อย่างเต็มความสามารถ ครูควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ให้มากที่สุด

5. สามารถยืนยันได้ (Predicable) การจัดการในชั้นเรียนที่ดีต้องสามารถยืนยันหรือตรวจสอบได้ ในแต่ละวันครูและนักเรียนต้องรู้ว่าเกิดอะไรขึ้นบ้างในชั้นเรียนและจะเกิดอะไรขึ้นต่อไปอีก

สมุน ออมวิวัฒน์ (2530) กล่าวถึงบรรยากาศทางสังคมว่าบรรยากาศทางด้านจิตใจที่นักเรียนรู้สึกมีความอบอุ่น มีความเป็นกันเองมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันและมีความรักความศรัทธาต่อผู้สอน ตลอดจนมีอิสระในความกล้าแสดงออกอย่างมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน การจัดบรรยากาศทางด้านจิตวิทยาหรือทางด้านสังคม ขึ้นอยู่กับครูเป็นสำคัญในข้อเหล่านี้

1. บุคลิกภาพของครู

บุคลิกภาพของครูมีผลต่อความรู้สึกของนักเรียน ดังนี้

ครูประเภทที่ 1

1. ถ้าครูแสดงความเป็นมิตร นักเรียนจะอบอุ่นใจ
2. ถ้าครูยิ้มแย้ม นักเรียนจะแจ่มใส
3. ถ้าครูมีอารมณ์ขัน นักเรียนจะเรียนสนุก
4. ถ้าครูกระตือรือร้น นักเรียนจะกระปรี้กระเปร่า
5. ถ้าครูมีน้ำเสียงนุ่มนวล นักเรียนจะสุภาพอ่อนน้อม
6. ถ้าครูแต่งตัวเรียบร้อย นักเรียนจะเคารพ
7. ถ้าครูให้ความเมตตาปรานี นักเรียนจะมีจิตใจอ่อนโยน
8. ถ้าครูให้ความยุติธรรม นักเรียนจะศรัทธา

ครูประเภทนี้จะสร้างบรรยากาศแบบประชาธิปไตย นักเรียนและครูจะยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ได้รู้จักทำงานร่วมกัน รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง มีเหตุผล นักเรียนจะรู้สึกสบายใจในการเรียน เป็นบรรยากาศที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

ครูประเภทที่ 2

1. ถ้าครูเข้มงวด นักเรียนจะหงุดหงิด
2. ถ้าครูหน้านิ่งคิ้วขมวด นักเรียนจะรู้สึกเครียด
3. ถ้าครูจู้จี้ขี้บ่น นักเรียนจะอึดอัด
4. ถ้าครูปั้นปึ่ง นักเรียนจะกลัว
5. ถ้าครูแต่งกายไม่เรียบร้อย นักเรียนจะขาดความเคารพ
6. ถ้าครูใช้น้ำเสียงดุดัน นักเรียนจะหวาดกลัว

ครูประเภทนี้จะสร้างบรรยากาศแบบเผด็จการ นักเรียนไม่ได้แสดงความคิดเห็น ครูจะเข้มงวด ครูเป็นผู้บอกหรือทำกิจกรรมทุกอย่าง นักเรียนไม่มีโอกาสคิด หรือทำกิจกรรมที่ต้องการนักเรียนจะรู้สึกเครียดอึดอัด นักเรียนจะขาดลักษณะการเป็นผู้นำ ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นบรรยากาศที่ไม่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

ครูประเภทที่ 3

1. ถ้าครูท้อถอย นักเรียนจะท้อแท้
2. ถ้าครูเฉยเมย นักเรียนจะเฉื่อยชา
3. ถ้าครูเชื่องช้า นักเรียนจะหงอยเหงา
4. ถ้าครูใช้น้ำเสียงราบเรียบ นักเรียนจะไม่สนใจฟัง

5. ถ้าครูปล่อยปละละเลย นักเรียนจะขาดระเบียบวินัย

6. ถ้าครูแต่งกายไม่เรียบร้อย นักเรียนจะขาดความเคารพ

ครูประเภทนี้จะสร้างบรรยากาศแบบตามสบาย เป็นบรรยากาศที่น่าเบื่อหน่าย นักเรียนย่อท้อ สับสนวุ่นวาย ขาดระเบียบวินัย ไม่มีความคงเส้นคงวา ครูไม่สามารถควบคุมชั้นเรียนให้อยู่ในความสงบเรียบร้อยได้ เป็นบรรยากาศที่ไม่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

2. พฤติกรรมการสอนของครู

พฤติกรรมการสอนของครูมีบทบาทในการสร้างความรู้สึที่ดีให้แก่ นักเรียน เช่นเดียวกับบุคลิกภาพของครู ในการสอนครูต้องใช้เทคนิคและทักษะการสอนที่สอดคล้องเหมาะสมกับนักเรียนและบทเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้เจตคติ และทักษะตามที่หลัก สูตรกำหนด พฤติกรรมของครูควรเป็นดังนี้

2.1 ตอบสนองพฤติกรรมของนักเรียนโดยใช้เทคนิคการเสริมแรงที่เหมาะสม เช่น ใช้วาจา ใช้ท่าทาง ให้รางวัล และสัญลักษณ์ต่าง ๆ ตลอดจนให้ทำกิจกรรมที่นักเรียนชอบ ครูควรเริ่มแรงให้ทั่วถึงและเหมาะสม

2.2 เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น และยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน แสดงให้นักเรียนเห็นว่าความคิดของเขามีประโยชน์ พยายามนำความคิดเหล่านั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเรียนรู้

2.3 ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม การให้ทำงานเป็นกลุ่มจะช่วยให้ นักเรียนรู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ใช้ความรู้ ความคิดความสามารถที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ ฝึกการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และได้ผลงานนำมาสู่ความภาคภูมิใจในกลุ่มและตนเอง ในการมอบหมายงานให้กลุ่มทำนั้น ครูควรคำนึงถึงความยากง่ายของงาน ความรู้และความสามารถของนักเรียนในกลุ่มเพื่อให้ งานกลุ่มประสบความสำเร็จ เป็นการสร้างความรู้สึทางบวกให้แก่ นักเรียน

2.4 ใช้เทคนิคและวิธีสอนที่ไม่ทำให้นักเรียนเบื่อหน่ายในการเรียน ครูควรคิดค้นคว้าและแสวงหาแนวทางวิธีการใหม่ ๆ มาใช้จัดการเรียนการสอน วิธีการสอนควรเป็นวิธีที่ให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง หรือนักเรียนเป็นผู้กระทำการ

Gill (20020) ได้สรุปลักษณะของครูที่ดีไว้ 11 อย่าง ดังนี้

1. ครูต้องเป็นคนที่รักการสอนและอยากที่จะสอน
2. ครูต้องมีการออกแบบการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ อย่าง

สนุกสนาน

3. ครูต้องกำหนดเป้าหมายและมองถึงประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับ
4. ครูต้องทำงานให้เป็นระบบและมีความรับผิดชอบ
5. ครูต้องรับฟังในทุก ๆ ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน

6. ครูต้องมีความยุติธรรมและเตรียมตัวให้พร้อม

7. ครูต้องมีวิจรรย์ญาณเป็นของตนเอง

Sizer (1992) สรุปเกี่ยวกับสังคมของผู้เรียน (Community of Learner) ว่า การสอนที่ดีของครูกับการเรียนรู้ของนักเรียน (Good Teaching and Student Learning) หากจะเกิดผลดีแล้วในห้องเรียน นักเรียนควรทำงานเปรียบดั่งนักวิจัยและได้แลกเปลี่ยนความรู้กันในห้องเรียน ครูเป็นผู้ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนในเนื้อหาที่เรียน สนับสนุนให้เกิดความเป็นประชาธิปไตย ในสังคม

สรุปได้ว่า บรรยากาศในชั้นเรียนที่ดีครูต้องให้นักเรียนร่วมกันเป็นผู้สร้าง และมีส่วนให้เกิดบรรยากาศที่ดี โดยเฉพาะนักเรียนมัธยมในวัยรุ่นเป็นวัยที่กำลังมีความคิดการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูควรแสดงบทบาทเป็นผู้มอบอำนาจให้กับผู้เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถรับผิดชอบควบคุมดูแลตนเองได้ออนาคต ครูต้องเป็นผู้สร้างบรรยากาศแบบประชาธิปไตย นักเรียนและครูจะยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ได้รู้จักทำงานร่วมกัน รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง มีเหตุมีผล นักเรียนจะรู้สึกสบายใจในการเรียน เป็นบรรยากาศที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดีจะก่อให้เกิดความสุขแก่ผู้เรียน สร้างคุณลักษณะนิสัยของการใฝ่เรียนรู้การมีนิสัยรักการเรียนรู้การเป็นคนดีและการมีสุขภาพจิตที่ดีสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข บรรยากาศที่เกิดจากผลกรอยู่ร่วมกันและทำกิจกรรมร่วมกันเป็นบรรยากาศทางสังคมที่เป็นมิตรต่อกันจะทำให้ผู้เรียนรู้สึกอบอุ่นใจ การจัดบรรยากาศที่สนับสนุนการเรียนรู้สามารถดำเนินการได้ดังนี้

1. การสร้างบรรยากาศประชาธิปไตยให้ผู้เรียนรู้สึกเท่าเทียมกัน โดยครูต้องกำหนดให้มีอิทธิพลในห้องให้น้อยที่สุด สร้างระบบการอยู่ร่วมกันแบบประชาธิปไตยให้ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน มีการสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างครูกับผู้เรียนด้วยกัน ฝึกการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
2. การสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือร่วมใจ โดยจัดกิจกรรมให้เกิดการปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เล่น ทำงานและเรียนรู้จากกลุ่มเพื่อนครูคอยปรับปรุงการใช้ภาษามารยาท มีโอกาสได้รับผลแห่งการทำงานร่วมกันการปฏิสัมพันธ์กับกลุ่ม จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทั้งด้านความคิดและการกระทำอันส่งผลต่อการเรียนรู้ทักษะทางสังคม ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนที่จะนำไปใช้ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นต่อไป
3. สร้างบรรยากาศแห่งการมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกันทั้งครูกับผู้เรียน ในหมู่ผู้เรียนด้วยกันและกับบุคคลอื่น ๆ ครูมีหน้าที่ในการกระตุ้นให้ผู้เรียนปฏิบัติต่อกันด้วยดี

4. สร้างบรรยากาศที่ไม่กดดัน โดยลดกิจกรรมที่ต้องมีการแข่งขันเพื่อไม่ให้เกิดผล
แพ้ชนะ

3.4 การจัดสภาพแวดล้อมเชิงวิชาการ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2527) กล่าวถึงแนวทางการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่ช่วยสนับสนุน
พัฒนาผู้เรียนในเชิงวิชาการ สรุปได้ 6 ประการ คือ

1. บรรยากาศที่ท้าทาย เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกำลังใจในการเรียน
2. บรรยากาศอิสระ คือการช่วยให้ผู้เรียนนับถือตนเอง ผู้เรียนมีโอกาสที่จะเลือก
ตัดสินใจในด้านต่าง ๆ ที่คิดว่ามีคุณค่า
3. บรรยากาศที่มีการยอมรับนับถือ คือการสร้างให้ผู้เรียนเห็นว่าตัวผู้เรียนเอง
เป็นบุคคลที่มีความสำคัญมากกว่าวิธีการเรียนการสอน
4. บรรยากาศที่มีความอบอุ่น คือการที่ผู้สอนมีความเข้าใจ มีความเป็นมิตร
จะทำให้ผู้เรียนอยากที่จะเรียน
5. บรรยากาศแห่งการควบคุม ผู้เรียนที่อยู่ในบรรยากาศที่เป็นกันเองจะมีการ
พัฒนาความมั่นใจในตนเองได้ดีกว่าผู้เรียนที่อยู่ในบรรยากาศแห่งการควบคุม แต่ในบางครั้งผู้สอนต้อง
ชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจ และขอความร่วมมือในกฎระเบียบของการเรียน อาจทำให้รู้สึกเครียด
ดังนั้นจึงต้องมีการตกลงกันทั้งสองฝ่าย ไม่ใช่เกิดจากการที่ครูเป็นผู้กำหนด (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2527)
ได้เสนอแนะการสร้างบรรยากาศเชิงวิชาการให้กับครู ดังนี้

- 5.1 ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่ใช้กระบวนการแบบสืบสวนสอบสวน
- 5.2 สอนวิธีการวิจัยให้ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนค้นคว้าหาคำตอบตามที่สงสัย
- 5.3 ครูควรสอนให้นักเรียนมีความสามารถในการใช้แหล่งข้อมูลที่เป็นแหล่ง
ปฐมภูมิ โดยเฉพาะแหล่งข้อมูลในท้องถิ่นของตน
- 5.4 ถ้าครูผู้สอนจัดกิจกรรมการอภิปรายในห้องเรียนแล้ว ครูต้องสอนให้
นักเรียนรู้จักรับฟังผู้อื่น และขณะเดียวกันก็สามารถเสนอความคิดของตนต่อผู้อื่นได้
- 5.5 ครูควรกระตุ้นหรือส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ประสบการณ์ของตนเองมา
ประกอบการเรียนรู้
- 5.6 ครูควรเปลี่ยนบทบาทของตนเองให้เป็นแหล่งความรู้ไม่ใช่เป็นผู้ออกคำสั่ง

พิมพันธ์ เตชะคุปต์ (2544) และพรณี ชูทัย (2522) กล่าวถึงบรรยากาศทาง
จิตวิทยาว่า เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอนอย่างมาก เพราะการเรียนการสอนที่มีชีวิตชีวา
นั้น ผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้สอนต้องมีปฏิสัมพันธ์กัน ปราศจากการวิพากษ์วิจารณ์ทางลบ
เป็นบรรยากาศที่ให้ความร่วมมือกัน ซึ่งสามารถจำแนกบรรยากาศที่เกิดขึ้นในห้องเรียนได้ดังนี้

1. บรรยากาศความคุ้นเคยหรือความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน
บรรยากาศนี้จะเกิดขึ้นอยู่กับครูผู้สอนเป็นหลัก

2. บรรยากาศที่เป็นอิสระ คือ บรรยากาศที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการค้นคว้าความรู้ด้วยตัวเอง เป็นบรรยากาศที่นักเรียนมีโอกาสได้คิดได้ตัดสินใจเลือก โดยใช้กระบวนการค้นหาความรู้และเน้นการทำงานเป็นทีมหรือเป็นกลุ่ม ให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เป็นบรรยากาศที่จะทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวา และช่วยให้ผู้เรียนมีเจตคติต่อวิชาที่เรียน อีกทั้งเป็นการพัฒนาความเป็นผู้มีคุณลักษณะของนักคิด ยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น ไม่ยึดมั่นในความคิดเห็นของตนเป็นหลักอย่างเดียว

3. บรรยากาศท้าทาย คือ บรรยากาศที่สร้างให้ผู้เรียนกระตือรือร้น สนใจ ติดตาม ค้นคว้าศึกษา การตั้งคำถามของบรรยากาศแบบนี้เป็นการตั้งคำถามที่ต้องใช้ความคิด การค้นคว้า การถามเรื่องราวที่ทันสมัย การให้ทำงานที่ยุ่งยากซับซ้อน บรรยากาศแบบนี้ควรสร้างให้เกิดขึ้นกับ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา บรรยากาศแบบนี้ครูจะกระตุ้นให้กำลังใจนักเรียน เพื่อให้ประสบผลสำเร็จในการทำงาน นักเรียนจะเกิดความเชื่อมั่นในตนเองและพยายามทำงานให้สำเร็จ

4. บรรยากาศของการยอมรับนับถือ คือบรรยากาศที่ผู้เรียนยอมรับนับถือผู้สอน ในฐานะเป็นผู้ให้ความรู้และผู้สอนต้องยอมรับผู้เรียนในฐานะปัจเจกบุคคลที่มีความสามารถสติปัญญา ความถนัด และทักษะที่แตกต่างกัน โดยยอมรับในคุณค่าของผู้เรียนแต่ละคนและนำความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนมาทำให้เกิดประโยชน์

5. บรรยากาศการควบคุม เป็นบรรยากาศที่ทำให้ผู้เรียนในห้องเรียนมีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบวินัยของห้องเรียนและความรู้ที่ครูผู้สอนเป็นผู้กำหนด โดยผู้เรียนมีหน้าที่รับผิดชอบต่องานของตนเอง มีความตรงต่อเวลาในการเข้าและออกจากห้องเรียน ตลอดจนการส่งงานให้ตรงตามเวลา มีวินัยในการแต่งกายและประพฤติในห้องเรียนอย่างเหมาะสม ครูผู้สอนต้องสอนให้ผู้เรียนรู้จักความเกรงใจและประพฤติในทางที่เหมาะสม

6. บรรยากาศของการกระตุ้นความสนใจหรือบรรยากาศแห่งความสำเร็จ คือ ผู้สอนสร้างให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจ ผู้สอนจึงควรพูดถึงสิ่งที่ผู้เรียนประสบความสำเร็จให้มากกว่า การพูดถึงความล้มเหลว ครูผู้สอนต้องรู้จักการเสริมแรงเพื่อให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมในทางที่พึงประสงค์
สรุปว่า บรรยากาศในห้องเรียนควรเป็นบรรยากาศที่สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียนด้วยกัน การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนนี้จะขึ้นอยู่กับครูผู้สอนเป็นหลัก ครูคือผู้นำในการเสริมสร้างบรรยากาศที่ให้เกิดขึ้นในห้องเรียน ในการจัดบรรยากาศในห้องเรียนในระดับมัธยมศึกษาควรเน้นให้ผู้เรียนมีความเป็นอิสระในการเรียนรู้ให้มากที่สุด ครูต้องมีความเชื่อว่า ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและเรียนอย่างมีความเชื่อมั่น

ควรกระตุ้นให้ผู้เรียนเป็นผู้อยากรู้ อยากเห็น ควรลดบทบาทเกี่ยวกับการออกคำสั่งกับนักเรียนและสร้างบรรยากาศที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ฝึกให้ผู้เรียนยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน หลักการจัดสภาพแวดล้อมเชิงวิชาการในห้องเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยเน้นที่ความสำคัญที่ตัวผู้เรียนซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. จัดบรรยากาศในห้องเรียน โดยเน้นให้ผู้เรียนมีความเป็นอิสระในการเรียนรู้ให้มากที่สุด ครูต้องมีความเชื่อว่า ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและเรียนอย่างมีความเชื่อมั่น ควรกระตุ้นให้ผู้เรียนเป็นผู้อยากรู้ อยากเห็น ควรลดบทบาทเกี่ยวกับการออกคำสั่งกับนักเรียนและสร้างบรรยากาศที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง โดยครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีอิสระในการเรียนรู้มี

2. จัดบรรยากาศในห้องเรียนที่ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักวิธีการคิดในระดับสูง ครูควรท้าทายให้นักเรียนได้รู้จักการคิดในระดับสูง ไม่ใช่ให้ผู้เรียนคิดจดจำเฉพาะข้อเท็จจริง ควรให้ผู้เรียนได้รู้จักการคิดโดยการอธิบาย ประเมิน หรือการคิดโดยการตั้งสมมติฐาน รวมทั้งการคิดเชิงสร้างสรรค์

3. จัดบรรยากาศของห้องเรียนที่ส่งเสริมความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยพึงระลึกเสมอว่าผู้เรียนต้องมีความแตกต่างกันออกไป บางอย่างแตกต่างกันในเชิงวิชาการ ประสบการณ์ อารมณ์ สังคม ความพร้อม หรือพัฒนาการของตัวผู้เรียนเอง

4. การสร้างวินัยในชั้นเรียนแบบมีส่วนร่วม

4.1 บทบาทของครูต่อการสร้างวินัยของนักเรียนในชั้นเรียน

Weinstein (2003) ได้สรุปเกี่ยวกับการจัดการกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ซึ่งให้แยกเป็นประเด็นดังนี้

1. การจัดการกับพฤติกรรมไม่เหมาะสมที่ไม่รุนแรง (Minor Misbehavior) ที่เกิดขึ้นขณะที่ครูสอนในห้องเรียนให้ใช้ 2 กลยุทธ์จัดการ ได้แก่

1.1 กลยุทธ์การแทรกแซงโดยไม่ใช้วาจา (Nonverbal Intervention Strategy) ได้แก่

1.1.1 การแสดงออกด้วยสีหน้า (Facial Expression)

1.1.2 การใช้สายตา (Eye Contact)

1.1.3 การใช้สัญญาณมือ (Hand Signal)

1.1.4 ใช้ความใกล้ชิด (Proximity)

1.2 กลยุทธ์การแทรกแซงโดยใช้วาจา (Verbal Intervention Strategy)

ได้แก่

1.2.1 การสั่งการโดยตรง (Direct Command)

1.2.2 การระบุชื่อของนักเรียน (Stating Student's Name)

1.2.3 ออกกฎเตือนความจำ (Rule Reminders)

1.2.4 การเรียกชื่อนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน
(Calling on Student to Participated)

1.2.5 การใช้เรื่องตลกแบบสุภาพ (Use of Gentle Humor)

1.3 กลยุทธ์ไม่สนใจพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน (Ignoring the Misbehavior) เป็นการตอบโต้นักเรียนที่ขอแสดงพฤติกรรมเด่นในทางลบขณะที่ครูสอน

2. การจัดการกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมที่ร้ายแรง (Serious Misbehavior) โดยใช้การลงโทษ (Using Penalties) วิธีนี้เป็นวิธีที่จะใช้เมื่อครูไม่สามารถใช้กลยุทธ์การแทรกแซงโดยไม่ใช้วาจาได้แล้วเนื่องจากนักเรียนมีพฤติกรรมที่ก้าวร้าว รุนแรง การลงโทษ (Penalty) จึงถูกนำมาใช้ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 เลือกวิธีการทำโทษ (Selecting Analyses) ซึ่งประกอบด้วย 7 ขั้นตอน
คือ

2.1.1 เรียกมาสั่งสอนเป็นการส่วนตัว (Mandatory Private Conference) ซึ่งอาจจะเรียกคุยหลังเลิกเรียนหรือระหว่างคาบว่างของนักเรียนก็ได้

2.1.2 การจำกัดสิทธิพิเศษ (Loss of Privileges) เป็นการจำกัดสิทธิบางอย่างของนักเรียนที่เคยทำ เช่น การทำงานร่วมกับเพื่อน การใช้เวลาว่าง หรือการเดินไปมาอย่างอิสระรอบ ๆ ห้องเรียน

2.1.3 การแยกออกจากกลุ่ม (Isolation from the Group) ครูจะทำการแยกนักเรียนออกจากกลุ่มหรือทำการย้ายกลุ่มหรือตำแหน่งเดิม หากนักเรียนก่อวินาศกรรมเพื่อนหรือครูจนก่อให้เกิดปัญหาในการจัดการเรียนการสอน

2.1.4 การแยกนักเรียนออกจากห้องเรียน (Exclusion from Class) กลยุทธ์นี้เป็นการใช้กับนักเรียนได้ก่อวินาศกรรมนักเรียนส่วนใหญ่ (Major Disruption)

2.1.5 การกักบริเวณ (Detention) มีครูจำนวนไม่น้อยที่นิยมใช้การกักบริเวณนักเรียนที่ทำผิดระเบียบอยู่สม่ำเสมอ โดยการกักบริเวณมักจะทำในเวลาจำกัดเพื่อให้นักเรียนได้เกิดความรู้สึก

2.1.6 การเขียนจดหมายสะท้อนถึงปัญหา (Written Reflection on Problem) เป็นการให้นักเรียนได้เขียนจดหมายระบายซึ่งเป็นการแก้ปัญหาอีกวิธีหนึ่ง เพราะจะได้รู้เหตุผลของนักเรียนว่าเพราะอะไรจึงทำให้นักเรียนดำเนินการทำเช่นนั้น

2.1.7 การติดต่อกับผู้ปกครอง (Contacting Parents) เป็นวิธีที่ใช้

ความร่วมมือในการแก้ปัญหาและเกิดผลดีและยั่งยืนด้วย

สำหรับการเลือกวิธีทำโทษนักเรียนจะต้องพิจารณาที่เหตุผล โดยเหตุผลที่จะทำโทษต้องสัมพันธ์กับความผิดที่นักเรียนทำ

การกำหนดบทลงโทษ (Imposing Penalties) หากนักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน Weinstein ได้เสนอว่า ครูห้ามใช้อารมณ์กับนักเรียนโดยเด็ดขาด เพราะนอกจากเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีระหว่างนักเรียนกับครูแล้ว ยังไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ด้านบวกใด ๆ เลย ครูควรมีขั้นตอนในตัวเองที่จะจัดการกับนักเรียน คือ หากครูรู้สึกโกรธนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ เช่นคุยกันขณะที่ครูกำลังสอน ครูควรอธิบายให้ช้าลง (Delay the Discussion) และใช้สายตาไปที่นักเรียนกำลังคุยกัน และพยายามแยกนักเรียนที่กำลังคุยกันออกจากเพื่อนในกลุ่ม ด้วยสายตาออกให้ได้

Hook และ Vass (2000) ได้กล่าวว่า ครูคือผู้ที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อห้องเรียน ครูต้องเป็นผู้นำในห้องเรียน การเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ครูต้องสามารถสอนนักเรียนให้เติบโตทั้งทางด้านสติปัญญาและด้านสังคม ครูต้องมีภาวะความเป็นผู้นำในห้องเรียน ภาวะผู้นำในห้องเรียน คือ

1. ทักษะที่ครูต้องจัดการตนเองและติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น
2. ความสามารถในการมองภาพรวมได้ดีเท่ากับการมองรายละเอียดในแต่ละวัน

และทักษะการสร้างสัมพันธ์ที่ดีทั้งสองฝ่าย

3. ความสามารถในการถ่ายทอดวิสัยทัศน์ของครูให้แก่ นักเรียน โดยวิธีจูงใจให้ต้องการที่จะปฏิบัติตาม

หลักสำคัญของภาวะผู้นำในห้องเรียน หลักที่สำคัญที่ครูควรจะใช้กับนักเรียนในห้องไว้ 2 ประการ คือ

1. ครูต้องคิดตลอดว่าให้ผู้เรียนเจริญเติบโตอย่างธรรมชาติ ควรใช้คำแนะนำหรือคำชี้แจงเพียงเล็กน้อย นักเรียนจะเติบโตและเรียนรู้โดยซึมซับอย่างเป็นธรรมชาติ
2. ใช้วิธีสอนโดยการยกเว้น ครูเป็นเพียงเข้าแทรกแซงเมื่อมีบางสิ่งผิดปกติครูไม่สร้างภาวะผู้นำและไม่เป็นตัวอย่างแก่นักเรียน เพียงแต่เชื่อว่านักเรียนเหล่านั้นจะพบวิธีที่ถูกต้องหากเขาถูกดำเนินในข้อผิดพลาดนั้นมากพอ

Gill (2000) ได้นำเสนอบัญญัติ 11 ประการ ในการเสริมสร้างให้ครูได้เป็นครูที่มีคุณภาพ ดังนี้

1. ครูต้องมีความรักในการสอน และอยากที่จะสอน
2. ครูต้องออกแบบการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน
3. ครูต้องกำหนดเป้าหมายและมองถึงผลประโยชน์หรือรางวัลที่เด็กจะได้รับ

4. การกำหนดเป้าหมายในวันแรกของการเปิดภาคเรียนจะโน้มนำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบตลอดการเรียน

5. ครูจำเป็นต้องค้นหาความต้องการของนักเรียนก่อนการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

6. ครูต้องทำงานให้เป็นระบบ และมีความรับผิดชอบ

7. ครูต้องเรียกร้องแสดงความต้องการแล้วครูจะได้รับผลนั้น ๆ และต้องรับฟังความเป็นไปของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

8. ครูต้องมีความยุติธรรมและเตรียมตัวให้พร้อม

9. ครูต้องใช้วิจารณญาณของตนเอง

10. ครูจะต้องยกระดับความคาดหวังของครูอย่างต่อเนื่อง ทั้งความคาดหวังต่อตัวครูเองและความคาดหวังต่อนักเรียน โดยเฉพาะการสอนที่มีรูปแบบเดิม ควรมีการปรับอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน

11. ต้องใช้สติและความรอบคอบในการพิจารณาทุกแง่มุม โดยเฉพาะเกี่ยวกับนักเรียน ที่ครูสอน

Glasser (1998) กล่าวว่า ปัญหาความไม่สงบที่เกิดขึ้นในห้องเรียนส่วนใหญ่เกิดจากกลุ่มนักเรียนที่ไม่อาจสนองต่อความต้องการพื้นฐานของตนเองได้ ผลที่เกิดขึ้นนักเรียนไม่มีจินตนาการด้านการเรียนอยู่ในความคิด ก่อให้เกิดการสูญเสียของระบบการเรียนการสอนในชั้นเรียน การแก้ไขปัญหาด้านวินัยในตัวผู้เรียน ครูจึงเป็นกุญแจสำคัญ การไล่นักเรียนออกจากห้องหรือทำโทษหรือให้พักเรียนอาจควบคุมสถานการณ์ได้ในขณะหนึ่ง แต่ไม่อาจทำให้นักเรียนเกิดการเรียนได้อย่างมีคุณภาพ แนวคิดการจัดการด้านวินัยของนักเรียนมีดังนี้

1. ครูหรือทางโรงเรียนควรติดต่อกับผู้ปกครองของนักเรียน การติดต่อไม่ควรแจ้งที่ตึกกับตัวนักเรียนอย่างเดียวเท่านั้น แต่ควรแจ้งเรื่องที่เป็นปัญหากับตัวผู้เรียนด้วย การติดต่อกับผู้ปกครองก็เพื่อให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมวางแผน ช่วยให้นักเรียนใช้ชีวิตในโรงเรียนได้ดีขึ้น

2. ครูและนักเรียนร่วมกันตั้งกฎระเบียบในห้องเรียนขึ้น และมีการจัดการบังคับใช้กฎระเบียบอย่างจริงจัง หากมีนักเรียนทำผิดกฎครูต้องเรียกเรียนเข้าพบและเจรจาด้วยท่าทางที่สร้างสรรค์ หากมีการใช้อารมณ์ขึ้นขณะเจรจาจะถือเป็นเรื่องดีเพราะการพูดตลกจะทำให้นักเรียนลดความเครียดลงได้ สิ่งสำคัญคือครูต้องไม่ขู่เด็กนักเรียนอย่างเด็ดขาด การจัดการแบบนี้จะทำให้นักเรียนทุกคนรวมทั้งนักเรียนที่มีปัญหาว่าครูไม่ได้ขู่นักเรียน และทุกคนรู้ว่ากำลังมีปัญหาในชั้นเรียนและกำลังพยายามร่วมกันแก้ไข ซึ่งจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากนักเรียนที่มีปัญหา

3. ครูน่านักเรียนที่มีปัญหาออกนอกห้องหากเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ ครูต้องไม่สืบว่าใครผิดใครถูก เพียงแต่บอกให้นักเรียนที่เกี่ยวข้องว่าแต่ละคนมีปัญหาคือต้องแก้ไข

นักเรียนอาจไม่ให้ความร่วมมือโดยดีแต่ครูก็ไม่ควรเปลี่ยนวิธีการเป็นวิธีอื่น ไม่ว่านักเรียนจะทำผิดเรื่องใดให้จัดการอย่างตรงไปตรงมา เพราะถือว่าฝ่าฝืนระเบียบที่ตั้งขึ้น และครูต้องย้าให้นักเรียนให้รู้ว่ทางออกปัญหาจะต้องเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดเรื่องนี้ขึ้นมาอีก

4. การจัดการกับนักเรียนที่ออกจากห้อง โดยครูต้องใช้การบริหารแบบชี้นำ หลังจากนั้นให้พยายามช่วยนักเรียนแก้ปัญหา ไม่ใช่วิธีข่มขู่หรือลงโทษ โรงเรียนที่มีการบริหารแบบชี้นำจะไม่มีนักเรียนที่มีปัญหาและชอบก่อวุ่นในชั้นเรียน ซึ่งมีนักเรียนไม่กี่คนที่จำเป็นต้องใช้ห้องเวลานอก เพราะเมื่อเกิดปัญหาขึ้นนักเรียนก็พร้อมที่จะแก้ปัญหา เมื่อดำเนินการอย่างต่อเนื่องความต้องการใช้ห้องเวลานอกจะค่อย ๆ หดไป

นพพงษ์ บุญจิตรดูล (2529) กล่าวถึงองค์ประกอบที่ควรคำนึงในการทำงานร่วมกันได้ดีระหว่างครูกับนักเรียน

1. การสื่อสารและการสื่อความหมายที่ดี (Communication) การสื่อสารที่ดีจะช่วยสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือ และการประสานงานที่ดีขึ้นภายในห้องเรียน เกิดทัศนคติที่ดีและเป็นแรงกระตุ้นและแรงจูงใจให้กับนักเรียนทุกคน
2. การรับรู้ (Perception) บุคลิกภาพของครูเป็นส่วนหนึ่งที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งในการรับรู้ของนักเรียน หากครูมีบุคลิกที่ใจดีน่าใกล้ชิด ก็จะทำให้นักเรียนเข้าใจ สื่อสารและรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ได้ดีขึ้น
3. การใช้อำนาจในห้องเรียน (Authority) การใช้อำนาจในทางที่ผิดย่อมเป็นอันตรายต่อคนที่ทำงานร่วมกัน
4. โครงสร้างของอำนาจแฝง (Power Structure) การวิเคราะห์โครงสร้างของอำนาจบารมีมีความเป็นที่คนทำงานร่วมกันจะต้องรู้และหาทางใช้ในทางที่ถูก หากหน่วยงาน (ห้องเรียน, ครู) ใช้อำนาจลักษณะนี้มากจนเกินไป อาจเกิดข้อขัดแย้งในการทำงานกับหน่วยงานอื่นหรือกับบุคคลอื่นได้
5. ภาวะผู้นำ (Leadership) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่มีผลกระทบต่อ การปฏิบัติงานร่วมกัน ความศรัทธาและความเชื่อมั่นในตัวผู้นำจะเป็นผลทำให้ผู้เรียนในชั้นเรียนทำงานร่วมกันได้ดี
6. การจูงใจ (Motivation) สิ่งจูงใจจะมีผลต่อการทำงานของแต่ละบุคคล ซึ่งแต่ละคนจะมีความต้องการแตกต่างกันออกไป บางครั้งอาจจะเป็นวัตถุสิ่งของหรือบางครั้งอาจจะเป็นบรรยากาศ
7. การตัดสินใจสั่งการ (Decision-Making) การตัดสินใจมีอยู่หลายระดับตั้งแต่ระดับสูง (ผู้นำหน่วยงาน) จนถึงระดับห้องเรียน (ครู) การตัดสินใจต้องอาศัยเทคนิคกระบวนการ เช่น

รู้ปัญหา เก็บข้อมูลวิเคราะห์ปัญหา หาหนทางเลือกหลายทาง เลือกวิธีที่ดีที่สุด แล้วควรอธิบายให้คนอื่นได้ทราบ

8. การบำรุงขวัญ (Morale) เป็นการแสดงออกทางภาวะจิตใจหรือความรู้สึก
ทัศนคติ ของคนในองค์กร

9. ความก้าวหน้า (Group Dynamic) การตื่นตัวของกลุ่มความก้าวหน้าต้องอาศัย
เทคนิคและกระบวนการกลุ่มเพื่อแสวงหาและปรับปรุงวิธีการเรียนรู้ให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่

หากครูคือผู้นำในห้องเรียนการที่จะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นในห้องเรียนควรยึดหลัก
พรหมวิหาร 4 เข้ามาสนับสนุน คือ

1. เมตตา คือ ความรักใคร่
2. กรุณา คือ การคิดช่วยเหลือ
3. มุทิตา คือ ความชื่นชมยินดี
4. อุเบกขา คือ การวางเฉย

สรุปได้ว่า ครูควรพยายามให้ความมั่นใจว่าครูมีความยุติธรรมในห้องอย่าตัดสินใช้
มาตรการกับนักเรียนทั้งชั้นเพียงเพราะพฤติกรรมของนักเรียนบางอย่าง ครูต้องมีความเป็นผู้นำในชั้น
มีเมตตากับศิษย์ ไม่ควรบังคับใช้กฎเกณฑ์กับนักเรียนเพียงคนเดียว ครูต้องยึดมั่นในหลักการทำงาน
เข้าใจในสถานการณ์เฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและพร้อมที่จะแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นอย่างถูกวิธี

4.2 การมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎหรือข้อปฏิบัติสำหรับห้องเรียน

Emmer และคณะ (1997) กล่าวว่า ห้องเรียนที่มีประสิทธิภาพนั้น ครูต้องคอยแก้ไข
พฤติกรรมของนักเรียน คอยดูแลให้นักเรียนปฏิบัติตามหรือมีพฤติกรรมที่เหมาะสม สามารถแก้ไข
พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้ทันที การจัดการอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ขึ้นอยู่กับครูใช้เวลาในช่วงสั้น ๆ
ระหว่างที่เปิดภาคเรียนบอกกล่าวกับนักเรียนของตนเกี่ยวกับกฎหรือข้อปฏิบัติที่จะต้องยึดถือระหว่าง
การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในห้องเรียน รวมทั้งชี้แจงให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับความคาดหวังของครูผู้สอนที่
มีต่อการแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน

Brophy (1996) กล่าวว่า ก่อนเปิดภาคเรียนครูผู้สอนควรวางแผนว่าพฤติกรรมหรือ
ข้อปฏิบัติใดที่จะทำให้ผู้เรียนยึดถือเป็นแนวปฏิบัติระหว่างที่อยู่ในห้องเรียนครูควรบอกให้นักเรียน
ทราบว่า ครูคาดหวังจะให้นักเรียนปฏิบัติตามอย่างไรระหว่างอยู่ในห้องเรียน โดยเฉพาะครูควรจะบอก
กับนักเรียนในวันที่เปิดภาคเรียน ครูผู้สอนควรคำนึงถึงคุณลักษณะของนักเรียนในโรงเรียน
มัธยมศึกษาว่าเป็นวัยรุ่นเพื่อจะได้กำหนดกฎให้สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน การกำหนดกฎหรือ
ข้อตกลงในห้องเรียน ครูควรตระหนักว่ากฎหรือข้อปฏิบัตินี้ไม่จำเป็นต้องเขียนเป็นข้อห้ามเสมอไป
แต่อาจเขียนเป็นประโยคธรรมดา เพื่อให้นักเรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อกฎหรือข้อปฏิบัตินั้น ๆ

Brophy ได้เสนอแนวทางการกำหนดหรือข้อปฏิบัติในห้องเรียนไว้ดังนี้

1. พิจารณาว่าโรงเรียนมีกฎอะไรบ้าง เพราะการกำหนดของห้องเรียนต้องสอดคล้องกับกฎของห้องเรียน
 2. การกำหนดกฎหรือแนวปฏิบัติในห้องเรียน คณะครูที่สอนร่วมกันอาจร่วมกันกำหนด โดยประชุมตกลงกันว่าในห้องเรียนมีกฎอะไรบ้าง พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนควรเป็นอย่างไรเพื่อเป็นมาตรฐานเดียวกัน
 3. ข้อกำหนดในห้องเรียนไม่ควรมีมากข้อและแต่ละข้อไม่ควรเขียนยาวจนเกินไป เพราะทำให้ผู้ปฏิบัติตามเกิดความสับสน จะเห็นว่า ถ้ามีกฎมากข้อนักเรียนมักจะลืม และถ้าเป็นข้อความยาว ๆ นักเรียนจะไม่กระจำชัดในการปฏิบัติ ดังนั้นกฎที่จะให้ผู้เรียนปฏิบัติจึงไม่ควรมีมากข้อ แต่ละข้อควรเป็นข้อความสั้น ๆ เข้าใจง่าย โดยอาจจะบุพฤติกรรมที่ชัดเจนเพื่อให้เด็กเรียนจำได้หมด และสามารถนำไปปฏิบัติได้โดยไม่มีข้อสงสัย
 4. การเขียนกฎไม่ควรเขียนในลักษณะข้อห้าม เพราะข้อความที่เป็นเชิงข้อห้ามจะทำให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ไม่ดีหรือเกิดการต่อต้านได้
 5. กฎที่กำหนดขึ้นควรเขียนและติดไว้ห้องเรียน เพราะการติดประกาศจะเป็นสิ่งเตือนใจและใช้เป็นข้ออ้างอิงให้กับผู้สอนและผู้เรียนได้
 6. การที่ครูออกกฎให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม จะสัมฤทธิ์ผลถ้าครูได้ร่วมปฏิบัติด้วย เพราะนักเรียนจะยึดครูเป็นแบบ ถ้าครูและนักเรียนร่วมกันออกกฎแต่ครูไม่ปฏิบัติตาม นักเรียนอาจมีทัศนคติที่ไม่ดีและอาจไม่ปฏิบัติตามกฎได้
 7. การกำหนดกฎของห้องเรียนนั้น ครูอาจให้นักเรียนร่วมกันกำหนดเพิ่มเติมก็ได้ นักเรียนจะรู้สึกดีกว่า กฎหรือข้อปฏิบัตินั้นๆ พวกเขามีส่วนร่วมในกฎเกณฑ์นั้นด้วย
 8. การกำหนดกฎของห้องเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันอธิบายว่าข้อกำหนดนั้นมีเหตุผลอย่างไร ควรอธิบายให้ชัดเจนเพื่อให้นักเรียนจะยอมรับและปฏิบัติตาม
- นอกจากนี้พบว่า พฤติกรรมที่เป็นปัญหาหรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในห้องเรียนมีหลายพฤติกรรมด้วยกัน สามารถแยกออกเป็นด้าน ๆ ได้ดังนี้
1. ด้านความเอาใจใส่
 2. ด้านความประพฤติทางอาญา
 3. ด้านการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม
 4. ด้านการแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับงานวิชาการ

Gordon (1991) สรุปถึงวิธีป้องกันไม่ให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้เรียน ซึ่งครูควรดำเนินการแก้ไขดังนี้

1. การให้ความรักและความเอาใจใส่ต่อผู้เรียน เพราะพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนนั้นส่วนหนึ่งมาจากการที่ครูไม่เข้าใจนักเรียน การแสดงความรักหรือการเอาใจใส่นักเรียนนักเรียนอาจใช้

วิธีการง่าย ๆ เช่น การจำชื่อนักเรียนได้ การดูแลเอาใจใส่เมื่อนักเรียนมีปัญหา การปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างเท่าเทียมกัน ความเอื้ออาทรต่อนักเรียนจะทำให้เกิดความไว้วางใจต่อครู เมื่อนักเรียนมีปัญหาจะกล้ามาปรึกษาครู การทำผิดจะน้อยลง

2. การสร้างบรรยากาศของห้องเรียนให้มีขวัญกำลังใจมีความซื่อสัตย์จริงใจต่อกันระหว่างสมาชิก โดยครูควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและรับผิดชอบเกี่ยวกับการกำหนดข้อปฏิบัติของห้องเรียน ให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของห้องเรียน เช่น การตกแต่งห้องเรียน เมื่อนักเรียนได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนแล้ว การประพฤติในเรื่องที่ไม่เหมาะสมจึงเกิดขึ้นได้ยาก

3. การเอาใจใส่ต่อเหตุการณ์ในห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ ถ้าเห็นนักเรียนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมหรือเหตุการณ์ของห้องเรียนที่มีปัญหาต้องรีบแก้ไขไม่ให้เหตุการณ์บานปลาย

4. การแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ด้วยเหตุและผล ไม่ควรใช้อารมณ์ส่วนตัวอย่าให้นักเรียนเกิดความรู้สึกว่าครูไม่ชอบเขาเป็นการส่วนตัว

5. การติดต่อสื่อสาร ถ้านักเรียนมีการทำผิด ครูควรติดต่อสอบถามกับนักเรียนผู้นั้นหรือกลุ่มนั้นโดยตรงไม่ควรตัดสินปัญหาจากนักเรียนคนอื่น ๆ นอกจากนั้นควรเปิดโอกาสให้นักเรียนที่กระทำความผิดได้เปิดโอกาสอธิบาย

6. การชี้แนะให้ผู้เรียนเห็นว่าพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เป็นอย่างไร นักเรียนบางคนอาจไม่รู้พฤติกรรมใดเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เพราะกฎหรือข้อปฏิบัติในห้องเรียนอาจไม่เพียงพอ ครูควรชี้แนะบอกนักเรียนเพิ่มเติมว่าอะไรควรทำหรือไม่ควรทำ

Glasser (1998) ได้สรุปความรุนแรงของพฤติกรรมสำคัญที่เป็นปัญหา 5 ประเภทเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ ซึ่งต้องมีวินัยในชั้นเรียนไว้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักเรียน

1. ความก้าวร้าว (Aggressive)
2. ความไม่มีคุณธรรม (Immorality)
3. การท้าทายอำนาจ (Defiance of Authority)
4. การรบกวนชั้นเรียน (Class Disruption)
5. การทำตัวเรื่อยเปื่อย (Goofing Off)

การสร้างวินัยในชั้นเรียนอย่างเป็นระบบมีข้อคำนึง 3 ด้าน แบ่งตามประเภทของการใช้ดังนี้

1. ป้องกันหรือยับยั้งปัญหา (Preventive Discipline)
2. สนับสนุนให้กำลังใจ (Supportive Discipline)
3. แก้ไขพฤติกรรม (Corrective Discipline)

สรุปได้ว่า วินัยในชั้นเรียนที่ดีต้องเป็นวินัยที่ครูและนักเรียนร่วมกันสร้างขึ้น ข้อตกลงที่เกิดขึ้นในห้องเรียน เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติตามควรเป็นข้อตกลงที่ครู และนักเรียนร่วมกันประชุมวางแผนและยอมรับกันทั้งห้องว่าเป็นข้อตกลงที่จะถูกนำมาใช้ได้ มีการจัดการบังคับใช้กฎระเบียบอย่างจริงจัง หากมีนักเรียน ทำผิดกฎครูต้องเรียกเรียนเข้าพบและเจรจาด้วยท่าทางที่สร้างสรรค์ การแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ควรแก้ด้วยเหตุและผล ไม่ควรใช้อารมณ์ส่วนตัว ในโรงเรียน คุณภาพ ครูต้องเป็นผู้ที่เรียนรู้กับการจัดการกับนักเรียนที่ก่อความวุ่นวายในระบบการเรียนการสอน โดยไม่ใช้การทำโทษ และการจัดการห้องเรียนที่มีประสิทธิภาพ ชั้นเรียนควรมีกฎกติกาที่ชัดเจนและถูกต้องจะต้องมีส่วนทำให้การจัดการห้องเรียนมีประสิทธิภาพ กฎหรือข้อปฏิบัตินี้ควรเป็นข้อตกลงระหว่างผู้สอนและผู้เรียนระหว่างอยู่ในห้องเรียน หรือระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนกันเองเป็นไปอย่างราบรื่นและเป็นระเบียบ หากมีการร่วมมือกันร่างกฎกติกาในชั้นเรียนแล้วจะทำให้ผู้เรียนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีการช่วยเหลือและแก้ปัญหาาร่วมกัน และจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้ของครูด้วย

4.3 การพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (Improving Parental Involvement)

Hornby (2000) ได้นำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อเป็นแนวทางในการมีส่วนร่วมแก้ไขพฤติกรรมของผู้เรียนและสร้างความสัมพันธ์ที่ระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียน ดังภาพประกอบ 10

การสนับสนุนจากผู้ปกครอง (เวลาของผู้ปกครอง) นโยบาย ความเชี่ยวชาญของ ผู้ปกครอง
ทรัพยากร
หลายคน (Many) เช่น ระดมทุนจากผู้ปกครอง
ความร่วมมือ
ส่วนใหญ่ (Most) เช่น โครงการเรียนที่บ้าน (Home-school)
ข้อมูล
ทั้งหมด (All) เช่น จุดอ่อน-จุดแข็งของนักเรียน, รายละเอียดทางการแพทย์
การสื่อสาร
ทั้งหมด (All) เช่น โทรศัพท์, จดหมาย, สมุดบันทึก
การติดต่อประสานงาน
ส่วนใหญ่ (Most) เช่น การเยี่ยมบ้าน, การประชุมผู้ปกครอง
การให้ความรู้
หลายคน (Many) เช่น การทำ Work Shop กับผู้ปกครอง
การสนับสนุน
บางคน (Some) เช่น การให้คำปรึกษา, มีกลุ่มผู้สนับสนุน ความเชี่ยวชาญของครู (เวลาของครู) ความจำเป็นของผู้ปกครอง

ภาพประกอบ 10 รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนี้มีลักษณะคล้ายพีระมิด 2 อันประกบกัน แต่ละอันประกอบด้วยความจำเป็นของผู้ปกครอง และการสนับสนุนของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของนักเรียน ในพีระมิดทั้ง 2 จะมีขั้นตอนแสดงถึงความสม่ำเสมอที่ทั้งครูและผู้ปกครองควรจะทำรายละเอียดของแต่ละขั้นตอนมีดังนี้

1. การสนับสนุนของผู้ปกครอง (Contribution by Parents)

1.1 ข้อมูล (Information) ผู้ปกครองทุกคน (All) สามารถให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ของตัวนักเรียนได้ดี เพราะเป็นผู้ที่สัมผัสชีวิตของนักเรียนอยู่ตลอดเวลา ข้อมูลเป็นจริงจะทำให้เข้าถึงนักเรียนและยังทราบถึงความต้องการของนักเรียนได้ดีขึ้นตัวอย่างข้อมูลของนักเรียนที่ควรรู้

เช่น สิ่งที่ชอบหรือไม่ชอบ จุดแข็งหรือจุดอ่อนในตัวนักเรียน รายละเอียดเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล
ทางการแพทย์ เป็นต้น

1.2 ความร่วมมือ (Collaboration) ผู้ปกครองส่วนใหญ่ (Most) ตั้งใจที่จะให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาของนักเรียน มากกว่าที่จะให้เพียงข้อมูลกับทางโรงเรียนเท่านั้น และสามารถร่วมมือกับครูในการเสริมสร้างโครงการเรียนที่บ้าน (Home-school Reading Programs) ในบางครอบครัวก็สามารถดำเนินการตามโครงการดังกล่าวได้เนื่องจากติดปัญหาหลายด้าน เช่น ด้านทรัพยากร ด้านเวลา เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามผู้ปกครองส่วนใหญ่มักระงับสนับสนุนความร่วมมือกับทางโรงเรียนเป็นอย่างดี

1.3 ทรัพยากร (Resource) ครูควรใช้ผู้ปกครองที่ทำหน้าที่แทนครูให้เกิดประโยชน์และเหมาะสมที่สุด

1.4 นโยบาย (Policy) ผู้ปกครองบางคน (Some) มีความพร้อมที่สนับสนุนด้านการ ศึกษาอย่างเต็มที่ บางคนเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา หรือบางคนเป็นกลุ่มผู้สนับสนุนโรงเรียน ดังนั้นครูควรที่จะเสาะหาผู้ปกครองที่สนับสนุนในสิ่งที่กล่าวมาได้

2. ความต้องการของผู้ปกครอง (Needs of Parents)

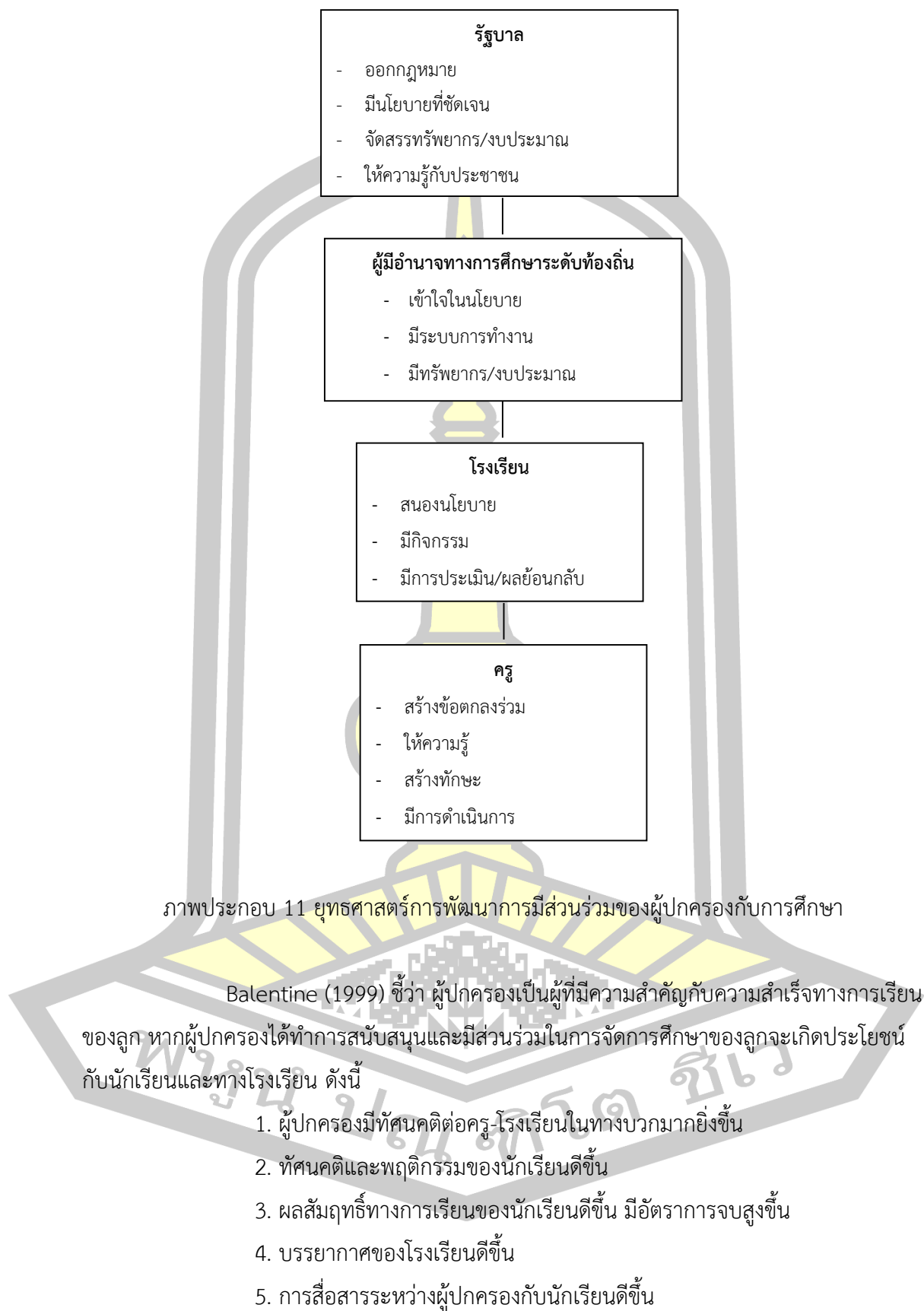
2.1 การติดต่อสื่อสาร (Communication) ผู้ปกครองทุกคน (All) มีความจำเป็นต้องติดต่อสื่อสารกับครูของบุตรหลานตนเอง พวกเขาจำเป็นต้องรู้เกี่ยวกับข้อมูลและความเป้าหมายของทางโรงเรียนที่มีต่อตัว ดังนั้นครูต้องมีทักษะการเขียนหรือการพูดกับผู้ปกครองของนักเรียนเป็นอย่างดีเพราะถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของการสื่อสารกับผู้ปกครองของนักเรียน

2.2 การติดต่อประสานงาน (Liaison) ผู้ปกครองส่วนใหญ่ (Most) มีความต้องการที่จะรู้เกี่ยวกับบุตรหลานของพวกเขาที่โรงเรียน ต้องการที่จะรู้ว่านักเรียนประสบผลสำเร็จหรือประสบปัญหาในการเรียน โดยเฉพาะมีความต้องการติดต่อกับครู ดังนั้นครูควรดำเนินการติดต่อกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการต่อทางโทรศัพท์ การเยี่ยมบ้าน บัตรรายงานพฤติกรรมรายสัปดาห์ และการประชุมผู้ปกครองที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น

2.3 การให้ความรู้ (Education) ผู้ปกครองหลายคน (Many) มีความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของบุตรหลานของตนเอง การให้ความรู้กับผู้ปกครองจึงเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ควรจะทำ

2.4 การสนับสนุน (Support) ผู้ปกครองบางคน (Some) มีความจำเป็นต้องได้รับการให้คำปรึกษาเพิ่ม เพราะปัญหาของตัวนักเรียนแต่ละคนมีไม่เท่ากันดังนั้นครูควรหาโอกาสติดต่อประสานงานหรือรับฟังข้อเสนอแนะจากทางผู้ปกครองเพิ่มเติม

Hornby (2000) ได้สรุปแนวความคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาไว้ดังภาพประกอบ 11

6. การเข้าเรียนสูงขึ้นและพฤติกรรมที่มีปัญหาในห้องเรียนจะลดน้อยลง

7. ผู้ปกครองตัดสินใจส่งนักเรียนเข้าเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น

สรุปได้ว่า ความร่วมมือของผู้ปกครองถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการส่งเสริมการศึกษาของนักเรียนจนสำเร็จการศึกษา ผู้ปกครองเป็นผู้ที่มีความสำคัญกับความสำเร็จทางการเรียนของนักเรียน หากผู้ปกครองได้ทำการสนับสนุน การสนับสนุนของผู้ปกครองต้องได้รับความร่วมมือจากทางโรงเรียนและมีการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน การที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้เรียนอย่างเต็มที่ที่จะเกิดประโยชน์โดยตรงทั้งต่อผู้เรียน ครู ผู้บริหารทำให้การบริหารจัดการเกี่ยวกับตัวนักเรียนทำได้สะดวกและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4.4 ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

Weinstein (2000) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาหรือครูผู้สอนเป็นบุคลากรในการดำเนินการรับรู้ถึงปัญหาต่าง ๆ ของผู้เรียนและมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือผู้ปกครอง รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนคือ

1. เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเป็นไปอย่างระบบ
2. เพื่อให้โรงเรียน ผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือชุมชน มีการทำงาน

ร่วมกันโดยผ่านกระบวนการทำงานที่มีระบบพร้อมด้วย เอกสาร หลักฐานการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบหรือรับการประเมินได้

ประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดังนี้

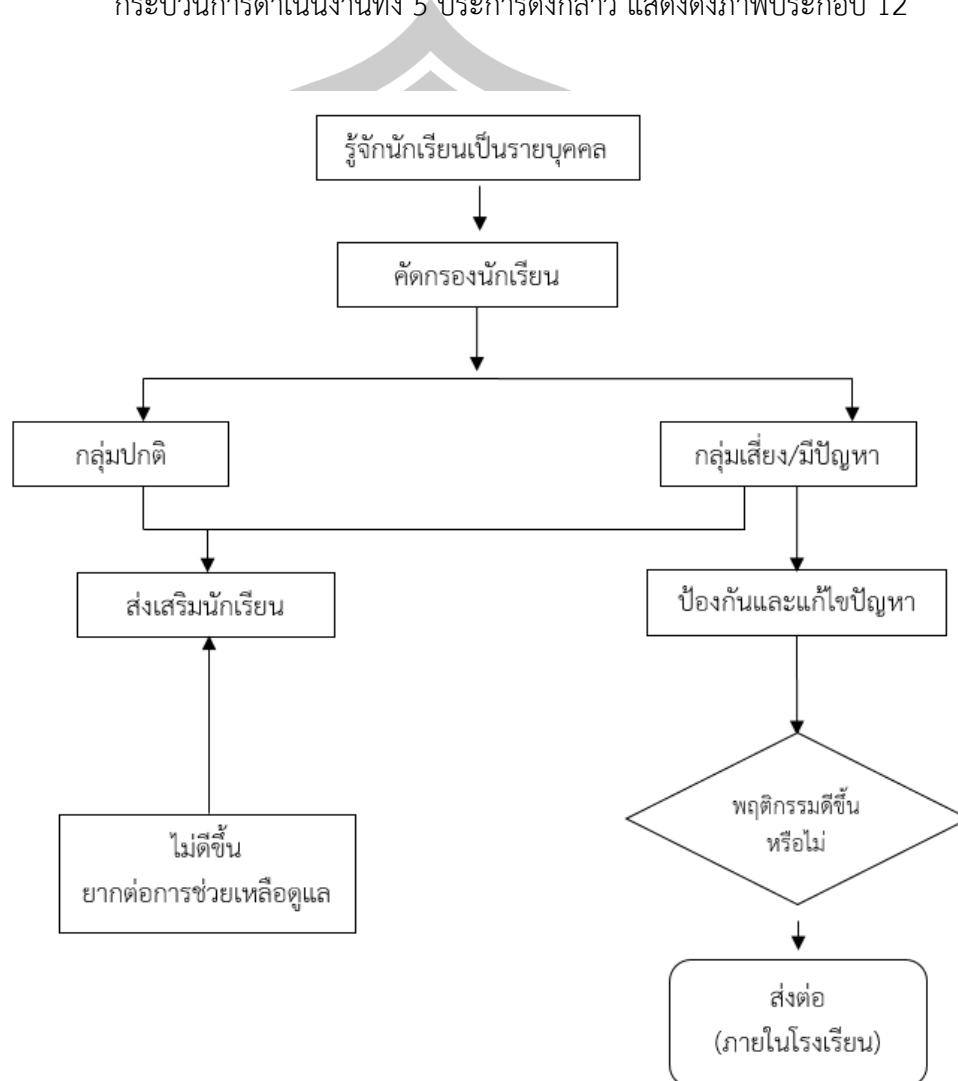
1. นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา
2. สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี และอบอุ่น
3. นักเรียนรู้จักตนเองและควบคุมตนเองได้
4. นักเรียนมีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์
5. นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546) ได้กำหนดกรอบและแนวทางการกระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการปฏิบัติงานมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมนักเรียน
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา

5. การส่งต่อ

กระบวนการดำเนินงานทั้ง 5 ประการดังกล่าว แสดงดังภาพประกอบ 12

ภาพประกอบ 12 กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ข้อที่พึงตระหนักและการแก้ไขปัญหานักเรียนมี ดังนี้

1 การรักษาความลับ

1.1 รวบรวมข้อมูลของนักเรียนที่ให้การช่วยเหลือและแก้ไข ต้องไม่นำไปเปิดเผย ยกเว้นเพื่อขอความช่วยเหลือนักเรียนกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยไม่ระบุชื่อ-สกุลจริงของนักเรียนและการเปิดเผยควรเป็นไปในลักษณะที่ไม่เกี่ยรตนักเรียน

1.2 บันทึกข้อมูลการช่วยเหลือนักเรียน ควรเก็บไว้ในที่เหมาะสม และสะดวกการเรียกใช้

1.3 การรายงานช่วยเหลือนักเรียน ควรรายงานในส่วนที่เปิดได้ โดยให้เกียรติและคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญ

2. การแก้ไขปัญหา

2.1 การช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียน ต้องพิจารณาสาเหตุของปัญหาให้ครบถ้วนและหาวิธีการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับเหมาะสมกับสาเหตุ นั้น ๆ เพราะปัญหาไม่ได้เกิดจากสาเหตุเพียงสาเหตุเดียวแต่อาจจะเกิดจากหลายสาเหตุที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

2.2 ปัญหาที่เหมือนกันของนักเรียนแต่ละคน ไม่จำเป็นต้องเกิดจากสาเหตุที่เหมือนกันและวิธีการช่วยเหลือที่ประสบความสำเร็จกับนักเรียนคนหนึ่ง ก็ไม่เหมาะกับนักเรียนอีกคนหนึ่ง เนื่องจากความแตกต่างของบุคคล ดังนั้นการช่วยเหลือโดยเฉพาะการให้การปรึกษาจึงไม่มีสูตรการช่วยเหลือสำเร็จตายตัว เพียงแต่มีแนวทาง กระบวนการหรือทักษะการช่วยเหลือที่ครูแต่ละคนสามารถเรียนรู้ ผักผ่อน เพื่อการนำไปใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละปัญหาในนักเรียนแต่ละคน

3. การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน

4. การจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting)

สรุปว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลและช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยมีผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการ มีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง หรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากสถานศึกษา กระบวนการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะต้องดำเนินการเป็นขั้นตอน มีหลักการ หากโรงเรียนดำเนินการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพแล้ว จะเกิดผลดีต่อความสัมพันธ์ระหว่างครู , ผู้เรียน และผู้ปกครอง ผลที่ตามมาคือจะเกิดความร่วมมือ การมีส่วนร่วมที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จิตติมา บุญมามอญ (2553) ได้ทำการศึกษาพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนบัวใหญ่ อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา โดยทำการศึกษาแบบวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart ทำการศึกษาทั้งหมด 2 รอบ โดยใช้กลยุทธ์การประชุมปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมและสร้างสรรค์ AIC มีคณะครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของทางโรงเรียนเข้าร่วม จำนวน 14 คน จากการศึกษาพบว่า เมื่อชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการมาเป็นวิทยากรให้ความรู้ด้านต่าง ๆ ส่งผลให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามสภาพ

จริงตามอาชีพ ได้รับประสบการณ์ตรง มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะและเทคนิคใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพเกษตรกรรม มีความรักในท้องถิ่น ภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง เห็นคุณค่าความสำคัญของอาชีพเกษตรกรรม และหัตถกรรม และสามารถนำความรู้มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ จึงควรส่งเสริมการนำกลยุทธ์ดังกล่าวไปสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน

ฉลาด จันทรสมบัติ (2551) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมโรงเรียนบ้านหนองซอน สำนักงานเขตพื้นที่มหาสารคาม เขต 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ด้านความมีวินัยในตนเองและกับผู้อื่น ความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นและการรักการอ่านโดยกระบวนการมีส่วนร่วม โดยกลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนามี 4 กลยุทธ์ คือ 1) กลยุทธ์การสร้างการมีส่วนร่วม 2) กลยุทธ์การสร้างกระบวนการเรียนรู้ 3) กลยุทธ์การเคลื่อนไหวของสังคม 4) กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อประชาชน พบว่า หลังจากที่ได้รับการพัฒนาแล้วนักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านวินัยในตนเองกับผู้อื่น ความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นและการรักการอ่านโดยรวมอยู่ในระดับดีมากแตกต่างจากก่อนการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญ และเมื่อประเมินความพึงพอใจของครู เพื่อนนักเรียน และผู้ปกครองพบว่า มีความพึงพอใจด้านความมีวินัยในตนเองและกับผู้อื่น ความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อผู้อื่น ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นและการรักการอ่านโดยกระบวนการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก จากการใช้ 4 กลยุทธ์ดังกล่าวพบว่า เป็นกลยุทธ์ที่มีความต่อเนื่อง แต่ละกิจกรรมมีความเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน หากกิจกรรมใดที่ไม่มีความเหมาะสมก็สามารถปรับปรุงแก้ไขให้ใช้ได้อย่างต่อเนื่อง และมีความเหมาะสมมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการพัฒนาอย่างชัดเจน ด้านวินัยในตนเองและกับผู้อื่น ความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อผู้อื่น ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นและรักการอ่าน มีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาแต่ละด้านชัดเจน และทุกฝ่ายตั้งคณะกรรมการที่เป็นตัวแทนครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน มีความมุ่งมั่น เสียสละ อุทิศเวลา เพื่อให้งานบรรลุตามเกณฑ์การพัฒนาที่กำหนดไว้ร่วมกัน นอกจากนี้ยังชี้แนะ ว่าครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนด้านความมีวินัยกับตนเองและกับผู้อื่นความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อผู้อื่น ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นและการรักการอ่าน ครูควรทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อศิษย์เพราะถือว่าครูเป็นบุคคลที่สำคัญต่อการจัดกิจกรรม

อุทัย บุญประเสริฐ (2550) การวิจัยเรื่อง สภาพภาระงานครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างในช่วงปี 2548-2549 และงานวิจัยอื่น ๆ สะท้อนว่า ครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีภาระการสอนและภาระงานค่อนข้างมาก คาบสอนเฉลี่ยวันละ 5 ชั่วโมง ปฏิบัติงานธุรการเฉลี่ยวันละ 3 ชั่วโมง จำนวนนักเรียนโดยเฉพาะระดับมัธยมศึกษาของรัฐและเอกชน

มีขนาดใหญ่กว่ามาตรฐานที่เหมาะสม ทำให้ครูมีภาระในการดูแลนักเรียนที่หนักขึ้น โดยเฉพาะในโรงเรียนที่มีครูขาดแคลน โรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูน้อยแม้จำนวนห้องเรียนต่อห้องและทั้งโรงเรียนไม่มาก แต่ครูหนึ่งคนต้องทำการสอนหลายชั้น ทำให้มีภาระงานที่เพิ่มขึ้น ผู้บริหารและครูส่วนหนึ่งใช้เวลาเดินทางไปติดต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และประชุมในตัวจังหวัด ทำให้ครูต้องขาดสอนปีละหลายชั่วโมง รวมทั้งครูต้องใช้เวลาทำรายงานเอกสารเพื่อตอบสนองส่วนกลางมากขึ้นด้วย งานวิจัยนี้ชี้แนะว่า ปัญหาที่ครูใช้เวลาสอนและทำงานธุรการมาก ๆ ควรเพิ่มครูอาจารย์สายสนับสนุนการศึกษา ปรับปรุงให้ระบบบริหารงานธุรการมีขั้นตอนการทำงานเอกสารลดลง ใช้ระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์เข้ามาช่วยและลดอำนาจการสั่งการจากส่วนกลางลง กระจายอำนาจไปสู่เขตและสถานศึกษาเพิ่มขึ้น เปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนการสอนจากครูที่บรรยายตลอดเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ อ่านและค้นคว้าด้วยตนเองมากขึ้น

เกียรติศักดิ์ แสงอรุณ (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะสำหรับเยาวชนไทย : กรณีศึกษากลุ่มและเครือข่ายเยาวชนที่ทำงานด้านจิตสาธารณะ โดยมีกลุ่มนวัตกรรมเยาวชนเพื่อสังคม (YIY) กลุ่มเยาวชนแบล็กบ็อกซ์ (Black Box) และเครือข่ายเยาวชน 14 กลุ่ม ที่ดำเนินโครงการเยาวชนไทยไม่ทอดทิ้งสังคมเป็นกรณีศึกษา ผลการวิจัยพบว่า กรณีศึกษามีกระบวนการจัดกิจกรรมที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน คือ เป็นกิจกรรมเพื่อสังคม การอาสา การช่วยเหลือด้านการเงินเพื่อการดำเนินงาน การให้คำปรึกษา และการจัดการความรู้ ซึ่งในระบบกระบวนการในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ต่างเป็นส่วนหนึ่งที่สอดคล้องและเป็นไปตามกระบวนการบริหารคุณภาพวงจรเดมมิง ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในการทำให้เกิดผลตอบแทนที่มีคุณค่า นั่นคือ การทำให้เยาวชนเกิดการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะอย่างยั่งยืน เยาวชนกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมของกรณีศึกษาทุกคนมีคุณลักษณะของการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมอันเนื่องมาจากการไม่เห็นแก่ตัว และการเสียสละเพื่อสังคม อันเป็นองค์ประกอบของการมีจิตสำนึกสาธารณะ ซึ่งมีอยู่ในตัวของทุกคน แต่อาจจะต้องหาโอกาสที่จะมีการแสดงออกมา และได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะ ได้แก่ ครอบครัว ครู-อาจารย์ เพื่อน สื่อสารมวลชน สภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัว สภาพปัญหา ภาวะวิกฤติ และตนเอง ขณะที่บทบาทของสถาบันต่าง ๆ ทางสังคมก็สามารถทำให้เกิดการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะได้ นอกจากนั้นยังสามารถพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะได้ด้วยแนวทางดังนี้ ปฏิรูประบบการศึกษา พัฒนาคุณภาพสื่อ ร่วมมือกันทำงาน และดำเนินการอย่างต่อเนื่อง แนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะสามารถกระทำได้ทั้งการจัดกิจกรรมที่เยาวชนเป็นผู้นำกิจกรรม ได้แก่ การรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมเพื่อสังคม กิจกรรมที่เยาวชนเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมอาสาสมัครต่าง ๆ และกิจกรรมที่สามารถทำได้ในชีวิตประจำวัน เช่น การดูหนัง การเก็บขยะในที่สาธารณะ การหยุดรถให้คนข้ามถนนตรงทางม้าลาย เป็นต้น

อรรณ บัญส่ง (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลการพัฒนาจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาประกอบการประเมินตามสภาพจริง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนนักบุญเปโตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 จำนวน 25 คน ซึ่งเลือกมาโดยการเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาประกอบการประเมินตามสภาพจริง ส่วนเครื่องมือที่ใช้วัดจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ทั้ง 2 ด้าน มี 2 ฉบับ คือ แบบสังเกตและแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผลการ วิจัยสรุปได้ว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการใช้กิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาประกอบการประเมินตามสภาพจริงมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมทั้ง 2 ด้าน สูงขึ้นทุกสัปดาห์ และหลังการใช้กิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาประกอบการประเมินตามสภาพจริง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมทั้ง 2 ด้าน สูงขึ้นกว่า ก่อนได้รับกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .0 สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของผู้เรียนและผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนจะก่อให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในลักษณะต่าง ๆ มีการพัฒนากิจกรรม หลักสูตร ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของครู และนักเรียนอย่างถูกต้อง ส่งผลให้ครูปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและผู้เรียนเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข

งานวิจัยต่างประเทศ

Jenson (1998) ทำการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมที่มีคุณภาพในห้องเรียนเกิดขึ้นได้ด้วยการทำลายความสามารถและด้วยการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) สภาพแวดล้อมที่มีคุณภาพหรือสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้จะเหมาะแก่การพัฒนาสมอง แต่การทำลายความสามารถของนักเรียนถ้าน้อยเกินไปนักเรียนจะเกิดความเบื่อหน่าย ถ้ามักเกินไปจะทำให้การเรียนรู้รู้สึกถูกคุกคาม ดังนั้นการทำลายที่ดีต้องมีเพื่อกระตุ้น สร้างประสบการณ์ที่สนุกสนาน เหมาะกับระดับความสามารถของนักเรียน ไม่ทำให้นักเรียนเกิดความท้อแท้คับข้องใจ และข้อมูลย้อนกลับไม่จำเป็นต้องมาจากครูเสมอไป ข้อมูลย้อนกลับอาจมีหลายรูปแบบ ได้แก่ การประเมินของเพื่อน การเขียนบันทึกประจำวัน การทำกิจกรรม หรือการนำเสนอผลงาน

Jone และ Jone (2004) วิจัยและวิเคราะห์ถึง 5 ปัจจัย ที่ครูมีความต้องการจะพัฒนาเป็นครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการในชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้ 1) งานวิจัยหรือหลักทฤษฎีควรชี้แนะให้ครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาทางพฤติกรรม และปัญหาทางการศึกษาของผู้เรียนในห้อง และพฤติกรรมของครูจะมีความเกี่ยวข้องกับความต้องการของนักเรียนที่ล้มเหลวได้อย่างไร 2) พยายามจัดตั้งห้องเรียนที่สนับสนุนให้เกิดความร่วมมือระหว่างครูกับผู้ปกครอง หรือครูกับนักเรียนเพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ให้ดีขึ้น 3) ครูควรสร้างบรรยากาศในห้องให้มีความอบอุ่น

มีการดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน 4) ห้องเรียนไม่ควรจะมีจำนวนนักเรียนที่มากเกินไป เพราะจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู การทำงานกลุ่มของนักเรียน รวมถึงการก่อวินาศกรรมในชั้นเรียน 5) ปัจจัยที่สำคัญในการสร้างการบริหารจัดการในชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพ คือทักษะการจัดการกับพฤติกรรมของนักเรียนในชั้นเรียนให้เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

Patarroyo (2004) ได้ทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เรื่อง การเสริมสร้างและจัดการกับห้องเรียนที่มีความหลากหลายทั้งเชื้อชาติและภาษา (Classroom Linguistic Heterogeneity) ในประเทศโคลัมเบียโดยศึกษากับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา (High School) ที่มีช่วงอายุ 13-17 ปี จากปัญหาที่พบคือความล้มเหลวในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มของนักเรียน และยังส่งผลต่อการเรียนรู้อีกหลาย ๆ ด้าน อันเนื่องมาจากปัญหาด้านภาษา โดยสภาพบริบทของนักเรียนในห้องเรียนจะขาดความมีระเบียบวินัย ขาดแรงกระตุ้นในการเรียน รวมทั้งชุมชนหรือผู้ปกครองของนักเรียนให้ความร่วมมือในการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้น้อยมาก ครูในประเทศโคลัมเบียต่างก็พบปัญหาเดียวกัน ซึ่งผลจากการรวบรวมข้อมูลพบว่า การขาดวินัยในการเรียนของผู้เรียนสัมพันธ์กับความหลากหลายของภาษาหรือเชื้อชาติของผู้เรียน และเป็นสาเหตุให้เกิดการขาดความสนใจในวิชาที่เรียนและยังกระทบกับการสอนของครู ผู้วิจัยได้ร่วมกันแก้ปัญหา กับนักเรียน และผู้ปกครองโดยให้นักเรียนได้ฝึกใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางในการสื่อสาร และใช้ภาษาอังกฤษในการดำเนินการสอน ผลการดำเนินงานพบว่านักเรียนสามารถเข้าใจตรงกันและทำงานเป็นกลุ่มได้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งการดำเนินการสอนของครูดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพรวดเร็วขึ้น ปัจจัยสำคัญของความสำเร็จในการทำวิจัยปฏิบัติการ (Participatory Action Research) คือ การที่นักเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมอภิปราย และตัดสินใจในการทำหลักสูตรที่ใช้สอนแบบภาษาอังกฤษ กิจกรรมต่าง ๆ ของห้องเรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน นอกจากนี้ยังทำให้ผู้เรียนได้รับการกระตุ้นให้เป็นคนมีวินัยมากขึ้น

Owens (2009) ได้ทำการศึกษาห้องเรียนกับการเปลี่ยนแปลง (Room for Change) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อดูว่า ประสิทธิภาพทางการศึกษาของครูและการวางแผนของห้องเรียนมีความสอดคล้องกัน (Match) หรือไม่ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ครูมีการวางแผนการใช้พื้นที่ของห้องเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ครูทุกคนมีการออกแบบพื้นที่ของห้องเรียนที่ไม่สมบูรณ์และมีการใช้สิ่งของส่วนตัวหรือที่หาได้มาตกแต่งห้องเรียน ก่อนเปิดภาคเรียนครูทุกคนจะเตรียมพร้อมและให้ความสำคัญกับการจัดห้องเรียน นอกจากนี้ยังพบว่า การขาดทักษะในการจัดห้องเรียนของครูจะเป็นเครื่องบ่งชี้ว่าการเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพ

Courtney (2009) ได้ทำการพัฒนากลยุทธ์การจัดการในห้องเรียนของนักศึกษาวิชาครู (Student Teacher) ซึ่งที่จะทำการวิจัยพบว่า ครูก่อนประจำการมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตัวเอง (Self-efficacy) มีแนวโน้มที่จะมีทักษะการจัดการห้องเรียนได้ดีและทำอาชีพนี้ได้ยาวนาน

ประสบการณ์จากการทำงาน และโอกาสที่จะได้มีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องในกลุ่ม เป้าหมายมีอิทธิพลต่อความเชื่อมั่นของครูก่อนประจำการ ในด้านทักษะการจัดการห้องเรียน พบว่า ผลของการมีส่วนร่วมในการศึกษาครั้งนี้เป็นที่ประจักษ์ว่าครูก่อนประจำการมีความรู้ด้านวิชาการ แต่ในด้านทักษะการจัดการห้องเรียนยังจำเป็นต้องมีการประชุมสัมมนาเพื่อกระตุ้นและพัฒนาความรู้ให้มากขึ้น อีกโดยในการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาเกี่ยวกับ 1) การสำรวจหาวิธีการจัดการห้องเรียนของครูก่อนประจำการจากรายงานฝึกประสบการณ์ 2) เปรียบเทียบความเชื่อมั่น (Self-efficacy) ก่อนและหลังฝึกประสบการณ์ นอกจากนี้พบว่า ครูก่อนประจำการที่เข้าร่วมโครงการได้เรียนรู้ว่าการประชุมกลุ่มได้ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการในชั้นเรียนได้รับความสะดวกขึ้น รวมทั้งยังสร้างให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และความเชื่อมั่นในการจัดการในชั้นเรียนของครูนี้จะส่งผลสัมฤทธิ์โดยตรงต่อการเรียนของนักเรียน

สรุปงานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการชั้นเรียนต่างมุ่งให้ผู้เรียนเป็นบุคคลคุณภาพ โดยมีการจัดการในชั้นเรียนที่แตกต่างกันออกไป มุ่งเน้นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ทั้งด้านวินัยในชั้นเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการจัดบรรยากาศที่เหมาะสมในชั้นเรียน

จะเห็นได้ว่า จากการศึกษาเอกสาร วารสาร งานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชั้นเรียนยังไม่มีเป็นที่แน่ชัด โดยเฉพาะการพัฒนาในด้านวินัย ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนไปพร้อมกัน ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงมีความสนใจที่จะนำการมีส่วนร่วมมาพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนให้เกิดคุณภาพทั้ง 3 ด้าน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและเป็นต้นแบบของการบริหารจัดการชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ดำเนินงานวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and
Development) แบ่งการวิจัยออกเป็น 4 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของ
โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

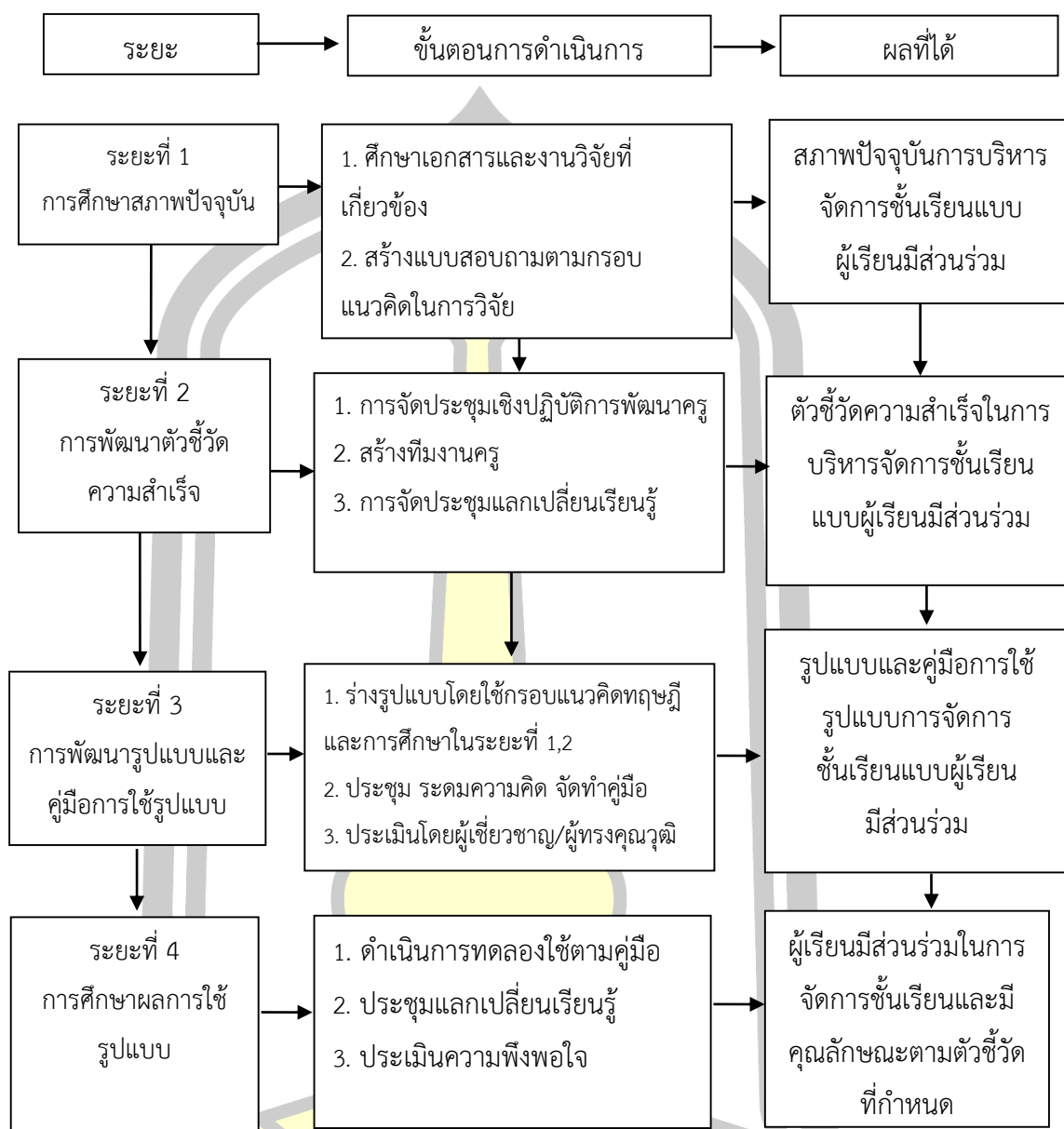
ระยะที่ 2 การพัฒนาตัวชี้วัดความสำเร็จในการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียน
มีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระยะที่ 3 การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของ
โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระยะที่ 4 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วม
ของผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

แต่ละระยะมีขั้นตอนการดำเนินงานและผลที่ได้รับ ดังภาพประกอบ 13

ภาพประกอบ 13 ขั้นตอนการดำเนินงานและผลที่ได้รับ

พหุบัณฑิต ชีวะ

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียน มัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการบริหารจัดการในชั้นเรียน โดยผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการชั้นเรียน (Weinstein, 2003 ; Albert, 2003 ; Glasser, 1998) และแนวคิดการมีส่วนร่วม (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2549 ; สุนันทา พรหมบุญ, 2540) ผลการศึกษาจากเอกสารได้สรุปเป็นองค์ประกอบของการบริหารจัดการในชั้นเรียนที่ถือว่าเป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนา คือ

- 1.1 การมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน
- 1.2 การมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้
- 1.3 การมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการพฤติกรรมและวินัยในชั้นเรียน

โดยหลักการที่สำคัญที่ยึดเป็นหลักสำคัญประกอบด้วย หลักการของห้องเรียน คุณภาพ หลักการจัดการชั้นเรียนแบบประชาธิปไตย หลักการมีส่วนร่วม หลักการจัดการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักการเรียนรู้แบบร่วมมือ หลักการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ครูและนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 933 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูและนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จำนวน 274 โรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ Krejcie และ Morgan (1970) ประกอบด้วย

2.2.1 นักเรียนในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนละ 1 ห้อง ห้องละ 10 คน รวมทั้งสิ้น 2,740 คน

2.2.2 ครูในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 274 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 274 คน

3. สร้างเครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Questionnaires) มี 2 ฉบับ ดังนี้

- 3.1 ฉบับที่ 1 แบบสอบถามสำหรับนักเรียน
- 3.2 ฉบับที่ 2 แบบสอบถามสำหรับครู

รายละเอียดของแบบสอบถามมีดังนี้

1. แบบสอบถาม แต่ละฉบับมี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในชั้นเรียนเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

2. แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) จำนวน 3 ข้อ

4. นำเครื่องมือการวิจัยเสนอต่อที่ปรึกษาควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

5. นำเครื่องมือการวิจัยเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อรับการตรวจสอบและทำการประเมิน

จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย อาจารย์ผู้มีคุณวุฒิสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา จำนวน 1 คน สาขาการบริหารการศึกษา จำนวน 1 คน สาขาหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน ครูผู้สอนระดับเชี่ยวชาญ จำนวน 1 คน รวมทั้งหมด 5 คน ได้แก่

5.1 รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย ศรีอำไพ อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

5.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิราศ จันทจร อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

5.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทศิริ อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

5.4 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรนุช ศรีสะอาด อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

5.5 อาจารย์กัลยาลักษณ์ พิลาก ครูผู้สอนเชี่ยวชาญ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โรงเรียนสตรีศึกษา

6. นำเครื่องมือมาหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม จำนวน 5 ท่าน โดยหาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) กำหนดค่าความเที่ยงตรงตั้งแต่ 0.5–1.00 ถือว่ามีคุณภาพ และนำไปใช้ได้

7. นำเครื่องมือมาทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 30 คน นำข้อมูลมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.8 เลือกข้อคำถามที่จะถูกนำไปใช้เป็นเครื่องมือ

8. นำเครื่องมือไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถาม ได้แก่ นักเรียน และครูในโรงเรียนมัธยมศึกษากลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นักเรียน จำนวน 2,740 คน และครู จำนวน 1,370 คน โดยดำเนินการตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2555

9. นำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจแบบสอบถามมาจัดกระทำข้อมูล และทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ติดต่อขอรับหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อเก็บข้อมูลการวิจัยจากครูและนักเรียน

2. ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยโดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ถึงกลุ่มตัวอย่างแต่ละโรงเรียน

3. นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความคำถามนั้นระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความคำถามนั้นระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความคำถามนั้นระดับ

ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความคำถามนั้นระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 1.50 หมายถึง ผู้ตอบเห็นด้วยกับข้อความคำถามนั้นระดับ

น้อยที่สุด

2. เลือกข้อความคำถามที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ ที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

3. แบบสอบถามที่เป็นคำถามปลายเปิดที่สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการชั้นเรียนรวมถึงข้อเสนอแนะต่าง ๆ ให้ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและความถี่

4. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามของครูและนักเรียนมาสรุปสภาพปัจจุบัน นำผลที่ทำการศึกษามากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยพิจารณาจากสภาพปัจจุบัน

พูน ปณ จิต ชีวะ

ระยะที่ 2 การพัฒนาตัวชี้วัดความสำเร็จการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาตัวชี้วัดความสำเร็จการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีขั้นตอนดังนี้

1. ดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการและให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วม ในวันที่ 8-9 ธันวาคม พ.ศ. 2555 โดยเชิญวิทยากรบรรยายให้ความรู้ คือนายรัตน์ บุตรสุรินทร์ ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1 ณ ห้องประชุมนนทรี โรงเรียนสตรีศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ครูผู้เข้าร่วมการประชุมเป็นครูทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 6 โรงเรียน โรงเรียนละ 3 คน จำนวน 18 คน
2. การสร้างทีมงานกำหนดตัวชี้วัด โดยผู้วิจัยและครูผู้เข้าร่วมการประชุมร่วมกันแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นข้อมูลที่ได้จากการสำรวจสภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. กำหนดข้อสรุปตัวชี้วัดความสำเร็จการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
4. นำข้อตัวชี้วัดที่ได้จากข้อสรุปของทีมงานมาเป็นตัวชี้วัดเพื่อพัฒนาความสำเร็จการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
5. นำตัวชี้วัดที่ได้รับการพัฒนาขึ้นนำเสนอต่อกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม

ระยะที่ 3 การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการร่างรูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีในการบริหารจัดการในชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาของ Weinstein (2000) แนวคิดการบริหารจัดการในชั้นเรียนแบบประชาธิปไตยของ Albert (2003) แนวคิดสิทธิระหว่างครูและนักเรียนของ Gordon (1991) บรรยายการที่เอื้อต่อการเรียนร่วมกันของ Digulio (1994) แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ ทิศนา ขัมมณี (2547) แนวคิดการมีส่วนร่วมของ ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2541)

การจัดการเรียนรู้แบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของ สมุณทา พรหมบุญ (2540) และแนวทางการจัดการเรียน การสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของ ทิศนา แคมมณี (2547)

2. การสร้างรูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือขึ้น นำรูปแบบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อประเมิน ความเหมาะสมในการนำไปใช้ โดยผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

2.1 รองศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2.2 อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2.3 อาจารย์ ดร.นุชนา เหลืองอังกู อาจารย์ประจำภาควิชาวัดผลและประเมินผล การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

2.4 อาจารย์ ดร.วัชรินทร์ แส่นรุ่งเมือง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสตรีศึกษา และอาจารย์พิเศษภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2.5 อาจารย์ ดร.อนงค์ พิษสิงห์ ผู้อำนวยการโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์รัษฎบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

3. นำรูปแบบที่สร้างขึ้นมาทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะผู้เชี่ยวชาญ และ นำเสนอกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะและใช้ดำเนินการวิจัยต่อไป

4. ผู้ร่วมวิจัยได้ประชุมและระดมความคิดเพื่อจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการบริหาร จัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยพัฒนา กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชั้นเรียน ในวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2555 ณ ห้องประชุมนนทรี โรงเรียนสตรีศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ทำการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชั้นเรียน 3 ด้าน ดังนี้

4.1 การมีส่วนร่วมด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

4.2 การมีส่วนร่วมด้านการจัดการเรียนรู้

4.3 การมีส่วนร่วมด้านวินัยในชั้นเรียน

5. จัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของ โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีกิจกรรมสอดคล้องกับตัวชี้วัดความสำเร็จ

6. นำคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของ โรงเรียนมัธยมศึกษาที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องนำไปให้

ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และประโยชน์ในการนำไปใช้พัฒนาในโรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ประกอบด้วย

6.1 รองศาสตราจารย์ ดร.วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตร และการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

6.2 อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

6.3 อาจารย์ ดร.นุชนา เหลืองอังกูร อาจารย์ประจำภาควิชาวัดผลและประเมินผล การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

6.4 อาจารย์ ดร.วัชรินทร์ แสนรุ่งเมือง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสตรีศึกษา และอาจารย์พิเศษภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

6.5 อาจารย์ ดร.อนงค์ พิซสิงห์ ผู้อำนวยการโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์รัชชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

ระยะที่ 4 การศึกษาการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียน มัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การศึกษาการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียน มัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ดังนี้

1. ประชุม วางแผนดำเนินการตามคู่มือโดยใช้ระยะเวลาดำเนินการทดลองระหว่าง วันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2555 ถึงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556
2. ดำเนินการทดลองกับโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จำนวน 3 โรงเรียน โดยมีครูผู้ร่วมวิจัย จำนวน 18 คน และนักเรียนที่เข้าร่วมดำเนินการวิจัย จำนวน 18 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 360 คน
3. ประเมินผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดความสำเร็จ และประเมินความพึงพอใจของครู และนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของ โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) จำนวน 30 ข้อ
4. นำผลการประเมินความพึงพอใจมาวิเคราะห์ความคิดเห็นของทั้งครูและนักเรียน ที่มีต่อการบริหารจัดการชั้นเรียนโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

5. ประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยในแต่ละโรงเรียน เพื่อวิเคราะห์หาอุปสรรคของการดำเนินงานวิจัย

6. สรุปผลการประเมินความพึงพอใจของครูและนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ประกอบด้วย

1. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 แบบประเมินตัวชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย การมีส่วนร่วม 3 ด้าน ดังนี้

1.1.1 การมีส่วนร่วมด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนของผู้เรียน

1.1.2 การมีส่วนร่วมด้านการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน

1.1.3 การมีส่วนร่วมด้านการสร้างวินัยในชั้นเรียนของผู้เรียน

1.2 แบบบันทึกหลังการปฏิบัติงาน

1.3 แบบสังเกต

1.4 แบบสัมภาษณ์

1.5 แบบประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการชั้นเรียน

1.6 แบบประเมินความพึงพอใจในการร่วมปฏิบัติงาน

2. เครื่องมือในการพัฒนางาน มีดังนี้

2.1 คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีสร้างและตรวจสอบหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การสร้างตัวชี้วัดความสำเร็จในการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) มีขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับการบริหารจัดการชั้นเรียนตามแนวคิดของ Weinstein (2000) การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของ ทิศนา ขัมมณี (2547) เพื่อใช้เป็นกรอบในการสร้างตัวชี้วัด

1.2 ร่วมกันประชุมวิเคราะห์ สังเคราะห์ และกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ

1.3 สร้างตัวชี้วัดความสำเร็จซึ่งมีตัวชี้วัดความสำเร็จทั้งหมด 72 ข้อ นำไปเสนอต่อกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุง

1.4 นำตัวชี้วัดการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเสนอผู้เชี่ยวชาญ

1.5 ปรับปรุงข้อความตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

1.6 นำตัวชี้วัดความสำเร็จเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบอีกครั้ง ทำการปรับปรุง เพื่อนำไปเก็บข้อมูลต่อไป

2. การสร้างแบบบันทึกผลหลังการปฏิบัติ (After Action Review : AAR)

เป็นการถอดบทเรียนและประยุกต์ใช้ในการติดตามประเมินผลภายในของ เนาวรัตน์ พลายน้อย (2548) ในการดำเนินการ มีวิธีการสร้างและขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการชั้นเรียนการมีส่วนร่วม

2.2 ศึกษาการสร้างแบบบันทึกผลหลังการปฏิบัติงาน และกำหนดประเด็นในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนและวางแผนเป้าหมาย โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้ร่วมวิจัยได้การเรียนรู้ภายหลังการปฏิบัติงาน มีกรอบประเด็น 5 ข้อ คือ 1) วันนี้ท่านได้เรียนรู้อะไรเพิ่มเติมบ้าง 2) วันนี้ท่านได้บรรลุตามสิ่งที่ได้เรียนรู้เพิ่มเติมคืออะไร 3) การมีส่วนร่วมในวันนี้ ดีเหมาะสมหรือไม่อย่างไร 4) งานเดี่ยวที่เป็นแฟ้มสะสมผลงานในแต่ละกิจกรรมท่านเก็บรวบรวมไว้อย่างไร และ 5) กลับไปที่บ้านพักของท่านแล้วจะต้องเตรียมอะไร

2.3 สร้างแบบบันทึกผลหลังการปฏิบัติงาน จากนั้นนำแบบบันทึกผลหลังการปฏิบัติงานที่สร้างเสร็จเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุง

2.4 นำแบบบันทึกผลหลังการปฏิบัติงานเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ชัดเจน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของข้อความในการสังเกต

2.5 ปรับปรุงข้อความในแบบบันทึกผลหลังการปฏิบัติงานตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2.6 นำแบบบันทึกผลหลังการปฏิบัติงานเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบอีกครั้ง แล้วปรับปรุงจนได้แบบบันทึกการปฏิบัติงานที่สมบูรณ์ จัดพิมพ์เป็นฉบับจริง เพื่อนำไปเก็บข้อมูลต่อไป

3. การสร้างแบบสังเกต มีวิธีการสร้างและขั้นตอน ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสังเกตของ บุญชม ศรีสะอาด และคณะ (2552)

3.2 ศึกษาการสร้างแบบสังเกต และกำหนดรูปแบบการติดตามผล

3.3 สร้างแบบสังเกต จากนั้นนำแบบสังเกตที่สร้างเสร็จเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุง

3.4 นำแบบสังเกตเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ชุดเดิม เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของข้อความในการสังเกต

3.5 ปรับปรุงข้อความในแบบสังเกตตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3.6 นำแบบสังเกตเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบอีกครั้ง แล้วปรับปรุงจนได้แบบสังเกตที่สมบูรณ์ จัดพิมพ์เป็นฉบับจริงเพื่อนำไปเก็บข้อมูลต่อไป

4 ขั้นตอนในการสร้างแบบสัมภาษณ์ มีวิธีการสร้างและขั้นตอน ดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสัมภาษณ์ของ บุญชม ศรีสะอาด และคณะ (2552), ชวลิต ชูกำแพง (2551) และไพฑูรย์ โพธิ์สาร (ม.ป.ป.)

4.2 วิเคราะห์เนื้อหาที่จะทำการวัดโดยการสัมภาษณ์

4.3 สร้างเครื่องมือตามขอบเขตของเนื้อหา จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุง

4.4 นำแบบสัมภาษณ์เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ชุดเดิม เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของข้อความในการสัมภาษณ์

4.5 ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

4.6 นำแบบสัมภาษณ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบอีกครั้ง แล้วปรับปรุงจนได้แบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์ จัดพิมพ์เป็นฉบับจริงเพื่อนำไปเก็บข้อมูลต่อไป

5. การสร้างแบบประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการชั้นเรียน มีวิธีการสร้างและขั้นตอนดังนี้

5.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารชั้นเรียน

5.2 สร้างแบบประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการชั้นเรียน จากนั้นนำแบบประเมินที่สร้างเสร็จเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุง

5.3 นำแบบประเมินเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของข้อความในการประเมิน

5.4 ปรับปรุงข้อความในแบบประเมินตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบอีกครั้ง ก่อนจัดพิมพ์เป็นแบบประเมินฉบับสมบูรณ์

6. แบบประเมินความพึงพอใจในการดำเนินงาน มีวิธีการสร้างและขั้นตอนดังนี้

6.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในการบริหารจัดการชั้นเรียน การมีส่วนร่วม และการวิจัยปฏิบัติการ

6.2 ศึกษาการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชั้นเรียน และกำหนดรูปแบบการประเมินให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วม

6.3 สร้างแบบประเมินความพึงพอใจต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชั้นเรียน จากนั้นนำแบบประเมินความพึงพอใจที่สร้างเสร็จเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุง

6.4 นำแบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการความรู้เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ชุดเติม เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของข้อความในการประเมิน

6.5 ปรับปรุงข้อความในแบบประเมินความพึงพอใจตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบอีกครั้ง ก่อนจัดพิมพ์เป็นแบบประเมินฉบับสมบูรณ์

6.6 จัดพิมพ์เป็นแบบประเมินความพึงพอใจฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

7. การสร้างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วม มีวิธีการสร้างและขั้นตอนดังนี้

7.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนตามแนวคิดของ Weinstein (2000), Albert (2003) แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของ ทิศนา ขัมมณี (2547) และสุเมธนา พรหมบุญ (2540) และแนวคิดการมีส่วนร่วมของ โกวิท พวงงาม (2545) เพื่อใช้เป็นกรอบในการสร้างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

7.2 ประชุมระดมความคิด กำหนดกิจกรรมในประเด็นที่ต้องการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมตามกรอบที่กำหนด

7.3 ระดมความคิดสร้างกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ซึ่งได้กำหนดกิจกรรมตามคู่มือ จำนวน 13 กิจกรรม

7.4 นำการคู่มือการจัดการในชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของคู่มือ

7.5 นำเครื่องมือมาประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของเครื่องมือ

7.6 ปรับปรุงข้อความในคู่มือตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการดำเนินงานตามคู่มือ

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2555 ถึงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2556 นำข้อมูลมาวิเคราะห์สรุปผลตามแบบประเมินผลสำเร็จตามตัวชี้วัดความสำเร็จ แบบประเมินความเข้าใจในการบริหารจัดการชั้นเรียน แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบบันทึกผลหลังการปฏิบัติงาน แบบประเมินความพึงพอใจในการดำเนินงาน เครื่องมือในการเก็บข้อมูลต่าง ๆ มีดังนี้

1. แบบประเมินตามตัวชี้วัดความสำเร็จ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยทำการประเมินตัวชี้วัดความสำเร็จหลังจากดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้นตามคู่มือ
2. แบบสัมภาษณ์ ก่อนเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ประชุมชี้แจงการเก็บรวบรวมข้อมูลตามกรอบประเด็นให้แก่คณะผู้ร่วมวิจัยทั้ง 18 คน จนเป็นที่เข้าใจแล้วให้ผู้ช่วยวิจัยได้เก็บข้อมูลในโรงเรียนเป้าหมายทั้ง 6 โรงเรียน แล้วนำข้อมูลที่เก็บได้มารวบรวมกันสรุปวิเคราะห์ตามประเด็นที่กำหนด
3. แบบสังเกต ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลทุกคน ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ทำการประชุมเพื่อทำการปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนทางด้านความคิด และกำหนดกรอบในการสังเกต โดยได้แบ่งการสังเกตออกเป็น 3 ด้าน ตามตัวชี้วัดความสำเร็จ จำนวน 72 ตัวชี้วัด และดำเนินการสังเกตตั้งแต่วันที่ 26 ธันวาคม 2555 ถึงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 หลังจากการสังเกตให้นำผลจากการสังเกตมาทำการวิเคราะห์สรุปเป็นประเด็นตามทั้ง 3 ด้าน ต่อไป
4. แบบประเมินความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการชั้นเรียน ทำการประเมินหลังจากมีการให้ความรู้ในการบริหารจัดการชั้นเรียนเสร็จตามคู่มือในกิจกรรมที่ 1 โดยทำการประเมินความเข้าใจของผู้เรียนก่อนและหลังให้ความรู้
5. แบบบันทึกผลหลังการปฏิบัติ (After Action Review : AAR) เก็บรวบรวมข้อมูลหลังจากดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้นในตามที่กำหนดไว้ในแผนการดำเนินงาน
6. แบบประเมินความพึงพอใจในการดำเนินการมีส่วนร่วมในการจัดการชั้นเรียน โดยประเมินความพึงพอใจของครูและความพึงพอใจของนักเรียน ทำการประเมินความคิดเห็นการมีส่วนร่วม 3 ด้าน คือ ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านวินัยในชั้นเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจากแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบบันทึกผลการปฏิบัติงาน มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูล แล้วจึงได้สังเคราะห์ข้อมูลและสรุปเป็นข้อความเชิงบรรยาย (Narrative Form) โดยข้อมูลต่าง ๆ เกิดจากการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ดั่งนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 คำนวณค่าความถี่ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ สรุปเป็นประเด็นต่าง ๆ และจัดแยกเป็นหมวดหมู่ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย จัดเก็บผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ของโรงเรียนและกลุ่มไว้

3. การวิเคราะห์ตัวชี้วัดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชั้นเรียน และประเมินความพึงพอใจในการดำเนินการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชั้นเรียน สรุปเป็นประเด็นย่อยแล้วสรุปเป็นภาพรวม ในลักษณะของมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำข้อมูลมาตรวจและให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยคำนวณเป็นค่าความถี่ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือผู้วิจัยได้ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผล ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้สื่อความหมายในงานวิจัย ดังนี้

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้จัดลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งการนำเสนอ ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียน
มีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระยะที่ 2 ผลการวิเคราะห์ตัวชี้วัดความสำเร็จในการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียน
มีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระยะที่ 3 ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วม
ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระยะที่ 4 ผลการวิเคราะห์การใช้รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียน
มีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการในชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามจากผู้เรียนจำนวน 2,740 คน และครู จำนวน 274 คน ผู้ตอบแบบสอบถามได้ส่งแบบสอบถามกลับเป็นแบบสอบถามของผู้เรียน จำนวน 2,245 คน และครู จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 82

1.1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถามแสดงดังตาราง 1 ถึงตาราง 6

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน

การดำเนินการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน	3.27	0.38	ปานกลาง
2. การจัดการเรียนรู้	2.46	0.57	น้อย
3. วินัยในชั้นเรียน	3.28	0.54	ปานกลาง
รวม	3.00	0.50	ปานกลาง

จากตาราง 1 พบว่า ระดับการปฏิบัติในภาพรวมของการบริหารจัดการในชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติด้านการมีส่วนร่วมจัดบรรยากาศในชั้นเรียนของโรงเรียน

การดำเนินการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. การออกแบบและตกแต่งสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนเอง	4.75	0.36	มากที่สุด
2. การแบ่งหน้าที่เวรประจำวัน	4.88	0.45	มากที่สุด
3. มีพื้นที่แสดงความคิดเห็นภายในชั้นเรียน	2.15	0.48	น้อย
4. มีพื้นที่แสดงภาระงานที่ผู้เรียนได้รับในแต่ละวัน	2.27	0.31	น้อย

ตาราง 2 (ต่อ)

การดำเนินการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
5. มีพื้นที่แสดงผลงานของผู้เรียนในชั้นเรียน	2.16	0.37	น้อย
6. การมีส่วนร่วมในการออกแบบวางแผนผังของห้องเรียน	4.21	0.18	มาก
7. การมีส่วนร่วมกิจกรรมความสะอาดในชั้นเรียน	3.41	0.68	ปานกลาง
8. การได้แสดงความคิดเห็นลงใน website ของโรงเรียน	2.22	0.39	น้อย
9. บรรยากาศในชั้นเรียนของท่านมีความเป็นมิตร	4.55	0.14	มากที่สุด
10. มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูที่ทำการสอน	4.07	0.27	มาก
11. การแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระในชั้น	2.06	0.13	น้อย
12. สามารถสื่อสารกันในชั้นเรียนได้อย่างเต็มที่	2.16	0.44	น้อย
13. การได้รับกำลังใจพร้อมคำแนะนำจากครูอยู่เสมอ	3.66	0.79	มาก
14. บรรยากาศในชั้นเรียนของท่านมีความเป็นวัยรุ่น	2.12	0.41	น้อย
15. นักเรียนมีความเข้าใจในเพื่อนร่วมชั้น	4.33	0.26	มาก
รวม	3.27	0.38	ปานกลาง

จากตาราง 2 พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนด้านบรรยากาศทางกายภาพเมื่อจำแนกรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมระดับที่มีมากที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการออกแบบและตกแต่งสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน การแบ่งหน้าที่เวรประจำวัน การมีส่วนร่วมระดับมากคือ การออกแบบวางแผนผังของห้องเรียน การมีส่วนร่วมระดับปานกลาง คือ การมีส่วนร่วมกิจกรรมความสะอาดในชั้นเรียน การมีส่วนร่วมในระดับน้อย คือ การมีพื้นที่แสดงความคิดเห็นภายในชั้นเรียน การมีพื้นที่แสดงผลงานที่ผู้เรียนได้รับในแต่ละวันการมีพื้นที่แสดงผลงานของผู้เรียนในชั้นเรียน การได้แสดงความคิดเห็นลงใน website ของโรงเรียนส่วนสภาพบรรยากาศทางสังคมเมื่อจำแนกรายข้อพบว่าข้อที่อยู่ในระดับมากคือความเป็นมิตรในชั้นเรียนความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนมีความเข้าใจในเพื่อนร่วมชั้น ระดับปานกลางคือการได้รับกำลังใจพร้อมคำแนะนำจากครู ระดับน้อยคือการแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระในชั้นสามารถสื่อสารกันในชั้นเรียนได้อย่างเต็มที่และบรรยากาศในชั้นเรียนมีความเป็นวัยรุ่น

นอกจากนี้ มีข้อเสนอแนะในแบบสอบถามปลายเปิดที่เป็นข้อมูลที่ประโยชน์ต่องานวิจัยสรุปเป็นข้อได้ดังนี้

1. ผู้เรียนมีความต้องการใช้พื้นที่หรือมุมในชั้นเรียนมากขึ้น อยากมีป้ายนิเทศเฉพาะของนักเรียนเอง เพื่อแสดงความคิดเห็นรวมทั้งมุมแสดงการบ้านที่ได้รับในแต่ละวันเพื่อสะดวกต่อการจดจำ

2. บรรยากาศทางสังคมของชั้นเรียน ครูบางคนและนักเรียนต่างไม่เข้าใจกัน เนื่องจากมีความแตกต่างทางวัยวุฒิในบางเวลา เกิดการไม่เข้าใจกันระหว่างครูและนักเรียน

3. ครูไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นเป็นในชั้นเรียนได้อย่างเต็มที่เท่าใดนัก นักเรียนมักจะปฏิบัติตามคำสั่งของครูเพียงอย่างเดียว

4. นักเรียนควรมีความรับผิดชอบต่อภาระงานที่ได้รับให้มากกว่านี้ เพราะภาระงานที่ครูมอบหมายให้นักเรียนมักจะลอกหรือไม่ได้คิดเองขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการคิดอย่างมีเหตุผลซึ่งส่งผลให้นักเรียนเป็นขากการทักษะการคิด

5. นักเรียนขาดความกล้าแสดงออกในทางที่ดี มักจะอายที่แสดงออกในทางที่ถูกต้อ นักเรียนบางคนมีลักษณะก้าวร้าวสาเหตุมักได้รับอิทธิพลมาจากสื่อรอบข้างรวมทั้งการชักจูงจากเพื่อน ลักษณะดังกล่าวส่งผลให้บรรยากาศของชั้นเรียนไม่เอื้อต่อการเรียนและครูมีภาระในงานพิเศษที่ได้รับมากจนเกินไปจนไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนลูกศิษย์เท่าที่ควร

6. นักเรียนมีความรับผิดชอบดีแบ่งหน้าที่ที่รับผิดชอบในห้องได้ดี เช่น การเก็บหรือบริหารจัดการเงินของห้องเรียนการเข้าร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ สามารถแบ่งหน้าที่ได้อย่างรวดเร็วและทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ หากมีสมาชิกคนใดที่ไม่ให้ความร่วมมือนักเรียนจะรายงานให้ครูทราบเพื่อจะได้ดำเนินการปรับปรุงต่อไป

1.2 ผลจากการสำรวจความคิดเห็นของผู้เรียนและครูเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสภาพระดับการปฏิบัติด้านการมีส่วนร่วมจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน

การดำเนินการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. เลือกกิจกรรมตามความสามารถและความถนัดของตนเอง	2.03	0.41	น้อย
2. ได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง	2.21	0.61	น้อย
3. การมีโอกาสอภิปรายงานหรือการบ้านที่ได้รับ	2.31	0.42	น้อย

ตาราง 3 (ต่อ)

การดำเนินการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
4. นักเรียนได้ร่วมกันแก้ไขปัญหากลุ่ม	4.06	0.90	มาก
5. ขณะที่ครูสอนท่านสามารถซักถามอภิปรายได้อย่างเต็มที่	2.10	0.42	น้อย
6. มีความสนุกสนานในชั้นเรียน ขณะที่ครูสอน	2.55	0.86	ปานกลาง
7. มีส่วนร่วมในการประเมินครูผู้สอน	2.08	0.62	น้อย
8. นักเรียนเรียนมีโอกาสประเมินตนเองและประเมินเพื่อนร่วมชั้น	2.15	0.92	น้อย
9. มีส่วนร่วมตรวจสอบผลการเรียนหรือคะแนนที่ได้รับ	2.09	0.72	น้อย
10. นักเรียนปรึกษาปัญหาด้านการเรียนกับครูบ่อยเพียงใด	2.31	0.82	น้อย
11. ได้ใช้แหล่งข้อมูลการค้นคว้าทั้งในและนอกโรงเรียน	3.41	0.12	มาก
12. การมีโอกาสร่วมใช้สื่อในชั้นเรียน	2.63	0.39	ปานกลาง
13. มีส่วนร่วมกับครูทำวิจัยในชั้นเรียน	2.07	0.24	น้อย
รวม	2.46	0.57	น้อย

จากตาราง 3 พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของนักเรียนพบว่า ระดับมาก คือ นักเรียนได้ร่วมกันแก้ไขปัญหากลุ่มการเลือกกิจกรรมตามความสามารถและความถนัดของตนเอง ระดับปานกลาง คือ ความสนุกสนานในชั้นเรียน ขณะที่ครูสอนและการมีโอกาสร่วมใช้สื่อในชั้นเรียน ระดับน้อย คือ การมีส่วนร่วมทำวิจัยในชั้นเรียนการใช้แหล่งข้อมูลการค้นคว้าทั้งในและนอกโรงเรียนอยู่ระดับมาก การปรึกษาปัญหาการเรียนกับครูการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง การมีส่วนร่วมในการประเมินครูผู้สอน การประเมินตนเองและประเมินเพื่อนร่วมชั้น การมีส่วนร่วมตรวจสอบผลการเรียนหรือคะแนนที่ได้รับและการซักถามอภิปรายได้อย่างเต็มที่ขณะครูสอน

นอกจากนี้มีข้อเสนอแนะในแบบสอบถามปลายเปิดบางประเด็นที่เป็นข้อมูลที่ประโยชน์ต่องานวิจัยสามารถสรุปเป็นข้อได้ดังนี้

1. การบ้านในบางวันมีมากเกินไป ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถทำให้เสร็จได้ทันเวลาดังนั้นการให้การบ้านควรรับฟังข้อเสนอแนะจากทางผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเครียดจนเกินไปและการให้การบ้านปริมาณมากเกินไป เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการลอกการบ้านมาส่งครูผู้สอน

2. การจัดการเรียนการสอนของครูบางคนขาดความน่าสนใจเสียงเบานั่งสอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอนไม่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงหรือให้ผู้เรียนได้ทำการทดลองเท่าที่ควรการจัดการเรียนการสอนมักเน้นบรรยายมากจนเกินไปและในบางครั้งมักจะสั่งงานโดยขาดการอธิบายเนื้อหาให้ชัดเจน

3. ครูไม่สอนลูกศิษย์อย่างเต็มที่เนื่องจากมีภาระงานพิเศษบ่อยจนเกินไปในบางครั้งเมื่อเกิดปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียน ผู้เรียนไม่มีโอกาสที่ซักถามได้อย่างเต็มที่จนบ่อยครั้งทำให้เกิดความไม่กล้าถาม

4. ครูมีงานพิเศษของทางโรงเรียนมากจนไม่มีเวลาในการจัดการเรียนการสอนไม่ตรงตามแผนที่กำหนดจึงส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียน

5. นักเรียนขาดความพร้อมด้านการเรียนขาดความกระตือรือร้นใส่ใจต่อการเรียนไม่มีความตั้งใจในการขวนขวายหาความรู้สื่อมีมากขึ้นโดยเฉพาะสื่อจากคอมพิวเตอร์ซึ่งมีทั้งสิ่งที่ดีและไม่ดีทำให้นักเรียนต้องมีการพิจารณาและมีเหตุผลในการเลือกบริโภค

6. นักเรียนมีความกล้าแสดงออกมากขึ้นกว่านักเรียนในอดีต กล้าอภิปราย แต่ในบางเวลา มีการแสดงออกในทางที่ไม่เหมาะสม มีความสามารถติดต่อสื่อสารหรือใช้สื่อเทคโนโลยีได้ดี มีความสนใจในนวัตกรรมใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา สามารถถ่ายทอดความรู้ให้เพื่อนร่วมชั้นได้ มีความสามัคคีในหมู่คณะ

1.3 ผลจากการสำรวจความคิดเห็นของผู้เรียนและครูเกี่ยวกับวินัยในชั้นเรียน

ดังตาราง 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสภาพระดับการปฏิบัติด้านการจัดการด้านวินัยในชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา

การดำเนินการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ดำเนินการจัดเลือกตั้งผู้นำและคณะกรรมการของชั้นเรียนเอง	4.21	0.46	มาก
2. การบริหารจัดการเงินและทรัพย์สินของห้องเรียนเอง	3.11	0.31	มาก
3. การมีส่วนร่วมร่างกติกา ข้อตกลงในห้องเรียน	2.18	0.96	น้อย
4. ครูได้เยี่ยมบ้านของนักเรียน	3.44	0.56	ปานกลาง
5. ผู้ปกครองของท่านติดต่อกับครูอยู่บ่อยครั้ง	2.26	0.37	น้อย

ตาราง 4 (ต่อ)

การดำเนินการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
6. นักเรียนมีโอกาสนอธิบายเหตุผลเมื่อมีการกระทำผิด	2.11	0.42	น้อย
7. ได้มีส่วนร่วมกับครูแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเพื่อนร่วมชั้น	4.16	0.23	มาก
8. ครูแสดงความชื่นชมนักเรียนที่มีพฤติกรรมดีในชั้นเรียน	4.31	0.45	มาก
9. ผู้ปกครองนักเรียนท่านได้ร่วมแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์	2.46	0.77	น้อย
10. โรงเรียนของท่านได้จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.55	0.51	มากที่สุด
11. การได้มีส่วนร่วมกับครูมีการทำวิจัยเพื่อแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์	3.27	0.91	ปานกลาง
รวม	3.28	0.54	ปานกลาง

จากตาราง 4 พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมด้านวินัยในชั้นเรียน พบว่า การดำเนินการจัดเลือกตั้งผู้นำและคณะกรรมการของนักเรียนการมีส่วนร่วมกับครูแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเพื่อน การแสดงความชื่นชมนักเรียนที่มีพฤติกรรมดีในชั้นเรียนของครู การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การให้ผู้เรียนบริหารจัดการเงินและทรัพย์สินของห้องเรียนเอง นักเรียนมีโอกาสนอธิบายเหตุผลเมื่อมีการกระทำผิด การมีส่วนร่วมร่างกติกาข้อตกลงในห้องเรียน ผู้ปกครองของนักเรียนติดต่อกับครูอยู่บ่อยครั้ง ผู้ปกครองได้ร่วมแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน

นอกจากนี้มีข้อเสนอแนะในแบบสอบถามปลายเปิดที่เป็นข้อมูลที่ประโยชน์ต่องานวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักเรียนอยากให้ครูและทางบ้านมีความสัมพันธ์กันมากขึ้น อยากให้ประสานงานกันอย่างต่อเนื่องระหว่างครูกับผู้ปกครอง
2. นักเรียนอยากให้ครูมีการรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนให้มากขึ้น อยากให้ครูเข้าใจความรู้สึกของนักเรียน เป็นที่พึ่งของนักเรียนได้ตลอดเวลา
3. นักเรียนอยากให้ครูเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับศิษย์มีความเมตตากรุณาต่อลูกศิษย์สามารถเป็นที่พึ่งของลูกศิษย์ได้ รวมทั้งรับฟังเหตุผลของลูกศิษย์หากมีการกระทำผิด
4. โรงเรียนที่มีขนาดใหญ่นักเรียนประจำชั้นอยู่ไกล ทำให้ไม่สามารถไปเยี่ยมบ้านนักเรียนได้หมดทุกคน ได้แต่โทรพูดคุยกับผู้ปกครองทางโทรศัพท์ ทำให้ไม่ทราบปัญหาที่แท้จริงของ

ทางนักเรียน รวมทั้งโรงเรียนมีนักเรียนจำนวนต่อห้องจำนวนมาก การดูแลอย่างทั่วถึงทำได้ยาก โรงเรียนขนาดเล็กการดูแลจะมีมากขึ้น เนื่องจากระยะทางจากบ้านของผู้เรียนมาโรงเรียนไม่ห่างไกลนัก

5. พ่อแม่ไม่ได้ดูแลนักเรียนอย่างเต็มที่เนื่องจากไปทำงานต่างจังหวัด ผู้ปกครองที่เลี้ยงดูก็ดูแลไม่เต็มที่ ขาดการติดต่อกับทางโรงเรียนที่ต่อเนื่อง ผู้ปกครองไม่สามารถควบคุมนักเรียนให้อยู่ในโอวาทได้

6. อยากเห็นนักเรียนทุกคนเป็นคนเสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ กล้าแสดงออกในสิ่งที่ดีและมีเหตุผล อยากให้โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมคนดี เน้นให้นักเรียนเป็นคนดี ไม่เห็นแก่ตัว และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. จากข้อมูลในข้อ 1.1, 1.2 และ 1.3 พร้อมก็นำข้อเสนอแนะในแบบสอบถาม ตอนที่ 3 มาสรุปเป็นประเด็นได้ดังต่อไปนี้

2.1 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชั้นเรียน สามารถสรุปเป็น 3 ด้าน ดังนี้

2.1.1 การมีส่วนร่วมของผู้เรียนด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบตกแต่งสภาพแวดล้อมของห้องเรียนเองอย่างเต็มที่ มีการระดมความคิดของนักเรียนในชั้น การจัดตำแหน่งที่นั่งของผู้เรียนควรเป็นที่พึงพอใจของผู้เรียนแต่ละคน

2) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแบ่งหน้าที่เวรดูแลความสะอาดประจำวันเองในระดับมาก โดยการทำหน้าที่เวรประจำวันควรเป็นที่พึงพอใจของนักเรียนแต่ละคน สามารถฝึกให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มร่วมกันได้

3) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อของชั้นเรียนในระดับปานกลาง เนื่องจากคิดว่าสื่อของทางโรงเรียน ผู้เรียน ครูเป็นผู้ใช้การใช้งานทุกครั้งควรได้รับอนุญาตจากครูทุกครั้งก่อน

4) ผู้เรียนมีพื้นที่แสดงความคิดเห็นภายในชั้นเรียนในระดับน้อย เพราะการแสดงความคิดเห็นมักเกิดขึ้นขณะครูทำการสอน ไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นนอกเวลาเรียน ควรให้ผู้เรียน มีพื้นที่แสดงความคิดเห็นภายในชั้นเรียน

5) ผู้เรียนมีพื้นที่แสดงภาระงานที่ผู้เรียนได้รับในแต่ละวันในระดับน้อย ครูควรให้พื้นที่ส่วนใดส่วนหนึ่งของห้องหรือกระดานหน้าห้อง เป็นการแสดงภาระงานที่ได้รับในแต่ละวัน เพื่อเป็นการตระหนักในภาระงานที่ได้รับลดการลืมทำการบ้านของผู้เรียน

6) ผู้เรียนมีพื้นที่แสดงผลงานในชั้นเรียนในระดับปานกลาง ควรมีพื้นที่เป็นการแสดงผลงานของผู้เรียนในแต่ละชั้น

7) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นลงในเว็บไซต์ของโรงเรียนในระดับปานกลาง เพราะผู้เรียนไม่มีโอกาสใช้สื่อทางอินเทอร์เน็ตและการแสดงความคิดเห็นมักแสดงผ่านเว็บไซต์อื่น

8) บรรยากาศในชั้นเรียนของท่านมีความเป็นมิตรในระดับมาก นักเรียนมีความรักและสามัคคีในหมู่คณะ

9) ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูที่ทำการสอนในระดับมาก เพราะครูส่วนใหญ่ดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นอย่างดี โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กครูและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ในระดับมาก เพราะจำนวนนักเรียนต่อห้องน้อยส่วนโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ ครูและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ในระดับปานกลาง เพราะจำนวนนักเรียนต่อห้องมาก

10) การแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระในชั้นอยู่ในระดับปานกลาง โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กการแสดงความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยนักเรียนไม่กล้าแสดงออก

11) การมีปฏิสัมพันธ์กันภายในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กจะมีปฏิสัมพันธ์มากโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดใหญ่จะมีปฏิสัมพันธ์น้อยลง

12) การได้รับกำลังใจพร้อมคำแนะนำจากครูอยู่ในระดับปานกลาง

13) บรรยากาศในชั้นเรียนมีความเป็นวัยรุ่นอยู่ในระดับปานกลาง โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษบรรยากาศในชั้นเรียนมีความเป็นวัยรุ่นมาก

14) การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนต่างห้องอยู่ในระดับมาก โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษที่มีจำนวนห้องมาก การปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนต่างห้องอยู่ในระดับน้อย แต่โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่มีจำนวนห้องเรียนน้อย นักเรียนจะมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนต่างห้องในระดับมาก

2.1.2 การมีส่วนร่วมของผู้เรียนด้านการจัดการเรียนรู้สรุปได้ดังนี้

1) ผู้เรียนมีโอกาสเลือกกิจกรรมตามความสามารถและความถนัดของตนเองอยู่ในระดับน้อยเพราะกิจกรรมทั้งหมดถูกกำหนดโดยครูผู้สอน

2) ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริงน้อยการสอนเป็นการบรรยายโดยครูและรายวิชาที่มีกิจกรรมมากจึงจะได้ทำกิจกรรม

3) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดตารางการสอบเก็บคะแนนอยู่ในระดับน้อย เพราะครูผู้สอนกำหนด และวางแผนมาเรียบร้อยแล้วผู้เรียนมีหน้าที่เตรียมตัวให้ทันสอบตามเวลาที่กำหนด

4) ผู้เรียนมีโอกาสอภิปรายงานหรือการบ้านที่ครูสั่งอยู่ในระดับปานกลาง โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษที่มีจำนวนนักเรียนต่อห้องมากมีการอภิปรายงานที่

ได้รับมอบหมายมากแต่โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางและเล็กนักเรียนอภิปรายงานที่ได้รับมอบหมายน้อย

5) ผู้เรียนได้ร่วมกันแก้ไขปัญหาเป็นกลุ่มอยู่ในระดับมาก เพราะการนั่งเรียนในชั้นมีลักษณะเป็นกลุ่มโดยเฉพาะวิชาที่มีการทดลอง การนั่งโต๊ะเดียวการแก้ไขปัญหาเป็นกลุ่มจะน้อยลง

6) ผู้เรียนมีความเข้าใจในความแตกต่างของเพื่อนร่วมชั้นในระดับมาก เพราะผู้เรียนมีวุฒิที่สูงพอมีเหตุและผลที่ยอมรับได้มีความเข้าใจในความแตกต่างของสติปัญญาของเพื่อนร่วมชั้นทุกคน

7) ขณะที่ทำการสอน ครูเคลื่อนที่อยู่หลาย ๆ ตำแหน่งของห้องเรียน อยู่ในระดับน้อย ครูมักสอนอยู่หน้าห้องอย่างเดียว โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษที่มีจำนวนนักเรียนต่อห้องมาก ครูไม่สามารถเดินได้ทั่วถึงและครูที่อายุน้อยมักนั่งสอนอยู่ที่เดียว

8) ขณะที่ครูสอนผู้เรียนสามารถซักถามอภิปรายได้อยู่ในระดับปานกลาง การอภิปรายในขณะสอนขึ้นอยู่กับบุคลิกของครู ครูที่มีบุคลิกเข้มงวดผู้เรียนจะได้อภิปรายน้อย ครูที่มีบุคลิกเป็นกันเองการผู้เรียนจะได้อภิปรายมาก

9) ขณะที่ครูสอนมีความสนุกสนานในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ขึ้นอยู่กับเนื้อหาวิชาที่เรียนและบุคลิกของครูผู้สอน

10) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินการสอนของครูอยู่ในระดับน้อย เพราะผู้เรียนคิดว่าไม่มีสิทธิ์ประเมินครูเป็นการวิจารณ์แบบไม่เป็นทางการและไม่มีรูปแบบในการประเมิน

11) ผู้เรียนมีส่วนร่วมตรวจสอบผลการเรียนหรือคะแนนที่ได้รับอยู่ในระดับปานกลาง โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษผู้เรียนมีการตรวจสอบคะแนนในระดับมาก แต่โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางเล็กมีการตรวจสอบคะแนนที่ได้รับในระดับน้อย

12) ผู้เรียนได้เรียนซ่อมเสริมเมื่อเวลาเรียนไม่ครบตามแผนที่กำหนด อยู่ในระดับน้อย เนื่องจากกิจกรรมมากหาเวลาชดเชยไม่ได้ครูมักแก้ไขโดยการสั่งงานหรือสั่งให้ค้นคว้าด้วยตนเอง

13) ผู้เรียนปรึกษาปัญหาด้านการเรียนกับครูในระดับปานกลาง โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนต่อห้องน้อยมีโอกาสปรึกษาปัญหาการเรียนกับครูมาก

14) ผู้เรียนได้ใช้แหล่งข้อมูลการค้นคว้าทั้งในและนอกโรงเรียนในระดับปานกลางโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กอยู่ในระดับน้อย เพราะแหล่งข้อมูลไม่เพียงพอต่อการค้นคว้า สื่อคอมพิวเตอร์ยังขาดความทันสมัย

15) ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับครูทำวิจัยในชั้นเรียนในระดับน้อย เพราะผู้เรียนยังขาดความเข้าใจในกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน

2.1.3 การมีส่วนร่วมของนักเรียนด้านวินัยในชั้นเรียนสรุปได้รายละเอียดดังต่อไปนี้

- 1) ผู้เรียนจัดเลือกตั้งผู้นำและคณะกรรมการของห้องเรียนอยู่ในระดับมาก ครูให้อิสระในการเลือกและแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่
- 2) ผู้เรียนบริหารจัดการเงินของห้องเรียนอยู่ในระดับมาก มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน
- 3) ผู้เรียนมีส่วนร่วมร่างกติกา ข้อตกลงในห้องเรียนอยู่ในระดับที่น้อย โรงเรียนยังขาดการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการร่างกฎระเบียบปฏิบัติของห้องเรียน
- 4) ครูได้เยี่ยมบ้านของผู้เรียนอยู่ในระดับน้อยโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ การเยี่ยมบ้านของผู้เรียนอยู่ในระดับน้อยมาก เพราะนักเรียนอยู่ไกล แต่โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กมีการเยี่ยมบ้านอยู่ในระดับปานกลาง เพราะโรงเรียนและชุมชนอยู่ใกล้กัน
- 5) ผู้ปกครองของท่านติดต่อกับครูอยู่ในระดับน้อยนักเรียนส่วนหนึ่งไม่ได้อาศัยอยู่กับพ่อแม่และโรงเรียนขนาดใหญ่การติดต่อสื่อสารจะน้อยเพราะอยู่ห่างกัน
- 6) นักเรียนมีโอกาสอธิบายเหตุผลชี้แจงเมื่อมีการละเมิดกติกาโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
- 7) ได้มีส่วนร่วมกับครูแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเพื่อนร่วมชั้นอยู่ในระดับปานกลาง
- 8) ครูแสดงความชื่นชมนักเรียนที่มีพฤติกรรมดีในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก
- 9) ผู้ปกครองนักเรียนท่านได้ร่วมแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง
- 10) โรงเรียนของท่านได้จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจนอยู่ในระดับปานกลางแต่การดำเนินการยังขาดการประชาสัมพันธ์

2.2 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชั้นเรียนสามารถสรุปเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย

2.2.1 การนักเรียนให้มีส่วนร่วมด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบตกแต่งสภาพแวดล้อมของห้องเรียนเอง
อย่างเต็มที่ มีการระดมความคิดของนักเรียนในชั้นการจัดตำแหน่งที่นั่งของผู้เรียนควรเป็นที่พึงพอใจ
ของผู้เรียนแต่ละคน

2) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแบ่งหน้าที่เวรดูแลความสะอาดประจำวันเอง
ในระดับมาก โดยการทำหน้าที่เวรประจำวันควรเป็นที่พึงพอใจของนักเรียนแต่ละคน สามารถฝึกให้
นักเรียนทำงานเป็นกลุ่มร่วมกันได้

3) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อของชั้นเรียนในระดับปานกลาง เนื่องจาก
คิดว่าสื่อของทางโรงเรียนผู้เรียนครูเป็นผู้ใช้การใช้งานทุกครั้งควรได้รับอนุญาตจากครูทุกครั้งก่อน

4) ผู้เรียนมีพื้นที่แสดงความคิดเห็นภายในชั้นเรียนในระดับน้อย
เพราะการแสดงความคิดเห็นมักเกิดขึ้นขณะครูทำการสอน ไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นนอกเวลาเรียน
ควรให้ผู้เรียนมีพื้นที่แสดงความคิดเห็นภายในชั้นเรียน

5) ผู้เรียนมีพื้นที่แสดงภาระงานที่ผู้เรียนได้รับในแต่ละวันในระดับน้อย
ครูควรให้พื้นที่ส่วนใดส่วนหนึ่งของห้องหรือกระดานหน้าห้อง เป็นการแสดงภาระงานที่ได้รับ
ในแต่ละวัน เพื่อเป็นการตระหนักในภาระงานที่ได้รับลดการลืมทำการบ้านของผู้เรียน

6) ผู้เรียนมีพื้นที่แสดงผลงานในชั้นเรียนในระดับปานกลาง ควรมีพื้นที่
เป็นการแสดงผลงานของผู้เรียนในแต่ละชั้น

7) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นลงใน Website ของโรงเรียน
ในระดับปานกลาง เพราะผู้เรียนไม่มีโอกาสใช้สื่อทางอินเทอร์เน็ต

8) บรรยากาศในชั้นเรียนของท่านมีความเป็นมิตรในระดับมากนักเรียน
มีความรักและสามัคคีในหมู่คณะ

9) ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูที่ทำการสอนในระดับมาก เพราะครูส่วนใหญ่
ดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นอย่างดี โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กครูและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ในระดับมาก
เพราะจำนวนนักเรียนต่อห้องน้อย ส่วนโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษครูและผู้เรียน
มีปฏิสัมพันธ์ในระดับปานกลาง เพราะจำนวนนักเรียนต่อห้องมาก

10) การแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระในชั้นอยู่ในระดับปานกลาง
โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กการแสดงความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยนักเรียนไม่ค่อยกล้าแสดงออก

11) การมีปฏิสัมพันธ์กันภายในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก โรงเรียนมัธยมศึกษา
ขนาดเล็กจะมีปฏิสัมพันธ์มาก โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีขนาดใหญ่จะมีปฏิสัมพันธ์น้อยลง

12) การได้รับกำลังใจพร้อมคำแนะนำจากครูอยู่ในระดับปานกลาง
โรงเรียนขนาดใหญ่ผู้เรียนและครูจะมีความสัมพันธ์กันน้อย

13) บรรยากาศในชั้นเรียนมีความเป็นวัยรุ่นอยู่ในระดับปานกลาง
โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษบรรยากาศในชั้นเรียนมีความเป็นวัยรุ่นมาก

14) การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนต่างห้องอยู่ในระดับปานกลาง โรงเรียน
มัธยมศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษที่มีจำนวนห้องมากการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนต่างห้อง
อยู่ในระดับน้อย มีการแข่งขันระหว่างห้อง แต่โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่มีจำนวนห้องเรียนน้อย
นักเรียนจะมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนต่างห้องในระดับมาก

2.2.2 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้เรียนด้านการจัดการ
เรียนรู้สรุปได้ดังนี้

- 1) ผู้เรียนมีโอกาสเลือกกิจกรรมตามความสามารถและความถนัดของตนเอง
อยู่ในระดับน้อย เพราะกิจกรรมทั้งหมดถูกกำหนดโดยครูผู้สอน
- 2) ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริงน้อย การสอนเป็นการบรรยายโดยครู
และรายวิชาที่มีกิจกรรมมากจึงจะได้ทำกิจกรรม
- 3) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดตารางการสอบเก็บคะแนนอยู่ในระดับน้อย
เพราะครูผู้สอนกำหนดและวางแผนมาเรียบร้อยแล้ว ผู้เรียนมีหน้าที่เตรียมตัวให้ทันสอบตามเวลาที่
กำหนด
- 4) ผู้เรียนมีโอกาสอภิปรายงานหรือการบ้านที่ครูสั่งอยู่ในระดับปานกลาง
โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษที่มีจำนวนนักเรียนต่อห้องมาก มีการอภิปรายงานที่
ได้รับมอบหมายมาก แต่โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางและเล็กนักเรียนอภิปรายงานที่ได้รับ
มอบหมายน้อย
- 5) ผู้เรียนได้ร่วมกันแก้ไขปัญหาเป็นกลุ่มอยู่ในระดับมาก เพราะการนั่งเรียน
ในชั้นมีลักษณะเป็นกลุ่ม โดยเฉพาะวิชาที่มีการทดลอง การนั่งโต๊ะเดี่ยว การแก้ไขปัญหาเป็นกลุ่ม
จะน้อยลง
- 6) ผู้เรียนมีความเข้าใจในความแตกต่างของเพื่อนร่วมชั้นในระดับมาก
เพราะผู้เรียนมีวุฒิที่สูงพอมีเหตุและผลที่ยอมรับได้ มีความเข้าใจในความแตกต่างของสติปัญญา
ของเพื่อนร่วมชั้นทุกคน
- 7) ขณะที่ทำการสอน ครูเคลื่อนที่อยู่หลาย ๆ ตำแหน่งของห้องเรียน
อยู่ในระดับน้อย ครูมักสอนอยู่หน้าห้องอย่างเดียว ครูบางคนนั่งเก้าอี้สอนอย่างเดียว โรงเรียน
มัธยมศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษที่มีจำนวนนักเรียนต่อห้องมากครูไม่สามารถเดินได้ทั่วถึง
และครูที่อายุน้อยมักนั่งสอนอยู่คนเดียว

8) ขณะที่ครูสอนผู้เรียนสามารถซักถามอภิปรายได้อยู่ในระดับปานกลาง การอภิปรายในขณะสอนขึ้นอยู่กับบุคลิกของครูครูที่มีบุคลิกเข้มงวด ผู้เรียนอภิปรายน้อยครูที่มีบุคลิกเป็นกันเอง การอภิปรายมาก

9) ขณะที่ครูสอนมีความสนุกสนานในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ขึ้นอยู่กับเนื้อหาวิชาที่เรียนและบุคลิกของครูผู้สอน

10) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินการสอนของครูอยู่ในระดับน้อย เพราะผู้เรียนคิดว่าไม่มีสิทธิ์ประเมินครูเป็นการวิจารณ์แบบไม่เป็นทางการและไม่มีรูปแบบในการประเมิน

11) ผู้เรียนมีส่วนร่วมตรวจสอบผลการเรียนหรือคะแนนที่ได้อยู่ในระดับปานกลาง โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษผู้เรียนมีการตรวจสอบคะแนนในระดับมาก แต่โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางเล็กมีการตรวจสอบคะแนนที่ได้รับในระดับน้อย

12) ผู้เรียนได้เรียนซ่อมเสริมเมื่อเวลาเรียนไม่ครบตามแผนที่กำหนด อยู่ในระดับน้อย เนื่องจากกิจกรรมมากหาเวลาชดเชยไม่ได้ครูมักแก้ไขโดยการสั่งงานหรือสั่งให้ค้นคว้าด้วยตนเอง

13) ผู้เรียนปรึกษาปัญหาด้านการเรียนกับครูในระดับปานกลาง โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนต่อห้องน้อย มีโอกาสปรึกษาปัญหาการเรียนกับครูมาก

14) ผู้เรียนได้ใช้แหล่งข้อมูลการค้นคว้าทั้งในและนอกโรงเรียนในระดับปานกลาง โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กอยู่ในระดับน้อย เพราะแหล่งข้อมูลไม่เพียงพอต่อการค้นคว้า สื่อคอมพิวเตอร์ยังขาดความทันสมัย

15) ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับครูทำวิจัยในชั้นเรียนในระดับน้อย เพราะผู้เรียนยังขาดความเข้าใจในกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียน

2.2.3 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้เรียนด้านวินัยในชั้นเรียนสรุปได้ดังนี้

1) ผู้เรียนจัดเลือกตั้งผู้นำและคณะกรรมการของชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก ครูให้อิสระในการเลือกและแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่

2) ผู้เรียนบริหารจัดการเงินของชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก ครูมอบอำนาจให้นักเรียนจัดการเองโดยครูเป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษา

3) ผู้เรียนมีส่วนร่วมร่างกติกา ข้อตกลงในห้องเรียน อยู่ในระดับน้อย เพราะยังไม่มีนโยบายที่ชัดเจนจากทางโรงเรียน อีกทั้งผู้เรียนยังไม่ได้รับการส่งเสริมให้มีการสร้างแนวปฏิบัติในชั้นเรียน

4) ครูได้เยี่ยมบ้านของผู้เรียนอยู่ในระดับน้อย โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ และใหญ่พิเศษการเยี่ยมบ้านของผู้เรียนอยู่ในระดับน้อยมาก เพราะนักเรียนอยู่ไกล แต่โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กมีการเยี่ยมบ้านอยู่ในระดับปานกลาง เพราะโรงเรียนและชุมชนอยู่ใกล้กัน

5) ผู้ปกครองติดต่อกับครูอยู่ในระดับน้อย โรงเรียนที่มีขนาดใหญ่การติดต่อระหว่างครูและนักเรียนจะน้อยลง

6) นักเรียนมีโอกาสอธิบายเหตุผลชี้แจงเมื่อมีการละเมิดกติกาโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหากมีการกระทำผิดครูจะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ชี้แจงถึงเหตุผลของการกระทำ

7) ได้มีส่วนร่วมกับครูแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเพื่อนร่วมชั้น อยู่ในระดับปานกลาง

8) ครูแสดงความชื่นชมนักเรียนที่มีพฤติกรรมดีในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก

9) ผู้ปกครองนักเรียนท่านได้ร่วมแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน อยู่ในระดับปานกลาง

10) โรงเรียนของท่านได้จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจน อยู่ในระดับปานกลางการดำเนินการยังขาดการประชาสัมพันธ์

จากผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการจัดการชั้นเรียนควรได้รับการพัฒนาให้ผู้เรียนได้สิทธิ บทบาท ความกล้าแสดงออก การฝึกความเป็นผู้นำและผู้ตามในชั้นเรียนมากขึ้น ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือของครูเป็นสำคัญ การกำหนดหัวข้อการพัฒนาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการบริหารจัดการทางบรรยากาศในชั้นเรียน การบริหารจัดการเรียนรู้ การบริหารจัดการเกี่ยวกับวินัยในชั้นเรียนนี้จะต้องอาศัยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องร่วมกันพัฒนา ซึ่งจะเป็นแนวทางในการดำเนินการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการบริหารจัดการชั้นเรียนต่อไป

ระยะที่ 2 ผลการวิเคราะห์ตัวชี้วัดความสำเร็จในการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผลการวิเคราะห์ตัวชี้วัดความสำเร็จในการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ข้อมูลที่ใช้อ้างอิงจากแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน (Weinstein, 2000) และการจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วม (Albert, 2003) ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) การมีส่วนร่วม ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน 2) การมีส่วนร่วมด้านการจัดการเรียนรู้ 3) การมีส่วนร่วมด้านการจัดการด้านวินัยในชั้นเรียน ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่สังเคราะห์ได้มาเข้าประชุมระดมความคิดร่วมกับผู้ร่วมวิจัย

เพื่อกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ ผลการประชุมสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน
ได้ตัวชี้วัดความสำเร็จใน 4 กิจกรรม จำนวน 20 ตัวชี้วัด ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ได้
ตัวชี้วัดความสำเร็จใน 4 กิจกรรม จำนวน 22 ตัวชี้วัด และด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ
วินัยในชั้นเรียนได้ตัวชี้วัดใน 5 กิจกรรม จำนวน 30 ตัวชี้วัด มีรายละเอียดดังนี้

1. ตัวชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนคือ

1.1 กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการชั้นเรียนกับนักเรียนตัวชี้วัด
ความสำเร็จได้แก่

- 1.1.1 ผู้เรียนมีความเข้าใจในแนวทางการจัดการชั้นเรียนที่มีคุณภาพ
- 1.1.2 ผู้เรียนเข้าใจในหลักการบริหารจัดการชั้นเรียน
- 1.1.3 ผู้เรียนมีความเข้าใจในหลักการมีส่วนร่วม
- 1.1.4 ผู้เรียนมีความเข้าใจในสภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน

1.2 กิจกรรมห้องเรียนน่าอยู่มีตัวชี้วัดความสำเร็จได้แก่

- 1.2.1 ผู้เรียนแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบส่วนต่าง ๆ ของห้องเรียนและ
ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ
- 1.2.2 ผู้เรียนมีการตกแต่งพื้นที่ต่าง ๆ ของห้องเรียนอย่างเหมาะสม
- 1.2.3 ผู้เรียนได้มีการดำเนินการจัดป้ายนิเทศในชั้นเรียนเป็นปัจจุบัน
- 1.2.4 ผู้เรียนมีการแบ่งเวรทำความสะอาดในชั้นเรียนเอง
- 1.2.5 ผู้เรียนมีการรายงานผลการทำความสะอาดห้องเรียนให้ครูทราบ

อย่างต่อเนื่อง

1.3 กิจกรรมพื้นที่ของนักเรียนมีตัวชี้วัดความสำเร็จได้แก่

- 1.3.1 ผู้เรียนมีพื้นที่แสดงความคิดเห็น
- 1.3.2 ผู้เรียนรู้จักการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์
- 1.3.3 ผู้เรียนมีความภูมิใจในผลงานของตนเองที่น่าเสนอ
- 1.3.4 ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 1.3.5 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ในชั้นเรียน

1.4 กิจกรรมบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตยในชั้นเรียนมีตัวชี้วัดความสำเร็จ

ได้แก่

- 1.4.1 ผู้เรียนมีการแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียนได้อย่างเต็มที่
- 1.4.2 ผู้เรียนเป็นผู้ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
- 1.4.3 ครูสอนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น

1.4.4 ผู้เรียนยอมรับมติของเสียงส่วนใหญ่

1.4.5 ผู้เรียนมีตัวแทนที่ได้รับการเลือกตั้งให้เป็นตัวแทนในการดำเนิน

กิจกรรมต่าง ๆ อย่างชัดเจน

1.4.6 ผู้เรียนและครูร่วมกันสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้น่าอยู่

2. ตัวชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้เรียนด้านการจัดการเรียนรู้มี

ดังนี้

2.1 กิจกรรมบรรยากาศที่ดีที่ครูสอนมีตัวชี้วัดความสำเร็จ ได้แก่

2.1.1 ผู้เรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

2.1.2 มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน

2.1.3 นักเรียนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมการเรียนรู้

2.1.4 การจัดบรรยากาศการเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2.1.5 ครูและผู้เรียนมีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

2.2 กิจกรรมร่วมสร้างสรรค์โครงงานมีตัวชี้วัดความสำเร็จ ได้แก่

2.2.1 มีการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

2.2.2 มีการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่ม

2.2.3 มีการนำเสนอโครงงานหรือผลงานที่รับผิดชอบหน้าชั้นเรียน

2.2.4 มีการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

2.2.5 มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.3 กิจกรรมร่วมมือร่วมใจประเมินมีตัวชี้วัดความสำเร็จได้แก่

2.3.1 ผู้เรียนมีการประเมินเพื่อนร่วมชั้นและประเมินตนเอง

2.3.2 ผู้เรียนมีการประเมินการประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครู

อย่างต่อเนื่อง

2.3.3 มีความสม่ำเสมอในการประเมิน

2.3.4 ผู้เรียนได้ตรวจสอบผลประโยชน์ของนักเรียนพร้อมรับฟังคำชี้แนะ

จากครู

2.3.5 มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

2.4 กิจกรรมเสวนาปัญหาการเรียนมีตัวชี้วัดความสำเร็จ ได้แก่

2.4.1 ผู้เรียนมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียน

2.4.2 มีการสอนเสริมพิเศษระหว่างนักเรียนด้วยกัน

2.4.3 ผู้เรียนมีความเข้าใจในความแตกต่างของเพื่อนร่วมชั้น

2.4.4 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานเป็นหมู่คณะและมีมิตรภาพที่ดีต่อกัน

2.4.5 ผู้เรียนมีการช่วยเหลือด้านการเรียนซึ่งกันและกัน

3. ตัวชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้เรียนด้านวินัยในชั้นเรียนมี

ดังนี้

3.1 กิจกรรมสิทธิของเรามีตัวชี้วัดความสำเร็จ ได้แก่

- 3.4.1 มีข้อตกลงและแนวทางปฏิบัติตนในชั้นเรียนอย่างชัดเจน
- 3.4.2 มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนอธิบายเหตุผลเมื่อมีการกระทำผิด
- 3.4.3 ผู้เรียนทุกคนมีสิทธิในการแสดงออกได้อย่างเต็มที่
- 3.4.4 ผู้เรียนจัดการเลือกตั้งผู้นำและคณะกรรมการ การของห้องเรียนเอง
- 3.4.5 มีการบริหารจัดการเงินของห้องเรียนเอง
- 3.4.6 ผู้เรียนรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้ดี
- 3.4.7 ผู้เรียนทำงานเป็นหมู่คณะอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 กิจกรรมร่วมพัฒนาโรงเรียนมีตัวชี้วัดความสำเร็จ ได้แก่

- 3.2.1 ผู้เรียนทุกคนในชั้นมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียน
- 3.2.2 ผู้เรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
- 3.2.3 ผู้เรียนสามารถทำงานที่เสียสละต่อส่วนรวมได้ด้วยความเต็มใจ
- 3.2.4 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานเป็นหมู่คณะและมีมิตรภาพที่ดีต่อกัน
- 3.2.5 ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือระหว่างกัน

3.3 กิจกรรมการมีส่วนร่วมในคณะสี มีตัวชี้วัดความสำเร็จ ได้แก่

- 3.3.1 ผู้เรียนทุกคนในชั้นให้ความร่วมมือกับกิจกรรมที่ทางโรงเรียนกำหนด
- 3.3.2 เกิดความสามัคคีภายในหมู่คณะ
- 3.3.3 ผู้เรียนเกิดความรักในสถานศึกษา
- 3.3.4 ผู้เรียนมีคุณธรรมและจริยธรรม
- 3.3.5 ผู้เรียนมีระเบียบวินัยตรงต่อเวลา
- 3.3.6 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
- 3.3.7 ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ

3.4 กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียนมีตัวชี้วัดความสำเร็จได้แก่

- 3.4.1 มีการติดตามเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง
- 3.4.2 มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน
- 3.4.3 การให้ข้อมูลเป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือแก้ไขหรือส่งเสริม
- 3.4.4 ผู้ปกครองให้ข้อมูลที่ชัดเจนตรงตามสภาพความเป็นจริง
- 3.4.5 ผู้ปกครองได้มีโอกาสเสนอแนะวิธีการแก้ไขปัญหาร่วมกับทางโรงเรียน

3.4.6 มีการทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองนักเรียนที่

เยี่ยมบ้าน

3.5 กิจกรรมร่วมสร้างคนดีมีตัวชี้วัดความสำเร็จ ได้แก่

3.5.1 มีการมอบรางวัลให้กับนักเรียนที่ทำความดีหน้าชั้นเรียนหรือหน้าเสาธง

3.5.2 มีการยกย่องนักเรียนที่เสียสละต่อส่วนรวม

3.5.3 นักเรียนทำกิจกรรมที่โรงเรียนกำหนดด้วยความเต็มใจ

3.5.4 มีผู้เรียนที่ประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดีตรงตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ของโรงเรียน

3.5.5 มีผู้เรียนช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน

ระยะที่ 3 ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของ
โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และทำการศึกษาศาภาพการจัดการชั้นเรียนในปัจจุบันนำ
ข้อมูลมาสังเคราะห์ แล้วสร้างรูปแบบการจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียน
มัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การพัฒนารูปแบบผู้วิจัยได้ยึดแนวคิดและหลักการดังต่อไปนี้

1. หลักการสำคัญที่ยึดเป็นหลักในการกำหนดรูปแบบของการบริหารจัดการชั้นเรียน
ควรประกอบด้วย

1.1 หลักการมีส่วนร่วม

1.2 หลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.3 หลักการของห้องเรียนคุณภาพ

1.4 หลักของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.5 หลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

1.6 หลักการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง

1.7 หลักการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

2. ผู้วิจัยนำหลักการมาประกอบเป็นแนวคิดในการบริหารจัดการในชั้นเรียนแบบ
ผู้เรียน มีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การจัดการด้านบรรยากาศในชั้นเรียน

2.1.1 บรรยากาศทางกายภาพยึดหลักการมีส่วนร่วมหลักการจัดการเรียนรู้

ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน หลักการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง
ดังต่อไปนี้

2.1.2 บรรยากาศทางสังคมควรมีรูปแบบโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมหลักความ
ยุติธรรมหลักการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

2.2 การมีส่วนร่วมของผู้เรียนด้านการจัดการเรียนรู้ควรมีรูปแบบโดยยึดหลักการ
มีส่วนร่วมหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักการเรียนรู้โดยการปฏิบัติ หลักความ
ยุติธรรม

2.3 การมีส่วนร่วมของผู้เรียนด้านวินัยในชั้นเรียนยึดหลักการมีส่วนร่วม หลักการ
ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หลักคุณธรรม หลักการสร้างแรงจูงใจ หลักจิตวิทยาวัยรุ่น

3. จากข้อสรุปของข้อ 1-2 ผู้วิจัยทำการสรุปโดยพิจารณาจากผลการสำรวจ
การจัดการชั้นเรียนที่มีผลการปฏิบัติอยู่ในระดับที่น้อยและปานกลาง ในบางประเด็นที่เห็นควรจะ
นำมาพัฒนาให้เกิดการปฏิบัติมากขึ้นซึ่งสรุปได้ดังนี้

3.1 การมีส่วนร่วมด้านบรรยากาศในชั้นเรียนมี ดังนี้

3.1.1 บรรยากาศทางกายภาพมีดังนี้

- 1) การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเวรและดูแลความสะอาดของ
ห้องเรียน
- 2) การให้ผู้เรียนมีพื้นที่นำเสนอผลงาน พื้นที่แสดงภาระงานที่ได้รับและ
พื้นที่แสดงความคิดเห็นเป็นของตนเอง

3.1.2 บรรยากาศทางสังคมมีดังนี้

- 1) บรรยากาศขณะที่ครูทำการสอนมีความเป็นมิตรและมีความเป็นวัยรุ่น
ครูมีบุคลิกที่มีความเป็นกันเอง
- 2) การส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระส่งเสริมการกล้า
แสดงออกในชั้นเรียนอภิปรายภาระงานที่ได้รับอย่างมีเหตุผล
- 3) การส่งเสริมให้ผู้เรียนและผู้เรียนและผู้เรียนและครูมีปฏิสัมพันธ์กัน
ในทางที่ดี
- 4) การให้คำแนะนำแก้ปัญหาและการให้กำลังใจจากครูรวมทั้งให้ผู้เรียน
มีความเข้าใจในความแตกต่างของเพื่อร่วมชั้น

3.2 การมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้มีดังนี้

3.2.1 การส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มเรียนรู้
โดยการปฏิบัติจริง

3.2.2 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยยึดการดำเนินการตาม
แผนการจัดการเรียนรู้อย่างเคร่งครัด

3.2.3 การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินตนเองประเมิน
เพื่อนร่วมชั้นและประเมินครูผู้สอนอยู่ตลอด

3.2.4 การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ตาม
ความถนัดของตนเอง

3.2.5 การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลประโยชน์ของ
นักเรียนที่เกี่ยวข้องกับผลการเรียน

3.2.6 การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำวิจัยในชั้นเรียนกับครูมากขึ้น

3.3 การมีส่วนร่วมด้านวินัยในชั้นเรียนมีดังนี้

3.3.1 การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการร่างกฎกติกาข้อตกลงร่วมใน
ห้องเรียน

3.3.2 การส่งเสริมให้ผู้เรียนทำความดี

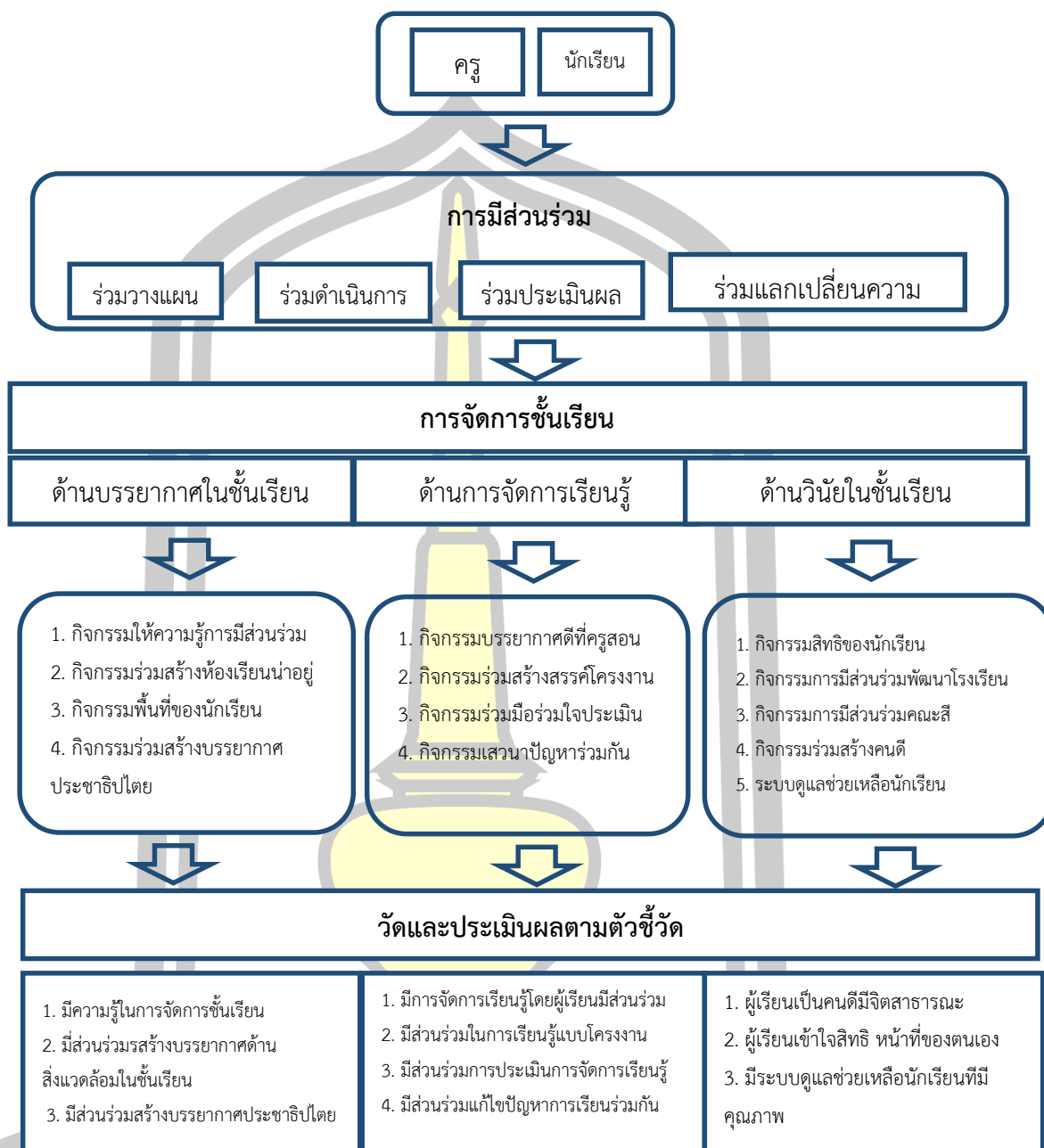
3.3.3 ส่งเสริมให้มีการเยี่ยมบ้านของผู้เรียนของผู้เรียนที่ต่อเนื่อง

3.3.4 ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในชั้นเรียน

3.3.5 ส่งเสริมกิจกรรมที่มีการทำงานเป็นหมู่คณะ

4. การสร้างรูปแบบการจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียน
มัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้พัฒนามาจากแนวคิดและหลักการที่ได้ทำการศึกษา
มาข้างต้น สามารถจัดทำเป็นรูปแบบการจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียน
มัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปรากฏดังภาพประกอบ 14

ภาพประกอบ 14 รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วม ของโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รายละเอียดของรูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียน
มัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีขั้นตอนดังนี้

1. ครูทำการศึกษาสภาพชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาและลักษณะการบริหาร
จัดการชั้นเรียนในโรงเรียนโดยสภาพชั้นเรียนของแต่ละโรงเรียนจะมีความแตกต่างกันออกไป

2. ครูและนักเรียนร่วมกันวางแผนการบริหารจัดการในชั้นเรียนโดยครูเปิดโอกาสและกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนให้มากที่สุด ให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นพร้อมๆ กับร่วมมือตัดสินใจในการร่วมวางแผนกิจกรรม การบริหารจัดการชั้นเรียนสามารถแบ่งลักษณะการดำเนินงานออกเป็น 3 ด้าน คือ

- 2.1 การร่วมมือวางแผนด้านการเรียนรู้
- 2.2 การร่วมมือวางแผนด้านวินัยในชั้นเรียน
- 2.3 การร่วมมือวางแผนด้านบรรยากาศในชั้นเรียน

3. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมโดยดำเนินการจัดตามคู่มือการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4. วัดและประเมินผลโดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลซึ่งจะทำการประเมินตามตัวชี้วัดความสำเร็จโดยแบ่งเป็นด้านได้ดังนี้

- 4.1 ด้านการจัดการเรียนรู้มีการร่วมประเมิน จำนวน 22 ตัวชี้วัด
- 4.2 ด้านวินัยในชั้นเรียนมีการร่วมประเมิน จำนวน 30 ตัวชี้วัด
- 4.3 ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน มีการร่วมประเมิน จำนวน 20 ตัวชี้วัด

ผลการประเมินเมื่อได้มีการดำเนินการในกิจกรรมตามคู่มือการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามตัวชี้วัดที่กำหนดถือว่าผ่านการประเมินผลตามตัวชี้วัด หากตัวชี้วัดใดไม่ได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วม ครูและผู้เรียนในชั้นควรร่วมกันวางแผนการบริหารจัดการชั้นเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมอีกครั้ง

5. การประเมินผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดที่กำหนดทั้ง 3 ด้านจะส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังนี้

5.1 ด้านการจัดการเรียนรู้เมื่อมีการดำเนินกิจกรรมตามคู่มือและประเมินผลตรงตามตัวชี้วัดความสำเร็จจะส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น จึงถือได้ว่าผู้เรียนเป็นคนเก่ง

5.2 ด้านวินัยในชั้นเรียนเมื่อมีการดำเนินกิจกรรมตามคู่มือและประเมินผลตรงตามตัวชี้วัดความสำเร็จจะส่งผลให้ผู้เรียนเป็นคนที่มีจิตสาธารณะ เสียสละซื่อสัตย์ กล้าแสดงออกเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี จึงถือได้ว่าผู้เรียนเป็นคนดี

5.3 ด้านบรรยากาศในชั้นเรียนเมื่อมีการดำเนินกิจกรรมตามคู่มือและประเมินผลตรงตามตัวชี้วัดความสำเร็จจะส่งผลให้ผู้เรียนอยู่ร่วมกันได้ในชั้นเรียนอย่างมีความสุข

5. ผลการนำรูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมาสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมในการนำไปปฏิบัติ ซึ่งพบว่ารูปแบบดังกล่าวมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดผลปรากฏดังตาราง 5

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการในชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผู้เชี่ยวชาญ (n = 5)

หัวข้อการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. การมีส่วนร่วมด้านบรรยากาศทางกายภาพ			
1.1 การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเวรและดูแลความสะอาดของห้องเรียนเอง	5.00	0.00	มากที่สุด
1.2 การให้ผู้เรียนมีพื้นที่นำเสนอผลงาน พื้นที่แสดงภาระงานที่ได้รับและพื้นที่แสดงความคิดเห็นเป็นของตนเอง	4.80	0.10	มากที่สุด
1.3 การส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นลงในเว็บไซต์รวมทั้งมีพื้นที่แสดงผลงานของผู้เรียน	4.80	0.10	มากที่สุด
2. การมีส่วนร่วมในบรรยากาศทางสังคม			
2.1 การสร้างบรรยากาศขณะที่ครูทำการสอนมีความเป็นมิตรและมีความเป็นกันเอง	5.00	0.00	มากที่สุด
2.2 การส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระส่งเสริมการกล้าแสดงออกในชั้นเรียนอภิปรายภาระงานที่ได้รับอย่างมีเหตุผล	4.90	0.05	มากที่สุด
2.3 การส่งเสริมให้ผู้เรียนและผู้เรียนและผู้เรียนและครูมีปฏิสัมพันธ์กันในทางที่ดี	4.50	0.25	มากที่สุด
2.4 การให้คำแนะนำ แก้ปัญหาและการให้กำลังใจจากครูและการมีความเข้าใจในความแตกต่างของเพื่อร่วมชั้น	5.00	0.00	มากที่สุด

ตาราง 5 (ต่อ)

หัวข้อการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
3. การมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้			
3.1 การส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้แบบกระบวนการ กลุ่มเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง	4.50	0.50	มากที่สุด
3.2 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยยึด การดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเคร่งครัด	5.00	0.00	มากที่สุด
3.3 การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการ ประเมินตนเอง ประเมินเพื่อนร่วมชั้นและประเมิน ครูผู้สอน	4.90	0.33	มากที่สุด
3.4 การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือก กิจกรรมการเรียนรู้ตามความถนัดของตนเอง	5.00	0.00	มากที่สุด
3.5 การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ผลประโยชน์ของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับผลการเรียน	4.80	0.10	มากที่สุด
3.6 การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำวิจัยใน ชั้นเรียนกับครูมากขึ้น	5.00	0.00	มากที่สุด
4. การมีส่วนร่วมด้านวินัยในชั้นเรียน			
4.1 การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการร่างกฎ กติกาข้อตกลงร่วมในห้องเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
4.2 การส่งเสริมกิจกรรมให้ผู้เรียนทำความดี	5.00	0.00	มากที่สุด
4.3 ส่งเสริมให้มีการเยี่ยมบ้านของผู้เรียนหรือการ ติดต่อกับผู้ปกครองของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	5.00	0.00	มากที่สุด
4.4 ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในชั้นเรียน	4.80	0.10	มากที่สุด
4.5 ส่งเสริมกิจกรรมที่มีการทำงานเป็นหมู่คณะ	4.80	0.10	มากที่สุด

จากตาราง 5 พบว่า ค่าเฉลี่ยผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการ
ชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของนักเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยผู้เชี่ยวชาญ

5 ท่าน พบว่า มีความเหมาะสมในทางปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่ารูปแบบการบริหารจัดการในชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้พัฒนาการมีส่วนร่วมของนักเรียนได้

6. ผลการจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีขั้นตอนดังนี้

6.1 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกรอบแนวคิดการวิจัยทำให้ทราบถึงปัญหาสาเหตุของปัญหาผลของปัญหาและแนวทางแก้ไขได้ผลสรุปปรากฏดังตาราง 6

ตาราง 6 ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ในกลุ่มผู้ร่วมวิจัย

คุณลักษณะ	ปัญหา	สาเหตุของปัญหา	ผลของปัญหา	แนวทางแก้ไข	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน	นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน	นักเรียนขาดการมีส่วนร่วมขาดพื้นที่ในการแสดงความคิดเห็น	บรรยากาศในชั้นเรียนไม่เอื้อต่อการเรียนรู้	ให้ความรู้และสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการบรรยากาศที่น่าอยู่ของชั้นเรียน	นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้างบรรยากาศที่เกิดขึ้นดีให้
ด้านการจัดการเรียนรู้	นักเรียนไม่สนใจเรียนขาดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้	ศักยภาพของตัวนักเรียนและขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตกต่ำ	จัดการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง	นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตาราง 6 (ต่อ)

คุณลักษณะ	ปัญหา	สาเหตุของปัญหา	ผลของปัญหา	แนวทางแก้ไข	ตัวชี้วัดความสำเร็จ
ด้านวินัยและพฤติกรรมของนักเรียน	นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมตรงตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์	นักเรียนขาดการดูแลเอาใจใส่ทั้งจากที่บ้านและทางโรงเรียนอย่างจริงจัง	ส่งผลต่อการเรียนรู้และก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม	โรงเรียนและผู้ปกครองร่วมมือแก้ไขปัญหากับตัวผู้เรียนรวมทั้งส่งเสริมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ให้กับตัวผู้เรียน	นักเรียนทุกคนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามทางโรงเรียนกำหนดโดยอาศัยความร่วมมือของทางโรงเรียนและผู้ปกครอง

จากตาราง 6 พบว่า จากการประชุมเชิงปฏิบัติการจะได้แนวคิดที่เป็นการให้ผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูลร่วมกันวิเคราะห์สังเคราะห์เกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมของนักเรียนเป็นการร่วมกันระดมความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างคณะครู นักเรียนและตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งจะทำให้สามารถสร้างแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียนได้

6.2 การประชุมระดมสมองภายในทีมผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยร่วมกันกำหนดแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการบริหารจัดการชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเน้นให้ผู้เรียนได้ร่วมวางแผนร่วมคิดร่วมตัดสินใจ รับผิดชอบร่วมกันและสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานผู้ร่วมวิจัยมีส่วนร่วมในการนำเสนอความรู้ที่ต่อผู้เข้าร่วมวิจัยทำให้เกิดเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และได้ข้อสรุปเป็นกลยุทธ์ในการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการจัดการชั้นเรียน โดยผลการประชุมระดมสมองสามารถหลอมรวมความคิดสร้างเป็นกิจกรรมที่จะนำไปพัฒนาการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการบริหารจัดการชั้นเรียนได้จำนวนทั้งสิ้น 12 กิจกรรม ดังนี้

6.2.1 การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

6.2.1.1 การให้ความรู้ในการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการจัดการชั้นเรียน

6.2.1.2 กิจกรรมร่วมสร้างห้องเรียนที่น่าอยู่

6.2.1.3 กิจกรรมพื้นที่ของนักเรียน

6.2.1.4 กิจกรรมร่วมสร้างบรรยากาศประชาธิปไตยในชั้นเรียน

6.2.2 การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้

6.2.2.1 กิจกรรมบรรยากาศที่ดีที่ครูสอน

6.2.2.2 กิจกรรมร่วมสร้างสรรค์โครงงาน

6.2.2.3 กิจกรรมร่วมมือร่วมใจประเมิน

6.2.2.4 กิจกรรมเสวนาปัญหาาร่วมกัน

6.2.3 การพัฒนาการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับวินัยในชั้นเรียน

6.2.3.1 กิจกรรมสิทธิของนักเรียน

6.2.3.2 กิจกรรมการมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียน

6.2.3.3 กิจกรรมการมีส่วนร่วมในคณะสี

6.2.3.4 ระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนมีคุณภาพ

6.2.3.5 กิจกรรมร่วมสร้างคนดี

กิจกรรมดังกล่าวใช้เวลาในการดำเนินการเป็นเวลา 8 สัปดาห์ (24 ธันวาคม พ.ศ. 2555–24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556) ปรากฏดังตาราง 7

ตาราง 7 การดำเนินกิจกรรมตามคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระยะเวลา	กิจกรรม
สัปดาห์ที่ 1	กิจกรรมที่ 1 การให้ความรู้ในการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการจัดการชั้นเรียน
สัปดาห์ที่ 2	กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมห้องเรียนที่น่าอยู่
สัปดาห์ที่ 2	กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมพื้นที่ของนักเรียน
สัปดาห์ที่ 3	กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมร่วมสร้างบรรยากาศประชาธิปไตยในชั้นเรียน
สัปดาห์ที่ 3	กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมบรรยากาศที่ดีที่ครูสอน
สัปดาห์ที่ 4	กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมร่วมสร้างสรรค์โครงงาน
สัปดาห์ที่ 5	กิจกรรมที่ 8 กิจกรรมเสวนาปัญหาาร่วมกัน
สัปดาห์ที่ 5	กิจกรรมที่ 9 กิจกรรมสิทธิของนักเรียน
สัปดาห์ที่ 6	กิจกรรมที่ 10 กิจกรรมการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์
สัปดาห์ที่ 7	กิจกรรมที่ 11 กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน
สัปดาห์ที่ 8	กิจกรรมที่ 12 กิจกรรมร่วมสร้างคนดี

7. นำคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของนักเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ความถูกต้อง ความเหมาะสมและความเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ในการพัฒนานักเรียนมัธยมศึกษาผลปรากฏ ดังตาราง 9-12

7.1 ผลการประเมินความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติของคู่มือการใช้รูปแบบการบริหาร จัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจาก ผู้เชี่ยวชาญ ปรากฏผลดังตาราง 8

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติตามคู่มือ การใช้รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วม ของโรงเรียนมัธยมศึกษาใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กิจกรรมพัฒนาการมีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการชั้นเรียน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน			
1. การให้ความรู้ในการมีส่วนร่วมของในการจัดการ ชั้นเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
2. กิจกรรมร่วมสร้างห้องเรียนที่น่าอยู่	5.00	0.00	มากที่สุด
3. กิจกรรมพื้นที่ของนักเรียน	4.80	0.45	มากที่สุด
4. กิจกรรมร่วมสร้างบรรยากาศประชาธิปไตย ในชั้นเรียน	4.80	0.45	มากที่สุด
ด้านการจัดการเรียนรู้			
1. กิจกรรมบรรยากาศที่ดีที่ครูสอน	5.00	0.00	มากที่สุด
2. กิจกรรมร่วมสร้างสรรค์โครงงาน	4.80	0.45	มากที่สุด
3. กิจกรรมร่วมมือร่วมใจประเมิน	4.80	0.45	มากที่สุด
4. กิจกรรมเสวนาปัญหาาร่วมกัน	4.80	0.45	มากที่สุด
ด้านวินัยและพฤติกรรมของผู้เรียน			
1. กิจกรรมสิทธิของเรา	5.00	0.00	มากที่สุด

ตาราง 8 (ต่อ)

กิจกรรมพัฒนาการมีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการชั้นเรียน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
2. กิจกรรมร่วมพัฒนาโรงเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
3. กิจกรรมการมีส่วนร่วมในคณะสี	5.00	0.00	มากที่สุด
4. กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน	4.80	0.45	มากที่สุด
5. กิจกรรมร่วมสร้างคนดี	5.00	0.00	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.90	0.16	มากที่สุด

จากตาราง 8 พบว่า ค่าเฉลี่ยผลการประเมินความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติตามคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พบว่า มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

7.2 ผลการประเมินความถูกต้องของคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจากผู้เชี่ยวชาญปรากฏผลดังตาราง 9

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินความถูกต้องของคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วม ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กิจกรรมพัฒนาการมีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการชั้นเรียน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน			
1. การให้ความรู้ในการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการจัดการชั้นเรียน	4.80	0.45	มากที่สุด
2. กิจกรรมร่วมสร้างห้องเรียนที่น่าอยู่	5.00	0.00	มากที่สุด
3. กิจกรรมพื้นที่ของนักเรียน	4.80	0.45	มากที่สุด

ตาราง 9 (ต่อ)

กิจกรรมพัฒนาการมีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการชั้นเรียน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
4. กิจกรรมร่วมสร้างบรรยากาศประชาธิปไตยในชั้นเรียน	4.80	0.45	มากที่สุด
ด้านการจัดการเรียนรู้			
1. กิจกรรมบรรยากาศที่ดีที่ครูสอน	5.00	0.00	มากที่สุด
2. กิจกรรมร่วมสร้างสรรค์โครงการ	5.00	0.00	มากที่สุด
3. กิจกรรมร่วมมือร่วมใจประเมิน	4.80	0.45	มากที่สุด
4. กิจกรรมเสวนาปัญหาาร่วมกัน	4.80	0.45	มากที่สุด
ด้านวินัยและพฤติกรรมของผู้เรียน			
1. กิจกรรมสิทธิของเรา	5.00	0.00	มากที่สุด
2. กิจกรรมร่วมพัฒนาโรงเรียน	4.80	0.45	มากที่สุด
3. กิจกรรมการมีส่วนร่วมในคณะสี	5.00	0.00	มากที่สุด
4. กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน	4.80	0.45	มากที่สุด
5. กิจกรรมร่วมสร้างคนดี	5.00	0.00	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.89	0.28	มากที่สุด

จากตาราง 9 พบว่า ค่าเฉลี่ยผลการประเมินความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติตามคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พบว่า มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

7.3 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปรากฏผลดังตาราง 10

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินความเหมาะสมในการปฏิบัติตามคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กิจกรรมพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชั้นเรียน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน			
1. การให้ความรู้ในการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการจัดการชั้นเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
2. กิจกรรมร่วมสร้างห้องเรียนที่น่าอยู่	5.00	0.00	มากที่สุด
3. กิจกรรมพื้นที่ของนักเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
4. กิจกรรมร่วมสร้างบรรยากาศประชาธิปไตยในชั้นเรียน	4.80	0.45	มากที่สุด
ด้านการจัดการเรียนรู้			
1. กิจกรรมบรรยากาศที่ดีที่ครูสอน	5.00	0.00	มากที่สุด
2. กิจกรรมร่วมสร้างสรรค์โครงงาน	5.00	0.00	มากที่สุด
3. กิจกรรมร่วมมือร่วมใจประเมิน	5.00	0.00	มากที่สุด
4. กิจกรรมเสวนาปัญหาาร่วมกัน	4.80	0.45	มากที่สุด
ด้านวินัยและพฤติกรรมของผู้เรียน			
1. กิจกรรมสิทธิของเรา	5.00	0.00	มากที่สุด
2. กิจกรรมร่วมพัฒนาโรงเรียน	4.80	0.45	มากที่สุด
3. กิจกรรมการมีส่วนร่วมในคณะสี	5.00	0.00	มากที่สุด
4. กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
5. กิจกรรมร่วมสร้างคนดี	5.00	0.00	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.95	0.08	มากที่สุด

จากตาราง 10 พบว่า ค่าเฉลี่ยผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

7.4 ผลการประเมินความเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติตามคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ปรากฏผลดังตาราง 11

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินความเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติตามคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กิจกรรมพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชั้นเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความหมาย
ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน			
1. การให้ความรู้ในการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการจัดการชั้นเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
2. กิจกรรมร่วมสร้างห้องเรียนที่น่าอยู่	4.80	0.45	มากที่สุด
3. กิจกรรมพื้นที่ของนักเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
4. กิจกรรมร่วมสร้างบรรยากาศประชาธิปไตยในชั้นเรียน	4.80	0.45	มากที่สุด
ด้านการจัดการเรียนรู้			
1. กิจกรรมบรรยากาศดีที่ครูสอน	5.00	0.00	มากที่สุด
2. กิจกรรมร่วมสร้างสรรค์โครงงาน	4.80	0.45	มากที่สุด
3. กิจกรรมร่วมมือร่วมใจประเมิน	4.80	0.00	มากที่สุด
4. กิจกรรมเสวนาปัญหาร่วมกัน	4.80	0.00	มากที่สุด
ด้านวินัยและพฤติกรรมของผู้เรียน			
1. กิจกรรมสิทธิของเรา	5.00	0.00	มากที่สุด
2. กิจกรรมร่วมพัฒนาโรงเรียน	4.80	0.45	มากที่สุด
3. กิจกรรมการมีส่วนร่วมในคณะสี	5.00	0.00	มากที่สุด
4. กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน	4.80	0.00	มากที่สุด
5. กิจกรรมร่วมสร้างคนดี	5.00	0.00	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.89	0.14	มากที่สุด

จากตาราง 11 พบว่า ค่าเฉลี่ยผลการประเมินความเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติตามของ
คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านพบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ระยะที่ 4 ผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียน
มัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. ขั้นตอนการเตรียม

จัดประชุมวางแผนทำความเข้าใจกับครูผู้ร่วมวิจัยจำนวน 18 คน เพื่อทำการศึกษาคู่มือและแนวทางปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. ขั้นตอนการดำเนินการ

ดำเนินการจัดกิจกรรมทั้งสิ้น 12 กิจกรรม ในระหว่างวันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2555 - 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556 ดังนี้

2.1 การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

2.1.1 การให้ความรู้ในการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการจัดการชั้นเรียน

2.1.2 กิจกรรมร่วมสร้างห้องเรียนที่น่าอยู่

2.1.3 กิจกรรมพื้นที่ของนักเรียน

2.1.4 กิจกรรมร่วมสร้างบรรยากาศประชาธิปไตยในชั้นเรียน

2.2 การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้

2.2.1 กิจกรรมบรรยากาศดีที่ครูสอน

2.2.2 กิจกรรมร่วมสร้างสรรค์โครงงาน

2.2.3 กิจกรรมร่วมมือร่วมใจประเมิน

2.2.4 กิจกรรมเสวนาปัญหาร่วมกัน

2.3 การพัฒนาการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับวินัยในชั้นเรียน

2.3.1 กิจกรรมสิทธิของนักเรียน

2.3.2 กิจกรรมการมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียน

2.3.3 กิจกรรมการมีส่วนร่วมในคณะสี

2.3.4 ระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนมีคุณภาพ

2.3.5 กิจกรรมร่วมสร้างคนดี

3. ผลการดำเนินการใช้รูปแบบ

3.1 ผลการดำเนินการตามคู่มือการใช้การบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามขั้นตอนการดำเนินงานปรากฏผลดังนี้

3.1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

กิจกรรมการให้ความรู้ในการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการจัดการชั้นเรียนครูประจำชั้นอธิบายความหมายของการบริหารจัดการชั้นเรียนการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการจัดการชั้นเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามตามใบความรู้แล้วนักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอสรุปผลการอภิปรายหน้าชั้นเรียนโดยก่อนการให้ความรู้ครูผู้ร่วมวิจัยทำการสอบความความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนในการบริหารจัดการชั้นเรียนและการมีส่วนร่วมได้ผลปรากฏดังตาราง 12

ตาราง 12 ผลการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเข้าใจในการบริหารจัดการชั้นเรียนและการมีส่วนร่วม (ก่อนการบรรยาย)

การบริหารจัดการชั้นเรียนและการมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความหมาย
1. ความรู้เดิมเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน	2.70	0.61	ปานกลาง
2. ความรู้สึกอยากมีส่วนร่วมในการจัดการชั้นเรียน	4.44	0.34	มาก
3. ความเข้าใจในแนวทางในการจัดการชั้นเรียน	2.54	0.33	ปานกลาง
4. ความคาดหวังเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการชั้นเรียนต่อการแก้ปัญหาด้านการเรียน	4.32	0.46	มาก
5. ความคาดหวังเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการชั้นเรียนต่อการแก้ปัญหาด้านวินัย	4.22	0.26	มาก
6. ความคาดหวังเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการชั้นเรียนต่อการแก้ปัญหาด้านบรรยากาศในชั้นเรียน	4.31	0.47	มาก
7. ประโยชน์ของการจัดการชั้นเรียนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม	4.67	0.34	มากที่สุด

จากตาราง 12 ผลการศึกษาความเข้าใจต่อการจัดการชั้นเรียนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมการบรรยายให้ความรู้ พบว่า ผู้เรียนมีความรู้เดิมเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนในระดับที่น้อย ความรู้สึกอยากมีส่วนร่วมในการจัดการชั้นเรียน นักเรียนมีความเข้าใจในแนวทางในการจัดการชั้นเรียน โดยนักเรียนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ความคาดหวังเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการชั้นเรียน ด้านการเรียนอยู่ในระดับมาก ความคาดหวังเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการชั้นเรียน

ด้านวินัยอยู่ในระดับมาก ความคาดหวังเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการชั้นเรียน ด้านบรรยากาศในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก และประโยชน์ของการจัดการชั้นเรียนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการชั้นเรียนและการมีส่วนร่วม พบว่า นักเรียนให้ความสนใจและรับฟังคำชี้แจงจากครูดีมาก หลังจากให้ความรู้และทำความเข้าใจเสร็จสิ้น ดำเนินการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้และความเข้าใจในการบริหารจัดการชั้นเรียนและการมีส่วนร่วมปรากฏผลดังตาราง 13

ตาราง 13 การสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเข้าใจในการบริหารจัดการชั้นเรียน และการมีส่วนร่วม (หลังการบรรยายให้ความรู้)

การบริหารจัดการชั้นเรียนและการมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความหมาย
1. ความรู้เดิมเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน	4.70	0.11	มากที่สุด
2. ความรู้สืกอยากมีส่วนร่วมในการจัดการชั้นเรียน	4.60	0.14	มากที่สุด
3. ความเข้าใจในแนวทางในการจัดการชั้นเรียน	4.51	0.13	มากที่สุด
4. ความคาดหวังเกี่ยวกับมีส่วนร่วมในการจัดการชั้นเรียนต่อการแก้ปัญหาด้านการเรียน	4.42	0.17	มาก
5. ความคาดหวังเกี่ยวกับมีส่วนร่วมในการจัดการชั้นเรียนต่อการแก้ปัญหาด้านวินัย	4.32	0.16	มาก
6. ความคาดหวังเกี่ยวกับมีส่วนร่วมในการจัดการชั้นเรียนต่อการแก้ปัญหาด้านบรรยากาศในชั้นเรียน	4.51	0.47	มากที่สุด
7. ประโยชน์ของการจัดการชั้นเรียนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม	4.67	0.34	มากที่สุด
8. ความเหมาะสมของเวลาที่ใช้ในการบรรยาย	2.16	0.13	น้อย
9. ความเหมาะสมของสถานที่	2.15	0.57	น้อย
10. การให้ความรู้ของวิทยากร	4.68	0.13	มากที่สุด

จากตาราง 13 ผลการศึกษาความเข้าใจต่อการจัดการชั้นเรียนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม การบรรยายให้ความรู้ พบว่า ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนในระดับที่มากที่สุด

ความรู้สึกอยากมีส่วนร่วมในการจัดการชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก นักเรียนมีความเข้าใจในแนวทางในการจัดการชั้นเรียนโดยนักเรียนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ความคาดหวังเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการชั้นเรียนด้านการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ความคาดหวังเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการชั้นเรียนด้านวินัยอยู่ในระดับมาก ความคาดหวังเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการชั้นเรียนด้านบรรยากาศในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก ประโยชน์ของการจัดการชั้นเรียนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด เวลาที่ใช้ในการบรรยายมีน้อยความเหมาะสมของสถานที่อยู่ในระดับน้อยและวิทยากรให้ความรู้ดีมาก

นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะท้ายแบบประเมินของนักเรียนที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยสรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

1. ควรมีเวลาในการทำความเข้าใจมากกว่านี้และเรื่องนี้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญกับการเรียนของผู้เรียน

2. ควรอธิบายให้นักเรียนให้เข้าใจและฝึกให้เกิดความรับผิดชอบรวมทั้งเป็นการพัฒนาศักยภาพทางการเรียนของนักเรียนได้อีกทางหนึ่ง

สรุปผลการดำเนินงานตามกิจกรรมที่ 1

จากการจัดกิจกรรมการให้ความรู้การบริหารจัดการชั้นเรียนและการมีส่วนร่วมกับผู้เรียนพบว่านักเรียนมีความเข้าใจในสิทธิและบทบาทของตนเองในการบริหารจัดการชั้นเรียนของตนเองและรู้สึกอยากมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชั้นเรียนมากขึ้น

ผลการจัดกิจกรรมตามคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยดำเนินการตามขั้นตอนวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ผลการดำเนินงานแสดงดังตาราง 14-25

4. ผลการดำเนินงานกิจกรรมร่วมสร้างห้องเรียนน่าอยู่

ตาราง 14 ขั้นตอนการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานกิจกรรมร่วมสร้างห้องเรียนน่าอยู่

ขั้นตอน	การดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
การร่วมกันวางแผน (Plan)	1. ครูได้มอบหมายให้ผู้เรียนประชุมแบ่งกลุ่มและร่วมกันวางแผนการดำเนินการสร้างห้องเรียนให้น่าอยู่โดยในแต่ละกลุ่มให้มีตัวแทนรับผิดชอบคอยประสานงานกับเพื่อนในชั้นและประสานงานกับครู	1. ผู้เรียนได้ประชุมแบ่งหน้าที่รับผิดชอบภายในชั้นเรียนเองมีการอภิปรายถึงหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

ตาราง 14 (ต่อ)

ขั้นตอน	การดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
การร่วมกัน ดำเนินการ (Act)	1. แต่ละกลุ่มที่ร่วมกันดูแลกิจกรรมที่รับผิดชอบได้แก่การจัดบอร์ดที่เป็นปัจจุบันน่าสนใจต่อการอ่าน การวางแผนการเรียนเพื่อให้บรรยากาศเหมาะแก่การเรียนรู้การดูแลความสะอาดของโต๊ะเก้าอี้ไม่ให้เกิดการขีดเขียน 2. การสร้างบรรยากาศที่มีความเป็นวัยรุ่นการดูแลด้านต่าง ๆ ของห้องเรียนให้มีความสดใสมีความเป็นวัยรุ่นการดูแลความเรียบร้อยอุปกรณ์ต่าง ๆ ความสว่างของแสงในชั้นเรียน หากมีการชำรุดให้มีการซ่อมแซมหรือประสานงานแจ้งให้ทางโรงเรียนรับทราบ	1. นักเรียนได้แบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบส่วนต่าง ๆ ของห้องเรียนและดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ 2. มีการตกแต่งพื้นที่จัดป้ายนิเทศให้สวยงามทันสมัย 3. มีการแบ่งหน้าที่ทำเวรและผู้เรียนทุกคนต่างรับผิดชอบหน้าที่เป็นอย่างดี
การร่วมกันสังเกต และประเมินผล (Observe)	1.แต่ละกลุ่มร่วมกันบันทึกผลการดำเนินงานสังเกตความร่วมมือในการทำงานของสมาชิกแต่ละคนโดยเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้ร่วมกันบันทึกหรือประเมินผลการดำเนินงาน	ผู้เรียนได้ร่วมกันบันทึกประเมินผลการดำเนินงาน
การร่วมกันสะท้อน ผลการดำเนินงาน (Reflect)	1.ผู้เรียนร่วมอภิปรายผลการดำเนินงานร่วมกัน พร้อมรายงานผลการอภิปรายให้ครูทราบ	ผลการอภิปรายพบว่าสมาชิกบางคนยังไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร มักหนีเวร สมาชิกในชั้นได้ทำการคุยเพื่อปรับปรุงพฤติกรรม

พูน ปณ ติโต ชีเว

5. ผลการดำเนินงานกิจกรรมร่วมสร้างสรรค์พื้นที่ของนักเรียน

ตาราง 15 ขั้นตอนการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานกิจกรรมพื้นที่ของนักเรียน

ขั้นตอน	การดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
การร่วมกันวางแผน (Plan)	ครูได้อธิบายถึงการจัดพื้นที่ในห้องเรียนให้เกิดประโยชน์แล้วให้ ผู้เรียนในชั้นร่วมกันวางแผนกำหนดพื้นที่จัดแสดงผลงานของ นักเรียนพื้นที่แสดงภาระงานบนกระดานหน้าห้องและป้าย นิเทศของนักเรียนในส่วนใดส่วนหนึ่งของห้องรวมทั้งสมาชิกทุก คนในห้องร่วมกันออกแบบให้มีความเหมาะสมน่าสนใจและม ี ความเป็นวัยรุ่นโดยครูร่วมเสนอแนะว่าควรเป็นพื้นที่ที่ไม่กีด ขวางการจัดกิจกรรมอื่นๆเช่นมุมหลังห้องผนังข้างห้อง เป็นต้น	ผู้เรียนได้แสดงความ คิดเห็นในการวาง แผนการจัดการพื้นที่ ของห้องเรียนอย่าง เต็มที่
การร่วมกัน ดำเนินการ(Act)	นำรูปแบบของพื้นที่ที่สมาชิกในชั้นเรียนกำหนดขึ้นไป ดำเนินการในชั้นเรียนโดยกิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินการดังนี้ 1. นักเรียนร่วมกันนำผลงานจากการเรียนรายงานงานที่ได้รับ มอบหมายหรือผลงานเด่นที่เกิดจากของเพื่อนนักเรียนบางคน มาจัดแสดงในพื้นที่ดังกล่าวโดยจะจัดให้อยู่บนพื้นที่ของบอร์ด ที่กำหนดให้หรือแขวนข้างห้อง 2. นักเรียนร่วมกันกำหนดพื้นที่แสดงภาระงานการบ้านของ นักเรียนในแต่ละวันโดยแบ่งพื้นที่ส่วนใดส่วนหนึ่งของกระดาน หน้าชั้นเรียนแล้วกำหนดให้เป็นพื้นที่แสดงภาระงานของ นักเรียนโดยพื้นที่ดังกล่าวต้องสามารถลบและเปลี่ยนแปลงเป็น ปัจจุบันได้ตลอดหากการงานบ้านหรืองานที่ได้รับมอบหมายใน แต่ละวันหากงานใดดำเนินการเสร็จสิ้นไปแล้วให้ทำการลบ ออก 3.นักเรียนร่วมกันสร้างสรรค์บอร์ดหรือพื้นที่ส่วนตัวของนักเรียน ขึ้นในพื้นที่ส่วนใดส่วนหนึ่งของห้องเรียนโดยเป็นบอร์ดที่ นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นในด้านต่างๆอย่างอิสระแต่ ไม่เป็นการรบกวนสิทธิของผู้อื่นจนเกินขอบเขตและใช้คำที่ สุภาพ	1.ผู้เรียนได้ ดำเนินการสร้างพื้นที่ แสดงความคิดเห็น 2. ผู้เรียนได้สร้าง พื้นที่แสดงภาระงาน ในแต่ละวันบนส่วนใด ส่วนหนึ่งของ 3.มีการนำเสนอ ผลงานที่เกิดจากการ เรียนการสอนบนพื้น ที่ส่วนใดส่วนหนึ่งของ ห้องเรียน 4. มีความสนุกสนาน ในการดำเนิน กิจกรรมและข้อมูล เป็นปัจจุบัน ตลอดเวลา

ตาราง 15 (ต่อ)

ขั้นตอน	การดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
การร่วมกันสังเกต และประเมินผล (Observe)	ครูและนักเรียนร่วมกันบันทึกสังเกตการดำเนินการเกี่ยวกับพื้นที่ที่เป็นประโยชน์ว่าพื้นที่ดังกล่าวเกิดประโยชน์ต่อนักเรียนในห้องมากเพียงใดมีการชี้แนะปัญหาอะไรบ้างหากมีการดำเนินการที่เหมาะสมให้ที่การบันทึกเพื่อทำการปรับปรุงในครั้งต่อไป	ผู้เรียนร่วมมือกัน จัดพื้นที่ของห้อง เกิดประโยชน์ตรง ตามแผนที่ตกลงกัน ไว้
การร่วมกันสะท้อน ผลการดำเนินงาน (Reflect)	ครูได้มอบหมายให้นักเรียนได้ร่วมกันประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินกิจกรรมว่าพื้นที่ที่กำหนดขึ้นมีประโยชน์ต่อนักเรียนมากเพียงใดมีข้อบกพร่องอยู่ส่วนใดบ้างหากจะมีการปรับปรุงเพื่อดำเนินการต่อไปที่ประชุมจะดำเนินการในแนวทางอย่างไร	ผู้เรียนได้ร่วมกัน อภิปรายผลการ ดำเนินงานร่วมกัน

6. ผลการดำเนินงานกิจกรรมร่วมสร้างบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตยในชั้นเรียน

ตาราง 16 ขั้นตอนการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานกิจกรรมร่วมสร้างบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตยในชั้นเรียน

ขั้นตอน	การดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
การร่วมกันวางแผน (Plan)	1. ครูได้ร่วมกับนักเรียนประชุมวางแผนแนวทางการปฏิบัติตนในห้องเรียนที่มีความเป็นประชาธิปไตยพร้อมข้อตกลงร่วมกันในชั้นเรียน 2. มอบให้หัวหน้าห้องดำเนินการเลือกตั้งทีมงานสร้างความเป็นประชาธิปไตยในชั้นเรียน ซึ่งแล้วแต่สมาชิกในห้องจะเลือกตั้งขึ้นมากี่คนและให้ทีมงานร่วมกับสมาชิกทุกคนในห้องกำหนดคุณลักษณะของห้องเรียนที่มีความเป็นประชาธิปไตยพร้อมจัดทำป้ายแสดงความคิดเห็นหรือกล่องรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนชั้น	1. ผู้เรียนได้ร่วมวางแผนแนวทางปฏิบัติตน 2. มีการเลือกตั้งทีมงานสร้างความเป็นประชาธิปไตย

ตาราง 16 (ต่อ)

ขั้นตอน	การดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
การร่วมกัน ดำเนินการ (Act)	1. ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นลงในป้ายหรือกล่องรับฟังความคิดเห็นที่นักเรียนจัดทำขึ้น โดยชี้แนะว่าควรใช้คำที่สุภาพไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น โดยไม่จำเป็นต้องระบุชื่อผู้เสนอแนะก็ได้ 2. ในการประชุมระหว่างครูกับผู้เรียนสมาชิกทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนอย่างเต็มที่ 3. ทีมงานของชั้นเรียนร่วมกันร่างแนวปฏิบัติห้องเรียนที่มีความเป็นประชาธิปไตยและนำข้อปฏิบัติเหล่านั้นมาติดไว้ที่ส่วนใดส่วนหนึ่งของห้องเพื่อให้สมาชิกในชั้นเรียนปฏิบัติตาม	1) ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในชั้นเรียนได้อย่างเต็มที่ 2) ผู้เรียนเรียนมีการยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน 4) ผู้เรียนได้ฝึกการยอมรับมติของเสียงส่วนใหญ่ 5) ผู้เรียนมีตัวแทนที่ได้รับการเลือกตั้งให้เป็นตัวแทนในการดำเนินกิจกรรม
การร่วมกัน สังเกตและ ประเมินผล (Observe)	ทีมงานที่ได้รับมอบหมายร่วมสำรวจจำนวนความคิดเห็นของผู้เรียนในแต่ละสัปดาห์พร้อมสังเกตและบันทึกพฤติกรรมในการแสดงความคิดเห็นของผู้เรียน	ผู้เรียนได้ร่วมสังเกตประเมินผลการดำเนินงานร่วมกัน
การร่วมกัน สะท้อนผล การ ดำเนินงาน (Reflect)	ครูและนักเรียนร่วมกันประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินกิจกรรมว่าแนวทางการดำเนินงานมีความถูกต้องเพียงใดโดยนำข้อมูลที่ได้จากข้อเสนอแนะของนักเรียนมาทำการปรับปรุงในครั้งต่อไป	ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นหาแนวทางปรับปรุงแนวปฏิบัติให้ดียิ่งขึ้น

7. ผลการดำเนินงานกิจกรรม บรรยายภาคีที่ครูสอน

ตาราง 17 ขั้นตอนการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานกิจกรรม บรรยายภาคีที่ครูสอน

ขั้นตอน	การดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
การร่วมกันวางแผน (Plan)	ครูมอบหมายให้นักเรียนร่วมกันวางแผนดำเนินการส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศที่ดีภายในห้องเรียนรวมทั้งสร้างความตระหนักและให้ครูและนักเรียนรับทราบถึงการสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนว่ามีลักษณะอย่างไร	ผู้เรียนได้ร่วมกันวางแผนทางสร้างสรรค์บรรยากาศที่มีความเหมาะสมในการเรียนรู้
การร่วมกันดำเนินการ (Act)	ครูและนักเรียนดำเนินการตามแนวทางที่ร่วมกันกำหนดโดยเน้นถึงสภาพบรรยากาศ การสอนของครูและการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนอภิปรายและแสดงความคิดเห็นในเวลาเรียน	1) นักเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน 2) มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน 3) นักเรียนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ขึ้น 4) การจัดบรรยากาศการเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ 5) ครูและนักเรียนต่างรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
การร่วมกันสังเกตและประเมินผล (Observe)	ครูและนักเรียนร่วมกันสังเกตบันทึกสภาพบรรยากาศในขณะที่ครูสอนในรายวิชาที่ร่วมกันกำหนด	ผลการบันทึกสภาพบรรยากาศการเรียนรู้ในชั้นเรียน
การร่วมกันสะท้อนผลการดำเนินงาน (Reflect)	เกี่ยวกับผลการดำเนินกิจกรรมว่าแนวทางการดำเนินงานสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอนหาข้อปรับปรุงหากพบว่ามีเหตุการณ์ที่ทำให้บรรยากาศไม่เอื้อต่อการเรียนรู้เช่นมีนักเรียนบางคนหลับหยอกล้อเล่นกันไม่ทำงานตามที่ครูสั่งรวมทั้งการพูดด้วยวาจาที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น	ผลการประชุมและแนวทางการปรับปรุงข้อบกพร่องให้ดีขึ้น

8. ผลการดำเนินงานกิจกรรมร่วมสร้างสรรค์โครงการ

ตาราง 18 ขั้นตอนการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานกิจกรรมร่วมสร้างสรรค์โครงการ

ขั้นตอน	การดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
การร่วมกันวางแผน (Plan)	1. ครูได้มอบหมายให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มและร่วมกันวางแผนการทำโครงการ โดยร่วมกันกำหนดกรอบในการจัดทำโครงการร่วมกันเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดทำโครงการที่เป็นทิศทางเดียวกัน	1. ผู้เรียนได้ร่วมวางแผนกำหนดหัวข้อในการทำโครงการในรายวิชาที่กำหนด
การร่วมกันดำเนินการ(Act)	1. ผู้เรียนได้ร่วมกันดำเนินการทำโครงการตามลำดับขั้นตอนการจัดทำโครงการในคู่มือ	1. ผู้เรียนได้ทำโครงการตามขั้นตอน 2. ผู้เรียนมีการทำงานเป็นกลุ่มอย่างชัดเจน 3. มีการนำเสนอโครงการหรือผลงานที่รับผิดชอบหน้าชั้นเรียน 4. มีการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง
การร่วมกันสังเกตและประเมินผล (Observe)	1. ครูประเมินผลการทำโครงการโดยพิจารณาจากความร่วมมือการทำงานเป็นกลุ่มการปฏิบัติจริงและการนำเสนอผลงาน	ผลการสังเกตและแบบบันทึกการทำงาน
การร่วมกันสะท้อนผลการดำเนินงาน (Reflect)	1. ครูและผู้เรียนร่วมกันสังเกต ร่วมกันสรุปและให้ข้อเสนอแนะและหาแนวทางในการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นโดยเน้นการนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและแต่ละกลุ่มมีการอภิปรายซึ่งกันและกัน	เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำโครงการ

9. ผลการดำเนินงานกิจกรรมร่วมมือร่วมใจประเมิน

ตาราง 19 ขั้นตอนการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานกิจกรรมร่วมมือร่วมใจประเมิน

ขั้นตอน	การดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
การร่วมกันวางแผน (Plan)	ครูให้ผู้เรียนร่วมกันวางแผนสร้างแนวทางการประเมินพฤติกรรมในการเรียนในชั้นของเพื่อนร่วมชั้น ประเมินตนเอง และการร่วมประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู	ผู้เรียนได้ร่วมสร้างแนวทางการประเมินพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนและการสอน
การร่วมกันดำเนินการ(Act)	1. นักเรียนทำแบบประเมินตนเองแบบฟอร์มที่กำหนด 2. นักเรียนทำการประเมินเพื่อนร่วมชั้นตามแบบฟอร์มที่กำหนดโดยไม่ต้องมีการลงชื่อผู้ประเมิน 3. ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ในประเมินผลการดำเนินการจัดการเรียนการสอนของครูตามแบบฟอร์มที่กำหนดตามคู่มือ	1) ผู้เรียนมีการประเมินเพื่อนร่วมชั้นและประเมินตนเอง 2)ผู้เรียนมีการประเมินการประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง3)มีความสม่ำเสมอในการประเมิน 4)นักเรียนได้ตรวจสอบผลประโยชน์ของนักเรียนพร้อมรับฟังคำชี้แนะจากครู
การร่วมกันสังเกตและประเมินผล (Observe)	ครูและนักเรียนร่วมกันสังเกตร่วมกันสรุปผลการประเมินในภาพรวมของคนทั้งห้องโดยสรุปให้เป็นหัวข้อแยกเป็นประเด็นอย่างเห็นได้ชัด	มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
การร่วมกันสะท้อนผลการดำเนินงาน (Reflect)	ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปและอภิปรายผลการประเมินแลกเปลี่ยนความคิดเห็นโดยครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระหากพบปัญหาในการดำเนินกิจกรรมนี้เช่นการประเมินไม่ตรงตามความจริงกับแนวคิดของคนส่วนใหญ่มีอคติมากจนเกินไปหรือไม่กล้าประเมินครูควรนำมาปรับปรุงในกิจกรรมในรอบต่อไป	ข้อสรุปที่จะดำเนินการปรับปรุงในรอบต่อไป

10. ผลการดำเนินงานกิจกรรมเสวนาปัญหาการเรียน

ตาราง 20 ขั้นตอนการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานกิจกรรมเสวนาปัญหาการเรียน

ขั้นตอน	การดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
การร่วมกันวางแผน (Plan)	ครูมอบให้นักเรียนวางแผนหาแนวทางในการสนทนาปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในห้องเรียน โดยมีตัวแทนของห้องที่เป็นที่ยอมรับด้านวิชาการในชั้นหรือหัวหน้าชั้นเป็นผู้ดำเนินการจัดประชุมกำหนดประเด็นปัญหาวางแผนการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียนแต่ละคนในชั้น	ผู้เรียนได้ร่วมวางแผนการเรียนและการสอนเสริมพิเศษตามเวลาที่เหมาะสม
การร่วมกันดำเนินการ(Act)	นักเรียนทำการแบ่งกลุ่มตามประเด็นปัญหาทำการอภิปรายในหัวข้อที่นักเรียนยังไม่เข้าใจโดยหากหัวข้อใดที่ไม่สามารถทำความเข้าใจได้ให้ปรึกษาครูในแต่ละวิชาการเสวนาเกี่ยวกับปัญหาการเรียนอาจดำเนินการในช่วงเวลาเรียนหรือวันหยุดได้	1) ผู้เรียนมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียน 2) มีการสอนเสริมพิเศษระหว่างผู้เรียนด้วยกัน 3) ผู้เรียนมีความเข้าใจในความแตกต่างของเพื่อนร่วมชั้น 4) ผู้เรียนมีทักษะ ความชำนาญในเนื้อหาการเรียนมากขึ้น 5) ผู้เรียนมีการช่วยเหลือด้านการเรียนซึ่งกันและกัน
การร่วมกันสังเกตและประเมินผล (Observe)	ครูร่วมสังเกตการจับกลุ่มสนทนาปัญหาด้านการเรียนอย่างใกล้ชิดพฤติกรรมของนักเรียนที่ให้ความรู้และนักเรียนที่ร่วมรับฟังบันทึกผลการดำเนินการจัดกิจกรรมอย่างละเอียด	ผลการบันทึกพฤติกรรมการเรียนการสอนพิเศษ
การร่วมกันสะท้อนผลการดำเนินงาน (Reflect)	1.ในคาบโฮมรูมหรือคาบกิจกรรมครูได้ประชุมนักเรียนในชั้นเพื่ออภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผลการดำเนินงานรับฟังข้อเสนอแนะจากทางครูประจำวิชา 2. ตัวแทนนักเรียนผู้ให้ความรู้และนักเรียนทั้งห้องหากมีปัญหาที่เกิดขึ้นนักเรียนบางคนมักมีปัญหาการเรียนในเกือบทุกวิชาบางคนมักส่งงานช้าบางคนไม่ถนัดวิชาคำนวณ	ผลจากการประชุมและข้อเสนอแนะในครั้งต่อไป

ผลการดำเนินการจัดกิจกรรมตามคู่มือคู่มือการใช้การบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านการมีส่วนร่วมพัฒนาวินัยในชั้นเรียนได้ผลดังนี้

11. ผลการดำเนินงานกิจกรรมสิทธิของเรา

ตาราง 21 ขั้นตอนการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานกิจกรรมสิทธิของเรา

ขั้นตอน	การดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
การร่วมกันวางแผน (Plan)	ครูได้มอบหมายให้ตัวแทนของชั้นเรียนจัดประชุม วางแผน ร่างกฎกติกาข้อตกลงร่วมกันในชั้นเรียน	ผู้เรียนได้ร่วมกันประชุมร่างกฎกติกาในชั้นเรียน
การร่วมกันดำเนินการ(Act)	- ตัวแทนของห้องจัดประชุมระดมความคิดร่างกติกาในการอยู่ร่วมกันในห้องเรียน - นำเสนอร่างกติกาที่ได้ให้กับสมาชิกทุกคนในชั้นเรียนรับทราบพร้อมกับอภิปรายร่วมกันกติกาที่ร่วมกันร่างขึ้นแล้วนำมาประชาสัมพันธ์ไว้ส่วนใดส่วนหนึ่งภายในชั้นเรียนเพื่อสร้างความตระหนักรู้ตลอดเวลา - ดำเนินการให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิของผู้เรียน - ดำเนินการเลือกตั้งกรรมการของชั้นเรียน	1)ผู้เรียนมีข้อตกลงและแนวทางปฏิบัติตนในชั้นเรียนอย่างชัดเจน 2)ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับสิทธิของตนเองและแสดงออกได้อย่างเต็มที่ 3) มีการเลือกตั้งผู้นำและคณะกรรมการของห้องเรียนเอง 4)มีการบริหารจัดการเงินของห้องเรียนเอง 5)ผู้เรียนรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้ดี 6) ผู้เรียนทำงานเป็นหมู่คณะอย่างมีประสิทธิภาพ
การร่วมกันสังเกตและประเมินผล (Observe)	ครูร่วมสังเกตการปฏิบัติตามกติกาและกิจกรรมของผู้เรียนที่ร่วมกันดำเนินการ	ผลการบันทึกพฤติกรรมผู้เรียน

ตาราง 21 (ต่อ)

ขั้นตอน	การดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
การร่วมกันสะท้อน ผลการดำเนินงาน (Reflect)	ครูได้ประชุมตัวแทนนักเรียนในชั้น เพื่ออภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผล การดำเนินงานสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับ เพื่อนนักเรียนบางคนไม่ทำตามกติกา ของชั้นเช่นการนำขนมขึ้นมารับประทาน ในชั้นการถูกเนื้อต้องตัวเพศตรงข้ามการ ไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยกิจกรรม ของทางโรงเรียนเป็นต้นควรนำมาเป็น ข้อที่จะทำการปรับปรุงในรอบต่อไป	ผลการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแนวทางการพัฒนา พฤติกรรมให้ดีขึ้น

12. ผลการดำเนินงานกิจกรรม ร่วมพัฒนาโรงเรียน

ตาราง 22 ขั้นตอนการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานกิจกรรมร่วมพัฒนาโรงเรียน

ขั้นตอน	การดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
การร่วมกัน วางแผน (Plan)	ครูมอบหมายให้ผู้เรียนวางแผนพัฒนาพื้นที่ ส่วนใดส่วนหนึ่งของโรงเรียนรวมทั้งปลูก ต้นไม้โดยให้ผู้เรียนได้แบ่งหน้าที่เขต ความรับผิดชอบและนำอุปกรณ์และต้นไม้มา จากบ้าน	ผู้เรียนได้ร่วมกันวางแผนการ ปลูกต้นไม้และพัฒนาโรงเรียน ให้ร่มรื่น
การร่วมกัน ดำเนินการ(Act)	1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับต้นไม้ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งการทำความสะอาดและ ลดภาวะโลกร้อน 2. แต่ละห้องเลือกปลูกต้นไม้ตามความชอบ และความเหมาะสมอย่างน้อย 5 ต้นในพื้นที่ ของห้องเรียนตนเองที่ได้รับผิดชอบ	1. ผู้เรียนทุกคนในชั้นมีส่วนร่วม สร้างสิ่งแวดล้อมและพัฒนา 2. ผู้เรียนสามารถทำงาน ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข 3. ผู้เรียนสามารถทำงานที่ เสียสละต่อส่วนรวมได้ด้วย ความเต็มใจ

ตาราง 22 (ต่อ)

ขั้นตอน	การดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
	3. นักเรียนทุกคนจะต้องช่วยกันดูแลต้นไม้ของห้องตัวให้เป็นอย่างดีตามหน้าที่ของตนเอง	4. ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานเป็นหมู่คณะและมีมิตรภาพที่ดี 5. ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือระหว่างกัน 6. ผู้เรียนสามารถบริหารจัดการงานที่ได้รับมอบหมายให้มีประสิทธิภาพ ประหยัดและปลอดภัย
การร่วมกันสังเกตและประเมินผล (Observe)	1. สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนทุกคนโดยจะทำการประเมินทุก 1 เดือนเพื่อนำผลมาปรับปรุงรูปแบบของการดำเนินกิจกรรม 2. สังเกตตั้งแต่เริ่มปลูกตลอดจนการดูแลต้นไม้และการนำเสนอการเจริญเติบโตของต้นไม้เพื่อพิจารณากระบวนการทำงานกลุ่ม	1. ผลความพึงพอใจในการร่วมพัฒนาโรงเรียน 2. ผลการปฏิบัติงาน ซึ่งพบว่าผู้เรียนร่วมปลูกต้นไม้และร่วมดูแลด้วยความเต็มใจ
การร่วมกันสะท้อนผลการดำเนินงาน (Reflect)	1. ทุกสัปดาห์จะมีการนำเสนอการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ของแต่ละกลุ่มรับผิดชอบ 2. นำข้อมูลจากการนำเสนอมาแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นและนำมาปรับปรุงจุดบกพร่องของห้องเรียนตนเองและพัฒนาโดยหมั่นดูแลรักษาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรับฟังปัญหาแล้วนำปัญหาที่เกิดจากการจัดกิจกรรมเช่นเพื่อนบางคนไม่ยอมดูแลต้นไม้บางคนไม่ยอมช่วยพัฒนาโรงเรียนเป็นต้นควรนำมาเป็นข้อที่จะทำการปรับปรุงในรอบต่อไป	ผลการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นข้อเสนอแนะที่ควรปรับปรุงให้ดีขึ้น

13. ผลการดำเนินงานกิจกรรมการมีส่วนร่วมในคณะสี

ตาราง 23 ขั้นตอนการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานกิจกรรมการมีส่วนร่วมในคณะสี

ขั้นตอน	การดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
การร่วมกันวางแผน (Plan)	ครูและคณะกรรมการนักเรียนร่วมกันระบุแนวทางการดำเนินกิจกรรมคณะสีร่วมกันเพื่อวางแผนการดำเนินงานร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน	ผู้เรียนได้ร่วมกันวางแผนการทำงานของคณะสี
การร่วมกันดำเนินการ (Act)	1. เมื่อกำหนดแนวทางที่จะใช้ร่วมกันแล้ว ให้แต่ละคนศึกษาค้นคว้ากิจกรรมจากโรงเรียนต่าง ๆ ที่ได้ไปศึกษาดูงาน จากทางอินเทอร์เน็ต และนำความรู้ที่มีอยู่เดิม ร่วมกันกำหนดประเด็นต่าง ๆ ขึ้น 2. นำกิจกรรมที่ได้สร้างขึ้นไปกำหนดให้กับนักเรียนโดยดำเนินการดังนี้ 2.1 แบ่งนักเรียนออกเป็นสีๆ ละ เท่า ๆ กัน และให้แต่ละคณะสีเลือกประธาน 2.2 นักเรียนร่วมกันทำงานตามคณะสีของตนเองในเขตพื้นที่รับผิดชอบของแต่ละคณะสีมีประธานคณะสีเป็นผู้รับผิดชอบดูแล โดยมีครูเวรประจำวันดูแลการทำงานของคณะกรรมการคณะสีภายในบริเวณโรงเรียนจนสะอาดเรียบร้อย 2.3 แต่ละสัปดาห์จะมีการคัดเลือกบริเวณที่ดูแลดีที่สุด เพื่อประกาศชมเชย	1. นักเรียนทุกคนในชั้นให้ความร่วมมือกับกิจกรรมที่ทางโรงเรียนกำหนด 2. เกิดความสามัคคีภายในหมู่คณะ 3. ผู้เรียนเกิดความรักในสถานศึกษา 4. ผู้เรียนมีคุณธรรมและจริยธรรม 5. นักเรียนมีระเบียบวินัยตรงต่อเวลา 6. ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข 7. ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ
การร่วมกันสังเกตและประเมินผล (Observe)	ทำการสังเกต สัมภาษณ์เป็นระยะคือจะทำการประเมินทุก 2 สัปดาห์และจะทำการประเมินเมื่อแล้วเสร็จโครงการอีกครั้งหนึ่ง	บันทึกการทำงานของสมาชิกในคณะสี
การร่วมกันสะท้อนผลการดำเนินงาน (Reflect)	คณะกรรมการคณะสีและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงความร่วมมือของสมาชิกให้ดีขึ้น	มีการอภิปราย หากจุดบกพร่องเพื่อจะทำการพัฒนาในรอบต่อไป

13. ผลการดำเนินงานกิจกรรมเยี่ยมบ้าน

ตาราง 24 ขั้นตอนการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานกิจกรรมเยี่ยมบ้าน

ขั้นตอน	การดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
การร่วมกันวางแผน (Plan)	ครูและนักเรียนร่วมกันวางแผนการเยี่ยมบ้านของนักเรียนให้นักเรียนติดต่อกับผู้ปกครองนักเรียนทราบการดำเนินงานจัดทำปฏิทินการเยี่ยมบ้านให้ชัดเจนรวมทั้งศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับระยะทางลักษณะของบ้านนักเรียนสมาชิกในครอบครัว	ครูและผู้เรียนร่วมวางแผนวัน เวลา ในการเยี่ยมบ้าน
การร่วมกัน ดำเนินการ(Act)	1. ครูร่วมกับนักเรียนวิเคราะห์ว่าใครคือคนที่ต้องการพบเช่นพ่อแม่หรือผู้ปกครองคนอื่น 2. เตรียมความพร้อมทั้งด้านบุคลากร อุปกรณ์และประเด็นในการสนทนา 3. นัดหมายล่วงหน้าเพื่อให้พร้อมทั้งสองฝ่ายหรือในกรณีที่ต้องการข้อมูลจำเป็นเร่งด่วนจะไม่นัดหมายก็ได้ 4. ไปตามนัดกรณีที่ไปไม่ได้ต้องแจ้งล่วงหน้าเพราะผู้ปกครองนักเรียนบางคนอาจต้องหยุดงานเพื่อรอพบครูไม่ควรเลื่อนนัดถ้าไม่จำเป็น 5. หากไปตามนัดแล้วไม่พบใครให้ถามเพื่อนบ้านใกล้เคียง เพื่อทราบข้อมูลที่จะมาในครั้งต่อไป 6. ครูรับทราบปัญหาของนักเรียนที่เข้าเยี่ยมบ้านปัญหาที่พบเช่น นักเรียนติดเกม	1) มีการติดตามเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง 2) มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน 3)การให้ข้อมูลเป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือแก้ไขหรือส่งเสริม 4)ผู้ปกครองให้ข้อมูลที่ชัดเจนตรงตามสภาพความเป็นจริง 5)ผู้ปกครองได้มีโอกาสเสนอแนะวิธีการแก้ไขปัญหา ร่วมกับทางโรงเรียน 6)มีการทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองนักเรียนที่เยี่ยมบ้าน

ตาราง 24 (ต่อ)

ขั้นตอน	การดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
	ผู้ปกครองบอกไม่ฟังไม่สนใจอ่านหนังสือคุยโทรศัพท์นานเกินไปบางครั้งก้าวร้าวเป็นต้นแล้วนำข้อมูลที่ได้จากการพบผู้ปกครองนักเรียนมาร่วมกันกับคณะครูและเพื่อนนักเรียนมาวิเคราะห์เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไข เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนให้ดีขึ้น	
การร่วมกันสังเกตและประเมินผล (Observe)	1.การสังเกตสภาพที่อยู่อาศัยและพฤติกรรมของนักเรียน และบุคคลในบ้านนักเรียน 2.การพูดคุยสนทนากับพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียน	ได้พบสภาพทางครอบครัวของผู้เรียนที่แท้จริง
การร่วมกันสะท้อนผลการดำเนินงาน (Reflect)	นำข้อมูลที่ได้มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับคณะครูในโรงเรียนตัวแทนนักเรียนและประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อร่วมกันหาทางปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียนครูคอยประสานงานกับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง	นำผลที่เยี่ยมบ้านมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพฤติกรรมของผู้เรียนให้ดีขึ้น

14. ผลการดำเนินงานกิจกรรมร่วมสร้างคนดี

ตาราง 25 ขั้นตอนการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานกิจกรรมร่วมสร้างคนดี

ขั้นตอน	การดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
การร่วมกันวางแผน (Plan)	1.ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดคุณสมบัติหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกผู้ที่สมควรได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ 2. ศึกษาแนวทางที่เคยปฏิบัติมาศึกษาจากสื่อวารสาร หนังสือพิมพ์ และสื่อ	ครูและผู้เรียนร่วมวางแผนกิจกรรมร่วมทำความดี

ตาราง 25 (ต่อ)

ขั้นตอน	การดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน
การร่วมกัน ดำเนินการ(Act)	นักเรียนที่ทำหน้าที่พิธีกรหน้าเสาธงหรือหน้า ชั้นเรียนประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับผู้ที่ทำ คุณประโยชน์ในด้านต่างๆ ให้นักเรียนได้รับ ทราบในทุกๆ 2 สัปดาห์	1)มีการมอบรางวัลให้กับนักเรียน ที่ทำความดีหน้าชั้นเรียนหรือหน้า เสาธง 2)มีการยกย่องนักเรียนที่เสียสละ ต่อส่วนรวม 3)นักเรียนทำกิจกรรมที่โรงเรียน กำหนดด้วยความเต็มใจ 4)มีนักเรียนช่วยเหลือกิจกรรม ของโรงเรียนและชุมชน
การร่วมกัน สะท้อนผลการ ดำเนินงาน (Reflect)	1. ครูและนักเรียนร่วมสังเกตการแสดงออก ทางพฤติกรรมของผู้เรียนที่มีพฤติกรรมเด่น โดยเฉพาะด้านการเสียสละต่อส่วนรวมและ ด้านความเป็นผู้นำทำการบันทึกเป็นระยะ 2.ครูร่วมกับนักเรียนประชุมคัดเลือกตัวแทน นักเรียนที่สมาชิกส่วนใหญ่ให้การยอมรับว่า เป็นคนดีครูทำการประชาสัมพันธ์โดยใช้ป้าย นิเทศและการจัดนิทรรศการในวาระต่างๆ และมอบรางวัลหรือกล่าวคำชื่นชมในที่ สาธารณะพร้อมกับรับฟังข้อเสนอแนะจาก ทางผู้เรียนว่านักเรียนคนที่รับรางวัลมี ข้อบกพร่องอะไรบ้างเช่นเป็นคนที่เสียสละต่อ ส่วนรวมแต่ไม่ค่อยเข้าเรียนหรือมีความเป็น ผู้นำแต่บางครั้งพูดด้วยถ้อยคำรุนแรงกับเพศ ตรงข้ามเป็นต้นเพื่อจะเป็นข้อมูลในการ ปรับปรุงเกณฑ์ให้สมบูรณ์ขึ้น	มีผู้เรียนที่ประพฤติเป็นแบบอย่าง ที่ดีตรงตามคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของโรงเรียน ได้ประชาสัมพันธ์ผู้ที่ทำความดี หรือมีความเป็นผู้นำในที่ สาธารณะให้ทราบโดยทั่วกัน

4. ผลการประเมินกิจกรรมที่ดำเนินการตามตัวชี้วัดความสำเร็จหลังจากดำเนินกิจกรรม
โดยทำการประเมินจากครูผู้เข้าร่วมวิจัย จำนวน 18 คน และนักเรียนของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

ผลการประเมินการดำเนินการตามตัวชี้วัดความสำเร็จในการบริหารจัดการชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้เรียนด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนกิจกรรมการให้ความรู้เรื่อง การบริหารจัดการชั้นเรียนสรุปดังตาราง 26

ตาราง 26 ผลการประเมินตามตัวชี้วัดการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วม ของผู้เรียนด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนกิจกรรมการให้ความรู้เรื่องการบริหารจัดการ ชั้นเรียน

ข้อ	ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการประเมิน
1	นักเรียนมีความเข้าใจในแนวทางการจัดการชั้นเรียนที่มีคุณภาพ	4.80	0.52	มากที่สุด
2	นักเรียนเข้าใจในหลักการบริหารจัดการชั้นเรียน	4.60	0.40	มากที่สุด
3	นักเรียนมีความเข้าใจในหลักการมีส่วนร่วม	4.60	0.32	มากที่สุด
4	นักเรียนมีความเข้าใจในสภาพปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้เรียนในปัจจุบัน	4.45	0.50	มาก
	เฉลี่ย	4.61	0.43	มากที่สุด

จากตาราง 26 พบว่า ตัวชี้วัดการดำเนินการจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้เรียนด้านคุณภาพการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนกิจกรรมการให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด

พหุ ประถมศึกษา

ผลการประเมินการดำเนินการตามตัวชี้วัดความสำเร็จในการบริหารจัดการชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้เรียนด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนกิจกรรมร่วมสร้างห้องเรียนน่าอยู่สรุปดังตาราง 27

ตาราง 27 การประเมินตามตัวชี้วัดการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้เรียนด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนกิจกรรมร่วมสร้างห้องเรียนน่าอยู่

ข้อ	ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการประเมิน
1	นักเรียนได้แบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบส่วนต่างๆ ของห้องเรียนและดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ	4.60	0.52	มากที่สุด
2	นักเรียนมีการตกแต่งพื้นที่ต่าง ๆ ของห้องเรียนอย่างเหมาะสม	4.44	0.40	มาก
3	นักเรียนได้มีการดำเนินการจัดป้ายนิเทศในชั้นเรียนเป็นปัจจุบัน	4.40	0.32	มาก
4	นักเรียนมีการแบ่งเวรทำความสะอาดในชั้นเรียนเอง	4.32	0.50	มาก
5	นักเรียนมีการรายงานผลการทำความสะอาดห้องเรียนให้ครูทราบอย่างต่อเนื่อง	3.65	0.50	มาก
	เฉลี่ย	4.28	0.44	มาก

จากตาราง 27 พบว่า ตัวชี้วัดการดำเนินการจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้เรียนด้านคุณภาพการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน กิจกรรมห้องเรียนน่าอยู่โดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก จำแนกตามรายข้อเรียงจากมากไปหาน้อย พบว่า นักเรียนมีการดำเนินการแบ่งหน้าที่ในการทำความสะอาด ระดับมาก นักเรียนมีการตกแต่งพื้นที่ต่าง ๆ ของห้องเรียนอย่างเหมาะสม อยู่ระดับมากนักเรียนได้มีการดำเนินการจัดป้ายนิเทศในชั้นเรียนเป็นปัจจุบัน ระดับมาก นักเรียนได้แบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบส่วนต่าง ๆ ของห้องเรียน และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือนักเรียนมีการรายงานผลการทำความสะอาดห้องเรียนให้ครูทราบอย่างต่อเนื่อง

ผลการประเมินการดำเนินการตามตัวชี้วัดความสำเร็จในการบริหารจัดการชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้เรียนด้านบรรยากาศในชั้นเรียนกิจกรรมพื้นที่ของนักเรียนสรุปผล ดังตาราง 28

ตาราง 28 การประเมินตามตัวชี้วัดการดำเนินการจัดการจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของ นักเรียนด้านบรรยากาศในชั้นเรียนกิจกรรมพื้นที่ของนักเรียน

ข้อ	ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการประเมิน
1	ผู้เรียนได้มีการแบ่งพื้นที่ของห้องเรียนให้เป็นสัดส่วนอย่างชัดเจน	4.33	0.22	มาก
2	ผู้เรียนมีป้ายนิเทศที่เป็นของนักเรียนเอง	4.15	0.44	มาก
3	ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นลงในป้ายนิเทศอย่างสร้างสรรค์	4.20	0.60	มาก
4	ผู้เรียนมีพื้นที่แสดงภาระงานที่รับผิดชอบในแต่ละวันอย่างชัดเจน	3.88	0.30	มาก
5	ผู้เรียนมีการแสดงผลงานที่ได้จากการเรียนลงในพื้นที่ที่กำหนด	4.15	0.57	มาก
	เฉลี่ย	4.14	0.42	มาก

จากตาราง 28 พบว่า ตัวชี้วัดการดำเนินการจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้เรียนด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนกิจกรรมพื้นที่ของผู้เรียนโดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อพบว่า ผู้เรียนมีพื้นที่แสดงภาระงานที่รับผิดชอบในแต่ละวันอย่างชัดเจน มีผลการประเมินเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา นักเรียนมีการแสดงผลงานที่ได้จากการเรียนลงในพื้นที่ที่กำหนด นักเรียนมีป้ายนิเทศที่เป็นของนักเรียนเอง ผู้เรียนได้มีการแบ่งพื้นที่ของห้องเรียนให้เป็นสัดส่วนอย่างชัดเจน นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นลงในป้ายนิเทศอย่างสร้างสรรค์ตามลำดับ

ผลการประเมินการดำเนินการตามตัวชี้วัดความสำเร็จในการบริหารจัดการชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้เรียนด้านบรรยากาศในชั้นเรียนกิจกรรมบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตยในชั้นเรียนสรุปดังตาราง 29

ตาราง 29 การประเมินตามตัวชี้วัดการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของนักเรียน ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนกิจกรรมบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตยในชั้นเรียน

ข้อ	ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการประเมิน
1	นักเรียนมีการแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียนได้อย่างเต็มที่	4.33	0.55	มาก
2	นักเรียนเป็นผู้ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	4.25	0.48	มาก
3	ครูสอนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น	4.03	0.65	มาก
4	นักเรียนยอมรับมติของเสียงส่วนใหญ่	4.24	0.60	มาก
5	นักเรียนมีตัวแทนที่ได้รับการเลือกตั้งให้เป็นตัวแทนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างชัดเจน	4.48	0.40	มาก
6	นักเรียนและครูร่วมกันสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้น่าอยู่	4.24	0.46	มาก
	เฉลี่ย	4.26	0.32	มาก

จากตาราง 29 พบว่า ตัวชี้วัดการดำเนินการจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของนักเรียนด้านบรรยากาศในชั้นเรียนกิจกรรมบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตยโดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อพบว่า นักเรียนมีตัวแทนที่ได้รับการเลือกตั้งให้เป็นตัวแทนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างชัดเจน มีผลการประเมินเฉลี่ยสูงสุด รองลงมานักเรียนมีการแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียนได้อย่างเต็มที่ และครูสอนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ที่มีผลการประเมินต่ำที่สุด

ผลการประเมินการดำเนินการตามตัวชี้วัดความสำเร็จในการบริหารจัดการชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้เรียนด้านการจัดการเรียนรู้กิจกรรมบรรยากาศที่ดีที่ครูสอนสรุปผล ดังตาราง 30

ตาราง 30 การประเมินตามตัวชี้วัดการดำเนินการจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของนักเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้กิจกรรมบรรยากาศที่ดีที่ครูสอน

ข้อ	ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการประเมิน
1	นักเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	4.48	0.50	มาก
2	มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน	4.40	0.58	มาก
3	นักเรียนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมการเรียนรู้	4.22	0.54	มาก
4	การจัดบรรยากาศการเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	4.36	0.42	มาก
5	ครูและนักเรียนต่างรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	4.33	0.36	มาก
	เฉลี่ย	4.34	0.41	มาก

จากตาราง 30 พบว่า ตัวชี้วัดการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของนักเรียนด้านการจัดการเรียนรู้กิจกรรมบรรยากาศที่ดีที่ครูสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อ พบว่า นักเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน รองลงมา ความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ มีผลการประเมินต่ำที่สุด

พูน ปณ จิต ชเว

ผลการประเมินการดำเนินการตามตัวชี้วัดความสำเร็จในการบริหารจัดการชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้เรียนด้านการจัดการเรียนรู้กิจกรรมร่วมสร้างสรรค์โครงงานสรุปผล ดังตาราง 31

ตาราง 31 การประเมินตามตัวชี้วัดการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของ นักเรียนด้านการจัดการเรียนรู้กิจกรรมร่วมสร้างสรรค์โครงงาน

ข้อ	ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการประเมิน
1	มีการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน	4.22	0.40	มาก
2	นักเรียนได้เรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่ม	4.48	0.36	มาก
3	มีการนำเสนอโครงงานหรือผลงานที่รับผิดชอบหน้าชั้นเรียน	4.18	0.72	มาก
4	มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม	4.25	0.37	มาก
5	มีการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง	4.15	0.52	มาก
6	มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.30	0.40	มาก
	เฉลี่ย	4.24	0.46	มาก

จากตาราง 31 พบว่า ตัวชี้วัดการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของ นักเรียนด้านการจัดการเรียนรู้กิจกรรมร่วมสร้างสรรค์โครงงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อ พบว่า นักเรียนได้เรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มมีผลการประเมินเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่มและมีการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง มีผลการประเมินต่ำที่สุด

พูน อนุ จิต ชีเว

ผลการประเมินการดำเนินการตามตัวชี้วัดความสำเร็จในการบริหารจัดการชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้เรียนด้านการจัดการเรียนรู้กิจกรรมร่วมมือร่วมใจประเมินสรุปผล ดังตาราง 32

ตาราง 32 การประเมินตามตัวชี้วัดการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของนักเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้กิจกรรมร่วมมือร่วมใจประเมิน

ข้อ	ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการประเมิน
1	ผู้เรียนมีการประเมินเพื่อนร่วมชั้นและประเมินตนเอง	4.38	0.50	มาก
2	ผู้เรียนมีการประเมินการประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง	4.35	0.45	มาก
3	ความสม่ำเสมอในการประเมิน	4.21	0.43	มาก
4	นักเรียนได้ตรวจสอบผลประโยชน์ของนักเรียนพร้อมรับฟังคำชี้แนะจากครู	4.20	0.61	มาก
5	มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง	4.23	0.61	มาก
	เฉลี่ย	4.24	0.32	มาก

จากตาราง 32 พบว่า ตัวชี้วัดการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของนักเรียนด้านการจัดการเรียนรู้กิจกรรมร่วมมือร่วมใจประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อ พบว่า ผู้เรียนมีการประเมินเพื่อนร่วมชั้นและประเมินตนเองมีผลการประเมินเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ผู้เรียนมีการประเมินการประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครูและนักเรียนได้ตรวจสอบผลประโยชน์ของนักเรียนพร้อมรับฟังคำชี้แนะจากครูมีผลการประเมินต่ำที่สุด

พูน ปณ จิต ชเว

ผลการประเมินการดำเนินการตามตัวชี้วัดความสำเร็จในการบริหารจัดการชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้เรียนด้านการจัดการเรียนรู้กิจกรรมเสวนาปัญหาการเรียนสรุปผล ดังตาราง 33

ตาราง 33 ผลการประเมินตามตัวชี้วัดการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของนักเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้กิจกรรมเสวนาปัญหาการเรียน

ข้อ	ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการประเมิน
1	นักเรียนมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียน	4.38	0.50	มาก
2	มีการสอนเสริมพิเศษระหว่างนักเรียนด้วยกัน	4.47	0.48	มาก
3	นักเรียนมีความเข้าใจในความแตกต่างของเพื่อนร่วมชั้น	4.26	0.42	มาก
4	ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานเป็นหมู่คณะและมีมิตรภาพที่ดีต่อกัน	4.28	0.65	มาก
5	ผู้เรียนได้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	4.48	0.50	มาก
6	มีการใช้เวลาว่างที่เกิดประโยชน์	4.25	0.21	มาก
	เฉลี่ย	4.34	0.43	มาก

จากตาราง 33 พบว่า ตัวชี้วัดการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของนักเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้กิจกรรมเสวนาปัญหาการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากจำแนกตามรายข้อ พบว่า ผู้เรียนได้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีผลการประเมินเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ มีการสอนเสริมพิเศษระหว่างนักเรียนและนักเรียนมีความเข้าใจในความแตกต่างของเพื่อนร่วมชั้น มีผลการประเมินต่ำสุด

ผลการประเมินการดำเนินการตามตัวชี้วัดความสำเร็จในการบริหารจัดการชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้เรียนด้านวินัยในชั้นเรียนกิจกรรมสัทธิของเราสรุปผลดังตาราง 34

ตาราง 34 การประเมินตามตัวชี้วัดการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของนักเรียน ด้านการพัฒนาวินัยและพฤติกรรมของนักเรียนกิจกรรมสัทธิของเรา

ข้อ	ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการประเมิน
1	มีข้อตกลงและแนวทางปฏิบัติตนในชั้นเรียนอย่างชัดเจน	4.68	0.43	มากที่สุด
2	มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนอธิบายเหตุผลเมื่อมีการกระทำผิด	4.16	0.52	มาก
3	นักเรียนทุกคนมีสิทธิในการแสดงออกได้อย่างเต็มที่	4.22	0.62	มาก
4	นักเรียนจัดการเลือกตั้งผู้นำและคณะกรรมการของห้องเรียนเอง	4.48	0.64	มาก
5	มีการบริหารจัดการเงินของห้องเรียนเอง	4.27	0.51	มาก
6	นักเรียนรับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้ดี	4.31	0.56	มาก
7	นักเรียนทำงานเป็นหมู่คณะอย่างมีประสิทธิภาพ	4.20	0.58	มาก
	เฉลี่ย	4.30	0.55	มาก

จากตาราง 34 พบว่า ตัวชี้วัดการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของนักเรียนด้านวินัยและพฤติกรรมของผู้เรียนกิจกรรมสัทธิของเราโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อพบว่า หัวข้อมีข้อตกลงและแนวทางปฏิบัติตนในชั้นเรียนอย่างชัดเจน มีผลการประเมินเฉลี่ยสูงสุด รองลงมานักเรียนจัดการเลือกตั้งผู้นำและคณะกรรมการของห้องเรียนเองและมีการเปิดโอกาสให้นักเรียนอธิบายเหตุผลเมื่อมีการกระทำผิด มีผลการประเมินต่ำที่สุด

ผลการประเมินการดำเนินการตามตัวชี้วัดความสำเร็จในการบริหารจัดการชั้นเรียน
เพื่อ พัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้เรียนด้านวินัยในชั้นเรียนกิจกรรมร่วมพัฒนาโรงเรียนสรุปผล
ดังตาราง 35

ตาราง 35 การประเมินตามตัวชี้วัดการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของ
นักเรียนด้านวินัยและพฤติกรรมของนักเรียนกิจกรรมร่วมพัฒนาโรงเรียน

ข้อ	ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการประเมิน
1	นักเรียนทุกคนในชั้นมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียน	4.68	0.52	มากที่สุด
2	นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	4.36	0.45	มาก
3	นักเรียนสามารถทำงานที่เสียสละต่อส่วนรวมได้ด้วยความเต็มใจ	4.34	0.50	มาก
4	นักเรียนมีทักษะในการทำงานเป็นหมู่คณะและมีมิตรภาพที่ดีต่อกัน	4.49	0.62	มาก
5	ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือระหว่างกัน	4.28	0.48	มาก
6	ผู้เรียนสามารถบริหารจัดการงานที่ได้รับมอบหมายให้มีประสิทธิภาพ ประหยัดและปลอดภัย	4.42	0.50	มาก
	เฉลี่ย	4.48	0.56	มาก

จากตาราง 35 พบว่า ตัวชี้วัดการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนา
การมีส่วนร่วมของนักเรียนด้านวินัยและพฤติกรรมของผู้เรียนกิจกรรมร่วมพัฒนาโรงเรียน
โดยรวมอยู่ในระดับมาก จำแนกตามรายข้อพบว่า นักเรียนทุกคนในชั้นมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียน
มีผลการประเมินเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ นักเรียนมีทักษะในการทำงานเป็นหมู่คณะและมีมิตรภาพ
ที่ดีต่อกัน และผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือระหว่างกัน มีผลการประเมินต่ำสุด

ผลการประเมินการดำเนินการตามตัวชี้วัดความสำเร็จในการจัดการชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้เรียนด้านวินัยในชั้นเรียนกิจกรรมการมีส่วนร่วมในคณะสี่สรุปผล ดังตาราง 36

ตาราง 36 การประเมินตามตัวชี้วัดการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของ นักเรียน ด้านวินัยและพฤติกรรมของนักเรียนกิจกรรมการมีส่วนร่วมในคณะสี่

ข้อ	ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการประเมิน
1	นักเรียนทุกคนในชั้นให้ความร่วมมือกับกิจกรรมที่ทางโรงเรียนกำหนด	4.68	0.34	มากที่สุด
2	เกิดความสามัคคีภายในหมู่คณะ	4.40	0.33	มาก
3	ผู้เรียนเกิดความรักในสถานศึกษา	4.48	0.50	มาก
4	ผู้เรียนมีคุณธรรมและจริยธรรม	4.43	0.50	มาก
5	นักเรียนมีระเบียบวินัยตรงต่อเวลา	4.52	0.48	มากที่สุด
6	สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	4.32	0.46	มาก
	เฉลี่ย	4.46	0.38	มาก

จากตาราง 36 พบว่า ตัวชี้วัดการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของนักเรียนด้านวินัยและพฤติกรรมของนักเรียนกิจกรรมการมีส่วนร่วมในคณะสี่โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อพบว่า นักเรียนทุกคนในชั้นให้ความร่วมมือกับกิจกรรมที่ทางโรงเรียนกำหนด มีการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด และรองลงมานักเรียนมีระเบียบวินัยตรงต่อเวลา และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีผลการประเมินต่ำที่สุด

พูน ปณ จิต ชเว

ผลการประเมินการดำเนินการตามตัวชี้วัดความสำเร็จในการบริหารจัดการชั้นเรียน เพื่อ พัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้เรียนด้านวินัยในชั้นเรียนกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียนสรุปผล ดังตาราง 37

ตาราง 37 การประเมินตามตัวชี้วัดการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของ นักเรียน ด้านวินัยและพฤติกรรมของนักเรียนกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน

ข้อ	ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการประเมิน
1	มีการติดตามเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง	4.10	0.50	มาก
2	มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน	4.48	0.48	มาก
3	การให้ข้อมูลเป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือ แก้ไขหรือส่งเสริม	4.12	0.78	มาก
4	ผู้ปกครองให้ข้อมูลที่ชัดเจนตรงตามสภาพ	4.42	0.76	มาก
5	ผู้ปกครองได้มีโอกาสเสนอแนะวิธีการแก้ไข ปัญหาพร้อมกับทางโรงเรียน	4.46	0.67	มาก
6	มีการทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับ ผู้ปกครองนักเรียนที่เยี่ยมบ้าน	4.35	0.50	มาก
	เฉลี่ย	4.36	0.44	มาก

จากตาราง 37 พบว่า ตัวชี้วัดการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของ นักเรียนด้านวินัยและพฤติกรรมของนักเรียนกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อพบว่า มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน รองลงมาผู้ปกครองได้ มีโอกาสเสนอแนะวิธีการแก้ไขปัญหาร่วมกับทางโรงเรียน และมีการติดตามเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง มีผลการประเมินต่ำที่สุด

ผลการประเมินการดำเนินการตามตัวชี้วัดความสำเร็จในการบริหารจัดการชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้เรียนด้านวินัยในชั้นเรียน กิจกรรมร่วมสร้างคนดีสรุปผลดังตาราง 38

ตาราง 38 การประเมินตามตัวชี้วัดการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของนักเรียน ด้านวินัยและพฤติกรรมของนักเรียนกิจกรรมร่วมสร้างคนดี

ข้อ	ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการประเมิน
1	มีการมอบรางวัลให้กับนักเรียนที่ทำความดีหน้าชั้นเรียนหรือหน้าเสาธง	4.36	0.50	มาก
2	มีการยกย่องนักเรียนที่เสียสละต่อส่วนรวม	4.45	0.66	มาก
3	นักเรียนทำกิจกรรมที่โรงเรียนกำหนดด้วยความเต็มใจ	4.20	0.61	มาก
4	มีนักเรียนที่ประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดีตรงตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน	4.25	0.50	มาก
5	มีนักเรียนช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน	4.40	0.55	มาก
	เฉลี่ย	4.24	0.58	มาก

จากตาราง 38 พบว่า ตัวชี้วัดการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของนักเรียนด้านวินัยและพฤติกรรมของนักเรียนกิจกรรมร่วมสร้างคนดี โดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามรายข้อ พบว่ามีการยกย่องนักเรียนที่เสียสละต่อส่วนรวม มีผลการประเมินเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา มีนักเรียนช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชนและนักเรียนทำกิจกรรมที่โรงเรียนกำหนดด้วยความเต็มใจมีผลการประเมินต่ำที่สุด

จากการประเมินผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดความสำเร็จในทุกกิจกรรมพบว่าผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชั้นเรียนทั้ง 3 ด้าน ทำให้เกิดการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้เรียนมากขึ้น จึงส่งผลให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งทางกายภาพและทางสังคมเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นและผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงตามความต้องการของโรงเรียน

5. ผลการประชุมสัมมนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในระดับกลุ่มย่อยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย จัดประชุมสัมมนาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้พร้อมทั้งร่วมกันวิเคราะห์หาจุดบกพร่องของการดำเนินงาน โดยใช้คาบว่างที่ได้จากการประชุมในคาบที่ว่างจากการสอนของครูในแต่ละโรงเรียน

6. ผลการศึกษาความพึงพอใจในการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนโดยนักเรียนมีส่วนร่วมของนักเรียนมัธยมศึกษาหลังจากดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนดเสร็จสิ้นสรุปผลการประเมินได้ดังนี้

ผลการประเมินความพึงพอใจในการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนโดยนักเรียนมีส่วนร่วมของนักเรียนมัธยมศึกษาด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนสำหรับนักเรียนสรุปดังตาราง 39

ตาราง 39 ผลการประเมินความพึงพอใจในการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนโดยนักเรียนมีส่วนร่วมของนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนสำหรับนักเรียน

ข้อ	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	สร้างความรับผิดชอบให้เกิดกับนักเรียน	4.52	0.54	มากที่สุด
2	มีความกล้าแสดงออกอย่างมีเหตุผล	4.48	0.37	มาก
3	มีการกระตุ้นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.65	0.18	มากที่สุด
4	มีผลงาน หรือชิ้นงานของตนที่เป็นผลงาน น่าภาคภูมิใจนำเสนอ	4.22	0.34	มาก
5	มีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม	4.58	0.22	มากที่สุด
6	มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างเป็นระบบ	4.66	0.29	มากที่สุด
7	มีความประทับใจในกิจกรรมดังกล่าว	4.60	0.50	มากที่สุด
8	ส่งเสริมให้บรรยากาศน่าเรียนรู้มากขึ้น	4.44	0.45	มาก
9	รู้จักแนวทางในการจัดการบรรยากาศในชั้นเรียน ให้มีประสิทธิภาพ	4.35	0.20	มาก
10	ได้รับประโยชน์ในการดำเนินการจัดกิจกรรม ดังกล่าว	4.54	0.28	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.47	0.26	มาก

จากตาราง 39 พบว่า ความพึงพอใจในการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของนักเรียนมัธยมศึกษาด้านการมีส่วนร่วมในการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนตามความคิดเห็นของนักเรียน โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก จำแนกตามรายชื่อ พบว่า มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างเป็นระบบอยู่มีผลการประเมินในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ เกิดการยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันและการมีผลงาน หรือชิ้นงานของตนที่เป็นผลงานนำภาคภูมิใจมาเสนอมีผลการประเมินเฉลี่ยต่ำสุด

ผลการประเมินความพึงพอใจในการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนโดยนักเรียนมีส่วนร่วมของนักเรียนมัธยมศึกษาด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนสำหรับครูสรุปดังตาราง 40

ตาราง 40 การประเมินความพึงพอใจในการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนโดยนักเรียนมีส่วนร่วมของนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนสำหรับครู

ข้อ	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1	สร้างความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นกับนักเรียน	4.52	0.38	มากที่สุด
2	มีความกล้าแสดงออกอย่างมีเหตุผล	4.40	0.13	มาก
3	มีการกระตุ้นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.44	0.68	มาก
4	มีผลงาน หรือชิ้นงานของตนที่เป็นผลงานนำภาคภูมิใจใช้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ของสมาชิกกลุ่ม	3.80	0.17	ปานกลาง
5	มีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม	4.35	0.52	มาก
6	มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างเป็นระบบ	4.60	0.34	มากที่สุด
7	เกิดการยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	4.48	0.25	มาก
8	ดำเนินงานตามคู่มือการดำเนินงานการจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ	3.85	0.24	ปานกลาง
9	รู้จักแนวทางในการจัดการบรรยากาศในชั้นเรียน ให้มีประสิทธิภาพ	4.35	0.50	มาก
10	ได้รับประสบการณ์ในการดำเนินการจัดกิจกรรมดังกล่าว	4.35	0.52	มาก
	เฉลี่ย	4.42	0.34	มาก

จากตาราง 40 พบว่า ความพึงพอใจในการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของนักเรียนมัธยมศึกษาด้านการมีส่วนร่วมในการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนตามความคิดเห็นของครู โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากจำแนกตามรายข้อพบว่ามีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างเป็นระบบมีผลการประเมินในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การสร้างความรับผิดชอบให้กับนักเรียนและ การมีผลงาน หรือชิ้นงานของตนที่เป็นผลงานนำภาคภูมิใจมานำเสนอ มีผลการประเมินเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการประเมินความพึงพอใจในการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนโดยนักเรียนมีส่วนร่วมของนักเรียนมัธยมศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนข้อมูลสรุปดังตาราง 41

ตาราง 41 ผลการประเมินความพึงพอใจในการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนโดยนักเรียนมีส่วนร่วมของนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียน

ข้อ	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1	มีบรรยากาศที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้	4.54	0.50	มากที่สุด
2	มีการแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระอย่างมีเหตุผล	4.28	0.32	มาก
3	มีการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม	4.35	0.66	มาก
4	ส่งเสริมให้เกิดการทำโครงการและการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง	4.47	0.50	มาก
5	ทำให้มีการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	4.70	0.52	มากที่สุด
6	ส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้มากขึ้น	4.71	0.56	มากที่สุด
7	ได้รับความรู้จากการให้คำแนะนำจากเพื่อนนักเรียน	4.63	0.49	มากที่สุด
8	ส่งเสริมบรรยากาศในชั้นเรียนให้มีความเป็นวัยรุ่น	4.26	0.44	มาก
9	ความพึงพอใจในการประเมินประสิทธิภาพการสอนของครูและเพื่อนร่วมชั้น	4.55	0.52	มากที่สุด
10	มีความพึงพอใจจากการดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้	4.51	0.52	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.50	0.24	มากที่สุด

จากตาราง 41 พบว่า ความพึงพอใจในการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของนักเรียนมัธยมศึกษาด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของนักเรียน โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด จำแนกตามรายข้อพบว่า ทำให้มีการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์มีผลการประเมินในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ได้รับความรู้จากการให้คำแนะนำจากเพื่อนนักเรียนและ ส่งเสริมบรรยากาศในชั้นเรียนให้มีความเป็นวัยรุ่น มีผลการประเมินเฉลี่ยต่ำสุด

ผลการประเมินความพึงพอใจในการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนโดยนักเรียนมีส่วนร่วมของนักเรียนมัธยมศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับครูได้ข้อมูลสรุปดังตาราง 42

ตาราง 42 การประเมินความพึงพอใจในการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนโดยนักเรียนมีส่วนร่วมของนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับครู

ข้อ	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1	มีบรรยากาศที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้	4.40	0.56	มาก
2	มีการแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระอย่างมีเหตุผล	4.28	0.46	มาก
3	มีการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม	4.65	0.66	มากที่สุด
4	ส่งเสริมให้เกิดการทำโครงการและการเรียนรู้ด้วยปฏิบัติจริง	4.27	0.56	มาก
5	ทำให้มีการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์	4.72	0.50	มากที่สุด
6	ส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้มากขึ้น	4.56	0.46	มากที่สุด
7	ได้รับความรู้จากการให้คำแนะนำจากเพื่อนนักเรียน	4.12	0.68	มาก
8	ส่งเสริมบรรยากาศในชั้นเรียนให้มีความเป็นวัยรุ่น	4.23	0.54	มาก
9	ความพึงพอใจในการประเมินประสิทธิภาพการสอนของครูและเพื่อนร่วมชั้น	3.82	0.88	ปานกลาง
10	มีความพึงพอใจจากการดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้	4.24	0.62	มาก
	โดยรวม	4.33	0.58	มาก

จากตาราง 42 พบว่า ความพึงพอใจในการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของนักเรียนมัธยมศึกษาด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของครูโดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากจำแนกตามรายชื่อ พบว่าทำให้มีการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์มีผลการประเมินในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ มีการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม และความพึงพอใจในการประเมินประสิทธิภาพการสอนของครูและเพื่อนร่วมชั้นมีผลการประเมินเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการประเมินความพึงพอใจในการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนโดยนักเรียนมีส่วนร่วมของนักเรียนมัธยมศึกษาด้านวินัยในชั้นเรียนสำหรับนักเรียนได้ข้อมูลสรุปดังตาราง 43

ตาราง 43 การประเมินความพึงพอใจในการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนโดยนักเรียนมีส่วนร่วมของนักเรียนมัธยมศึกษาด้านวินัยในชั้นเรียนสำหรับนักเรียน

ข้อ	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1	ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้านและโรงเรียน	4.21	0.64	มาก
2	ส่งเสริมการประสานความร่วมมือแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับวินัยและพฤติกรรมของนักเรียนระหว่างครูและผู้บริหาร	4.25	0.68	มาก
3	ส่งเสริมให้เกิดการเสียสละเพื่อส่วนรวมและความเป็นผู้นำ	4.22	0.67	มาก
4	ส่งเสริมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ต่อเนื่อง	3.66	0.88	ปานกลาง
5	ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนเข้าใจบุคคลอื่น	4.08	0.64	มาก
6	ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในชั้นเรียน	4.35	0.75	มาก
7	ส่งเสริมให้มีการเคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	4.48	0.50	มาก
8	ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนกล้าแสดงออก	4.32	0.86	มาก
9	ส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ	4.52	0.62	มากที่สุด
10	ความประทับใจในกิจกรรมที่ได้ร่วมดำเนินการ	4.45	0.57	มาก
	เฉลี่ย	4.56	0.61	มาก

จากตาราง 43 พบว่า ความพึงพอใจในการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของนักเรียนมัธยมศึกษาด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการกับวินัยและพฤติกรรมของนักเรียนตามความคิดเห็นของนักเรียน โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก จำแนกตามรายข้อพบว่า การส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะมีผลการประเมินในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ส่งเสริมให้มีการเคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกันและส่งเสริมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ต่อเนื่อง มีผลการประเมินเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการประเมินความพึงพอใจในการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนโดยนักเรียนมีส่วนร่วมของนักเรียนมัธยมศึกษาด้านวินัยในชั้นเรียนสำหรับครูสรุปผลดังตาราง 44

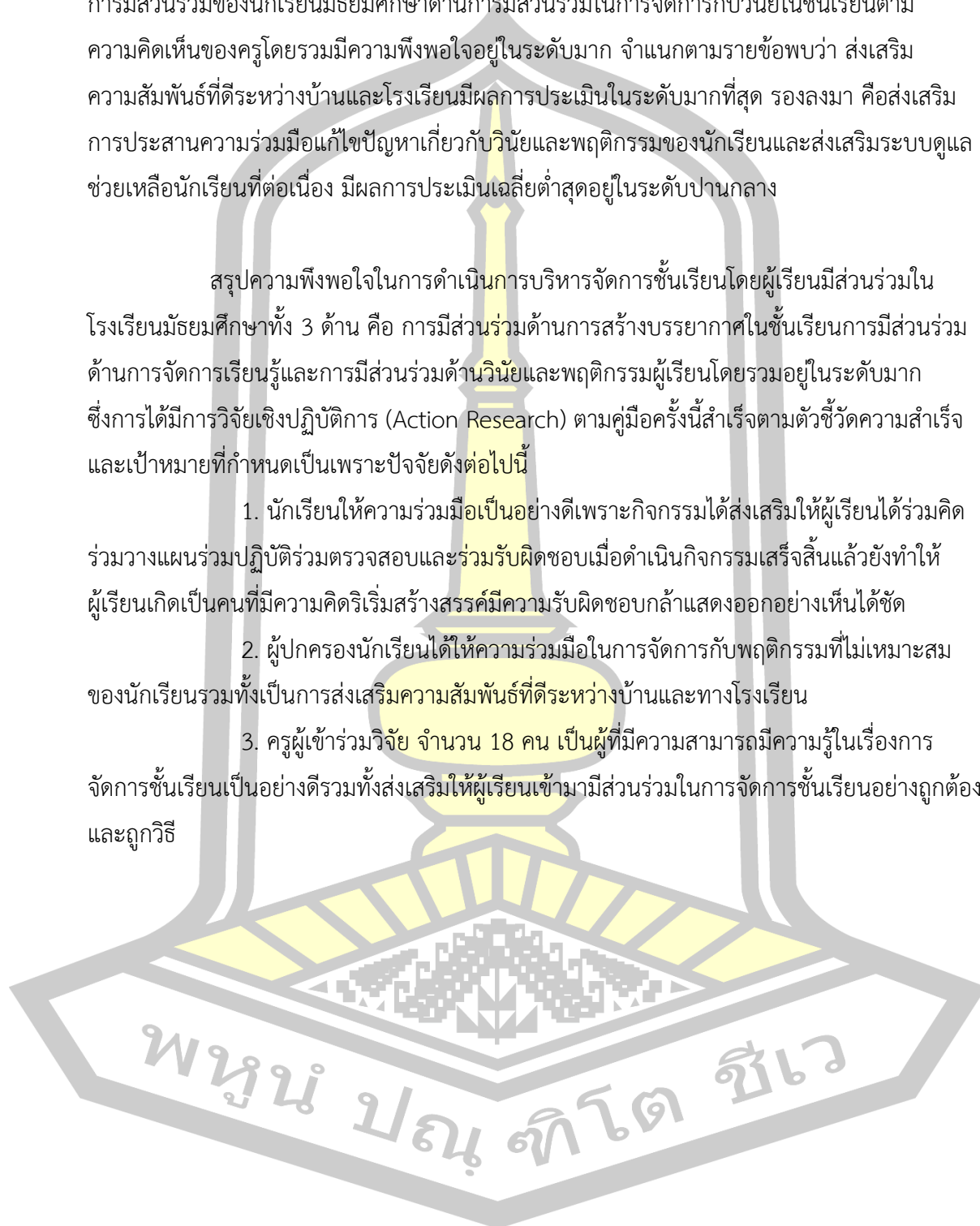
ตาราง 44 ผลการประเมินความพึงพอใจในการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนโดยนักเรียนมีส่วนร่วมของนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านวินัยในชั้นเรียนสำหรับครู

ข้อ	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1	ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้านและโรงเรียน	4.50	0.87	มากที่สุด
2	ส่งเสริมการประสานความร่วมมือแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับวินัยและพฤติกรรมของนักเรียนระหว่างครูและผู้บริหาร	4.46	0.76	มาก
3	ส่งเสริมให้เกิดการเสียสละเพื่อส่วนรวมและความเป็นผู้นำ	4.25	0.74	มาก
4	ส่งเสริมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ต่อเนื่อง	3.64	0.89	ปานกลาง
5	ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนเข้าใจบุคคลอื่น	4.24	0.56	มาก
6	ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในชั้นเรียน	4.31	0.68	มาก
7	ส่งเสริมให้มีการเคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	4.21	0.54	มาก
8	ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนกล้าแสดงออก	4.36	0.66	มาก
9	ส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ	4.32	0.72	มาก
10	ความประทับใจในกิจกรรมที่ได้ร่วมดำเนินการ	4.43	0.65	มาก
	โดยรวม	4.44	0.26	มาก

จากตาราง 44 พบว่า ความพึงพอใจในการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของนักเรียนมัธยมศึกษาด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการกับวินัยในชั้นเรียนตามความคิดเห็นของครูโดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก จำแนกตามรายข้อพบว่า ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้านและโรงเรียนมีผลการประเมินในระดับมากที่สุด รองลงมา คือส่งเสริมการประสานความร่วมมือแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับวินัยและพฤติกรรมของนักเรียนและส่งเสริมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ต่อเนื่อง มีผลการประเมินเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับปานกลาง

สรุปความพึงพอใจในการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนโดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง 3 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมด้านการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนการมีส่วนร่วมด้านการจัดการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมด้านวินัยและพฤติกรรมผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งการได้มีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามคู่มือครั้งนี้สำเร็จตามตัวชี้วัดความสำเร็จและเป้าหมายที่กำหนดเป็นเพราะปัจจัยดังต่อไปนี้

1. นักเรียนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีเพราะกิจกรรมได้ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ร่วมคิดร่วมวางแผนร่วมปฏิบัติร่วมตรวจสอบและร่วมรับผิดชอบเมื่อดำเนินกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้วยังทำให้ผู้เรียนเกิดเป็นคนที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีความรับผิดชอบกล้าแสดงออกอย่างเห็นได้ชัด
2. ผู้ปกครองนักเรียนได้ให้ความร่วมมือในการจัดการกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนรวมทั้งเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้านและทางโรงเรียน
3. ครูผู้เข้าร่วมวิจัย จำนวน 18 คน เป็นผู้ที่มีความสามารถมีความรู้ในเรื่องการจัดการชั้นเรียนเป็นอย่างดีรวมทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการชั้นเรียนอย่างถูกต้องและถูกวิธี

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยรูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของนักเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สรุปผล อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะ ตามลำดับขั้นดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการในชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อพัฒนาตัวชี้วัดความสำเร็จในการบริหารจัดการในชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการในชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
4. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการในชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สรุปผล

รูปแบบการจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้สรุปผลการดำเนินงานตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. สภาพการจัดการชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้มาโดยการสำรวจข้อมูลจากครูและผู้เรียน ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์สรุปผลได้ดังนี้
 - 1.1 นักเรียนยังมีส่วนร่วมในการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนอยู่ในระดับน้อย การดำเนินการจัดการมักมาจากครูโดยตรงโดยเฉพาะการใช้พื้นที่ของห้องเรียนในการเสนอผลงานหรือใช้แสดงภาระงานการแสดงความคิดเห็นลงใน website ของโรงเรียนในด้านบรรยากาศทางสังคม

ยังขาดความเป็นวิทยุร่นนักเรียนมีโอกาสนเสนอความคิดเห็นให้ครูรับทราบได้น้อย เมื่อนำมาวิเคราะห์พบว่านักเรียนมีความต้องการในการมีส่วนร่วมในการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนมากขึ้น

1.2 สภาพด้านการจัดการเรียนรู้พบว่าผู้เรียนยังมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับน้อย กิจกรรมการเรียนการสอนมาจากครูโดยตรง ครูเป็นผู้ออกคำสั่งให้ทำภาระงานตามกำหนดมาตรฐานในการให้คะแนนในแต่ละวิชาและครูแต่ละคนไม่เท่ากัน ผู้เรียนไม่กล้าแสดงออกและพบว่า มีการใช้เวลาว่างของผู้เรียนยังไม่เกิดประโยชน์การเรียนรู้โดยการปฏิบัติมีน้อย เพราะการสอนมักใช้ครูเป็นศูนย์กลางเมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาความต้องการ สรุปได้ว่า นักเรียนมีความต้องการในการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนมากขึ้น เช่น ต้องการพัฒนาการแสดงความคิดเห็นหรือการกล้าแสดงออกในชั้นเรียนต้องการให้ครูและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้น

1.3 สภาพการจัดการด้านวินัยในชั้นเรียน สรุปได้ว่า การปรับปรุงพฤติกรรมของนักเรียนยังขาดความร่วมมือที่ต่อเนื่องระหว่างผู้ปกครองและทางโรงเรียน ผู้ปกครองยังขาดความเอาใจใส่กับนักเรียนที่มีปัญหาทางพฤติกรรมยังขาดข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในห้องเรียนอยู่ในระดับน้อย ขาดความสามัคคีในชั้นเมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสรุปหาความต้องการ สรุปได้ว่า การพัฒนาพฤติกรรมและวินัยของผู้เรียนต้องอาศัยความร่วมมือของครูผู้ปกครองและผู้เรียนส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์มากขึ้น มีการเยี่ยมบ้านเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้านและโรงเรียน ครูมีการติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นกล้าแสดงออกและฝึกให้นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นมากขึ้น

จากการศึกษาปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชั้นเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า การพัฒนาผู้เรียนจะเกิดขึ้นต้องมาจากการมีส่วนร่วมครูผู้ปกครองนักเรียนและผู้เรียนในการกำหนดหัวข้อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการบริหารจัดการชั้นเรียนจะกำหนดการจัดกิจกรรมให้อยู่ลักษณะของการพัฒนาใน 3 ด้าน คือ ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาพฤติกรรมและวินัยของนักเรียน

2. ผลการพัฒนาตัวชี้วัดความสำเร็จในการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของนักเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ตัวชี้วัดความสำเร็จ จากการจัดกิจกรรม 13 กิจกรรม จำแนกเป็นตัวชี้วัดในการมีส่วนร่วมในการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนได้ตัวชี้วัดความสำเร็จการจัดกิจกรรม 4 กิจกรรม จำนวน 20 ตัวชี้วัด ตัวชี้วัดการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ได้ตัวชี้วัดความสำเร็จจากการจัดกิจกรรม 4 กิจกรรม จำนวน 21 ตัวชี้วัด และด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการเรื่องวินัยในชั้นเรียนได้ตัวชี้วัดความสำเร็จจากการจัดกิจกรรม 5 กิจกรรม จำนวน 31 ตัวชี้วัด

3. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนโดยนักเรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์จากข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งได้นำข้อมูลมาใช้ในการประกอบการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนโดยผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รายละเอียดของรูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีขั้นตอนดังนี้

3.1 ครูทำการศึกษาสภาพชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาและลักษณะการบริหารจัดการชั้นเรียนในโรงเรียนโดยสภาพชั้นเรียนของแต่ละโรงเรียนจะมีความแตกต่างกันออกไป

3.2 ครูและนักเรียนร่วมกันวางแผนการบริหารจัดการในชั้นเรียนโดยครูเปิดโอกาสและกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนให้มากที่สุดให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นพร้อมกับร่วมมือตัดสินใจในการร่วมวางแผนกิจกรรมการบริหารจัดการชั้นเรียนสามารถแบ่งลักษณะการดำเนินงานออกเป็น 3 ด้าน คือ

3.2.1 การร่วมมือวางแผนด้านการเรียนรู้

3.2.2 การร่วมมือวางแผนด้านวินัยในชั้นเรียน

3.2.3 การร่วมมือวางแผนด้านบรรยากาศในชั้นเรียน

3.3 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมโดยดำเนินการจัดตามคู่มือการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.4 วัดและประเมินผลโดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลซึ่งจะทำการประเมินตามตัวชี้วัดความสำเร็จ โดยแบ่งเป็นด้านได้ดังนี้

3.4.1 ด้านการจัดการเรียนรู้มีการร่วมประเมิน จำนวน 22 ตัวชี้วัด

3.4.2 ด้านวินัยในชั้นเรียนมีการร่วมประเมิน จำนวน 30 ตัวชี้วัด

3.4.3 ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน มีการร่วมประเมิน จำนวน 20 ตัวชี้วัด

ผลการประเมินเมื่อได้มีการดำเนินการในกิจกรรมตามคู่มือการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามตัวชี้วัดที่กำหนดถือว่าผ่านการประเมินผลตามตัวชี้วัดหากตัวชี้วัดใดไม่ได้ดำเนินการกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมครูและนักเรียนในชั้นควรร่วมกันวางแผนการบริหารจัดการชั้นเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมอีกครั้ง

3.5 การประเมินผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดที่กำหนด ทั้ง 3 ด้าน จะส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

3.5.1 ด้านการจัดการเรียนรู้เมื่อมีการดำเนินกิจกรรมตามคู่มือและประเมินผลตรงตามตัวชี้วัดความสำเร็จจะส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

3.5.2 ด้านวินัยในชั้นเรียนเมื่อมีการดำเนินกิจกรรมตามคู่มือและประเมินผลตรงตามตัวชี้วัดความสำเร็จจะส่งผลให้ผู้เรียนเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ เสียสละซื่อสัตย์ กล้าแสดงออก เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

3.5.3 ด้านบรรยากาศในชั้นเรียนเมื่อมีการดำเนินกิจกรรมตามคู่มือและประเมินผลตรงตามตัวชี้วัดความสำเร็จจะส่งผลให้ผู้เรียนอยู่ร่วมกันได้ในชั้นเรียนอย่างมีความสุข นำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนำเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินความเหมาะสมในการนำไปใช้ พบว่าผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับ มากที่สุด

4. ผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้ร่วมวิจัยสามารถดำเนินการจัดกิจกรรมการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมตามคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือแล้วทำการประเมินผลการดำเนินงาน 2 ส่วน คือ

ผลการประเมินการดำเนินงานตามตัวชี้วัดความสำเร็จของรูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด จำนวน 72 ตัวชี้วัด จากกิจกรรมการดำเนินงาน 13 กิจกรรม โดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจในการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมโดยรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก

ผลจากการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่า

1. ผู้เรียนเกิดทักษะการมีส่วนร่วมในการร่วมวางแผนร่วมคิดร่วมตัดสินใจร่วมรับผิดชอบเกิดเป็นบุคคลกล้าแสดงออกกล้าแสดงความคิดเห็นมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เกิดการพัฒนาตนเองรู้จักการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ รวมทั้งมีความเสียสละต่อทางโรงเรียนและชุมชน ซึ่งพิจารณาได้จากข้อมูลผลการปฏิบัติงานผลการประเมินตามตัวชี้วัดความสำเร็จและผลการประเมินความพึงพอใจในการปฏิบัติงานที่อยู่ในระดับมาก

2. ผู้ร่วมวิจัย ได้แก่ ครูประจำชั้นครูแนะแนว และครูที่ปฏิบัติการสอน ต่างมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนมากขึ้น สามารถนำความรู้ที่ได้มาร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้เป็นอย่างดีและยังพบว่าผลของการดำเนินงาน ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีภายในหมู่คณะมากขึ้นและเกิดการทำงานเป็นกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ครูผู้ร่วมวิจัยยังเกิดความเข้าใจในแนวทางการสร้างห้องเรียนประชาธิปไตย เปิดความคิดรับความรู้สึของผู้เรียนรู้จักการมอบอำนาจให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาด้วยกัน

3. ครูผู้ร่วมวิจัยได้นำความรู้ในตัวเองผสมผสานกับความรู้ใหม่ที่ได้รับเพิ่มเกิด
ความความรู้ใหม่ขึ้น

อภิปรายผล

รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสามารถอภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการศึกษาสภาพในการบริหารจัดการชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า คุณลักษณะที่ผู้เรียนต้องการพัฒนามากที่สุด คือ ความกล้า
แสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น ความกระตือรือร้นใฝ่เรียนรู้ การทำงานเป็นกลุ่ม ความเป็นผู้นำ
และผู้ตามที่ดี รวมทั้งขาดความรับผิดชอบในหน้าที่เมื่อวิเคราะห์ พบว่า สาเหตุหลักเกิดจากการที่
นักเรียนขาดการมีส่วนร่วม ความรู้สึก การเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานมีน้อย ขาดความตระหนักใน
การมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุทัย บุญประเสริฐ (2550) ที่พบว่า
สภาพการจัดการเรียนการสอนควรพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้เรียนให้มากขึ้น ในการกำหนดหัวข้อ
การพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้เรียนร่วมกันได้กำหนดการจัดกิจกรรมในการพัฒนาผู้เรียน 3 ด้าน คือ
ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้และด้านการพัฒนาวินัยในชั้นเรียน ตามแนวคิดของ
Wenstain (2000) กิจกรรมที่ดำเนินการจะเน้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
ร่วมกันคิดและตัดสินใจ ครูเป็นผู้มอบอำนาจให้กับผู้เรียนดำเนินการทำกิจกรรมต่าง ๆ และ
ครูเปิดโอกาสรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน สอดคล้องตามแนวคิดของ Albert (2003) ที่กล่าวว่า
ในการบริหารจัดการชั้นเรียนที่ดีครูต้องเลือกการดำเนินการใช้รูปแบบของครูที่มีความเป็นประชาธิปไตย
หรือเป็นความร่วมมือระหว่างครูและผู้เรียน (Hand-Joined) ครูต้องมีคุณลักษณะที่เป็นผู้มอบอำนาจ
ให้ผู้เรียนได้ดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนการตัดสินใจในการทำ
กิจกรรมต่าง ๆ เป็นการตัดสินใจร่วมกันระหว่างครูและผู้เรียน ในการจัดการชั้นเรียนจะต้องให้มีความ
ยืดหยุ่นเหมาะสม เสริมสร้างความรู้ทุกด้าน มีสภาพแวดล้อมที่ดี เสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์
และสร้างความเป็นประชาธิปไตยใน

2. จากผลการพัฒนาตัวชี้วัดความสำเร็จของรูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบ
ผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือผลการพัฒนาได้ตัวชี้วัด
ความสำเร็จทั้งหมด 72 ตัวชี้วัด ในการบริหารจัดการชั้นเรียนทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ (Wenstain,
2000)

2.1 ด้านการจัดการเรียนรู้ผลการพัฒนา พบว่า ได้ตัวชี้วัดความสำเร็จ จำนวน
22 ตัวชี้วัด ในการพัฒนาตัวชี้วัดได้ยึดหลักการ ในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนต้องเน้นให้ผู้เรียนได้

ปฏิบัติจริง ครูจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน ได้สร้างความรู้ความเข้าใจให้เกิดขึ้น โดยตัวผู้เรียนเองเกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ รวมทั้งเกิดทักษะด้านการเรียนรู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดแนวการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ (CIPPA Model) (ทศนา แหมมณี, 2547) ที่กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาส สร้างความรู้ด้วยตนเอง และเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อตนเองผู้เรียนสามารถกำหนดหลักการที่ได้จากการปฏิบัติและสามารถประยุกต์ใช้ทฤษฎีหรือหลักการได้อย่างถูกต้อง เป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับนักเรียน และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนด้วยกันเอง

2.2 ด้านวินัยในชั้นเรียนผลการพัฒนา พบว่า ได้ตัวชี้วัดความสำเร็จ จำนวน 30 ตัวชี้วัด ในการพัฒนาตัวชี้วัดความสำเร็จจะยึดหลักการให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในดำเนินการ ด้านต่าง ๆ มีความเป็นผู้นำเสียสละ มีระเบียบวินัยตรงต่อเวลามีความสามัคคีในหมู่คณะ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมตรงตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน

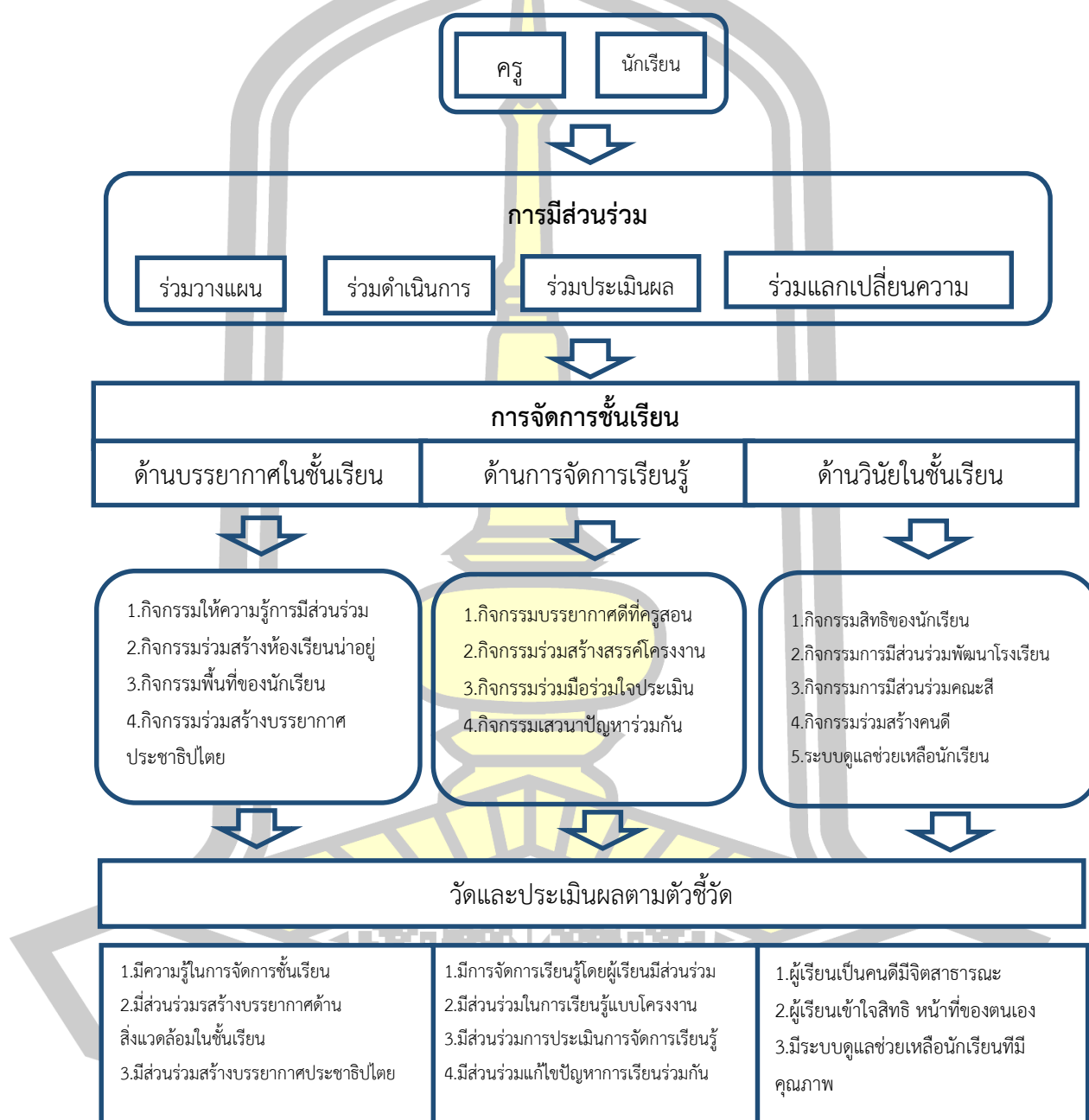
2.3 ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน ผลการพัฒนาพบว่า ได้ตัวชี้วัดความสำเร็จจำนวน 20 ตัวชี้วัด โดยมุ่งเน้นให้ชั้นเรียนเกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้มีบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตย เคารพสิทธิ ซึ่งกันและกัน มีความอบอุ่นสอดคล้องกับแนวคิดของ Lemlech (2004) ที่กล่าวว่า ลักษณะของบรรยากาศในชั้นเรียนที่ดีครูต้องให้นักเรียนร่วมกันเป็นผู้สร้าง (Building Community) และมีส่วนให้เกิดบรรยากาศที่ดี โดยเฉพาะนักเรียนมัธยม ในวัยรุ่นเป็นวัยที่กำลังมีความคิด การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถรับผิดชอบ ควบคุมดูแลตนเองได้ และครูควรแสดงบทบาทเป็นผู้มอบอำนาจ (Act Authoritatively)

3. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า มีการดำเนินการ 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 ทำการศึกษาสภาพชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา
- 3.2 ครูและผู้เรียนร่วมกันวางแผนการบริหารจัดการในชั้นเรียนตามแนวคิดของ Weinstein (2003) ซึ่งแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้
 - 3.2.1 การร่วมมือวางแผนด้านการเรียนรู้
 - 3.2.2 การร่วมมือวางแผนด้านวินัยในชั้นเรียน
 - 3.2.3 การร่วมมือวางแผนด้านบรรยากาศในชั้นเรียน
- 3.3 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วม
- 3.4 ครูและผู้เรียนร่วมกันวัดและประเมินผลการดำเนินงาน

3.5 การสะท้อนผลการดำเนินงาน

ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของ
โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสรุปได้ดังภาพประกอบ 15

ภาพประกอบ 15 รูปแบบการจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วม ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4. จากผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมตามคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 13 กิจกรรม พบว่า ผู้เรียนได้ร่วมกันวางแผนร่วมดำเนินการร่วมประเมินผลและร่วมกันสะท้อนผลการทำงานมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างชัดเจนซึ่งสอดคล้องกับหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ของ Kemmis และ McTaggard (1990) ที่กล่าวว่ากระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการมีขั้นตอน 4 ขั้น คือ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Act) การประเมินผล (Observe) และการสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflect) และสอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของ คุณวุฒิ คนฉลาด (2540) ได้กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมุ่งให้สมาชิกในองค์กรมีโอกาสทำงานร่วมกันเป็นทีม ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินงาน และร่วมประเมินผล ส่งผลให้เกิดความสำเร็จขึ้นในทีมผลของการใช้รูปแบบแบ่งได้เป็น 3 ด้านดังนี้

4.1 การมีส่วนร่วมของผู้เรียนด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนทำให้เกิดการร่วมมือกันดำเนินการพัฒนาชั้นเรียนของตนเองให้น่าอยู่ เหมาะสมต่อการเรียนรู้ มีบรรยากาศที่มีความเป็นประชาธิปไตย รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และผู้เรียนมีอิสระในการแสดงออกในทางที่ดี ได้อย่างเต็มที่ ผลการประเมินผ่านตามตัวชี้วัดความสำเร็จ จำนวน 20 ตัวชี้วัด สอดคล้องกับแนวคิดของ พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ (2544) วิชัย วงษ์ใหญ่ (2527) และสุนน อมรวิวัฒน์ (2541) ที่กล่าวว่า บรรยากาศทางสังคมที่ดีของชั้นเรียนควรมีความเป็นกันเองและมีความเป็นประชาธิปไตย ครูและผู้เรียนร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมต่างของชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อวิเคราะห์ พบว่า เพราะผู้เรียนได้ร่วมลงมือทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตัวเองผู้เรียนจึงเกิดทักษะการทำงานร่วมกันฝึกการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ รวมทั้งทักษะการแสดงความคิดเห็นและการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

4.2 การมีส่วนร่วมของผู้เรียนด้านการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนเป็นคนที่มีความกระตือรือร้นในการเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ฝึกการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ นอกจากนี้ยังทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้นผ่านการประเมินตามตัวชี้วัดความสำเร็จ จำนวน 22 ตัวชี้วัด ซึ่งจากการวิเคราะห์ พบว่า เพราะผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ และค้นคว้าด้วยตนเอง จะทำให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้และสามารถถ่ายทอดให้บุคคลอื่นได้ ผู้เรียนจะเกิดความเชี่ยวชาญในความรู้ที่ได้รับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ทิศนา ขัมมณี (2547) ที่กล่าวว่า ครูควรเป็นผู้จัดกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ และเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อตนเอง และแนวคิดของ อรรถจริย ญ ตะกั่วทุ่ง (2545) ซึ่งกล่าวว่า การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจเลือกบทเรียนที่ต้องการเรียนรู้ในลักษณะกลุ่มหรือศึกษาด้วยตนเอง ผู้เรียนจะร่วมกันจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกขั้นตอน ฝึกปฏิบัติการวางแผนการทำกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน

และทำรายงานผลการเรียนรู้ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นและเป็นบุคคลใฝ่เรียนรู้

4.3 การมีส่วนร่วมของผู้เรียนด้านวินัยในชั้นเรียนส่งผลให้เกิดภูฏิกติกาของชั้นเรียน มีการร่วมกันแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของสมาชิกในชั้นเกิดความเข้าใจในความแตกต่างของเพื่อนร่วมชั้น มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ผู้เรียนมีพฤติกรรมตรงตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของทางโรงเรียน ผ่านการประเมินตามตัวชี้วัดความสำเร็จ จำนวน 30 ตัวชี้วัด ซึ่งจากการวิเคราะห์ พบว่า เพราะผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการออกแบบภูฏิกติกาของชั้นเรียนเอง จึงได้เกิดการแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ยังร่วมดำเนินการกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ของทางโรงเรียน ซึ่งเป็นการฝึกให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะและฝึกความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การเยี่ยมบ้านหรือการติดต่อกับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง เป็นการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมของผู้เรียนได้ดี อีกวิธีหนึ่ง อีกทั้งยังเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยญา อภิบาลกุล (2545) และวิจัยของ เกษม จันสามารถ และคณะ (ฉลาด จันทรสมบัติ, 2551) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากผู้เรียน ครู และผู้ปกครอง ซึ่งพบว่า สามารถพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 งานวิจัยเป็นการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย นักเรียนในระดับนี้เป็นวัยที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นมีความคิดเป็นของตนเอง มีเหตุผล กล้าแสดงออก หากมีการศึกษาเพิ่มเติมควรศึกษาเกี่ยวกับวัยรุ่นให้มากขึ้น

1.2 ควรใช้หลักจิตวิทยาช่วยในการระดมความคิดเห็น เพื่อวิเคราะห์ให้เข้าถึงปัญหาและความต้องการให้ได้มากที่สุด เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน

1.3 ควรดำเนินการตามคู่มือในการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียน เพราะมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งและเป็นแนวทางในการพัฒนาให้นักเรียนเกิดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และเกิดจิตสำนึกในการปฏิบัติในทางที่ดี

1.4 ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมตามขั้นตอนทั้ง 4 ขั้นตอนนั้น จำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจในแต่ละกิจกรรมอย่างถ่องแท้ และนำไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนซึ่งไม่เหมือนกัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

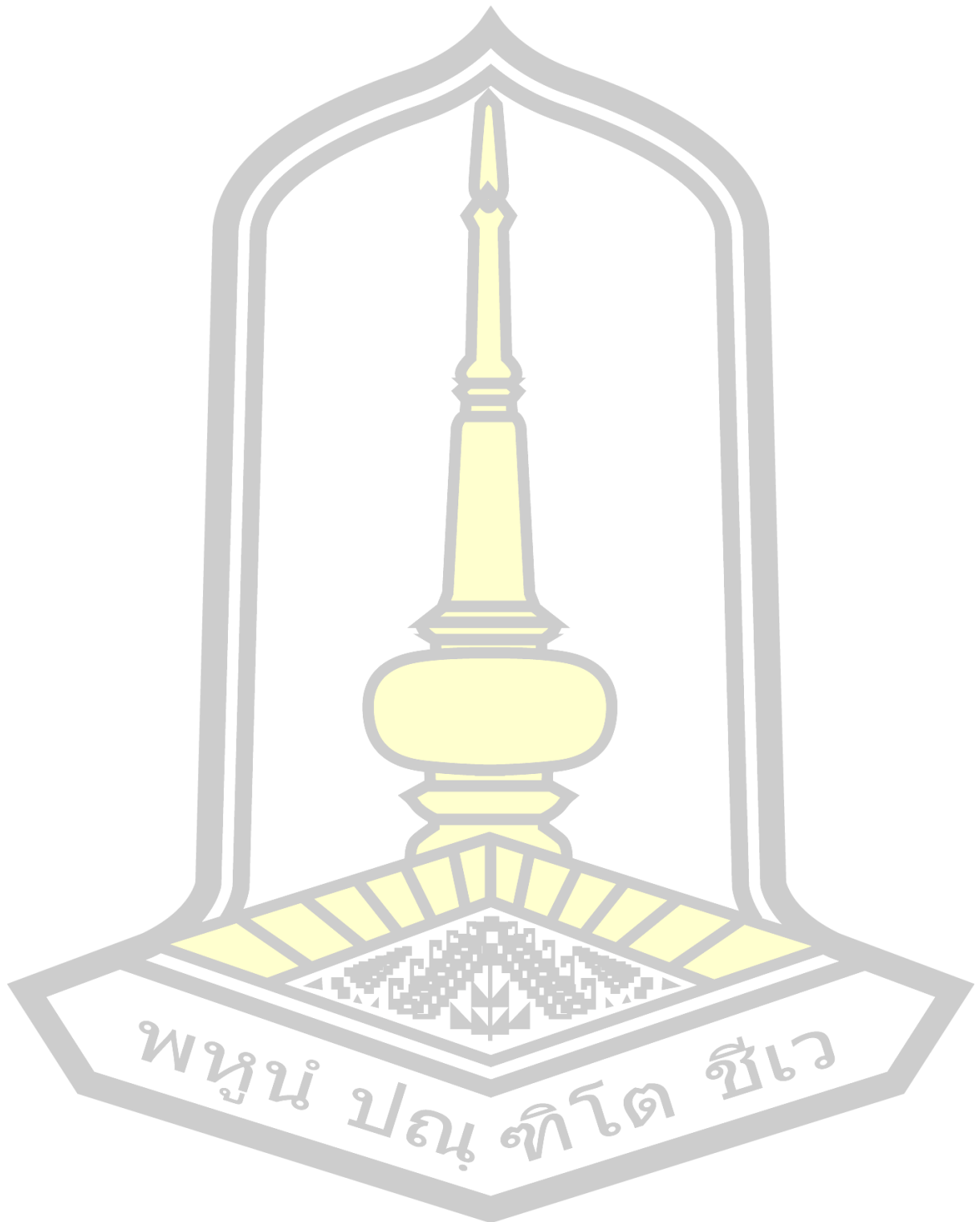
2.1 ในการดำเนินการจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วม ควรจัดทำคู่มือที่มีกิจกรรมที่มีความละเอียดมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อจะทำการพัฒนาผู้เรียนในแต่ละด้านได้อย่างชัดเจน

2.2 ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับพื้นที่ของประเทศไทย เพราะบริบทที่มีอาจแตกต่างกัน ผลการดำเนินการอาจแตกต่างกันได้ เพื่อที่จะได้ข้อสรุปที่ครอบคลุมและชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2.3 ควรใช้กระบวนการวิจัยหลากหลายวิธีมาปรับใช้ เพื่อเป็นการพัฒนารูปแบบให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

เกียรติศักดิ์ แสงอรุณ. (2551). *แนวทางการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะสำหรับเยาวชนไทย* :

กรณีศึกษากลุ่มและเครือข่ายเยาวชนที่ทำงานด้านจิตสาธารณะ. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

โกวิทย์ พวงงาม. (2545). *การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน*. กรุงเทพฯ : สำนักงาน

คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

คุณวุฒิ คนฉลาด. (2540). *การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ : พัฒนาวิชาการ.

จินตนา สุดจามันท์. (2549). *การศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ฉลาด จันทรมบัติ. (2551). *การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้องค์กรชุมชน*. วิทยานิพนธ์ปริญญา

การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.

เฉลียว บุรีภักดี และคณะ. (2545). *การวิจัยชุมชน : Community Research Study*. กรุงเทพฯ :

เอส.อาร์. พรินต์ติ้ง แมสโปรดักส์.

ชวลิต ชูกำแพง. (2551). *การประเมินการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : เดือนตุลา.

ชัยญา อภิบาลกุล. (2545). *รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น*

พื้นฐานในการบริหารและจัดการศึกษา ภายใต้อำนาจการกระจายอำนาจการบริหาร

การศึกษา : กรณีศึกษาของสำนักงานการศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญา

ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2553). *การจัดการเรียนรู้แนวใหม่*. นนทบุรี : สหมิตรพรินต์ติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.

ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2541). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม*

ของชุมชนกับนักเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา

ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

ถวัลย์ มาศจรัส. (2553). *การจัดการศึกษาและแหล่งเรียนรู้สร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ : ชารอักษร.

ทศนา แหมมณี. (2547). *14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทศนา แหมมณี. (2551). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธิติมา บุญมามอญ. (2553). *การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน*

บัวใหญ่ อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

นคร พันธุ์ณรงค์. (2549). *การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการเรียนรู้อย่างมีความสุข*.

[ออนไลน์]. ได้จาก : <http://www.ku.ac.th/e-magazine/august47/it/ecolla.html>.

[สืบค้นเมื่อ วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2553].

นพพงษ์ บุญจิตราดล. (2529). *หลักการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์กรุงเทพฯ.

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2546). *การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณี ตัวอย่าง*.

กรุงเทพฯ : 598 ปรินต์.

เนาวรัตน์ พลายน้อย. (2548). *การถอดบทเรียน KM : การทำนาในระบบเกษตรยั่งยืน ในรายงานประจำปี KM ประเทศไทย (สคส.)*. กรุงเทพฯ : อุษาการพิมพ์.

บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2552). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา*. กทม. : ประสานการพิมพ์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2524). *รูปแบบของผลการเรียนในโรงเรียน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา

ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

บุญชม ศรีสะอาด. (2537). *การพัฒนาการสอน*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2540). *กระบวนการกลุ่มในทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม : ต้นแบบการเรียนรู้ทางด้านหลักทฤษฎีและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

พรณี ชูทัย. (2522). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ : วรวิทย์การพิมพ์.

พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์. (2544). *การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิด วิธีและเทคนิค*

การสอน 1. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.

ไพฑูรย์ โปธิสาร. (ม.ป.ป.). *การวัดผลและประเมินผลการศึกษา : สารานุกรมศึกษาศาสตร์ฉบับรวม*

เล่มเฉพาะเรื่อง อันดับที่ 3. กรุงเทพฯ : ก๊อปปี้ แอนด์ พรินท์.

เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2536). *การประเมินโครงการแนวคิด และแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2551). *การวัดผลและการสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัตน์ บัวสนธ์. (2550). *ทิศทางและอาณานิคมการประเมิน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :

วี.พรินท์ (1991).

รุ่ง แก้วแดง. (2543). *ปฏิบัติการศึกษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : มติชน.

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. (2531). *การพัฒนาชนบทไทย*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- วิชัย วงศ์ใหญ่. (2527). *กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการสอนภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ :
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เวชฤทธิ์ อังกะภักขจร. (2555). การประยุกต์ใช้แนวคิด Teach Less, Learn More (TLLM)
สู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนคณิตศาสตร์. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 23(1), 1-8.
- ศศิธร ชันติธรางกูร. (2551). การจัดการชั้นเรียนของครูมืออาชีพ. *วารสารครุศาสตร์*, 2(2), 15-16.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2550). *การวิเคราะห์พหุระดับ : Multi-level Analysis*. พิมพ์ครั้งที่ 4.
กรุงเทพฯ : สามลดา.
- ศูนย์ปฏิบัติการปฏิรูปการศึกษา. (2550). *ปฏิรูปการศึกษา : ก้าวอย่างมั่นใจ*. กรุงเทพฯ :
กรมการศาสนา.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2552). *O-NET ชีวฤทธการศึกษไทย ภาค 2*. กรุงเทพฯ :
วี.ที.ซี คอมมิวนิเคชั่น.
- สมใจ ปราบพล. (2544). *การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ “การสอนแบบทักษะชีวิต
แบบมีส่วนร่วม”*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติสำนัก
นายกรัฐมนตรี
- สมยศ นาทวีการ. (2545). *การบริหารแบบมีส่วนร่วม*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.
- สมศักดิ์ ภู่วิภาดาวรรณ. (2545). *การยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและการยึดตามสภาพจริง*. เชียงใหม่ :
The Knowledge Center.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). *คู่มือกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน :
เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤติสังคม*. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *ร่วมคิด ร่วมเขียน ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญ
ที่สุด*. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2550). *คู่มือประเมินคุณภาพภายนอก
รอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : แม็คพ้อยท์.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2553). *คู่มือประเมินคุณภาพภายนอก
รอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรอง
มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน).
- สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี. (2550). *กระทรวงศึกษาธิการเสนอแนวทางครูสหกิจ*. [ออนไลน์].
ได้จาก : <http://www.moe.go.th/websm/newsFeb07>>. [สืบค้นเมื่อ
วันที่ 11 สิงหาคม 2553].
- สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ. (2550). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550*. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2552). *สรุปผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติปีการศึกษา 2549-2551*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2549). *แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

สุเทพ อ่วมเจริญ. (2545). *การสอนแบบไม่นำทาง หรือ Nondirective teaching*. [ออนไลน์]. ได้จาก : <http://learners.in.th/blog/pnrutechedu/>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2553].

สุนีย์ คล้ายนิล, ปรีชา เดชศรี และอัมพิกา ประโมจน์. (2549). *การเรียนรู้เพื่อโลกวันพรุ่งนี้*. กรุงเทพฯ : เซเว่นพริ้นติ้ง กรุ๊ป.

สุนงา พรหมบุญ และอรพรรณ พรสีมา. (2549). *การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม : ต้นแบบการเรียนรู้ทางด้านหลักทฤษฎีและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สุนงา พรหมบุญ. (2540). *ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สุนน อมรวิวัฒน์. (2541). *ทำไมต้องปฏิรูปการเรียนรู้ ในการปฏิบัติการเรียนรู้ตามแนวคิด 5 ทฤษฎี*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสแควร์.

สุนน อมรวิวัฒน์. (2530). *การสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2546). *19 วิธีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.

อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง. (2545). *สุดยอดพัฒนาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ : เอ็กสเปอร์เน็ทบุคส์.

อรรณน บุญสง. (2551). *ผลการพัฒนาจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาประกอบการประเมินตามสภาพจริง*.

วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2546). *หลักการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

อุทัย บุญประเสริฐ และดิเรก วรรณเศียร. (2550). *การพัฒนารูปแบบการพัฒนาครู และผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

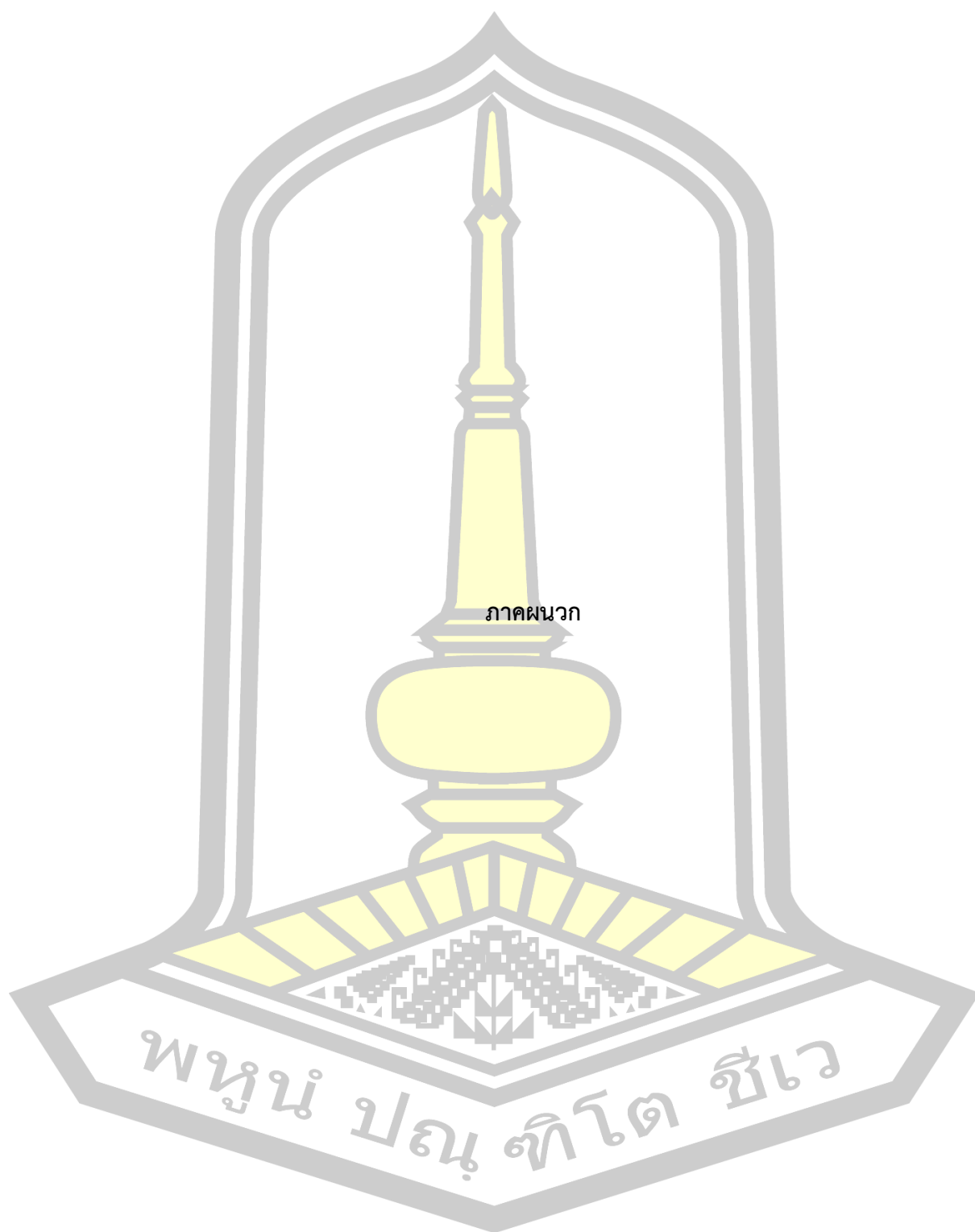
อุทัย บุญประเสริฐ. (2550). *รายงานวิจัยเรื่องสภาพภาระงานครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

Albert, L. (2003). *Cooperative Discipline*. New York : AGS Publishing.

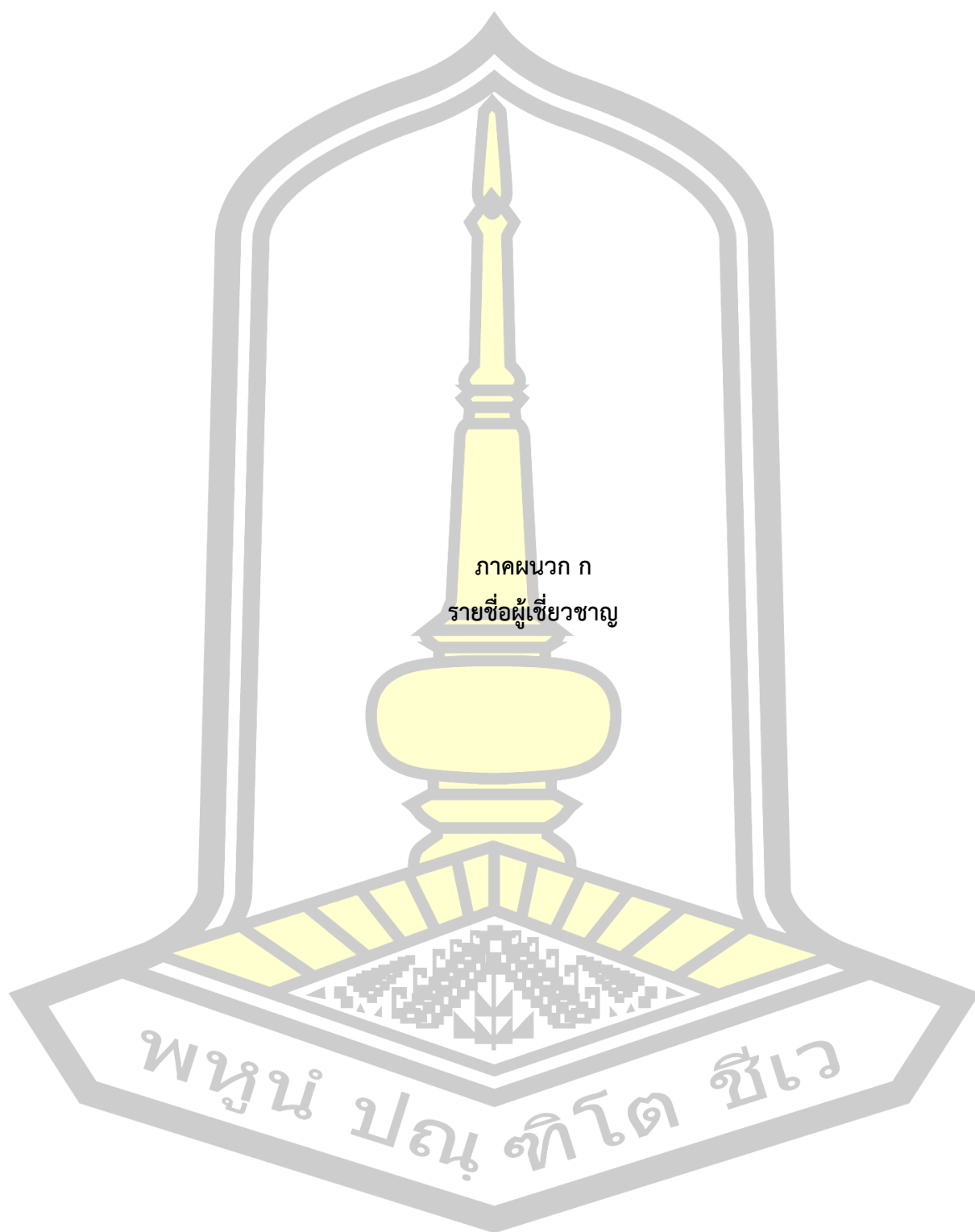
- Argiris, C. (1974). *Theory in Practice Increasing Professional Effectiveness*.
San Francisco : Jossey-Bass.
- Arnstein, S.R. (1978). Ladder citizen participation journal of American. *Institute of Planners*, 36(2), 216–224.
- Ballantine, J.H. (1999). *Getting involved in our children's education*. New York : Childhood Education.
- Bardo, J.W. and Hartman, J.J. (1982). *Urban society : A Systematic introduction*.
New York : F.E. Peacock.
- Brophy, J. (1996). *Teaching problem students*. New York : Gilford.
- Brown, W.B. and Moberg, D.J. (1980). *Organizational Theory and. Management*.
New York : A Macro Approach.
- Burden, P.R. (1995). *Classroom Management and Discipline*. America : Longman Publishers.
- Canter, L. (1979). Talking Charge of student Behavior. *National Elementary Principal* 58(4), 72.
- Canter, L. and Canter, M. (1992). *Assertive Discipline: Positive Behavior Management for today's Classroom*. 2nd ed. Santa Monica : Canter Associates..
- Cipani, E. (2004). *Classroom Management for all teacher 12 plan for evidence-based practice*. United State : Handbooks manuals.
- Courtney, D.P. (2009). *Student Teacher and Classroom Management : The Development of Strategy's*. MI, USA : Proquest LLC.
- Dougla, M. (1970). Some Perspecive on the Phenomenon of Participation.
Adult Education Journal, 20(2), 88-89.
- Doyle, W. (1986). Classroom organization and management. In. Wittrock, M. C (Ed.), *Handbook of research on teaching* (pp. 392-431). New York : Macmillan.
- Dreikurs, R. (1992). *Psychology in the classroom*. 2nd ed. New York : Harper & Row.
- Emmer, E.T. and others. (1997). *Classroom Management for secondary teachers*.
Boston : Allyn & Bacon.
- Forces, D.P. and Richer, S. (1973). *Social Research Methods*. New Jersey : Prentice-Hall.

- Froyen, L.A. and Iverson, A.M. (1999). *School wide and classroom management: The reflective educator-leader*. 3rd ed. New Jersey : Prentice-Hall.
- Gill, V. (2000). *The Eleven Commandment of good Teaching*. London : Corwin Press.
- Ginott, H. (1993). *Teacher and child: A book for parents and teachers*. New York : Macmillan.
- Glasser, W. (1998). *The Quality School Teacher*. New York : Harper Perennia.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York : McGraw-Hill.
- Good, T.L. and Brophy, J.E. (2000). *Looking in Classroom*. 8th ed. New York : Longman.
- Gordon, T. (1989). *Discipline that works : Promoting self-discipline in children*. New York : Random House.
- Gordon, T. (1991). *Discipline that works : Promoting self-discipline in children*. New York : Plume.
- Wilches-Chaux, G. (1992). *The meaning of Participation in Brand, Peter Charles. Community Participation : proceedings*. Colombia : Habinet.
- Hook, P. and Vass, A. (2000). *Confident Classroom Leadership*. London : David Fulton Publishers.
- Hornby, G. (2000). *Improving Parental Involvement*. 2nd ed. London : Biddle.
- Jenson E. (1998). *Introduction to Brain compatible Learning*. Del Mar, CA : Turning Poit.
- Jone and Jone. (2004). *Does a course in classroommanagement affect teacher's self-perceived efficacy in classroom management*. Research from Benhar M.D.2009. (p6) NewYork. Benhar Univercity.
- Kagan, S. (1994). *Cooperative Learning*. San Clemente, California : Kagan Publishing.
- Keeves, P.J. (1997). *Educational research, methodology and measurement: An international handbook*. Oxford : Pergamon Press.
- Keeves, P.J. (1988). *Education Research, Methodology and Measurement : International Handbook*. U.K. : Pergamon Press.
- Kemmis, S. and McTaggart, R. (1990). *The action research planner*. 3rd ed. Victoria : Deakin University press
- Kounin, J. (1977). *Discipline and Group Management in Classroom*. New York : Holt, Reinhert & Winston.

- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). Determining Sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Lemlech, J.K. (2004). *Teaching in Elementary and Secondary Classroom*. New Jersey : Pearson.
- Marshall, T.R. (1994). *The open book : a practical perspective on OS*. Englewood Cliffs, NJ : PTR Prentice Hall.
- McCreary, R. (1999). *Classroom Management Definition*. New York : Haper & Row.
- Mcgregor, D. (1960). *The Human Side of Enterprise*. New York : McGraw-Hill.
- Midgley, J. (1986). *Community participation: Social development and the state*. New York : Methuen.
- Owen, C. (2009). *Room for Change : Decision made by K-3 Teachers in Designing Classrooms*. MI, USA : Proques LLC.
- Patarroyo, L.M. (2004). *Taking advantage of classroom linguistic heterogeneity*. [online]. Available from : <http://www.scu.edu.au/schools/gcm/ar/art/tamaturana00.html>>. [accesses 2 February 2020].
- Sizer, T.R. (1992). *Horace's school : Redesigning the American high school*. Boston: Houghton Mifflin.
- Smith, R.H. and others. (1980). *Management : Making Organizations Perform*. New York : Macmillan.
- Tosi, H.L. and Carroll, S.J. (1982). *Management*. 2nd ed. New York : John Wiley & Sons.
- Weinstain, C.S. (2000). *Secondary Classroom Management*. New York : New Press.
- Weinstain, C.S. (2003). *Secondary Classroom Management*. 2nd ed. New York : McGraw-Hill.
- Wilches-Chaux, G. (1992) The meaning of Participation. In Brand, Peter Charles, (ed.), *E Community participation : Proceedings Habinet International Seminar*. Colombia : Habinet.

ภาคผนวก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต

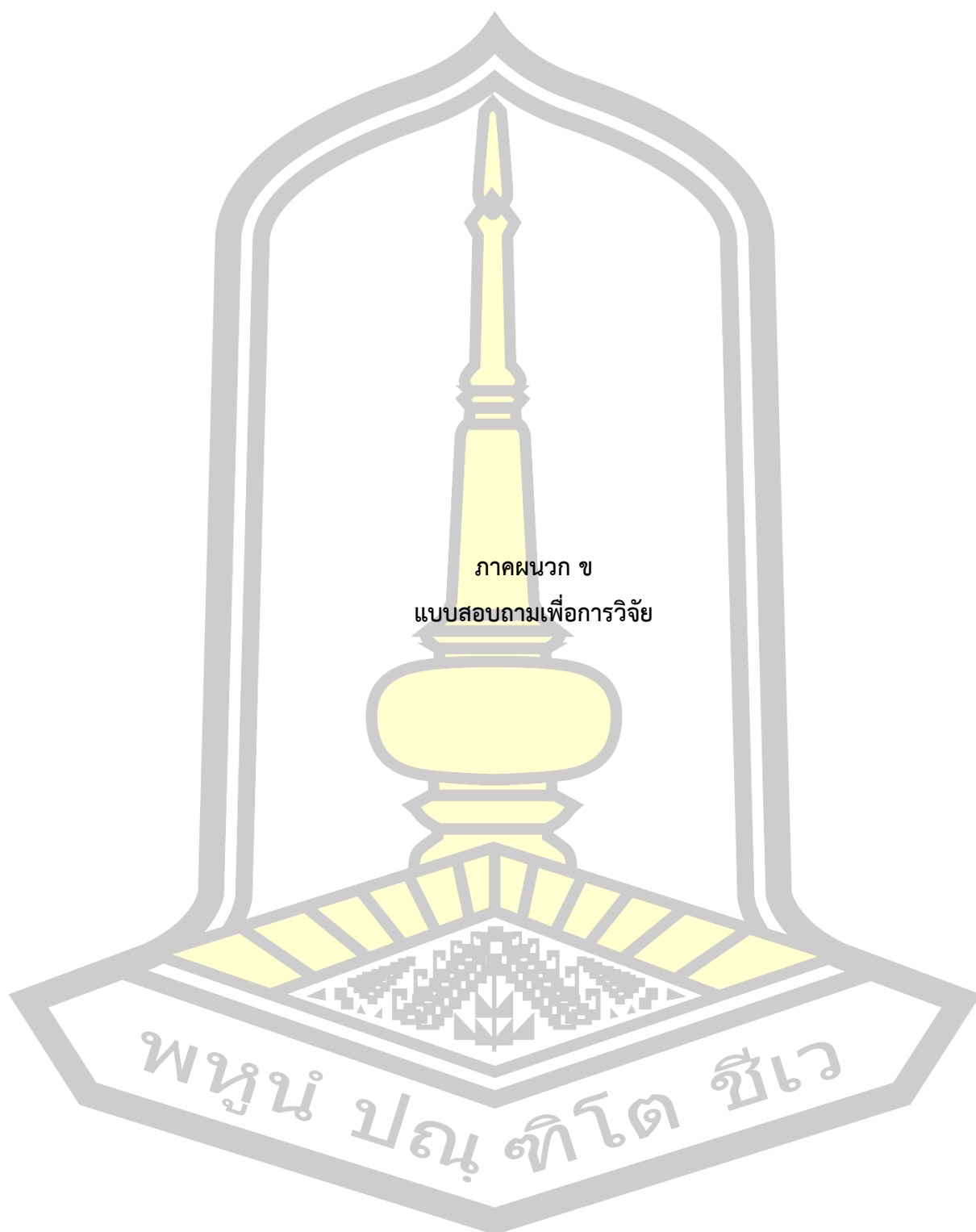
1. รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย ศรีอำไพ อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิราศ จันทระจิตร อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรนุช ศรีสะอาด อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษาด้านศึกษาศาสตร์
ประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทระศิริ อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
5. นางกัลยาลักษณ์ พิลาก ครูผู้สอนเชี่ยวชาญ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
โรงเรียนสตรีศึกษา

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณารูปแบบและคู่มือการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วม
ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. รศ.ดร.วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. ดร. สุรเชต น้อยฤทธิ์ อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
3. ดร.วัชรินทร์ แสนรุ่งเมือง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสตรีศึกษา และอาจารย์พิเศษ
ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
4. อาจารย์ ดร.สุรัตน์ ดวงชาทม ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 1
5. ดร.อนงค์ พิษสิงห์ ผู้อำนวยการโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์วัชบุรี
จังหวัดร้อยเอ็ด

สำหรับครู

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนในปัจจุบันของโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. แบบสอบถามมี 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้กรอกแบบสอบถามมีจำนวน 4 ข้อ
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการชั้นเรียนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการชั้นเรียนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. ข้อมูลจากแบบสอบถามของท่าน มีวัตถุประสงค์เพื่อการวิจัยเท่านั้น และไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของท่านแต่ประการใด
4. เมื่อท่านตอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว กรุณาตรวจสอบดูอีกครั้งว่าได้ตอบแบบสอบถามครบทุกข้อแล้วหรือไม่ แบบสอบถามที่ตอบทุกข้อของท่านจะเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์และใช้ได้

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือของท่าน

นายอดุลย์เดช ศรีพิลา

นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปรณ จิตโธ

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

โปรดอ่านข้อความแต่ละคำถาม แล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง [] ตามสภาพความเป็นจริง

1. เพศ
[] ชาย [] หญิง
2. ประสบการณ์ในการสอน
[] น้อยกว่า 5 ปี [] 6 – 10 ปี [] 11 – 15 ปี
[] 16 – 20 ปี [] 21 – 25 ปี [] มากกว่า 20 ปี
3. กลุ่มสาระการเรียนรู้
[] วิทยาศาสตร์ [] คณิตศาสตร์ [] สังคมศึกษา [] ภาษาไทย
[] ภาษาต่างประเทศ [] ศิลปะ [] สุขศึกษา [] การงานฯ
4. ขนาดของโรงเรียนมัธยมศึกษา
[] ขนาดเล็ก [] ขนาดกลาง
[] ขนาดใหญ่ [] ขนาดใหญ่พิเศษ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คำชี้แจง

แบบสอบถามตอนที่ 2 นี้ เป็นคำถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการชั้นเรียนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ของโรงเรียนมัธยมศึกษาซึ่งการบริหารจัดการชั้นเรียนแบ่งออกเป็น 3 ด้านที่ทำการศึกษา คือ การมีส่วนร่วมด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนการมีส่วนร่วมด้านจัดการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมด้านการสร้างวินัยในชั้นเรียน

วิธีตอบคำถาม

โปรดอ่านคำถามแต่ละข้อต่อไปนี แล้วเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับการปฏิบัติงานตามความเป็นจริง โดยพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้ คือ

- 5 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1. ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

1.1 บรรยากาศทางกายภาพ

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของผู้เรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1	ท่านเปิดโอกาสให้ผู้เรียนออกแบบตำแหน่งที่นั่ง และตกแต่งสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนเอง					
2	ท่านเปิดโอกาสให้ผู้เรียนบริหารจัดการเวลาประจำวันเอง					
3	ท่านเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดป้ายนิเทศในชั้นเรียน					
4	ท่านเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมใช้สื่อในชั้นเรียน					
5	ท่านเปิดโอกาสผู้เรียนมีพื้นที่แสดงความคิดเห็นภายในชั้นเรียน					
6	ท่านจัดพื้นที่แสดงภาระงานที่ผู้เรียนได้รับในแต่ละวัน					
7	ท่านจัดให้มีพื้นที่แสดงผลงานของผู้เรียนในชั้นเรียน					
8	ท่านส่งเสริมให้มีการจัดประกวดกิจกรรมความสะอาดในชั้นเรียน					
9	ท่านเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นในเว็บไซต์ของโรงเรียน					

1.2 บรรยากาศทางสังคม

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของผู้เรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
10	ท่านจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้มีความเป็นมิตร					
11	ท่านมีความคุ้นเคยกับผู้เรียนในชั้นที่ทำการสอนเป็นอย่างดี					
12	ท่านเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประเมินตนเองและประเมินเพื่อร่วมชั้น					
13	ท่านเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ					
14	ท่านส่งเสริมผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และสื่อสารกันในชั้นได้อย่างเต็มที่					
15	ท่านกระตุ้นให้กำลังใจผู้เรียนอยู่บ่อยครั้ง					
16	ท่านส่งเสริมให้บรรยากาศในชั้นเรียนมีความเป็นวัยรุ่น					
17	ท่านรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน					
18	ท่านให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆ					

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

ข้อที่	มีส่วนร่วมของผู้เรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1	ท่านให้ผู้เรียนได้เลือกกิจกรรมตามความสามารถและความถนัดของตนเอง					
2	ท่านจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง					
3	ท่านเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดตารางการสอบเก็บคะแนน					
4	ท่านเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการอภิปรายงานหรือการบ้านที่ครูสั่ง					
5	ท่านเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแก้ไขปัญหาเป็นกลุ่ม					
6	ท่านจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล					
7	ท่านเดินหรือยืนอยู่ทุกตำแหน่งของห้องเรียน ขณะที่ทำการสอน					
8	ขณะที่สอนท่านเปิดให้โอกาสให้ผู้เรียนอภิปรายในชั้นได้อย่างอิสระ					
9	มีความสุขสนุกสนานในชั้นเรียน ขณะที่ท่านสอน					
10	ท่านให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินครูผู้สอน					
11	ท่านเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมตรวจสอบผลการเรียนหรือคะแนนที่ได้รับ					
12	ท่านจัดสอนซ่อมเสริม เมื่อเวลาเรียนไม่ครบตามแผนที่กำหนด					
13	ท่านรับฟังปัญหาการเรียนของผู้เรียนพร้อมให้คำแนะนำ					
14	ท่านส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้แหล่งข้อมูลทั้งในและนอกโรงเรียน					
15	ท่านได้ทำวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียน					

พูน ปณ จิต ชีเว

3. ด้านวินัยในชั้นเรียน

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของผู้เรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1	ท่านให้ผู้เรียนได้ดำเนินการจัดเลือกตั้งผู้นำและคณะกรรมการของห้องเรียนเอง					
2	ท่านเปิดโอกาสให้ผู้เรียนบริหารจัดการเงินของห้องเรียนเอง					
3	ท่านและผู้เรียนร่วมกันร่างกติกา ข้อตกลงในห้องเรียน					
4	ท่านได้เยี่ยมบ้านนักเรียน					
5	ท่านมีการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองอยู่บ่อยครั้ง					
6	การทำโทษผู้เรียนท่านได้รับฟังเหตุผลของผู้เรียนที่กระทำผิด					
7	ท่านเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมตัดสินใจแก้ไขปัญหาพฤติกรรม					
8	ท่านแสดงความชื่นชมนักเรียนที่มีพฤติกรรมดีในชั้นเรียน					
9	ท่านวิเคราะห์พฤติกรรมผู้เรียนเป็นรายบุคคลร่วมกับครูคนอื่น					
10	ท่านเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน					
11	ท่านได้จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจน					
12	ท่านมีการทำวิจัยเพื่อแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมของนักเรียน					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการบริหารจัดการชั้นเรียน

ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน.....

.....

.....

ด้านการจัดการเรียนรู้.....

.....

.....

ด้านวินัยในชั้นเรียน.....

.....

.....

สำหรับนักเรียน

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนในปัจจุบันของโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. แบบสอบถามมี 3 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้กรอกแบบสอบถามมีจำนวน 4 ข้อ
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการชั้นเรียนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการชั้นเรียนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. ข้อมูลจากแบบสอบถามของท่าน มีวัตถุประสงค์เพื่อการวิจัยเท่านั้นไม่มีผลกระทบต่อ
การเรียนของท่านแต่ประการใด
4. เมื่อท่านตอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว กรุณาตรวจสอบดูอีกครั้งว่าได้ตอบแบบสอบถามครบทุกข้อแล้วหรือไม่ แบบสอบถามที่ตอบทุกข้อของท่านจะเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์และใช้ได้

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือของท่าน

นายอดุลย์เดช ศรีพิลา

นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

โปรดอ่านข้อความแต่ละคำถาม แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง [] ตามสภาพความเป็นจริง

1. เพศ

[] ชาย [] หญิง

2. ระดับชั้นมัธยมศึกษา

[] ม.4 [] ม.5 [] ม.6

3. การอยู่อาศัย

[] อยู่กับพ่อแม่ [] อยู่กับญาติ
[] อยู่หอพัก [] อื่นๆ ระบุ

4. การเดินทางมาโรงเรียน

[] เดิน [] จักรยาน
[] จักรยายนต์ [] รถโดยสาร
[] ผู้ปกครองมาส่ง [] อื่นๆ ระบุ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียน

มีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คำชี้แจง

แบบสอบถามตอนที่ 2 นี้ เป็นคำถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการชั้นเรียนโดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาซึ่งการบริหารจัดการชั้นเรียนแบ่งออกเป็น 3 ด้านที่ทำการศึกษาคือ การมีส่วนร่วมด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน การมีส่วนร่วมด้านจัดการเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมด้านการสร้างวินัยในชั้นเรียน

วิธีตอบคำถาม

โปรดอ่านคำถามแต่ละข้อต่อไปนี้ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติงานตามความเป็นจริง โดยพิจารณาตามเกณฑ์ดังนี้ คือ

- 5 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1. ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

1.1 บรรยากาศทางกายภาพ

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของผู้เรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1	ท่านได้ออกแบบและตกแต่งสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนเอง					
2	ท่านได้บริหารจัดการเวลาประจำวันเอง					
3	ท่านได้ดำเนินการจัดป้ายนิเทศในชั้นเรียนเอง					
4	ท่านมีโอกาสร่วมใช้สื่อในชั้นเรียน					
5	ท่านมีพื้นที่แสดงความคิดเห็นภายในชั้นเรียน					
6	ท่านมีพื้นที่แสดงภาระงานที่ผู้เรียนได้รับในแต่ละวัน					
7	ท่านมีพื้นที่แสดงผลงานของผู้เรียนในชั้นเรียน					
8	ท่านได้ร่วมจัดกิจกรรมประกวดความสะอาดในชั้นเรียน					
9	ท่านได้แสดงความคิดเห็นต่างๆ ลงใน website ของโรงเรียน					

1.2 บรรยากาศทางสังคม

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของผู้เรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
10	บรรยากาศในชั้นเรียนของท่านมีความเป็นมิตร					
11	ท่านมีความคุ้นเคยกับครูที่ทำการสอน					
12	ท่านได้มีโอกาสประเมินตนเองและประเมินเพื่อร่วมชั้น					
13	ท่านสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระในชั้น					
14	ท่านสามารถสื่อสารกันในชั้นเรียนได้อย่างเต็มที่					
15	ท่านได้รับกำลังใจพร้อมคำแนะนำจากครูอยู่เสมอ					
16	บรรยากาศในชั้นเรียนของท่านมีความเป็นวัยรุ่น					
17	ครูรับฟังความคิดเห็นของท่านเพียงใด					
18	ท่านได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆ เพียงใด					

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

ข้อที่	มีส่วนร่วมของผู้เรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1	ท่านได้เลือกกิจกรรมตามความสามารถและความถนัดของตนเอง					
2	ท่านได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง					
3	ท่านได้มีส่วนร่วมในการกำหนดตารางการสอบเก็บคะแนน					
4	ท่านมีโอกาสอภิปรายงานหรือการบ้านที่ครูสั่ง					
5	ท่านได้ร่วมกันแก้ไขปัญหาเป็นกลุ่ม					
6	ท่านมีความเข้าใจในความแตกต่างของเพื่อนร่วมชั้น					
7	ครูอยู่ทุกตำแหน่งของห้องเรียน ขณะที่ทำการสอน					
8	ขณะที่ครูสอน ท่านสามารถซักถามอภิปรายได้อย่างเต็มที่					
9	มีความสนุกสนานในชั้นเรียน ขณะที่ครูสอน					
10	ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินครูผู้สอน					
11	ท่านมีส่วนร่วมตรวจสอบผลการเรียนหรือคะแนนที่ได้รับ					
12	ท่านได้เรียนซ่อมเสริม เมื่อเวลาเรียนไม่ครบตามแผนที่กำหนด					
13	ท่านปรึกษาปัญหาด้านการเรียนกับครูบ่อยเพียงใด					
14	ท่านได้ใช้แหล่งข้อมูลการค้นคว้าทั้งในและนอกโรงเรียน					
15	ท่านได้ร่วมกับครูทำวิจัยในชั้นเรียน					

3. ด้านวินัยในชั้นเรียน

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของผู้เรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1	ท่านได้ดำเนินการจัดเลือกตั้งผู้นำและคณะกรรมการของห้องเรียนเอง					
2	ท่านได้บริหารจัดการเงินของห้องเรียนเอง					
3	ท่านและครูร่วมกันร่างกติกา ข้อตกลงในห้องเรียน					
4	ครูได้เยี่ยมบ้านของท่าน					
5	ผู้ปกครองของท่านติดต่อกับครูอยู่บ่อยครั้ง					

ข้อที่	การมีส่วนร่วมของผู้เรียน	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
6	หากมีการทำผิดกติกา ท่านมีโอกาสอธิบายเหตุผลที่กระทำผิด					
7	ท่านได้มีส่วนร่วมกับครูแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเพื่อนร่วมชั้น					
8	ครูแสดงความชื่นชมนักเรียนที่มีพฤติกรรมดีในชั้นเรียน					
9	ครูได้วิเคราะห์พฤติกรรมของเพื่อนนักเรียนเรียนเป็นรายบุคคล					
10	ผู้ปกครองของท่านได้ร่วมแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน					
11	โรงเรียนของท่านได้จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจน					
12	ท่านได้มีส่วนร่วมกับครูมีการทำวิจัยเพื่อแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมของนักเรียนที่ไม่พึงประสงค์					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการบริหารจัดการชั้นเรียน

ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน

.....

.....

ด้านการจัดการเรียนรู้

.....

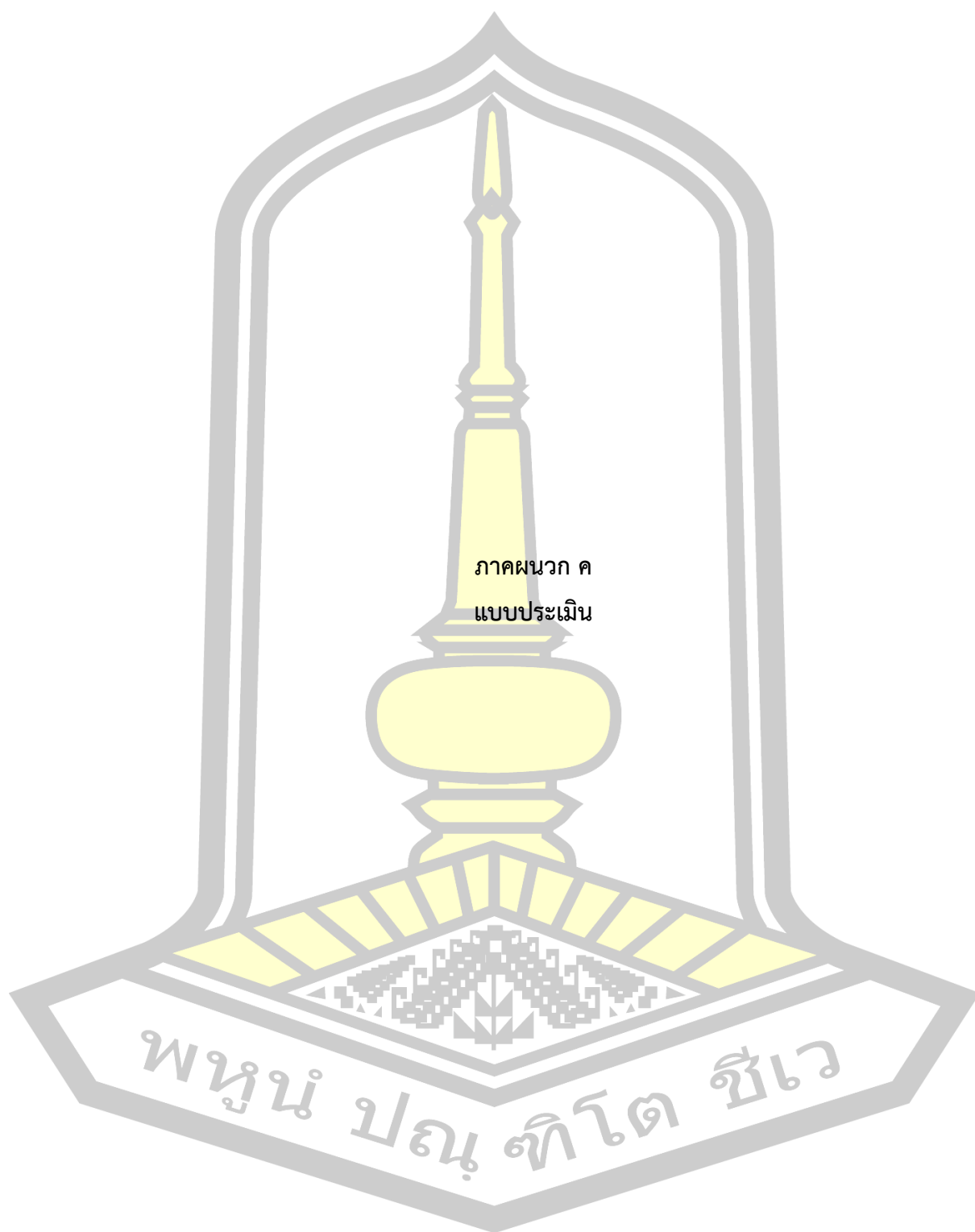
.....

ด้านวินัยในชั้นเรียน

.....

.....

พูน ปณ จิตโต ชีวะ

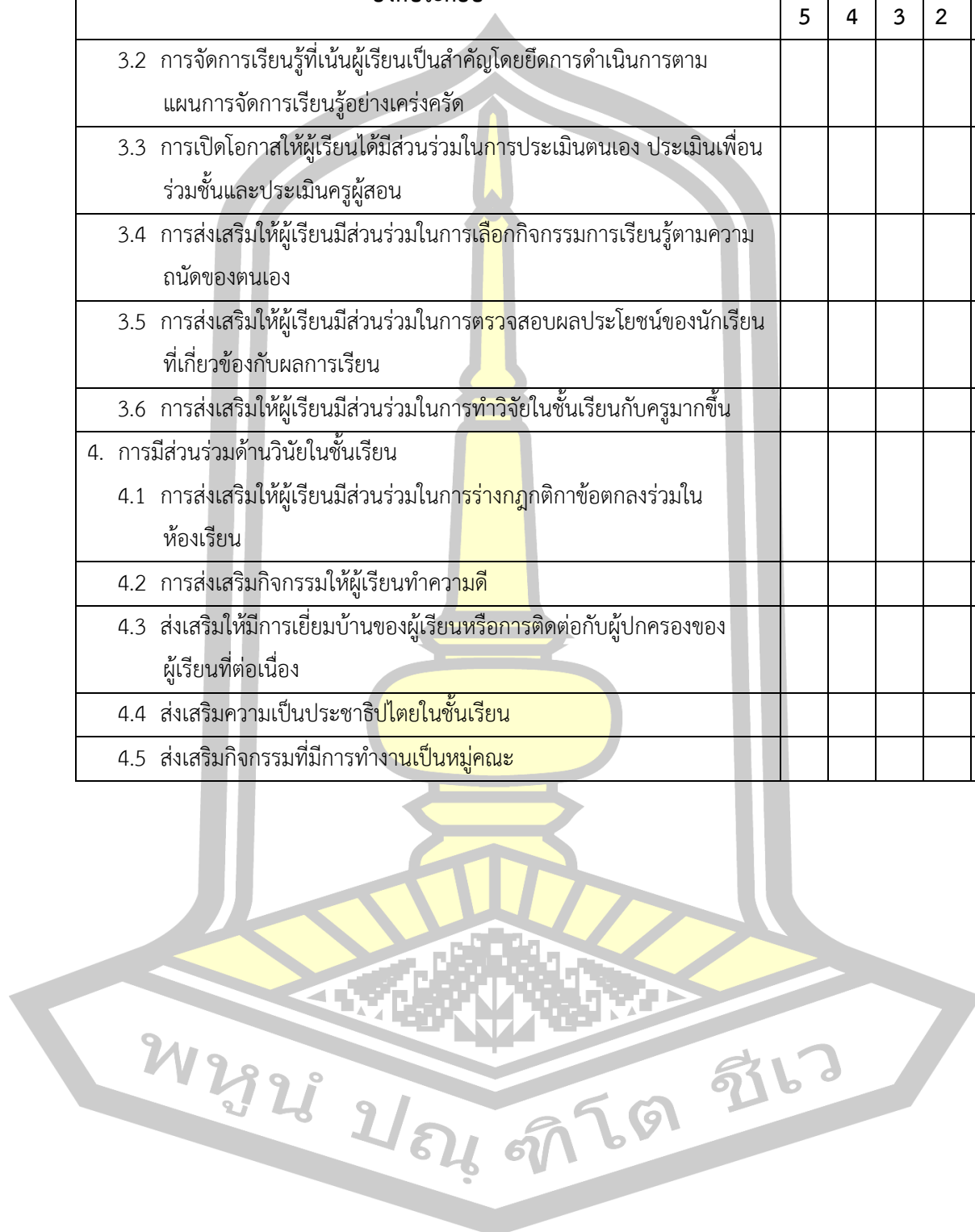
**แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการในชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วม
ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**

คำชี้แจง ในแต่ละข้อคำถามโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือตามความคิดเห็น เกี่ยวกับ
ความคิดเห็นความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการในชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วม
ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายความว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายความว่า มีความเหมาะสมมาก
- 3 หมายความว่า มีความเหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายความว่า มีความเหมาะสมน้อย
- 1 หมายความว่า มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

องค์ประกอบ	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
1. การมีส่วนร่วมด้านบรรยากาศทางกายภาพ					
1.1 การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเวร					
1.2 การให้ผู้เรียนมีพื้นที่นำเสนอผลงาน พื้นที่แสดงภาระงานที่ได้รับและพื้นที่ แสดงความคิดเห็นเป็นของตนเอง					
1.3 การส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นลงในเว็บไซต์รวมทั้งมีพื้นที่ แสดงผลงานของผู้เรียน					
2. การมีส่วนร่วมในบรรยากาศทางสังคม					
2.1 การสร้างบรรยากาศขณะที่ครูทำการสอนมีความเป็นมิตรและมีความเป็นวัย ครูมีบุคลิกที่มีความเป็นกันเอง					
2.2 การส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระส่งเสริมการกล้า แสดงออกในชั้นเรียนอภิปรายภาระงานที่ได้รับอย่างมีเหตุผล					
2.3 การส่งเสริมให้ผู้เรียนและผู้เรียนและผู้เรียนและครูมีปฏิสัมพันธ์กันทาง ที่ดี					
2.4 การให้คำแนะนำ แก้ปัญหาและการให้กำลังใจจากครู และการมีความ เข้าใจในความแตกต่างของเพื่อร่วมชั้น					
3. การมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้					
3.1 การส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่มเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง					

องค์ประกอบ	ระดับความเหมาะสม				
	5	4	3	2	1
3.2 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยยึดการดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเคร่งครัด					
3.3 การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง ประเมินเพื่อนร่วมชั้นและประเมินครูผู้สอน					
3.4 การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ตามความถนัดของตนเอง					
3.5 การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลประโยชน์ของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับผลการเรียน					
3.6 การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำวิจัยในชั้นเรียนกับครูมากขึ้น					
4. การมีส่วนร่วมด้านวินัยในชั้นเรียน					
4.1 การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการร่างกฎกติกาข้อตกลงร่วมในห้องเรียน					
4.2 การส่งเสริมกิจกรรมให้ผู้เรียนทำความดี					
4.3 ส่งเสริมให้มีการเยี่ยมบ้านของผู้เรียนหรือการติดต่อกับผู้ปกครองของผู้เรียนที่ต่อเนื่อง					
4.4 ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในชั้นเรียน					
4.5 ส่งเสริมกิจกรรมที่มีการทำงานเป็นหมู่คณะ					

แบบประเมินผลการดำเนินงาน
ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนกิจกรรมการให้ความรู้เรื่องการบริหารจัดการชั้นเรียน
โรงเรียน.....

คำชี้แจง ในแต่ละข้อคำถามโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือตามระดับความคิดเห็น
 ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด โดยพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายความว่า ผลการดำเนินงานมากที่สุด
- 4 หมายความว่า ผลการดำเนินงานมาก
- 3 หมายความว่า ผลการดำเนินงานปานกลาง
- 2 หมายความว่า ผลการดำเนินงานน้อย
- 1 หมายความว่า ผลการดำเนินงานน้อยที่สุด

ตัวชี้วัด	ระดับผลการประเมิน				
	5	4	3	2	1
1.นักเรียนมีความเข้าใจในแนวทางการจัดการชั้นเรียนที่มีคุณภาพ					
2.นักเรียนเข้าใจในหลักการบริหารจัดการชั้นเรียน					
3. นักเรียนมีความเข้าใจในหลักการมีส่วนร่วม					
4. นักเรียนมีความเข้าใจในสภาพปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้เรียนในปัจจุบัน					

พหุ ประถมศึกษา ชีวะ

แบบประเมินผลการดำเนินงาน
ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนกิจกรรมร่วมสร้างห้องเรียนน่าอยู่

โรงเรียน

คำชี้แจง ในแต่ละข้อคำถามโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือตามระดับความคิดเห็น
 ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด โดยพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายความว่า ผลการดำเนินงานมากที่สุด
- 4 หมายความว่า ผลการดำเนินงานมาก
- 3 หมายความว่า ผลการดำเนินงานปานกลาง
- 2 หมายความว่า ผลการดำเนินงานน้อย
- 1 หมายความว่า ผลการดำเนินงานน้อยที่สุด

ตัวชี้วัด	ระดับผลการประเมิน				
	5	4	3	2	1
1. นักเรียนได้แบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบส่วนต่างๆ ของห้องเรียน และดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ					
2. นักเรียนมีการตกแต่งพื้นที่ต่างๆ ของห้อง เรียนอย่างเหมาะสม					
3. นักเรียนได้มีการดำเนินการจัดป้ายนิเทศในชั้นเรียนเป็นปัจจุบัน					
4. นักเรียนมีการแบ่งเวรทำความสะอาดในชั้นเรียนเอง					
5. นักเรียนมีการรายงานผลการทำความสะอาดห้องเรียนให้ครู ทราบอย่างต่อเนื่อง					

พูน ปณ จิต ชีเว

แบบประเมินผลการดำเนินงาน
ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน กิจกรรมพื้นที่ของนักเรียน
 โรงเรียน.....

คำชี้แจง ในแต่ละข้อคำถามโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือตามระดับความคิดเห็น
 ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด โดยพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายความว่า ผลการดำเนินงานมากที่สุด
- 4 หมายความว่า ผลการดำเนินงานมาก
- 3 หมายความว่า ผลการดำเนินงานปานกลาง
- 2 หมายความว่า ผลการดำเนินงานน้อย
- 1 หมายความว่า ผลการดำเนินงานน้อยที่สุด

ตัวชี้วัด	ระดับผลการประเมิน				
	5	4	3	2	1
1.นักเรียนได้มีการแบ่งแบ่งพื้นที่ของห้องเรียนให้เป็นสัดส่วนอย่างชัดเจน					
2. นักเรียนมีป้ายนิเทศที่เป็นของนักเรียนเอง					
3. นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นลงในป้ายนิเทศอย่างสร้างสรรค์					
4. นักเรียนมีพื้นที่แสดงภาระงานที่รับผิดชอบในแต่ละวันอย่างชัดเจน					
5. นักเรียนมีการแสดงผลงานที่ได้จากการเรียนลงในพื้นที่ที่กำหนด					

พูน ปณ จิต ชีวะ

แบบประเมินผลการดำเนินงาน
ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนกิจกรรมบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตยในชั้นเรียน
โรงเรียน

คำชี้แจง ในแต่ละข้อคำถามโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือตามระดับความคิดเห็น
 ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด โดยพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายความว่า ผลการดำเนินงานมากที่สุด
- 4 หมายความว่า ผลการดำเนินงานมาก
- 3 หมายความว่า ผลการดำเนินงานปานกลาง
- 2 หมายความว่า ผลการดำเนินงานน้อย
- 1 หมายความว่า ผลการดำเนินงานน้อยที่สุด

ตัวชี้วัด	ระดับผลการประเมิน				
	5	4	3	2	1
1.นักเรียนมีการแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียนได้อย่างเต็มที่					
2. นักเรียนเป็นผู้ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน					
3. ครูสอนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น					
4. นักเรียนยอมรับมติของเสียงส่วนใหญ่					
5. นักเรียนมีตัวแทนที่ได้รับการเลือกตั้งให้เป็นตัวแทนในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ อย่างชัดเจน					
6. นักเรียนและครูร่วมกันสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้น่าอยู่					

พูน ปณ จิตโต ชีเว

แบบประเมินผลการดำเนินงาน

ด้านการจัดการเรียนรู้กิจกรรมบรรยากาศดีครูสอน

โรงเรียน

คำชี้แจง ในแต่ละข้อคำถามโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือตามระดับความคิดเห็น
ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด โดยพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายความว่า ผลการดำเนินงานมากที่สุด
- 4 หมายความว่า ผลการดำเนินงานมาก
- 3 หมายความว่า ผลการดำเนินงานปานกลาง
- 2 หมายความว่า ผลการดำเนินงานน้อย
- 1 หมายความว่า ผลการดำเนินงานน้อยที่สุด

ตัวชี้วัด	ระดับผลการประเมิน				
	5	4	3	2	1
1. นักเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน					
2. มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน					
3. นักเรียนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมการเรียนรู้					
4. การจัดบรรยากาศการเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้					
5. ครูและนักเรียนต่างรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน					

พูน ปณ จิตโต ชีเว

แบบประเมินผลการดำเนินงาน
ด้านการจัดการเรียนรู้กิจกรรมร่วมสร้างสรรค์โครงงาน
โรงเรียน

คำชี้แจง ในแต่ละข้อคำถามโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือตามระดับความคิดเห็น
 ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด โดยพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายความว่า ผลการดำเนินงานมากที่สุด
- 4 หมายความว่า ผลการดำเนินงานมาก
- 3 หมายความว่า ผลการดำเนินงานปานกลาง
- 2 หมายความว่า ผลการดำเนินงานน้อย
- 1 หมายความว่า ผลการดำเนินงานน้อยที่สุด

ตัวชี้วัด	ระดับผลการประเมิน				
	5	4	3	2	1
1. มีการจัดการเรียนการสอนแบบโครงงาน					
2. นักเรียนได้เรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่ม					
3. มีการนำเสนอโครงงานหรือผลงานที่รับผิดชอบหน้าชั้นเรียน					
4. มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม					
5. มีการเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง					
6. มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					

พูน ปณ ภิโต ชีเว

แบบประเมินผลการดำเนินงาน
ด้านการจัดการเรียนรู้กิจกรรมร่วมมือร่วมใจประเมิน
 โรงเรียน

คำชี้แจง ในแต่ละข้อคำถามโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือตามระดับความคิดเห็น
 ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด โดยพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายความว่า ผลการดำเนินงานมากที่สุด
- 4 หมายความว่า ผลการดำเนินงานมาก
- 3 หมายความว่า ผลการดำเนินงานปานกลาง
- 2 หมายความว่า ผลการดำเนินงานน้อย
- 1 หมายความว่า ผลการดำเนินงานน้อยที่สุด

ตัวชี้วัด	ระดับผลการประเมิน				
	5	4	3	2	1
1. ผู้เรียนมีการประเมินเพื่อนร่วมชั้นและประเมินตนเอง					
2. ผู้เรียนมีการประเมินการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง					
3. ความสม่ำเสมอในการประเมิน					
4. นักเรียนได้ตรวจสอบผลประโยชน์ของนักเรียนพร้อมรับฟังคำชี้แนะจากครู					
5. มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง					

พูน ปณ จิตโต ชีเว

แบบประเมินผลการดำเนินงาน
ด้านการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมเสวนาปัญหาการเรียน
โรงเรียน

คำชี้แจง ในแต่ละข้อคำถามโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือตามระดับความคิดเห็น
 ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด โดยพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายความว่า ผลการดำเนินงานมากที่สุด
- 4 หมายความว่า ผลการดำเนินงานมาก
- 3 หมายความว่า ผลการดำเนินงานปานกลาง
- 2 หมายความว่า ผลการดำเนินงานน้อย
- 1 หมายความว่า ผลการดำเนินงานน้อยที่สุด

ตัวชี้วัด	ระดับผลการประเมิน				
	5	4	3	2	1
1. นักเรียนมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียน					
2. มีการสอนเสริมพิเศษระหว่างนักเรียนด้วยกัน					
3. นักเรียนมีความเข้าใจในความแตกต่างของเพื่อนร่วมชั้น					
4. ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานเป็นหมู่คณะและมีมิตรภาพที่ดีต่อกัน					
5. ผู้เรียนได้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน					
6. มีการใช้เวลาว่างที่เกิดประโยชน์					

พหุ ประถมศึกษา

แบบประเมินผลการดำเนินงาน
ด้านการพัฒนาพฤติกรรมและวินัยของนักเรียน กิจกรรมสัปดาห์ของเรา
โรงเรียน

คำชี้แจง ในแต่ละข้อคำถามโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือตามระดับความคิดเห็น
 ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด โดยพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายความว่า ผลการดำเนินงานมากที่สุด
- 4 หมายความว่า ผลการดำเนินงานมาก
- 3 หมายความว่า ผลการดำเนินงานปานกลาง
- 2 หมายความว่า ผลการดำเนินงานน้อย
- 1 หมายความว่า ผลการดำเนินงานน้อยที่สุด

ตัวชี้วัด	ระดับผลการประเมิน				
	5	4	3	2	1
1. มีข้อตกลงและแนวทางปฏิบัติในชั้นเรียนอย่างชัดเจน					
2. มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนอธิบายเหตุผลเมื่อมีการกระทำผิด					
3. นักเรียนทุกคนมีสิทธิในการแสดงออกได้อย่างเต็มที่					
4. นักเรียนจัดการเลือกตั้งผู้นำและคณะกรรมการของห้องเรียน เอง					
5. มีการบริหารจัดการเงินของห้องเรียนเอง					
6. นักเรียนรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้ดี					
7. นักเรียนทำงานเป็นหมู่คณะอย่างมีประสิทธิภาพ					

พูน ปณ จิต ชีวะ

แบบประเมินผลการดำเนินงาน
ด้านการพัฒนาพฤติกรรมและวินัยของนักเรียน กิจกรรมร่วมพัฒนาโรงเรียน
โรงเรียน

คำชี้แจง ในแต่ละข้อคำถามโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือตามระดับความคิดเห็น
 ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด โดยพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายความว่า ผลการดำเนินงานมากที่สุด
- 4 หมายความว่า ผลการดำเนินงานมาก
- 3 หมายความว่า ผลการดำเนินงานปานกลาง
- 2 หมายความว่า ผลการดำเนินงานน้อย
- 1 หมายความว่า ผลการดำเนินงานน้อยที่สุด

ตัวชี้วัด	ระดับผลการประเมิน				
	5	4	3	2	1
1. นักเรียนทุกคนในชั้นมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียน					
2. นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข					
3. นักเรียนสามารถทำงานที่เสียสละต่อส่วนรวมได้ด้วยความเต็มใจ					
4. นักเรียนมีทักษะในการทำงานเป็นหมู่คณะและมีมิตรภาพที่ดีต่อกัน					
5. ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือระหว่างกัน					
6. ผู้เรียนสามารถบริหารจัดการงานที่ได้รับมอบหมายให้มีประสิทธิภาพ ประหยัดและปลอดภัย					

แบบประเมินผลการดำเนินงาน

ด้านการพัฒนาพฤติกรรมและวินัยของนักเรียนกิจกรรมการมีส่วนร่วมในคณะ

โรงเรียน

คำชี้แจง ในแต่ละข้อคำถามโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือตามระดับความคิดเห็น
ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด โดยพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายความว่า ผลการดำเนินงานมากที่สุด
- 4 หมายความว่า ผลการดำเนินงานมาก
- 3 หมายความว่า ผลการดำเนินงานปานกลาง
- 2 หมายความว่า ผลการดำเนินงานน้อย
- 1 หมายความว่า ผลการดำเนินงานน้อยที่สุด

ตัวชี้วัด	ระดับผลการประเมิน				
	5	4	3	2	1
1.นักเรียนทุกคนในชั้นให้ความร่วมมือกับกิจกรรมที่ทางโรงเรียนกำหนด					
2. เกิดความสามัคคีภายในหมู่คณะ					
3. ผู้เรียนเกิดความรักในสถานศึกษา					
4. ผู้เรียนมีคุณธรรมและจริยธรรม					
5. นักเรียนมีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา					
6. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข					

พูน ปณ จิต ชีเว

แบบประเมินผลการดำเนินงาน
ด้านการพัฒนาพฤติกรรมและวินัยของนักเรียน กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน
โรงเรียน

คำชี้แจง ในแต่ละข้อคำถามโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือตามระดับความคิดเห็น
 ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด โดยพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายความว่า ผลการดำเนินงานมากที่สุด
- 4 หมายความว่า ผลการดำเนินงานมาก
- 3 หมายความว่า ผลการดำเนินงานปานกลาง
- 2 หมายความว่า ผลการดำเนินงานน้อย
- 1 หมายความว่า ผลการดำเนินงานน้อยที่สุด

ตัวชี้วัด	ระดับผลการประเมิน				
	5	4	3	2	1
1. มีการติดตามเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง					
2. มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน					
3. การให้ข้อมูลเป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือ แก้ไข หรือส่งเสริม					
4. ผู้ปกครองให้ข้อมูลที่ชัดเจน ตรงตามสภาพความเป็นจริง					
5. ผู้ปกครองได้มีโอกาสเสนอแนะวิธีการแก้ไขปัญหา ร่วมกับทางโรงเรียน					
6. มีการทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองนักเรียนที่เยี่ยมบ้าน					

พหุ ประถมศึกษา

แบบประเมินผลการดำเนินงาน
ด้านการพัฒนาพฤติกรรมและวินัยของนักเรียนกิจกรรมร่วมสร้างคนดี
 โรงเรียน

คำชี้แจง ในแต่ละข้อคำถามโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือตามระดับความคิดเห็น
 ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด โดยพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายความว่า ผลการดำเนินงานมากที่สุด
- 4 หมายความว่า ผลการดำเนินงานมาก
- 3 หมายความว่า ผลการดำเนินงานปานกลาง
- 2 หมายความว่า ผลการดำเนินงานน้อย
- 1 หมายความว่า ผลการดำเนินงานน้อยที่สุด

ตัวชี้วัด	ระดับผลการประเมิน				
	5	4	3	2	1
1. มีการมอบรางวัลให้กับนักเรียนที่ทำความดีหน้าชั้นเรียนหรือหน้าเสาธง					
2. มีการยกย่องนักเรียนที่เสียสละต่อส่วนรวม					
3. นักเรียนทำกิจกรรมที่โรงเรียนกำหนดด้วยความเต็มใจ					
4. มีนักเรียนที่ประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดี ตรงตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน					
5. มีนักเรียนช่วยเหลือกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน					

พูน ปณ จิตโต ชีเว

แบบสอบถามความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

ข้อมูลผู้กรอก

[] ครู [] นักเรียน

คำชี้แจง ในแต่ละข้อคำถามโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือตามระดับความคิดเห็น โดยพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายความว่า มีความพึงพอใจมากที่สุด
- 4 หมายความว่า มีความพึงพอใจมาก
- 3 หมายความว่า มีความพึงพอใจปานกลาง
- 2 หมายความว่า มีความพึงพอใจน้อย
- 1 หมายความว่า มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ตัวชี้วัด	ระดับผลการประเมิน				
	5	4	3	2	1
1. สร้างความรับผิดชอบให้เกิดกับนักเรียน					
2. มีความกล้าแสดงออกอย่างมีเหตุผล					
3. มีการกระตุ้นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
4. มีผลงาน หรือชิ้นงานของตนที่เป็นผลงานน่าภาคภูมิใจนำเสนอ					
5. มีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม					
6. มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างเป็นระบบ					
7. มีความประทับใจในกิจกรรมดังกล่าว					
8. ส่งเสริมให้บรรยากาศน่าเรียนรู้มากขึ้น					
9. รู้จักแนวทางในการจัดการบรรยากาศในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพ					
10. ได้รับประโยชน์ในการดำเนินการจัดกิจกรรมดังกล่าว					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

แบบสอบถามความพึงพอใจในการบริหารจัดการชั้นเรียนโดยนักเรียนมีส่วนร่วมของนักเรียน
ด้านการจัดการเรียนรู้

ข้อมูลผู้กรอก

[] ครู

[] นักเรียน

คำชี้แจง ในแต่ละข้อคำถามโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือตามระดับความคิดเห็น
 โดยพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายความว่า มีความพึงพอใจมากที่สุด
- 4 หมายความว่า มีความพึงพอใจมาก
- 3 หมายความว่า มีความพึงพอใจปานกลาง
- 2 หมายความว่า มีความพึงพอใจน้อย
- 1 หมายความว่า มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ตัวชี้วัด	ระดับผลการประเมิน				
	5	4	3	2	1
1. มีบรรยากาศที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้					
2. มีการแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระอย่างมีเหตุผล					
3. มีการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม					
4. ส่งเสริมให้เกิดการทำโครงการและการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง					
5. ทำให้มีการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์					
6. ส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้มากขึ้น					
7. ได้รับความรู้จากการให้คำแนะนำจากเพื่อนนักเรียน					
8. ส่งเสริมบรรยากาศในชั้นเรียนให้มีความเป็นวัยรุ่น					
9. ความพึงพอใจในการประเมินประสิทธิภาพการสอนของครูและเพื่อนร่วมชั้น					
10. มีความพึงพอใจจากการดำเนินกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้					

ข้อเสนอแนะ.....

.....

แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชั้นเรียน
ด้านการพัฒนาพฤติกรรมและวินัยนักเรียน

ข้อมูลผู้กรอก

[] ครู

[] นักเรียน

คำชี้แจง ในแต่ละข้อคำถามโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือตามระดับความคิดเห็น โดยพิจารณาตามเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายความว่า มีความพึงพอใจมากที่สุด
- 4 หมายความว่า มีความพึงพอใจมาก
- 3 หมายความว่า มีความพึงพอใจปานกลาง
- 2 หมายความว่า มีความพึงพอใจน้อย
- 1 หมายความว่า มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ตัวชี้วัด	ระดับผลการประเมิน				
	5	4	3	2	1
1. ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้านและโรงเรียน					
2. ส่งเสริมการประสานความร่วมมือแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับวินัยและพฤติกรรมของนักเรียนระหว่างครูและผู้ปกครอง					
3. ส่งเสริมให้เกิดการเสียสละเพื่อส่วนรวมและความเป็นผู้นำ					
4. ส่งเสริมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ต่อเนื่อง					
5. ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนเข้าใจบุคคลอื่น					
6. ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในชั้นเรียน					
7. ส่งเสริมให้มีการเคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน					
8. ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนกล้าแสดงออก					
9. ส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ					
10. ความประทับใจในกิจกรรมที่ได้ร่วมดำเนินการ					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

แบบประเมินความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติของคู่มือการบริหารจัดการชั้นเรียน

คำชี้แจง ในแต่ละข้อคำถามโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือตามระดับความคิดเห็น

5 หมายความว่า มีความเป็นไปได้มากที่สุด

4 หมายความว่า มีความเป็นไปได้มาก

3 หมายความว่า มีความเป็นไปได้ปานกลาง

2 หมายความว่า มีความเป็นไปได้น้อย

1 หมายความว่า มีความเป็นไปได้น้อยที่สุด

ตัวชี้วัด	ระดับผลการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน					
1. การให้ความรู้ในการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการจัดการชั้นเรียน					
2. กิจกรรมร่วมสร้างห้องเรียนที่น่าอยู่					
3. กิจกรรมพื้นที่ของนักเรียน					
4. กิจกรรมร่วมสร้างบรรยากาศประชาธิปไตยในชั้นเรียน					
ด้านการจัดการเรียนรู้					
1. กิจกรรมบรรยากาศที่ดีที่ครูสอน					
2. กิจกรรมร่วมสร้างสรรค์โครงงาน					
3. กิจกรรมร่วมมือร่วมใจประเมิน					
4. กิจกรรมเสวนาปัญหาาร่วมกัน					
ด้านวินัยและพฤติกรรมของผู้เรียน					
1. กิจกรรมสิทธิของเรา					
2. กิจกรรมร่วมพัฒนาโรงเรียน					
3. กิจกรรมการมีส่วนร่วมในคณะสี					
4. กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน					
5. กิจกรรมร่วมสร้างคนดี					

แบบประเมินความความถูกต้องของคู่มือการบริหารจัดการชั้นเรียน

คำชี้แจง ในแต่ละข้อคำถามโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือตามระดับความคิดเห็น

- 5 หมายความว่า มีความถูกต้องมากที่สุด
 4 หมายความว่า มีความถูกต้องมาก
 3 หมายความว่า มีความถูกต้องปานกลาง
 2 หมายความว่า มีความถูกต้องน้อย
 1 หมายความว่า มีความถูกต้องน้อยที่สุด

ตัวชี้วัด	ระดับผลการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน					
1. การให้ความรู้ในการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการจัดการชั้นเรียน					
2. กิจกรรมร่วมสร้างห้องเรียนที่น่าอยู่					
3. กิจกรรมพื้นที่ของนักเรียน					
4. กิจกรรมร่วมสร้างบรรยากาศประชาธิปไตยในชั้นเรียน					
ด้านการจัดการเรียนรู้					
1. กิจกรรมบรรยากาศที่ดีที่ครูสอน					
2. กิจกรรมร่วมสร้างสรรค์โครงงาน					
3. กิจกรรมร่วมมือร่วมใจประเมิน					
4. กิจกรรมเสวนาปัญหาาร่วมกัน					
ด้านวินัยและพฤติกรรมของผู้เรียน					
1. กิจกรรมสิทธิของเรา					
2. กิจกรรมร่วมพัฒนาโรงเรียน					
3. กิจกรรมการมีส่วนร่วมในคณะสี					
4. กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน					
5. กิจกรรมร่วมสร้างคนดี					

แบบประเมินความเหมาะสมในการปฏิบัติตามคู่มือการบริหารจัดการชั้นเรียน

คำชี้แจง ในแต่ละข้อคำถามโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือตามระดับความคิดเห็น

- 5 หมายความว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด
 4 หมายความว่า มีความเหมาะสมมาก
 3 หมายความว่า มีความเหมาะสมปานกลาง
 2 หมายความว่า มีความเหมาะสมน้อย
 1 หมายความว่า มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

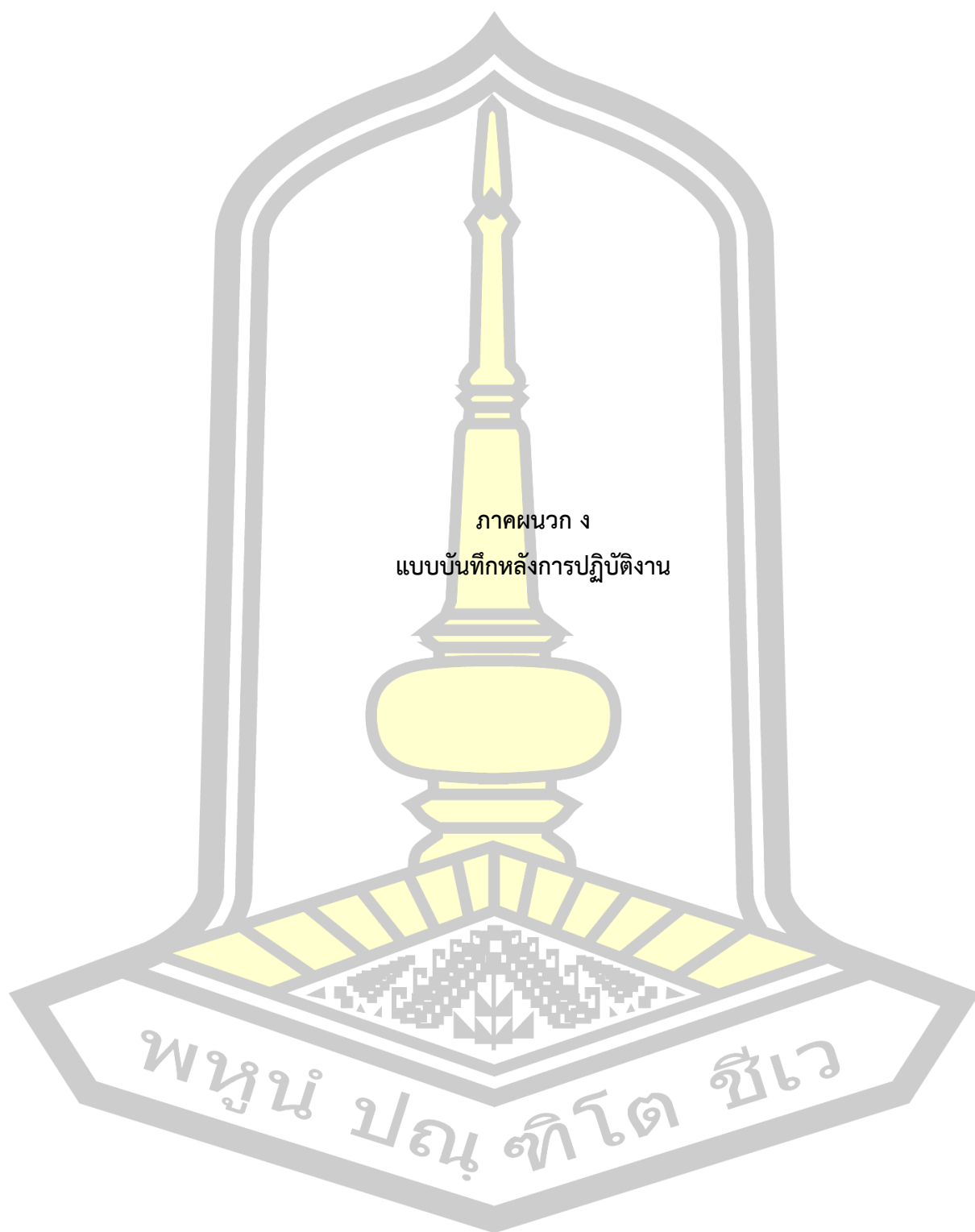
ตัวชี้วัด	ระดับผลการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน					
1. การให้ความรู้ในการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการจัดการชั้นเรียน					
2. กิจกรรมร่วมสร้างห้องเรียนที่น่าอยู่					
3. กิจกรรมพื้นที่ของนักเรียน					
4. กิจกรรมร่วมสร้างบรรยากาศประชาธิปไตยในชั้นเรียน					
ด้านการจัดการเรียนรู้					
1. กิจกรรมบรรยากาศที่ดีที่ครูสอน					
2. กิจกรรมร่วมสร้างสรรค์โครงงาน					
3. กิจกรรมร่วมมือร่วมใจประเมิน					
4. กิจกรรมเสวนาปัญหาาร่วมกัน					
ด้านวินัยและพฤติกรรมของผู้เรียน					
1. กิจกรรมสิทธิของเรา					
2. กิจกรรมร่วมพัฒนาโรงเรียน					
3. กิจกรรมการมีส่วนร่วมในคณะสี					
4. กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน					
5. กิจกรรมร่วมสร้างคนดี					

แบบประเมินความเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติตามคู่มือการบริหารจัดการชั้นเรียน

คำชี้แจง ในแต่ละข้อคำถามโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือตามระดับความคิดเห็น

- 5 หมายความว่า มีประโยชน์มากที่สุด
 4 หมายความว่า มีประโยชน์มาก
 3 หมายความว่า มีประโยชน์ปานกลาง
 2 หมายความว่า มีประโยชน์น้อย
 1 หมายความว่า มีประโยชน์น้อยที่สุด

ตัวชี้วัด	ระดับผลการประเมิน				
	5	4	3	2	1
ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน					
1. การให้ความรู้ในการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการจัดการชั้นเรียน					
2. กิจกรรมร่วมสร้างห้องเรียนที่น่าอยู่					
3. กิจกรรมพื้นที่ของนักเรียน					
4. กิจกรรมร่วมสร้างบรรยากาศประชาธิปไตยในชั้นเรียน					
ด้านการจัดการเรียนรู้					
1. กิจกรรมบรรยากาศที่ดีที่ครูสอน					
2. กิจกรรมร่วมสร้างสรรค์โครงงาน					
3. กิจกรรมร่วมมือร่วมใจประเมิน					
4. กิจกรรมเสวนาปัญหาาร่วมกัน					
ด้านวินัยและพฤติกรรมของผู้เรียน					
1. กิจกรรมสิทธิของเรา					
2. กิจกรรมร่วมพัฒนาโรงเรียน					
3. กิจกรรมการมีส่วนร่วมในคณะสี					
4. กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน					
5. กิจกรรมร่วมสร้างคนดี					

แบบบันทึกหลังการปฏิบัติ
(AAR : After Action Review)

โครงการ.....

ของโรงเรียน.....

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จังหวัดร้อยเอ็ด

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

1. วันนี้ท่านได้ร่วมมือกันดำเนินการอะไรเพิ่มเติมบ้าง

.....

.....

.....

.....

2. วันนี้ท่านได้บรรลุตามสิ่งที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมคืออะไร

.....

.....

.....

.....

3. การเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานมีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

4. การเก็บข้อมูลผลงานในแต่ละกิจกรรมท่านเก็บรวบรวมไว้อย่างไร

.....

.....

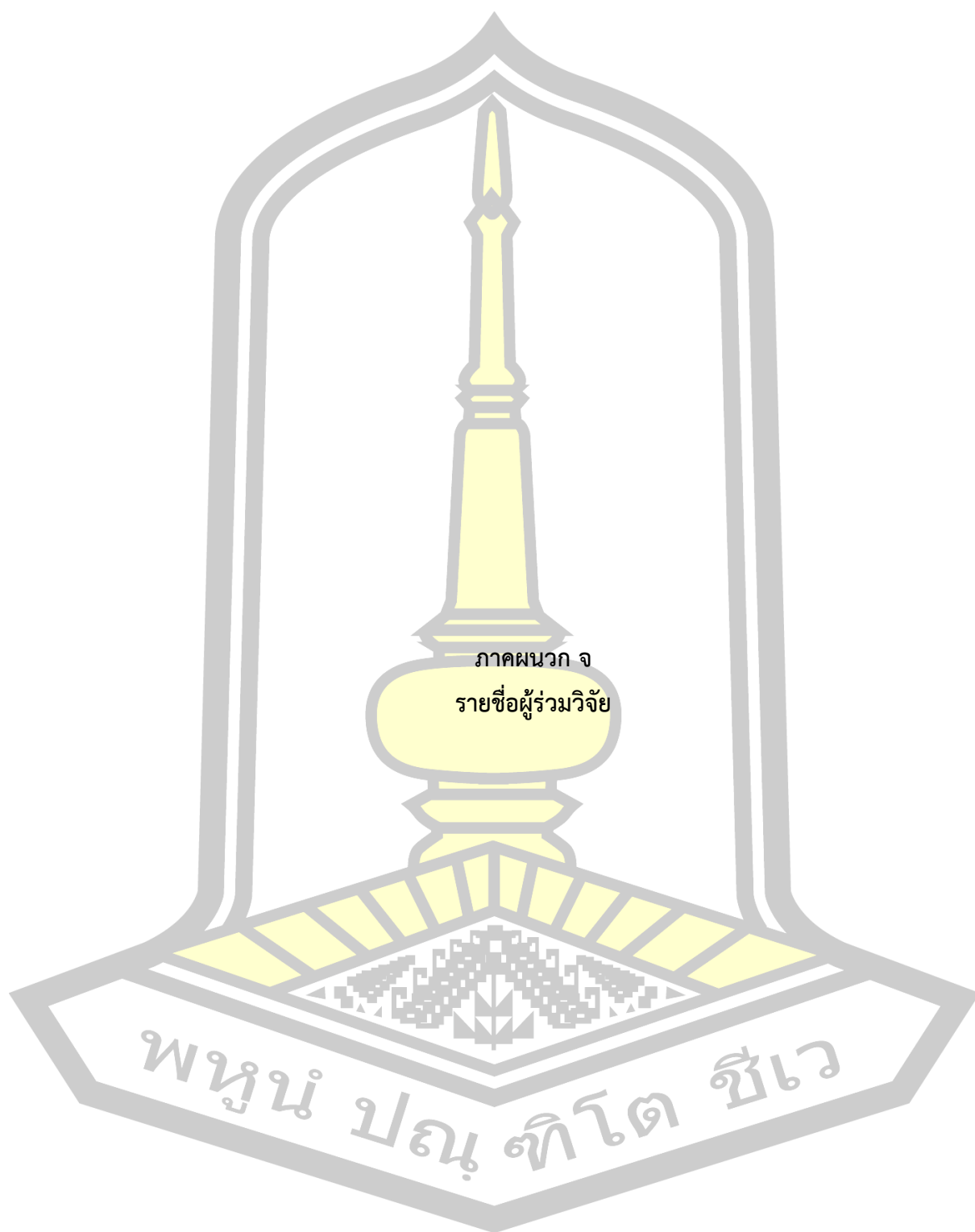
.....

.....

ลงชื่อ.....

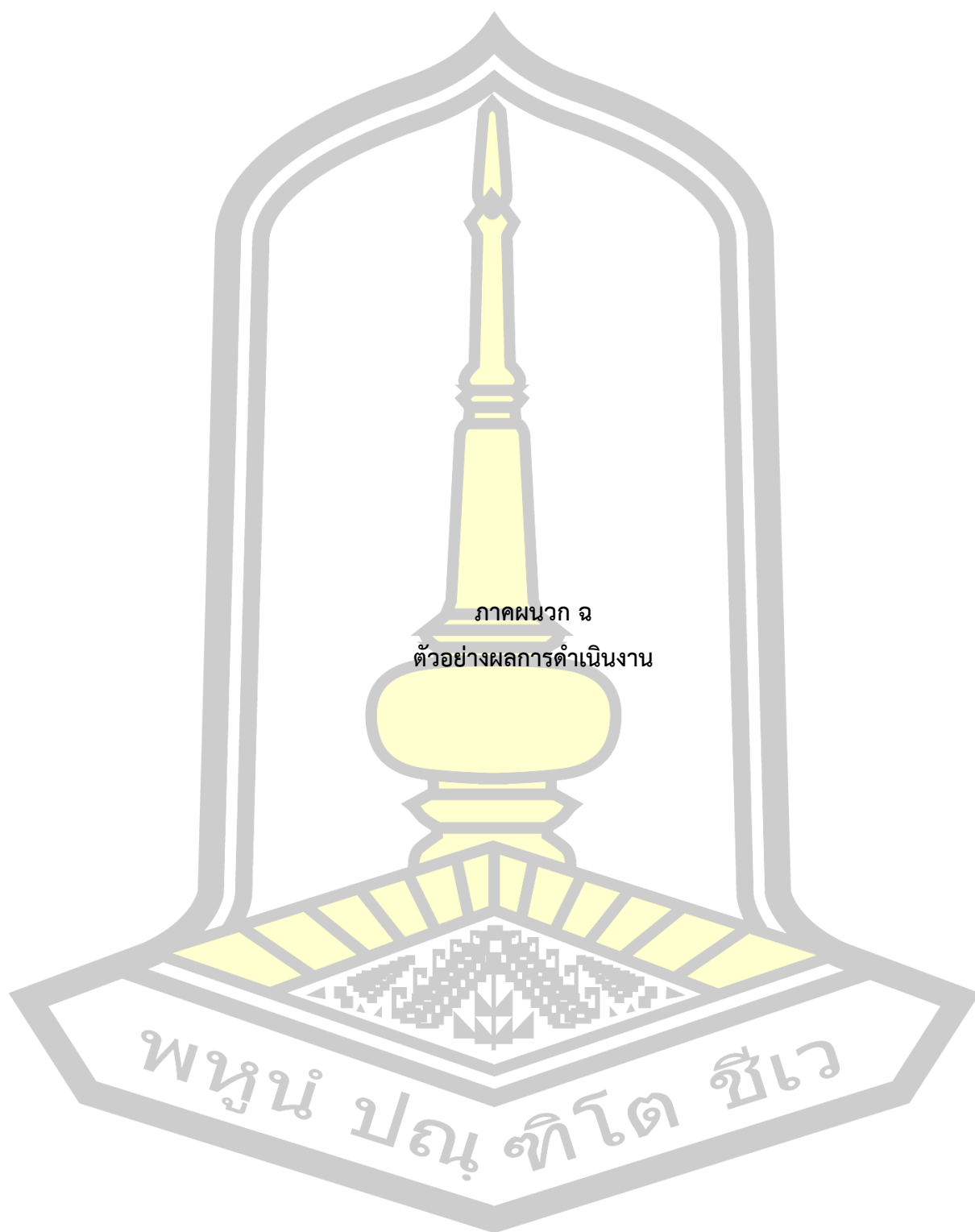
(.....)

ทีมงานผู้ปฏิบัติงานกลุ่ม.....

รายชื่อผู้ร่วมวิจัย

ชื่อ – สกุล	โรงเรียน	ตำแหน่งผู้ร่วมวิจัย
นางรัชณี เจริญทอง	โรงเรียนคู่น้อยประชาสรรค์	ครูร่วมวิจัย 1/1
นางจตุพร ไชยเกตุ	โรงเรียนคู่น้อยประชาสรรค์	ครูร่วมวิจัย 1/2
นางจารุณี หนองพล	โรงเรียนคู่น้อยประชาสรรค์	ครูร่วมวิจัย 1/3
นายนิคม จันทะโสม	โรงเรียนพลาญชัยพิทยาคม	ครูร่วมวิจัย 2/1
นายโสภณ เทียมวงศ์	โรงเรียนพลาญชัยพิทยาคม	ครูร่วมวิจัย 2/2
นางยุพาพร ก้านจักร	โรงเรียนพลาญชัยพิทยาคม	ครูร่วมวิจัย 2/2
นางสาวสุภาลักษณ์ เสนาลัย	โรงเรียนเมื่อน้อยวิทยาคม	ครูร่วมวิจัย 3/1
นางศุภรัตน์ บัวหลวง	โรงเรียนเมื่อน้อยวิทยาคม	ครูร่วมวิจัย 3/2
นางสาวอนัญญา ภัคดิศรี	โรงเรียนเมื่อน้อยวิทยาคม	ครูร่วมวิจัย 3/3
นายนางพัชรภรณ์ ศรีถนัด	โรงเรียนจตุรพักตรพิมาน รัชดาภิเษก	ครูร่วมวิจัย 4/1
นางธนศักดิ์ พงษ์สงวนจันทร์	โรงเรียนจตุรพักตรพิมาน รัชดาภิเษก	ครูร่วมวิจัย 4/2
นายประมวลศิลป์ วิทยา	โรงเรียนจตุรพักตรพิมาน รัชดาภิเษก	ครูร่วมวิจัย 4/3
นายเสถียร สุภรณ์	โรงเรียนเสลภูมิวิทยาคม	ครูร่วมวิจัย 5/1
นางสำเนียง สุภรณ์	โรงเรียนเสลภูมิวิทยาคม	ครูร่วมวิจัย 5/2
นางแพรวพรรณ คู่กระสังข์	โรงเรียนเสลภูมิวิทยาคม	ครูร่วมวิจัย 5/3
นางจิตดา ยิ่งทรัพย์	โรงเรียนสตรีศึกษา	ครูร่วมวิจัย 6/1
นางสาวสมปอง สุรเสน	โรงเรียนสตรีศึกษา	ครูร่วมวิจัย 6/2
นางกุหลาบ คลังพระศรี	โรงเรียนสตรีศึกษา	ครูร่วมวิจัย 6/3

รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ

aaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa

นายอดุลย์เดช ศรีพิลา

ตำแหน่ง ครู อันดับ คศ.2

โรงเรียนสตรีศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

#####

คำนำ

รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมการสร้างความรู้ รวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับการบริหารจัดการชั้นเรียน สรุปสาระสำคัญของความรู้ที่ได้จากการศึกษาในรูปแบบการทำงานเป็นทีม โดยจัดทำขึ้นเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาโรงเรียนต่อไป

ผู้รายงานหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานเล่มนี้จะสามารถเป็นแบบอย่าง และเป็นบรรทัดฐานในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการสำหรับบุคคลที่สนใจในการนำไปปรับใช้ในการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีส่วนร่วมของโรงเรียน และคงจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจอย่างแน่นอน

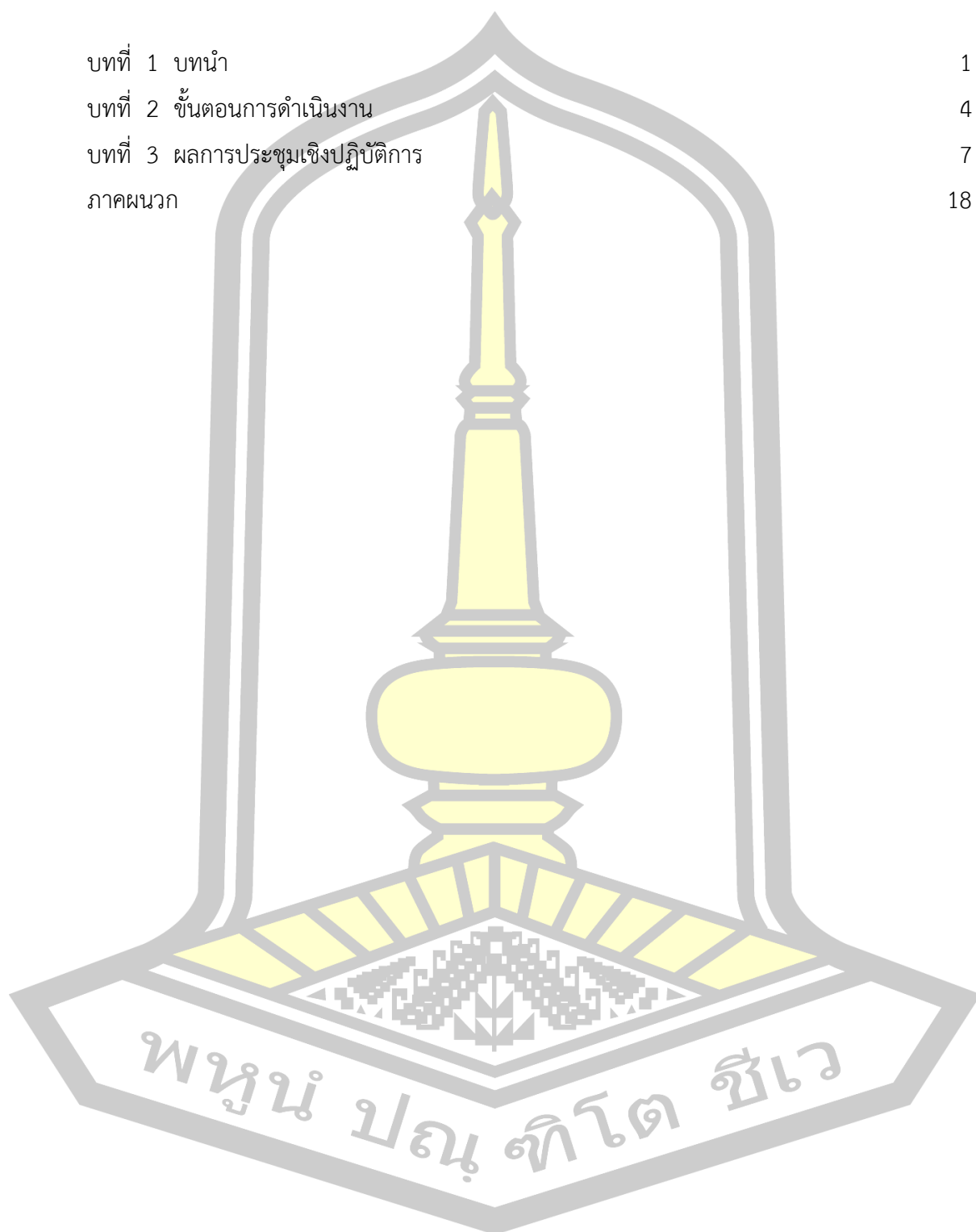
อดุลย์เดช ศรีพิลา

11 ธันวาคม 2555

สารบัญ

บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินงาน	4
บทที่ 3 ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ	7
ภาคผนวก	18

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียน
มัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

พูน ปณ จิต ชีเว

คู่มือ

การจัดกิจกรรมการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วม
ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เอกสารประกอบการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบกรรมการบริหารจัดการชั้นเรียน
แบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คำนำ

คู่มือการบริหารจัดการแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการวิจัยซึ่งเป็นการศึกษาในระดับคุณวุฒิบัณฑิต สาขาบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนโดยให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนที่เป็นนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

เอกสารคู่มือเล่มนี้ เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน(รายนามในภาคผนวก) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะเพื่อทำการปรับปรุงแก้ไข จนได้คู่มือที่สมบูรณ์ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือการจัดการกิจกรรมในการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูที่สอนนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา สร้างการมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นในห้องเรียน และส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ดีขึ้น

นายอดุลย์เดช ศรีพิลา

นักศึกษาปริญญาเอก สาขาบริหารและพัฒนการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พจนัน ปณฺ ทิโต

คำชี้แจง

การดำเนินการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเล่มนี้ ผู้ดำเนินงานจะต้องศึกษาคู่มือให้มีความรู้ ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ทุกรายละเอียดเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ เช่น ข้อตกลงเบื้องต้นในการใช้คู่มือ ข้อควรคำนึงถึงและแนวทางการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนซึ่งเป็นการอธิบายรายละเอียดต่างๆ เป็นการแนะนำวิธีการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมตามแผนการดำเนินงาน

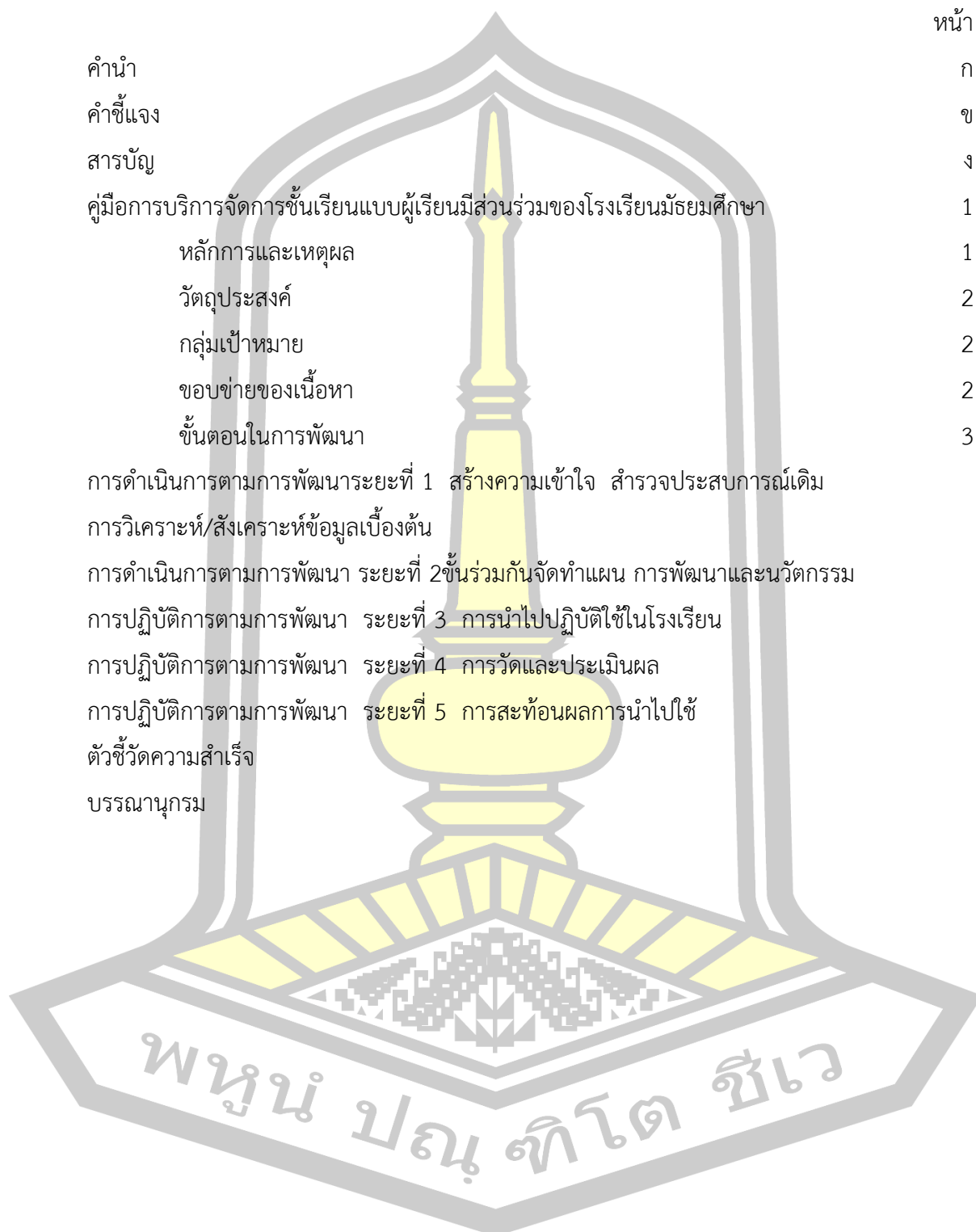
เนื่องจากการใช้งานคู่มือการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจุดเน้นอยู่ที่การฝึกปฏิบัติโดยให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ครูผู้ดำเนินงานควรกระตุ้นให้ผู้เรียนหรือผู้ร่วมทำกิจกรรมได้มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน และควรสร้างบรรยากาศที่ดีในการดำเนินกิจกรรม ทำให้ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมรู้สึกผ่อนคลายเกิดการอย่างมีส่วนร่วม นอกจากนี้ผู้เข้ารับการพัฒนาเกิดความรู้เป็นการพัฒนาที่อบอุ่น มีความเป็นกันเอง มีความรู้สึกปลอดภัย มีการกระตุ้นให้เกิดความกล้าแสดงออกอย่างเต็มความสามารถ มีการใช้กระบวนการกลุ่มหรือระบบทีมในการแก้ไขปัญหา มีการเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน

ผู้วิจัยหวังว่าคู่มือการพัฒนารูปแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ และมีคุณค่ายิ่งต่อการเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนและเป็นนวัตกรรมทางการศึกษา สำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาครูต่อไป

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
คำชี้แจง	ข
สารบัญ	ง
คู่มือการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา	1
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์	2
กลุ่มเป้าหมาย	2
ขอบข่ายของเนื้อหา	2
ขั้นตอนในการพัฒนา	3
การดำเนินการตามการพัฒนาระยะที่ 1 สร้างความเข้าใจ สํารวจประสบการณ์เดิม	
การวิเคราะห์/สังเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น	
การดำเนินการตามการพัฒนา ระยะที่ 2 ร่วมกันจัดทำแผน การพัฒนาและนวัตกรรม	
การปฏิบัติการตามการพัฒนา ระยะที่ 3 การนำไปปฏิบัติใช้ในโรงเรียน	
การปฏิบัติการตามการพัฒนา ระยะที่ 4 การวัดและประเมินผล	
การปฏิบัติการตามการพัฒนา ระยะที่ 5 การสะท้อนผลการนำไปใช้	
ตัวชี้วัดความสำเร็จ	
บรรณานุกรม	

คู่มือการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

หลักการและเหตุผล

ในสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยทั่วไปในปัจจุบัน บรรยากาศการเรียนการสอนที่เป็นอยู่ไม่ได้จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักความแตกต่างระหว่างบุคคลมากนัก อาจจะเป็นเพราะว่ามีจำนวนนักเรียนมากขึ้นโอกาสที่ครูเองจะเข้าไปสัมผัสกับผู้เรียนเพื่อตอบสนองความต้องการรายบุคคลมีน้อยลงการเรียนการสอนโดยมีครูเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้เป็นวิธีที่ง่ายต่อการสอนจึงเป็นเทคนิคที่นิยมนำมาใช้สอน เทคนิคการสอนที่พบมากที่สุดคือการสอนแบบบรรยายโดยมีครูเป็นศูนย์กลางและครูส่วนใหญ่ก็จะตั้งความหวังไว้นักเรียนทุกคนจะต้องเรียนได้เท่าๆกันซึ่งขัดกับหลักจิตวิทยาว่าด้วยความแตกต่างระหว่างบุคคลที่คนแต่ละคนมีความสนใจ ความสามารถ ความถนัดและมีวิธีเรียนรู้ที่แตกต่างกันดังนั้นจะเห็นได้ว่าผู้เรียนแต่ละคนจะรับความรู้ที่ถ่ายทอดได้ไม่เท่ากันการสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลางเพียงอย่างเดียวจะไม่ตอบสนองความแตกต่างรายบุคคลได้ครบทั้งหมด (ศูนย์ปฏิบัติการปฏิรูปการศึกษา. 2550 : 3-4) จากการที่บรรยากาศการเรียนการสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้นานับร้อยปีส่งผลให้เกิดปัญหาการเรียนการสอนขึ้น กล่าวคือผลผลิตทางการศึกษาของเราขาดคุณลักษณะที่สำคัญคือความกล้าและรู้จักแสดงความคิดเห็นต่อชุมชน การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และความรับผิดชอบต่อสังคมที่ตนเองอยู่ (รุ่ง แก้วแดง. 2543 : 3)

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เห็นบทบาทของตนเองมากที่สุดการเรียนรู้เน้นให้ความสนใจและความถนัดของผู้เรียนผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนครูเป็นผู้จัดสิ่งแวดล้อมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองผู้เรียนได้รู้จักการแก้ไขปัญหาของตนเองครูเป็นผู้รับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนให้โอกาสผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ (กรมสามัญศึกษา. 2539 : 15) นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์การสอบ O -Net จากสถาบันการศึกษาแห่งชาติในปี 2553 พบว่าในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดที่มีคะแนนต่ำที่สุด 15 อันดับสุดท้าย(รวม 3 จังหวัด ชายแดนภาคใต้)เป็นจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือถึง 8 จังหวัดในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดที่มีคะแนนต่ำที่สุด 15 อันดับสุดท้าย(รวม 3 จังหวัด ชายแดนภาคใต้) เป็นจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือถึง 10 จังหวัด ข้อมูลการสอบในปีนี้เป็นตัวบ่งชี้ได้ว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นหนึ่งในภูมิภาคที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษา (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. 2553 : 6 – 7)

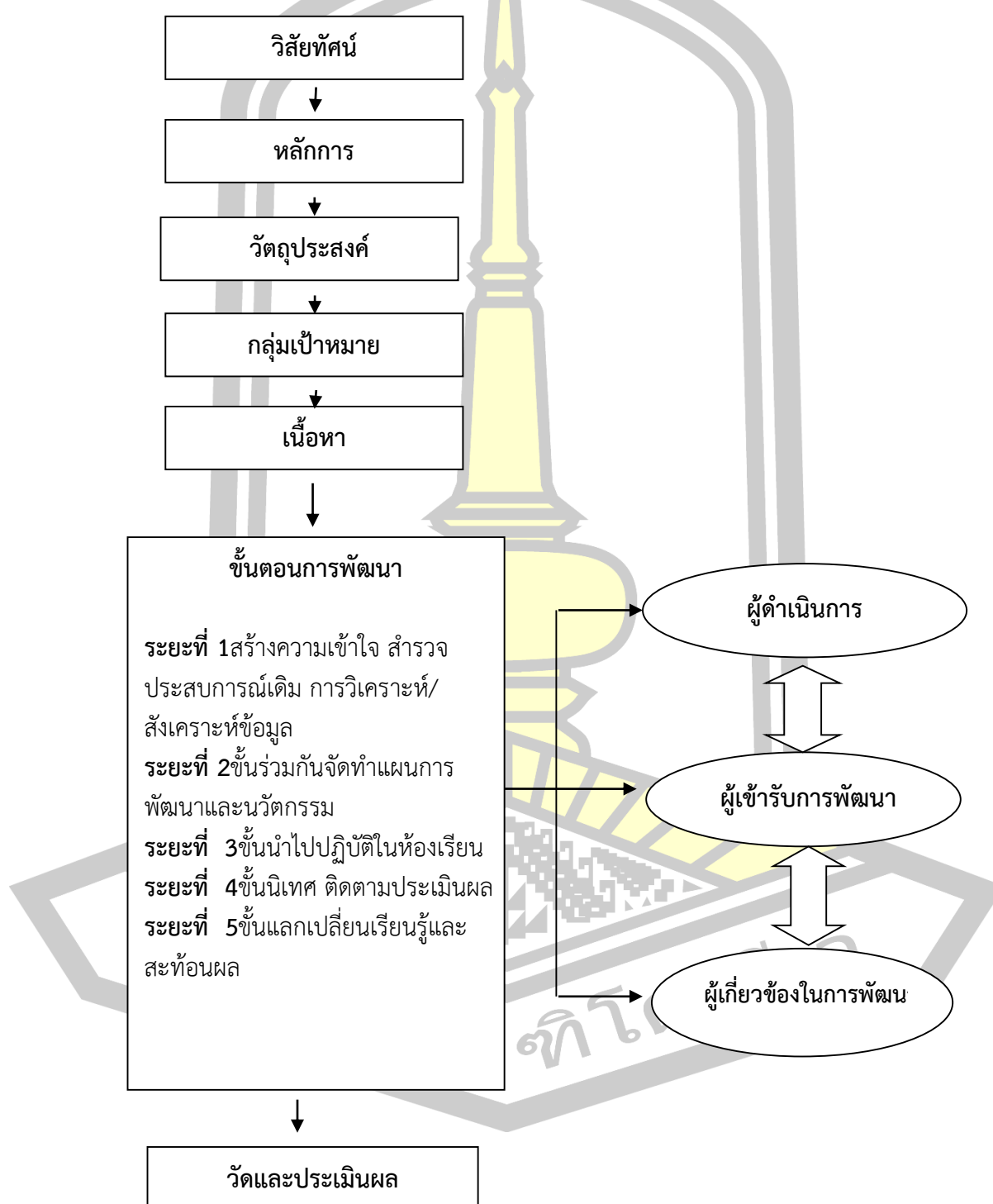
จากการศึกษาความรู้สึกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมหรือรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนมีความสำคัญต่อการเรียน การสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลของ OECD ช่วงปี 2003พบว่าประเทศที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ส่วนใหญ่จะมีความรู้สึกในเชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในโรงเรียน แต่สำหรับนักเรียนในประเทศไทย พบว่านักเรียนทุกสังกัดของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนต่ำ(ดัชนี -0.29) นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนที่มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนสูงจะมีผลการสอบวิชาคณิตศาสตร์สูง หากเปรียบเทียบเป็นภาคพบว่ากรุงเทพมหานครและจังหวัดในภาคกลางจะมีความรู้สึกในการมีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนสูงมากและผลการสอบวิชาคณิตศาสตร์ก็สูงกว่าทุกภาคในขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความรู้สึกในการมีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนอยู่ในระดับต่ำกว่า และยังพบว่าการสร้างบรรยากาศเพื่อเพิ่มความรู้สึกการมีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน จะนำไปสู่การเรียนวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ได้ดีด้วย เมื่อศึกษาด้านระเบียบวินัยในชั้นเรียน พบว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้มีค่าดัชนีเกี่ยวกับวินัยในชั้นเรียนเป็นลบในขณะที่ทุกภาครวมถึงกรุงเทพมหานครมีค่าเป็นบวก (สุนีย์ คล้ายนิล และคณะ. 2549 : 109-136)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่างประสบปัญหาที่คล้ายกันเกี่ยวกับ ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการในชั้นเรียนขึ้นโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของนักเรียนทุกคน สร้างความเป็นประชาธิปไตยในชั้นเรียนรวมถึงให้ครูผู้สอนเข้าใจและรับรู้ความต้องการของผู้เรียนที่แท้จริง ให้ผู้เรียนได้แสดงออกในด้านต่างๆ อย่างเต็มที่ เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้มากที่สุด

ลักษณะของคู่มือ

คู่มือการพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิสัยทัศน์ของคู่มือ

คู่มือการพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มุ่งพัฒนาครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการชั้นเรียนมากขึ้น และส่งเสริมความร่วมมือที่ดีระหว่างครูกับผู้เรียนให้สูงขึ้น

หลักการของกิจกรรม

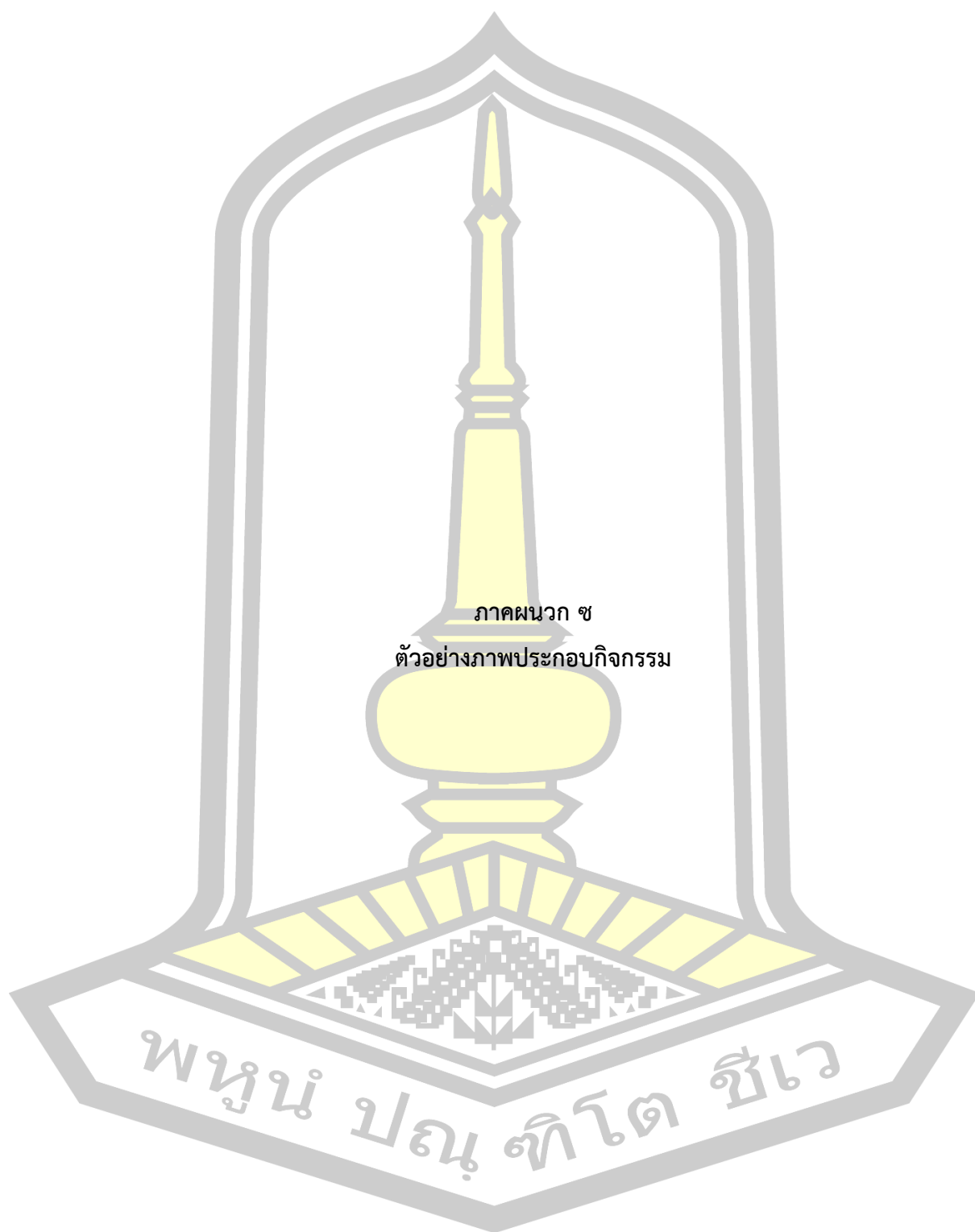
กิจกรรมการพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีหลักการที่สำคัญดังนี้

1. เป็นกิจกรรมที่มีการพัฒนาครูเป็นฐานด้วยการนำข้อมูลจากสภาพปัจจุบันและประสบการณ์เดิมมาเสริมสร้างกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน
2. เป็นกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วมของครูและผู้เรียนในชั้นที่ทำการสอน โดยใช้กิจกรรมการพัฒนาที่หลากหลาย ผู้เข้ารับการพัฒนามาสามารถนำไปปฏิบัติใช้จริงในชั้นเรียนได้
3. กระบวนการของกิจกรรมมีการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันด้วยเครือข่ายที่เป็นกลุ่มและทีมงานมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

วัตถุประสงค์ของกิจกรรม

1. เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของนักเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และสร้างองค์ความรู้ที่สำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อส่งเสริมและผลักดันให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นห้องเรียนคุณภาพ

พูน ปณ จิต ชีเว

การประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การบริหารจัดการชั้นเรียนโดยผู้เรียนมีส่วนร่วม
บรรยายโดยนายรัตนะ บุตรสุนทรศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สพป ร้อยเอ็ด เขต 1

ผู้ร่วมสังเกตการณ์ ดร.ปรีดา ลำมะนา และ ดร.เสริม เคนโยธา

บรรยากาศในการประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วม

ประชุมระดมความคิดจัดทำแผนและนวัตกรรม

ผู้วิจัยสรุปแนวทางการดำเนินงานพร้อมร่วมดำเนินการวางแผนจัดทำคู่มือ

คณะครูผู้ร่วมวิจัยร่วมประชุมระดมความคิดพร้อมนำเสนอแนวทางการจัดทำคู่มือ

การดำเนินการตามคู่มือในโรงเรียนเข้าร่วมปฏิบัติการวิจัย

นักเรียนร่วมกันวางแผนตามกิจกรรมในคู่มือที่กำหนด

นักเรียนเสนอผลการระดมความคิดในกลุ่ม

การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการวางแผนการพัฒนาพฤติกรรมและวินัย

นักเรียนร่วมกันนำเสนอผลการระดมความคิดในแต่ละกิจกรรม

ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายร่วมกัน

การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการกำหนดพื้นที่แสดงภาระงานในห้องเรียน

บอร์ดที่ทางโรงเรียนสร้างให้เป็นพื้นที่แสดงความคิดเห็นในแต่ละห้อง

บอร์ดแสดงผลงานของนักเรียนในชั้น

กิจกรรมร่วมสร้างคนดีในโรงเรียนที่เข้าร่วมดำเนินการวิจัย

กิจกรรมร่วมบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม

การประชุมการจัดทำโครงการในโรงเรียนที่เข้าร่วมวิจัย

การมีส่วนร่วมในการทำโครงการที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง

การประชุมผู้ปกครองร่วมหาแนวทางแก้ปัญหาพฤติกรรมและวินัยนักเรียน

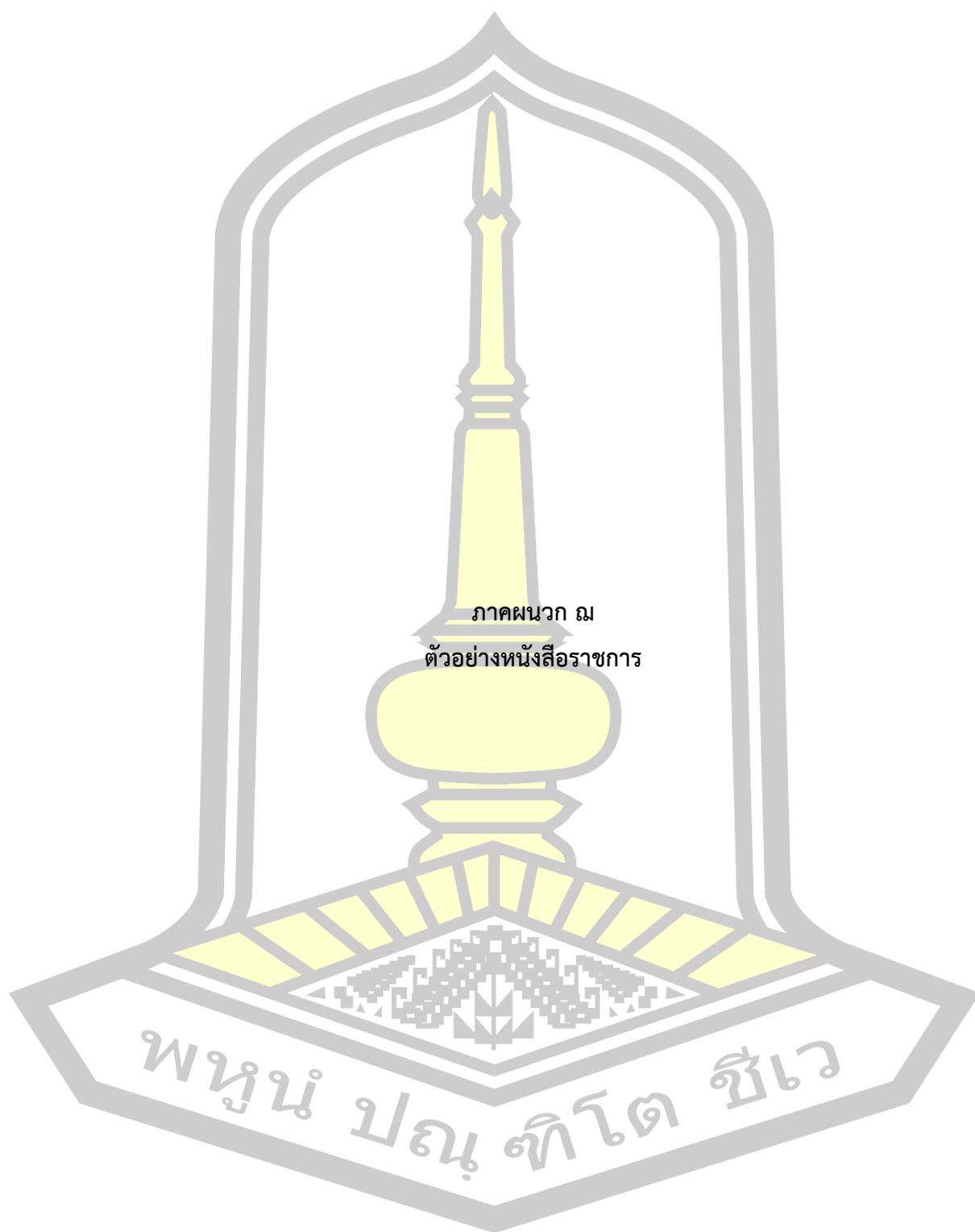

กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน

กิจกรรมสิทธิของนักเรียน

ที่ ศธ. ๐๔๒๕๗.๐๒/๑๓๑๖

โรงเรียนสตรีศึกษา
ถนนสุริยະเดชบำรุง อ.เมือง
จ.ร้อยเอ็ด ๕๕๐๐๐

๔ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์วิทยากร

เรียน ศน.รัตนะ บุตรสุรินทร์

ด้วยโรงเรียนสตรีศึกษา กำหนดการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การบริหารจัดการชั้นเรียน โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา” ระหว่างวันที่ ๘ - ๙ ธันวาคม ๒๕๕๕ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. ณ ห้องโสตทัศนศึกษา โรงเรียนสตรีศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจและพัฒนาแนวทาง ในการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูมัธยมศึกษา ไปในทางที่ถูกต้อง

โรงเรียนสตรีศึกษา พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นวิทยากรในการประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งนี้

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ท่านคงพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ ขอขอบพระคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายกำพล พันแสน)

ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีศึกษา

โทร.(๐๔๓) ๕๒๘๐๙๒

โทรสาร.(๐๔๓) ๕๒๘๐๙๒

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร ๖๐๖๕, โทรสาร ๐-๔๓๗๔-๓๑๗๕
 ที่ ศธ ๐๕๓๐.๕(๑) / ๖๓๐ พ วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๕
 เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้วิจัย

เรียน ผศ.ดร.นิราศ จันทระจิตร

ด้วย นายอดุลย์เดช ศรีพิลา นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการบริหารจัดการ ชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิน บุตรดีสุวรรณ และ อาจารย์ ดร.ปริดา ลำมะนา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เพื่อที่นิตจะได้ดำเนินการ ในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประวิต เอราวรรณ)
 คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ที่ ศธ. ๐๔๐๕๗.๐๒/๑๓๑๗

โรงเรียนสตรีศึกษา
ถนนสุริยเดชบำรุง อ.เมือง
จ.ร้อยเอ็ด ๕๕๐๐๐

๔ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอเชิญส่งบุคลากรเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพลาวิทยพิทยาคม

สิ่งที่ส่งมาด้วย กำหนดการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ด้วยโรงเรียนสตรีศึกษา กำหนดการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การบริหารจัดการชั้นเรียน โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา” ระหว่างวันที่ ๘ - ๙ ธันวาคม ๒๕๕๕ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. ณ ห้องโสตทัศนศึกษา โรงเรียนสตรีศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจและพัฒนาแนวทาง ในการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูมัธยมศึกษา ไปในทางที่ถูกต้อง

ในการนี้ โรงเรียนสตรีศึกษา ขอความร่วมมือท่านส่งคุณครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเข้าร่วมการประชุมในครั้งนี้ ตามวัน เวลา และสถานที่ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายกำพล พันแสน)
ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีศึกษา

โทร.(๐๔๓) ๕๒๘๐๙๒

โทรสาร.(๐๔๓) ๕๒๘๐๙๒

กำหนดการอบรมเชิงปฏิบัติการ

เรื่อง “การบริหารจัดการชั้นเรียนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

วันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2555

เวลา	กิจกรรม
08.30 – 09.00 น.	ผู้เข้าร่วมประชุมลงทะเบียนรายงานตัว
09.00 – 09.30 น.	ประธานในพิธีเปิดการประชุม
09.30 – 10.30 น.	วิทยากรบรรยายเรื่อง “ห้องเรียนคุณภาพ”
10.30 - 10.40 น.	พัก
10.40 – 12.00 น.	วิทยากรบรรยายเรื่อง “การจัดการชั้นเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา”
12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 – 14.30 น.	ผู้ดำเนินการสรุปผลการสำรวจสภาพการบริหารจัดการชั้นเรียนของ โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในปัจจุบัน
14.30 – 14.40 น.	พัก
14.40 – 16.30 น.	แบ่งกลุ่มย่อยประชุมระดมความคิด สรุปแนวทางการจัดการ ชั้นเรียนโดยแยกเป็นกลุ่มสาระ

วันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2555

09.00 - 10.30 น.	ประชุมกลุ่มจัดทำจัดทำกิจกรรม ประกอบแนวทางการบริหาร จัดการชั้นเรียน
10.30 – 10.40 น.	พัก
10.40 – 12.00 น.	ครูผู้เข้าร่วมอบรมแต่ละกลุ่มนำเสนอกิจกรรม พร้อมอภิปรายร่วมกัน
12.00 - 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 – 14.30 น.	ครูผู้เข้าร่วมอบรมแต่ละกลุ่มนำเสนอกิจกรรม(ต่อ)
14.30 – 14.40 น.	พัก
14.40 – 16.30 น.	ผู้ดำเนินการและครูผู้เข้าร่วมอบรมร่วมอภิปรายสรุป และรับมอบ เกียรติบัตร ปิดการอบรม

๖๘ ๖๗

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นายอดุลย์เดช ศรีพิลา
วันเกิด	วันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2517
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 326 หมู่ที่ 16 ตำบลรอบเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด รหัสไปรษณีย์ 45000
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครูชำนาญการพิเศษ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนสตรีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด รหัสไปรษณีย์ 45000
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2539 ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาเคมี สถาบันราชภัฏนครสวรรค์ พ.ศ. 2543 ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วท.ม.) สาขาวิชาการสอนเคมี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ. 2563 ปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต (กศ.ด.) สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พจนัน ปณ จักโต ชีเว